

1407

UNIVERSITAT DE BARCELONA

FACULTAT DE FILOSOFIA I CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ

L'EDUCACIÓ PERMANENT D'ADULTS
A LA MALLORCA DELS ANYS SETANTA.

(Un estudi sociològic de l'alumnat
del Centre Estatal de la Ciutat
de Mallorca).

Director: Antoni J. Colom Caffellas.

Ponent : Dr. D. Alexandre Sanvisens Marfull.

Alumne: Ramon M. Bassa i Martín.

Febrer, 1976.

Agraesc a Antoni J. Colom Cañellas, professor de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Ciutat de Mallorca, i igualment al Dr. D. Alexandre Sanvisens Marfull, tota l'ajuda que me donaren per a la realització d'aquesta tesina.

També don les gràcies a la Fundació Bofill de Barcelona i a l'Obra Cultural Balear, per la seva subvenció econòmica concedida en la convocatòria d'ajuts de treball.

I N D E X

=====

INTRODUCCIO:

0.1. Presentació del treball: les motivacions per al seu estudi. Pp. 10-11.

0.2. Objectiu de la investigació. Pp. 12-14.

0.3. Fonts utilitzades. Pp. 15-21.

Notes a la introducció. Pp. 22.

CAPITOL I : EL MARC CONCRET DEL TREBALL: EL CENTRE ESTATALE D'EDUCACIO PERMANENT D'ADULTS DE CIUTAT DE MALLORCA.

1.1. Situació urbana del Centre. Pp. 24.

1.2. Història de la formació del Centre. Pp. 25-28.

1.3. Organització i funcionament interns. Pp.29-33.

Notes del capítol I. Pp. 34.

CAPITOL II : PER UNA TEORIA DE LES RELACIONS SOCIETAT CAPITALISTA-SISTEMA ESCOLAR.

2.0. Intencionalitat d'aquesta teoria. Pp. 36-38.

2.1. Definició sociològica o situació dels diferents nivells per a l'aplicació a una formació socio-econòmica. Pp.39-41.

2.2. Influències d'aquests diferents nivells o estructures sobre l'Aparell Escolar: Pp.42-43.

2.2.1. ¿Com influeix la infraestructura sobre l'Aparell Escolar? Pp.43-44.

2.2.2.	¿Com pot influir l'Estructura Jurídico-Política sobre l'Aparell Escolar? ..	Pp. 45-46.
2.2.3.	La Superestructura Ideològica d'una Societat i l'Aparell Escolar.	Pp. 47-49.
2.3.	El Nivell Ideològic: Aparells Ideològics de l'Estat.	Pp. 50-54.
2.4.	Principals funcions de l'Aparell Ideològic Escolar:	Pp. 55-56.
2.4.1.	Paper transmissor de la ideologia dominant.	Pp. 57-59.
2.4.2.	Emmascarament social.	Pp. 60-62.
2.4.3.	Emmasearament econòmic.	Pp. 62-67.
2.4.4.	Paper del mestre dins de l'Aparell Escolar.	Pp. 67-75.
2.5.	Aplicacions al Sistema Escolar d'Adults de l'Estat Espanyol: De l'alfabetització a la "Educación Permanente de Adultos".	Pp. 76.
2.5.1.	El concepte ideològic d'"Educació Permanent".	Pp. 77-80.
2.5.2.	Com s'ha realitzat cronològicament i legislativament el pas de l'Alfabetització a l'Educació Permanent d'Adults.	Pp. 80-84.
2.5.3.	Les possibles necessitats en llocs escolars de l'E.P.A.	Pp. 85-95.
	Notes del capítol II.	Pp. 96-102.

CAPITOL III : METODOLOGIA UTILITZADA.

3.0. Necessitat i dificultat d'una metodologia de les Ciències Socials. Pp. 104-106.
El procés o model investigatiu seguit.

3.1. Planteig de les hipòtesis de treball situades dins un context teòric determinat. Pp. 106-107.
Les hipòtesis secundàries. Dificultat de la seva construcció. Definició i nombre. . . . Pp. 107-118.

3.2. El pla d'Observació construït:

3.2.1. Les pre-enquestes. Pp. 119-126.

3.2.2. Anàlisi del contingut i del vocabulari emprats a les redaccions escolars. Pp. 126-131.

3.2.3. Entrevistes o converses personals i col·lectives. Pp. 131-133.

3.3. Construcció de les variables en funció de les hipòtesis a estudiar. La seva tabulació. . . . Pp. 134-141.

Notes del capítol III Pp. 142-143.

CAPITOL IV : ANALISI DE LES VARIABLES SOBRE L'ALUMNAT D'EDUCACIÓ PERMANENT D'ADULTS DE LA CIUTAT DE MALLORCA.

4.0. Introducció a l'anàlisi de les variables. . . Pp. 145.

4.1. Anàlisi de les dades personals i familiars:

4.1.1. Distribució de l'alumnat:	
4.1.1.1. Distribució per sexes.Pp.146-148.
4.1.1.2. Distribució per edats.Pp.149-151.
4.1.1.3. Estat civil	Pp.151-152.
4.1.2. Lloc de naixement.	Pp.153-156.
4.1.3. Temps que fa que resideixen a Mallorca..	Pp. 157-160.
4.1.4. Distribució urbana de la residència dels alumnes a les barriades de la capitalPp. 161-165.
4.1.5. Professi6 del pare.	Pp. 166-171.
4.1.6. Estudis realitzats pel pare.	Pp. 172-175.
4.1.7. Professi6 de la mare.	Pp. 176-179.
4.1.8. Nombre de germans.	Pp. 180-182.
4.1.9. Nombre de persones que habiten a la mateixa casa.Pp. 183-185.
4.2. <u>Anàlisi de les dades sobre la situació laboral.</u>	
4.2.1. Alumnes que treballen o no.Pp. 186-189.
4.2.2. Ofici o professió dels alumnes.Pp. 190-195.
4.2.3. Edat que començaren a treballar.Pp. 196-199.
4.2.4. Explicació subjectiva del motiu pels quals comencen a treballar.Pp. 200-203.
4.2.5. Satisfacció en el treball.	Pp. 204-206.
4.2.6. Persona que els conseguí el seu primer treball..	Pp.207.
4.2.7. Actituds davant la professió:	
4.2.7.1. Aspiració professional.	Pp. 210-212.
4.2.7.2. Les possibilitats subjectives de con- seguir-la	Pp.213-215.

- 4.2.8. Les hores diàries de treball. Pp.216-218.
- 4.2.9. Salari que cobren semanalment. Pp.219-223.
- 4.2.10. Coneixement dels seus drets laborals....Pp. 224-228.
- 4.2.11. Preparació professional rebuda per al seu
treball Pp. 229-231.
- 4.2.12. Canvis d'ofici o professió. Pp. 232-234.
- 4.2.13. Canvis de lloc de treball Pp. 235-237.
- 4.2.14. Salari que entreguen a la seva família..Pp. 238-240.

4.3. Anàlisi de les dades relacionades amb l'Estructura
Escolar.

4.3.1. Tipus d'Escola a la que han assistit...Pp. 241-246.

4.3.2. Actitud subjectiva davant la Institució

Escolar:

4.3.2.1. Coses que agradaven més. Pp. 247-250.

4.3.2.2. Coses que desagradaven Pp. 250-253.

4.3.2.3. Opinió respecte als mestres que tengueren.
. Pp. 253-255.

4.3.3. Edat a la que deixaren d'anar a l'Escola.
. Pp. 256-260.

4.3.4. Explicació subjectiva del fet de deixar
l'Escola Pp. 261-266.

4.3.5. Actitud davant els estudis:

4.3.5.1. La seva necessitat. Pp. 267.

4.3.5.2. Explicació subjectiva dels motius
pels quals creuen que són o no ne-
cessaris Pp. 267-272.

4.3.5.3. El desig de continuar-los . . . Pp. 273-275.

4.3.5.4. Explicació dels motius pels quals desitgen o no continuar-los	Pp. 276.
4.3.6. Fracàs a l'examen de C.E.P. o de G.E.	Pp. 281.
4.3.7. Explicació dels motius d'aquest fracàs a l'exa- men	Pp. 285.
4.3.8. Aspiració a una carrera o a estudis	Pp. 291.
4.3.9. Finalitat que veuen al seu títol de C.E.P o de G.E.	Pp. 295.
Notes del capítol IV	Pp. 300.
V. CONCLUSIONS	Pp. 303.
VI. BIBLIOGRAFIA:	
Bibliografia citada	Pp. 309.
Bibliografia consultada	Pp. 315.
ANEXE I.	Pp. 322.

=====**INTRODUCCIO**=====

0.1. PRESENTACIÓ DEL TREBALL: LES MOTIVACIONS PER AL SEU ESTUDI.

Quan era destinat com a mestre-alfabetitzador a una escola de la Ciutat de Mallorca durant el curs 1972-73, vaig realitzar una enquesta a tots els alumnes dels cinc centres de la "Campana Nacional de Alfabetización y Promoción Cultural de Adultos" que hi havia a la Ciutat.

Després amb un grup de companys de tasques educatives i un sociòleg convertirem la tabulació i comentari de les respostes de les enquestes en tema d'un seminari espontani que durà tot aquell curs.

A mesura que transcurrien les trobades vaig adonar-me que iniciava el tercer curs consecutiu al Centre Estatal i que fins aquell moment no estava començant a conèixer en profunditat la situació socio-cultural d'aquells joves que venien a classe, alguns a aprendre a llegir i escriure i els més a preparar-se per presentar-se a l'examen del Certificat d'Estudis Primaris.

Aleshores vaig entendre el que havia volgut dir Paulo Freire, quan aconsellava als animadors d'una Aula de Cultura, que primer investiguessin com era la gent amb la qual es posarien en contacte, per instruir-se mutuant.

Crec que no es pot fer una educació popular efectiva si no es té present com és l'ambient social que envolta a l'educand-educador, quines són les seves pautes culturals i la seva manera de pensar, de captar el món, de parlar amb un llenguatge i un vocabulari propis, en què passen el temps lliure, quins condicionaments laborals tenen, com influeixen els mitjans de difusió de masses sobre les seves actituds i opinions, etc.

Tot el que vaig aprendre aquells tres anys, tenia ganes que quedés exposat en un treball d'aplicació pràctica; l'oportunitat se me presentà en cercar tema per a la tesina; era l'ocasió adequada; a més a més, a l'estiu de 1973 desaparegué l'Alfabetització i apareixia l'Educació Permanent d'Adults. Res millor que investigar l'estructura sociològica d'aquell nou alumnat -alguns antics- per conèixer la seva composició social, escolar, familiar i laboral.

I així vaig començar a mure'm i a redactar el treball que ara es presenta.

0.2. OBJECTIU DE LA INVESTIGACIÓ

Tractar d'estudiar una temàtica tan complexa com la de l'alumnat que assistia a les classes d'Educació Permanent d'Adults, comportava tractar una sèrie de qüestions de la Sociologia de l'Educació que encara estan elaborant-se dins la pròpia teoria sociològica.

A més a més, com un 80% d'aquest alumnat té entre 14 i 21 anys i fa feina, es tocaven els límits d'altres camps sociològics bastant inèdits a l'Estat Espanyol, com era la problemàtica de la joventut treballadora (1), el seu origen de classe, la seva posició, les seves aspiracions professionals, els condicionaments socio-culturals que els han marcat, el tipus d'escola a la qual anaren, l'edat que l'abandonaren i es posaren a treballar, etc.

Aqueixes situacions feien molt difícil abordar el tema sense saber com es trobava l'estat actual de les investigacions sobre la Sociologia de l'Educació. Però al mateix temps requeria una certa prontitud, perquè el fenomen estava allí, i anava seguint el seu curs i interrogant amb la seva presència.

Així, doncs, l'objectiu d'aquest treball parteix d'un interrogant: descobrir i conèixer quina és la situació familiar, laboral i escolar que té o tenia l'alumnat de l'E-

educació Permanent, per poder comprendre si realment la pertinença a una posició determinada dins de la divisió social i tècnica de la producció, marcava la vida dels nostres estudiants.

Ara bé, també m'hagués agradat que un cop descobert si hi havia una correlació positiva o no entre les variables examinades, un objectiu complementari hauria d'ésser: retornar aquesta radiografia a l'examinat, perquè vegi globalment la situació que una 'consciència ingènua', utilitzant paraules de Paulo Freire, li amaga. (2), i prendre consciència social per solucionar-ho. Però aquest segon punt ens du molt lluny, perquè ens interroga sobre la pròpia utilitat d'un treball fet per a un àmbit tancat com és la Universitat, i la quasi impossibilitat d'un retornament a qui ens ho han ensenyat: les persones de l'Educació Permanent d'Adults.

Resumint, doncs, la hipòtesi de treball diem que és: ¿hi ha una relació positiva entre l'origen socio-familiar, la situació dins el procés productiu i el tipus d'ensenyament rebut?. Les hipòtesis principal i les secundàries, que ajuden a perfil·lar els aspectes anteriors es troben explicades al capítol III, a on es detalla com s'ha estudiat i quina metodologia s'ha emprat per analitzar-ho.

El capítol I introdueix el marc concret del treball

dient com és el Centre d'Educació Permanent d'Adults, quan es forma i com està organitzat.

El contexte teòric que mou i fonamenta les hipòtesis de treball està detallat al capítol II.

El capítol IV és propiament el desenvolupament investigatiu fet a l'alumnat de l'E.P.A. que hi havia el curs 1973-74 a l'únic Centre Estatal de la Ciutat de Mallorca.

En el capítol V es presenten els resultats a manera de conclusions d'aquesta investigació empírica, i no volen ésser generals i definitius sense anàlisis i treballs posteriors que aportin elements complementaris de judici.

Finalment, també es poden consultar les notes utilitzades així com la bibliografia feta servir per al present estudi.

0.3. FONTS UTILITZADES

Quan es comença a estudiar un aspecte concret de la realitat social, hom es troba que les situacions no són degudes a una sola i única causa, i que tampoc es presenten escalonadament i nítida, esperant ésser analitzades, sinó que els fets sociològics es mostren amb una extrema complexitat que sembla confusa per a l'observador. Aleshores, es troba a faltar una teoria general per a la Sociologia de l'Educació dins la qual situar-se per a interpretar els problemes.

La manca d'assaigs metodològicament orientadors per a la pràctica sociològica és gran. Es troben fragments teòrics a diferents escoles sociològiques segons les seves concepcions del paper de la sociologia com a ciència social, segons diversos autors, i segons el grau de desenvolupament dels diferents països. Ajuntar aquests troços en un tot coherent i amb un mínim de rigor científic allunyat de concepcions idealistes és la primera tasca que se m'ha presentat i el resultat es mostra principalment al capítol II, que permet comprendre des de quina posició he partit.

Si bé no manquen les interpretacions personals desenvolupades al llarg de tot aquest treball, just és aclarir

en quines fonts m'he basat, i el perquè ho he fet.

Les fases seguides varen ésser:

a) Trobar uns conceptes teòrics per a l'estudi d'una formació social que me donassin una visió general per a captar la societat en funcionament, i a on el Sistema escolar hi està comprés, sense quedar aïllat dins un compartiment tancat. Aquesta condició, per a mí la reunia el mètode històric materialista, que per raons de profunditat científica és del que he agafat els termes que defineixen els punts teòrics d'aquest estudi.

b) Dels sociòlegs francesos P. Bourdieu i J-C Passeron m'ha cridat l'atenció la seva denúncia i crítica de la falsa idea de la cultura com a neutral i igualatòria de les classes socials. Mostren mitjançant una enquesta i treballs posteriors sobre els estudiants francesos que:

"La enseñanza está organizada según formas ocultas de desigualdad que no son sólo institucionalmente universitarias, sino (en apariencia) estrictamente intelectuales. Los que triunfan, sin recomendaciones de ninguna clase, en las pruebas universitarias (exámenes, etc.), es de presumir -se piensa- que sean los mejores. Pero da la casualidad de que, en su mayoría, proceden de las clases superiores. ¿En qué consiste realmente esta "casualidad"?" (3)

es demana José Luis B. Aranguren al pròleg de la traducció castellana de "Les Héritiers" ("Els Hereus"). A França, els citats autors ens demostren com depèn de l'origen social familiar, però necessitava aplicar-ho a la nostra formació

social i a altres nivells de l'Estructura Escolar que no fos la Universitat.

c) Per a això, m'ajudaren les aportacions de I. Fernández de Castro que apareixien al seu llibre titulat: "Reforma educativa y desarrollo capitalista", en el qual analitzava la Llei General d'Educació de 1970, situant-la com l'intent de la classe burgesa hegemònica aleshores dins del bloc de classes en el poder, per a intentar una adequació de l'ensenyament a les necessitats que imposa "la nueva complejidad del nivel económico como consecuencia de la división técnica y social".(4).

També cal destacar la importància que atribueix per a la justificació ideològica, la pretesa implantació progressiva dins de l'ensenyament del principi de "igualdad de oportunidades, que dissimularia les diferències econòmiques.

Aquestes exposicions, així com l'anàlisi general de la formació social de l'Estat Espanyol per a després comprendre la "racionalitat" de la presència de la Llei Villar, arribaven -al 1973- en un moment, en que encara el panorama sociològic al respecte, era més aviat limitat en quant a publicacions.

Les influències dels diferents nivells d'una formació social sobre l'Aparell Escolar deuen molt en la seva reflexió a aquesta aportació al tema feta per I. Fernández de Castro, només que el pas de tres anys més, ens permet

comprovar com els intents legislatius de la classe burgesa hegemònica han estat canviats o enfocats d'una altra manera en alguns dels seus aspectes, o sia, a la pràctica, la Llei Villar no ha complert totes les funcions d'igualtat anunciades per Fernández de Castro perquè no s'ha dut a terme en la seva totalitat: s'ha canviat el programa d'assignatures de C.C.U.; s'ha allargat en dos anys més, fins als 16, la permanència a l'escola sense aprendre res nou sinó per encubrir l'atur; la selectivitat des de la Universitat fins arribar a la formació professional s'ha marcat molt més; la doble titulació al final de l'N.E.B. segons "l'aprofitament" instructiu marca una barrera per a passar al B.U.P. als que no aprofiten, etc.

d) Del filòsof francès Louis Althusser ens ha interessat l'aportació teòrica a l'estudi de la ideologia que ha efectuat al llarg de les seves obres, i de les que destaquen l'anàlisi dels Aparells Ideològics de l'Estat, dins els quals queda inclòs l'Aparell Ideològic Escolar.

En definir aquest autor la ideologia com "el sistema de idees, de representacions que dominen el espíritu de un home o de un grup social (5)", estava fomentant la base teòrica necessària per a comprendre com les actituds i opinions dels alumnes de l'E.F.A. no són casuals, sinó causals, i aquestes quedaven explicades en integrar-les dins una teo-

ria de les ideologies que

"se apoya en última instancia en una historia de las formaciones sociales, es decir, de los modos de producción combinados en las formaciones sociales y de las luchas de clases que en ellas se desarrollan" (6).

Simultàneament ens dotava d'uns termes concrets que permeten explicar el funcionament de les ideologies en una determinada formació socio-econòmica, i aplicar-lo a un procés grup social.

e) També he deixat de banda les interpretacions que fou:

e.1) Els francesos C. Leuclot i R. Establet a "L'école capitaliste en France", mostrant com divideixen als alumnes en dos canals: el primari-professional i el secundari-superior, i que "cette opposition est absolument essentielle a la place qu'occupe l'appareil scolaire dans la reproduction des rapports sociaux de production" (7).

e.2) Ai les dels italians R. Lima i M. Rostan en estudiar l'educació i el mercat de treball de la formació social italiana, particularment les correlacions entre les modificacions que interverren a l'estructura productiva i modificacions en la composició quantitativa i qualitativa de la força de treball, i modificacions corresponents del "proceso de formación y de reproducción de la fuerza-trabajo, en el interior de la escuela" (8).

O sia, cada punt del capítol II del present treball és una aportació complementària, i la tasca que he realitzat

en aquest sentit ha sigut ajuntar les diferents aportacions i donar-les una unitat, ponent al dia els darrers avanços teòrics del camp del materialisme històric que ajudin a comprendre el paper de l'Aparell Escolar, per donar a la Sociologia de l'Educació unes eines d'anàlisi.

Si bé s'ha donat molta importància als factors econòmics, els educadors no han d'oblidar que els factors ideològics dins de l'Aparell Escolar realitzen unes funcions determinades; aquestes són les que he descrit més personalment al punt 2.4. del referit capítol II, per arribar a mostrar com l'Educació Permanent com a part del Sistema Escolar no té encara unes referències.

La idea principal és, doncs, comprendre que el propi Aparell Escolar crea uns mecanismes i unes regles que condueixen a unes pràctiques i uns rituals que semblen que són una finalitat en sí: exàmens, títols, certificats, continguts instructius, etc.; serveixen per a continuar reproduint unes determinades relacions de producció i així s'arriba a la situació, que estudia aï, que els fills d'unes determinades categories socials són els que abandonen la Institució Escolar abans dels catorze anys, i que aquestes són -i no per casualitat- les classes més desafavorides dins el procés productiu general i més mal situades dins de la divisió social i tècnica del treball, i les que passen més

prest a integrar-se al mercat de treball.

Aquesta és la raó per la qual uns joves vagin a l'U. P.A. i altres passin al Botxillerat, després a un COU i a-
cudiu a la Universitat, files d'on després s'integressen tan-
bé al procés general de la divisió social del treball, de
diferent manera segons les influències, origen socio-eco-
nòmic familiar, etc.

NOTES A LA INTRODUCCIO

=====

- (1) Uns dels pocs treballs que coneixem que estudiin la joventut treballadora són els fets a Catalunya per: A.COMIN/J. GARCIA-NIETO titulat: Juventud obrera y conciencia de clase. Madrid, EDICUSA, 1978. I el de N'Angels Pascual: Del mito de la juventud a la realidad de los jovenes. Madrid, "Suplementos de EDICUSA, 1973, redactat en castellà i amb una edició del "Centre de Sociologia del C.E.D.E.C." en català.
- (2) Llegiu ideologia dominant.
- (3) José Luis L. ARANGUREN al pròleg de l'obra de: P.BOURDIEU-J.C. PASSERON: Los estudiantes y la cultura. Barcelona, Ed. Labor, 1967; p.7.
- (4) FERNANDEZ DE CASTRO, I.: Reforma educativa y desarrollo capitalista. Madrid, EDICUSA, 1973; p.195.
- (5) ALTHUSSER, Louis: Escritos. Barcelona, Ed. Laia, 1974; p.139.
- (6) Ibidem anterior; p. 140.
- (7) BAUDELLOT, C. i ESTABLET, R.: La école capitaliste en France. París, Ed. F.Maspero, 1973; p. 299.
- (8) EMMA, R. i ROSTAN, M.: Educación y mercado de trabajo. Barcelona, Ed. Nova Terra, 1974; p. 15.

=====CAPITOL I=====

EL MARC CONCRET DEL TREBALL: EL CENTRE ESTATAL D'EDUCACIO
PERMANENT D'ADULTS DE CIUTAT DE MALLORCA.

1.1. SITUACIÓ URBANA DEL CENTRE

Només unes breus línies per situar dins l'espai el Centre d'Educació Permanent d'Adults:

Es troba emplaçat a unes aules del Col·legi Nacional "Jafuda Cresques", amb l'entrada principal ubicada al carrer Font Morell i fent cantonada la part del pati en el Passatge de Ca'n Patxina; té també una ampliació de l'edifici que dóna a la plaça de Pere Garau.

La distància del Centre del casc urbà és de 1,5 Km. aproximadament, el que suposa caminar uns 20-25 minuts a peu per arribar-hi des d'allà.

L'emplaçament està aprop, doncs, de l'eixample i el barri gaudeix de les seves característiques sociològiques quant al tipus de gent de classe "mitja" que com hem dit procedeix de l'immigració del interior de l'Illa, però també facilita que pugui acudir-hi, per tenir-ho aprop, la gent de la barriada de Son Gotlen, que pertany a la categoria de treballadors assalariats en la gran majoria.

1-2. HISTORIA DE LA FORMACIÓ DEL CENTRE

REAPARICIÓ DE LA CAMPANYA D'ALFABETITZACIÓ A MALLORCA

A l'estiu de 1970 sortien a la província de les Balears, per la seva provisió pel Concurs General de Trasllats que es realitza cada any, cinc places per a mestres-alfabetitzadors: dues per a homes i tres per a dones.

Aquestes places foren cobertes totes, i els mestres destinats a cinc barriades diferents de la Ciutat de Mallorca: Les dones a: El Coll de'n Rabassa (barriada mixta, formada per agricultors, immigrants, camarers, etc); El Vivero (formada en gran part per gent immigrada forastera i per una part antiga de gent mallorquina), i Sta. Isabel (davora l'estació del tren; zona intermitja). Els homes: un a l'Escola Graduada de Llevant (situada entre les Avingudes de la ciutat i el barri degradat del carrer del Socors), i l'altre al Col·legi Nacional "Jafuda Cresques" (davora la plaça de Pedro Garau; zona intermitja de gent mallorquina antiga i de nova gent mallorquina dels pobles i gent immigrada com més aprop de la barriada obrera de Son Gotlen).

Les dites places procedien d'una reactivació de la Campaña Nacional d'Alfabetització començada al 1963 i que sobre el curs 1967-68 s'havia deixat de donar a la província

en part perquè es creia, per part del Ministeri d'E. i C., que les cotes d'analfabetisme ja no eren altes.

Però a començaments del curs 1970-71, sembla que l'òptica del MEC havia canviat, i es tornava a veure la conveniència de donar uns coneixements bàsics als que no tenien el Certificat d'Estudis Primaris.

Pensem que des dels anys seixanta hi havia una afluència massiva i creixent de treballadors d'altres províncies -en especial de les que, com les andaluses, tenien tasses molt altes d'analfabetisme; un 24% en 1950, i un 15% en 1970- cap als sectors d'hosteleria i construcció, davant l'"auge" turístic de les Illes. Aquest canvi socio-econòmic que és la immigració ocasiona en expressió de Santos Julia: "l'analfabetisme portàtil".

S'hi afegia també, una sortida de l'escola de molts d'atlots de menys de catorze anys per anar a treballar com a "botones, recaderos, pinches, chicos para todo trabajo, etc", davant la demanda de força de treball feta pel mercat turístic. Així es creava una altra espècie d'analfabetisme, per poca escolarització. Alguns d'aquests joves quan havien passat uns anys, volien "progressar" dins el mercat de treball, però no tenien el Certificat d'Estudis, i les normes laborals començaven a ésser severes per no admetre treballadors joves sense aquest títol.

Sia per la pressió socio-econòmica del desenrotllament del mercat de treball, sia per la conveniència de titular aquests sortits o suspesos per l'escola, sia per unes certes ordres administratives de fer el que ja es practicava a d'altres províncies, el cert es que es "re-crearen" cinc places mestres per la "Campaña Nacional de Alfabetización y Promoción Cultural de Adultos", que funcionaren fins al curs 1972-73.

SUPRESSIÓ NACIONAL DE LA CAMPANYA D'ALFABETITZACIÓ

A l'estiu de 1973, aquestes cinc places de mestres-alfabetitzadors es suprimiren per Ordre Ministerial del 5-VII-1973 (B.O.E. del 11 d'agost) per donar-se per acabada la Campaña Nacional d'Alfabetització.

CREACIÓ DE L'EDUCACIÓ PERMANENT D'ADULTS A CIUTAT

Per Ordre Ministerial del 26 de juliol de 1973 es creava el programa d'Educació Permanent d'Adults i la regulació, amb caràcter provisional del desenrotllament d'aquestes ensenyances. El mateix, doncs, passava a les Balears. Després per Resolució de la Direcció General de Personal al B.O.E. del dia 17 d'octubre de 1973 es creaven dues places de "profesores de Educación Permanente" per a tota la província de Balears, de les 1.000 places nacionals.

O sia que si per la Campanya Nacional d'Alfabetització funcionaven a la província cinc places, amb els seus respectius mestres, per a l'Educació Permanent d'Adults les places quedaven reduïdes a dues. Per tant, poca funció podria realitzar un Centre d'Educació Permanent d'Adults que ja neixia mancat d'un dels elements primordials: el professorat a impartir aquesta tasca.

SITUACIÓ DEL CENTRE AL MOMENT D'APLICAR L'ENQUESTA I POSTERIORMENT.

El curs 1973-74 en que es passa l'enquesta es conservaren encara quatre dels cinc ex-mestres-alfabetitzadors, i es reuniren tots en un sol Centre de la Ciutat de Mallorca, al Col·legi Nacional "Jafuda Cresques".

El curs 1974-75, les dues mestres que sobraven per haver suprimit les seves places, passaren als seus respectius centres d'EGB, i el Centre d'Educació Permanent es quedà amb la plantilla oficial, dos: un mestre i una mestra, per atendre a tot l'alumnat que hi volgués assistir, (1) per obtenir el Certificat d'Estudis Primaris o el Graduat Escolar.

1.3. ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT INTERNS

L'Educació Permanent d'Adults constava al començament del curs 1973-74, i consta encara ara, d'un Centre Estatal, que tenia a la seva disposició els següents serveis docents:

- quatre aules escolars (que durant el dia eren emprades per donar classes infants d'EGB)
- una sala d'actes al pis superior, que dóna a la Plaça de PereGarou, i que servia per realitzar activitats formativo-informatives conjuntes)
- una biblioteca amb diversos centenars d'obres literàries, d'art, de ciències, llibres instructius, etc.
- un despatx per als mestres d'Educació Permanent.

EL PERSONAL DOCENT

El personal docent estava format per quatre mestres en realitzar l'enquesta: tres dones i un home. La quinta mestra que hi havia al començament del curs, al segon trimestre ja estava destinada a una escola diurna d'EGB.

La titulació del professors era la normal dels Mestres del Primer Ensenyament, però ademés, sense ser obligatori, tenien uns quants cursos de la carrera de Filosofia i Lletres, que estaven acabant.

FORMA D'AGRUPAMENT DELS ALUMNES SEGONS EL NIVELL
D'INSTRUCCIÓ.

La forma d'agrupar els alumnes era d'acord amb els tres cicles que marcava la legislació sobre les Orientacions Pedagògiques per a l'E.P.A. a nivell d'EGB, la següent:

"Primer Cicle: Para la formación de los adultos que carecen del conocimiento y dominio de las técnicas instrumentales, equivalentes al primero y segundo curso de Educación General Básica.

Segundo ciclo: Para quienes, teniendo un conocimiento de las técnicas instrumentales, carecen de perfección en el uso funcional de las mismas, en un equivalente de referencia con 3º, 4º y 5º cursos de Educación General Básica".

Tercer ciclo: Supone el uso funcional de técnicas, hábitos y conocimientos básicos hasta conseguir los objetivos formativos e informativos en un nivel de referencia equivalente a los cursos 6º, 7º y 8º de Educación General Básica.

La superación de este tercer ciclo llevará a la obtención del título de Graduado Escolar" (2).

Al començament del curs l'alumnat estava distribuït, segons dades oficials publicades al "Diario de Mallorca" del dia 12 de desembre de 1973 de la següent forma:

Primer cicle:	32	alumnes
Segon cicle:	107	"
Tercer cicle:	140	"
TOTAL:	279	"

Hi havia el següent professorat per cada cicle:

Primer cicle: Una mestra

Segon cicle: Dos mestres

Tercer cicle: Un mestre i una mestra

En anar-se'n, destinada, per la supressió de la Campanya d'Alfabetització una mestra del Primer Cicle, els alumnes d'aquest s'ajuntaren al Segon cicle, per clares necessitats organitzatives de donar-los un tipus d'ensenyament. I així, quedaren durant el segon trimestre i fins al final de curs:

Dos mestres per al 1er.-2on. cicle (nivell CEP) =
= 139 alumnes

Dos mestres per al 3er. nivell (nivell G.E.) =
= 140 alumnes

L'assistència a les classes, al primer-segon cicle era més irregular que al tercer nivell.

L'HORARI

La distribució de l'horari de les ensenyances ens ajudarà a comprendre com es podia atendre a tots els alumnes quan hi anaven.

Es feien dos torns d'ensenyament de dues hores cada un. Les classes començaven a les 6 del capvespre, acabaven a les 8 i recomençaven per als mestres fins a les 10 de la nit.

Torn 1er. 18-20 h.	1er. - 2on. nivell ----- 1er. - 2on. nivell	3er. nivell ----- 3er. nivell
Torn 2on. 20-22 h.	1er. - 2on. nivell ----- 1er. - 2on. nivell	3er. nivell ----- 3er. nivell

AREES EDUCATIVES

Els dos mestres del mateix nivell, segons la seva qualificació, preparació i gust, realitzaven una especialització per àrees instructives, per tal de preparar i donar millor el mateix tema als dos tornos. Així, a cada nivell, mentre un es dedicava a donar durant una hora un tema de l'Àrea de Lletres o Ciències Socials, (que incluïa les Àrees de Comunicació, Àrea Social, Àrea de Formació Religiosa, Àrea d'Expressió Artística), l'altre es dedicava a donar la part de Ciències i Pretecnologia, dins la qual a efectes pràctics agrupaven: l'Àrea de Ciències de la Naturalesa, Àrea de Matemàtiques i Àrea de Pretecnologia i Professional.

FORMA D'AVAUACIÓ

L'avaluació es realitzava de la següent manera:

- a) Una exploració inicial per a classificar l'alumnat al Primer, Segon o Tercer nivell. L'alumnat en arribar passava unes proves de coneixements confeccionades pels mateixos mestres del Centre, després de tres anys d'haver experimentat uns mòdels.
- b) Avaluació contínua, amb proves periòdiques per comprovar el nivell d'aprenentatge dels alumnes.
- c) Avaluació final. Als alumnes de 1er. i 2on. nivell

no es podia aplicar evaluació final segons la legislació, sinó que promocionaven cap el 3er. nivell; ara bé els que necessitaven el títol del Certificat d'Estudis Primaris podien acudir a les proves o examens provincials que la Inspecció Tècnica d'Educació convoca dues o tres vegades a l'any.

Per al 3er. nivell es conseguí que realitzassin unes proves escrites en presència de l'Inspector Ponent d'Educació Permanent de les Illes. Es tenia en compte l'opinió del professor per a complimentar la qualificació final.

Les proves a nivell d'Illa es feien dues vegades cada curs, i constaven d'una part escrita i d'una entrevista personal.

NOTES DEL CAPITOL I

=====

- (1) La Inspecció Tècnica de les Balears va anomenar un mestre interí per a que les hi ajudàs provisionalment.

- (2) Capítol III sobre la Estructura de la Educación Permanente de Adultos de la Orden de 14-II-1975 por la que se aprueban las Orientaciones Pedagógicas para la E.P.A., a nivel de E.G.B.

=====CAPITOL II=====

PER UNA TEORIA DE LES RELACIONS SOCIETAT CAPITALISTA- SISTEMA
ESCOLAR.

2.0. INTENCIONALITAT D'AQUESTA TEORIA

Ja a la part metodològica d'aquest estudi es parla de la necessitat d'establir una teoria científica dins la Sociologia de l'Educació, basada en una unió entre la captació d'una realitat determinada, la reflexió sobre aquesta captació i una intencionalitat pràctica que al mateix temps ens permeti actuar sobre aquesta porció de realitat per canviar-la i transformar-la.

Ara bé, és difícil dir a trets generals com ha d'esser aquesta teoria, sense estudiar les relacions: societat capitalista - mercat de treball - medis de producció - Aparell Ideològic Escolar, dins una societat concreta en el temps i en l'espai.

A la vegada no es pot partir a analitzar una societat concreta sense una teoria sobre la qual moure's, i que orienti la direcció de les diferents etapes per donar-lis una unitat. Però caldrà adequar la teoria a la realitat - segons els resultats que surtin dels aspectes estudiats-, i no adaptar la realitat a la teoria, per molt enlluernadora que sembli aquesta.

Així, el perill principal dins el qual es pot caure és: aplicar el mètode o teoria elegits (1) amb uns canons

immovilistes i mecanicistes, tant del tipus "idealista" que negui la presència de contradiccions reals a l'escola per dir que són un simple reflexe de la crisi de la ideologia general de la societat (2), com creure que perquè s'agafa una postura "engagé", ja és suficient per a fer interpretacions i futurologia sobre un aspecte concret de la realitat, i sense haver-ho investigat suficientment.

Som conscient de que els punts teòrics exposats a continuació, necessiten ésser encara més elaborats, per això, és que en cap moment no es presenten com a acabats, sinó en plena reflexió que no ha fet més que començar.

D'ací que hi haurà alguns aspectes fàcilment criticables, però això no ens preocupa si realment ajuda a delimitar millor com pot ésser el marc teòric històric aplicable a la Sociologia de l'Educació. Dit d'una altra manera, el que importa és incitar a la reflexió sobre com es poden explicar les relacions del mercat de treball, els medis de producció i l'Aparell Ideològic Escolar dins de la societat capitalista avançada, i especialment poder-ho destinar a la interpretació d'una realitat concreta. No oblidant, naturalment, el que diuen G.Lapassade i R. Lourau: "que el criterio de la verdad no puede ser otro que la práctica social". (3)

Podrà semblar que en molts dels apartats que vendran,

es fa teoria purament especulativa sense arribar a cap situació concreta. Es pot respondre que si i que no:

Afirmativament, perquè hem volgut intentar ajuntar les diverses aportacions que des d'un determinat sector de la Sociologia de l'Educació s'han fet aquests vuit anys, per arribar a exposar com es troba l'estat de la qüestió. El fet d'aglutinar els punts semblants de diverses posicions, m'ha fet ésser teòric en el sentit d'abstreure els punts realment importants, i que es podien unir en un còs teòric comú.

I dir que no, al ésser conscient de les limitacions d'un treball empíric, al no presentar cap opinió com a acabada, i al creure que la present mostra és molt reduïda, que cal aficar dins un context més general, del qual ja hi comença a haver-hi aportacions dins aspectes com: la formació professional, la ideologia del mestre, la reforma escolar de la postguerra a Catalunya i el sistema educatiu com a un sistema de classe. (4).

2.1. DEFINICIÓ SOCIOLÒGICA O SITUACIÓ DELS DIFERENTS NIVELLS PER A L'APLICACIÓ A UNA FORMACIÓ SOCIO-ECONÒMICA.

Per a una comprensió intersubjectiva de les idees expressades en aquest treball, definiré els conceptes utilitzats en tot el present capítol. Els quals, recollits de diversos autors, compleixen una finalitat orientativa que es correspon amb la visió que es dóna a aquest estudi.

Per poder elaborar una teoria científica de la Sociologia, cal partir del concepte de totalitat social. El concepte, que, com diu E. Fioravanti, ens dóna el coneixement d'una totalitat social és el de: mode de producció, i que defineix com:

"una estructura global compuesta por tres estructuras: la económica, o base; la político-jurídica; y la ideológica". (5)

Seguint aquesta teoria global, s'anomena infraestructura o base a l'estructura econòmica de la societat. I superestructura a les institucions jurídico-polítiques: Estat, dret, etc., i a les "formes de la consciència social" que corresponen a una infraestructura determinada. (6).

Per tant, a dins una societat es distingeixen tres nivells:

- a) Un nivell econòmic, "Formado por el conjunto de relaciones de propiedad y de clases, de formas de

producción y distribución, la división social del trabajo, las peculiaridades del desarrollo de las fuerzas productivas".(7).

- b) Un nivell jurídic-polític, "en donde se situa todo lo que es concerniente a las prerrogativas del Estado con su cohorte de funcionarios. O sea, el conjunto de aparatos institucionales y normas destinados a reglamentar el funcionamiento de la sociedad en su conjunto".(8).

Així: l'aparell d'Estat, el poder polític, el dret, etc.

- c) El nivell ideològic, (que analitzarem amb més extensió al punt 1.3), "comprende las representaciones concernientes al mundo en que los hombres viven, la naturaleza y la sociedad; conciernen a la vida de los hombres, sus relaciones con la naturaleza, con la sociedad, con el orden social, con los otros hombres y con sus propias actividades, comprendiendo entre ellas las actividades económicas y la política".(9).

Aquest nivell es reconeix format per dos tipus de sistemes:

- c-1) Els sistemes d'idees-representacions socials, "que abarcan las ideas políticas, jurídicas, morales, religiosas, estéticas y filosóficas de los hombres de una sociedad determinada. Estas ideas se dan bajo la forma de diversas representaciones del mundo y del papel del hombre dentro de él".(10).
- c-2) Els sistemes d'actituds-comportaments, que estan constituïts per: "el conjunto de hábitos, costumbres y tendencias a reaccionar de una determinada manera. Es más fácil que una persona modifique su forma de representarse el mundo, es decir, su ideología en sentido estricto, a que cambie sus formas habituales de vivir y enfrentarse prácticamente a las situaciones vitales". (11).

Aquestes són les definicions que ens donen alguns teòrics del materialisme històric, ara bé, el propi K.Marx

ens ho aclareix quan diu:

"Són els homes els qui produeixen llurs representacions, llurs idees, etc; però els homes reals, actius, condicionats per un desenvolupament determinat de llurs forces productives i de les relacions que hi corresponen, fins a les formes més vastes que poden prendre". (12).

I més abaix, completa:

"Dit d'altra manera, no partim del que els homes diuen, s'imaginem i es representen, ni d'allò que són en les paraules, el pensament, la imaginació i la representació dels altres, per tal d'arribar als homes de carn i ossos; no és així, partim dels homes en l'activitat real, a partir de llur procés de vida real, mostrem el desenvolupament, reflexos i ressons ideològics d'aquest procés vital. Els fantasmes del cervell humà són sublimacions necessàries del procés material de vida dels homes, el qual pot ésser empíricament constatat i que reposa sobre bases materials". (13).

Finalment, quan s'utilitza el terme formació social o formació econòmico-social, ho feim en el sentit de la concreció en una societat històricament dada, del mode de producció que com a model teòric existeix o es defineix en estat pur. És, doncs, l'estudi o l'aplicació a una societat determinada dels conceptes complexos que formen un mode de producció. A la sociologia clàssica es sol utilitzar el terme de societat.

2.2. INFLUÈNCIES D'AQUESTS DIFERENTS NIVELLS O ESTRUCTURES SOBRE L'APARELL ESCOLAR.

Les diferents influències del nivell infraestructural i el superestructural sobre l'Aparell Escolar, de fet han d'estudiar-se com es realitzen a cada formació social, qja que varia el tipus d'influència d'un nivell i de l'altre se gons la composició i agrupament de les forces socials, del tipus de desenrotllament de les relacions de producció, i de les forces productives, etc.

Ara bé, el camí que ens carquen, ens du a diverses reflexions que s'hauren de concretitzar, però que a nivell teòric cal tenir presents:

¿Quines influències té la infraestructura sobre l'Aparell escolar?

¿Com venen determinades aquestes influències? ¿Com es concreten?

¿Quin procés històric ha seguit la superestructura d'una formació social?

¿Com ha estat utilitzat l'Aparell Escolar per fonamentar, transmetre, reproduir, justificar uns valors culturals, socials, etc.?

Sense un estudi molt ampli de l'evolució històrica

(en el sentit més extens del concepte) no es pot entendre el tipus d'influències d'aquests nivells, ara bé, en aquest treball reconeixem la insuficiència personal d'aquest coneixement, que per una altra part ultrapassaria aquest estudi concret, ja que:

"la historia se hace de tal modo, que el resultado final siempre deriva de los conflictos entre muchas voluntades individuales, cada una de las cuales, a su vez, es lo que es por efecto de una multitud de condiciones especiales de vida".(14).

I es veu clar, que aquesta resultant final és difícil de captar sense una preparació sòlida.

2.2.1. ¿COM INFLUEIX LA INFRAESTRUCTURA SOBRE L'APARELL ESCOLAR?

La influència de la infraestructura sobre tota la societat del actual mode de producció és molt gran, ja que les condicions econòmiques condicionen en última instància el desenrotllament històric, ara bé:

"un factor histórico, una vez alumbrado por otros hechos, que son en última instancia hechos económicos, repercute a su vez sobre lo que le rodea, e incluso sobre sus propias causas..." (15).

Una d'aquestes repercussions afecta, doncs, a l'Aparell Escolar, ja que dependrà del grau de desenrotllament de l'estructura productiva d'un país, de com es dona la

concentració i centralització de les empreses en les societats capitalistes avançades, de la necessitat d'una mà d'obra qualificada, etc. perquè aquest desenrotllament econòmic pugui continuar.

Tota aquesta força de treball, és la que en un moment determinat cal qualificar, per respondre de manera adequada a aquestes creixents necessitats.

Així s'explica l'aparició de noves professions i de nous centres a on donar-los: quadres mitjos de formació de personal, d'organització d'administració, de venda tècnico-comercial, de tractament de la informació, el marketing, etc., per servir i beneficiar a les "élites" que potencien i precisen el dit desenrotllament econòmic.

Al tractar les funcions de l'escola parlarem de la necessitat que té els sistema econòmic actual de mantenir ocupada en l'escola a una possible mà d'obra que oferida a uns certs moments ocasionaria desequilibris.

Per tant, l'evolució de l'estructura productiva marca canvis a l'Aparell Escolar, perquè aquest compleixi millor les seves funcions, incluídes les qualificadores, tant de les antigues com de les noves professions que surten, i que en un principi pot recollir la iniciativa privada (acadèmies, centres privats de formació tècnico-administrativa, repàsos de coneixements, etc.).

2.2.2. COME POT INFLUIR L'ESTRUCTURA JURÍDICO-POLÍTICA SOBRE L'APARELL ESCOLAR?

Dins del camp del nivell jurídic-polític, podem situar-hi el creixent paper interventor que juga l'Estat, en canalitzar la distribució de la renda privada o personal i de la plus-vàlua, convertint-la en "gasto público", i en introduir l'Administració Pública. L'ensenyament, entre molts altres serveis, als quals té dret el subjete-ciudadà, lliure i igual. Amb què, segons Ignacio Fernández de Castro, apareix el concepte de "igualdad de oportunidades" com a resposta que l'Estat ha de donar en el sector polític a les necessitats del desenvolupament econòmic.

Aquesta igualtat d'oportunitats dins el camp de l'ensenyament va acompanyada d'una altra expressió com és la de "ensenyament gratuït" o sia que:

"els costos que lògicament comporta la prestació d'aquest servei, no recauen directament sobre els seus usuaris, sinó que són finançats per l'Estat, a través dels recursos que extreu de la societat mitjançant els impostos". (10).

Segons l'estructura socio-econòmica d'un país, i segons com sia utilitzada per les diferents forces socials, la gratuïtat a l'escola pot passar a jugar per part de l'Estat un paper de canalització de les diferents pressions

que les classes socials li deranen i que ha de servir, per tal de que hi hagi un equilibri que no posi en perill la pròpia societat. (Pot haver-hi lluites entre els detentadors de privilegis en el sector privat de l'ensenyament, per tal de continuar traient uns beneficis d'un sector que veuen que se'ls pot escapar, a menys que l'Estat procuri evitar aquesta tensió mitjançant que una part dels recursos generals de la societat vagin a aquestes mans particulars en forma de "subvencions"). (17).

Per tant, l'Estat com a Administrador i com a legislador pot promoure una política educativa encaminada a servir a uns determinats sectors de les classes dominants, ara bé tampoc cal oblidar les altres forces socials, que el poden pressionar. D'aquesta manera, juga un paper d'amortiguador de les tensions socials que, és clar, també passen i es manifesten dins el camp de l'ensenyament, i així sorgeixen lleis, planificacions, programes, subvencions, etc., per respondre jurídic-políticament a la correlació de forces d'una formació social, i que en el fons tenen la seva lluita forta dins un altre terreny. Segons la força d'aquesta lluita, serà l'actuació de l'Estat cedint o negant uns drets a la majoria.

2.2.3. LA SUPERESTRUCTURA IDEOLÒGICA D'UNA SOCIETAT I L'APARELL ESCOLAR.

La superestructura ideològica ja definida en el punt 2.1. i que s'estudiarà amb més detall en el punt 2.3, té una gran importància per conèixer com es realitza la transmissió ideològica mitjançant l'Aparell Escolar i quines funcions se li encomanen.

Cal tenir present que la societat civil engendra i divideix a tota la població en estrats de posició que segons Fernández de Castro responen a tres criteris: el consum, el grau d'instrucció o cultura, i el prestigi. Que compleixen l'objecte de:

"ocultar el antagonismo que caracteriza la distribución de la población derivada del nivel económico y que configuran las contradicciones esenciales del modo de producción capitalista dominante, estableciéndose relaciones sociales integradas y armónicas". (18).

Així, doncs, en el consum:

"no se distingue si el origen es la consecuencia de la venta de la fuerza de trabajo propia por un salario, o el beneficio obtenido del derecho de propiedad sobre los medios de trabajo, y por lo tanto, del resultado del trabajo ajeno, ocultando con esta indiscriminación ideológica la fuente real conflictiva que se sitúa y precisa alrededor de la legitimidad de la apropiación". (19).

Però el que té més importància per a nosaltres des

del punt de vista del treball és el grau d'instrucció o cultura que suposa, ocultar,

"mediante la valorización como absoluto de un tipo de cultura, la evidencia de que la cultura prestigiada tiene un contenido ideológico cuya función principal consiste en permitir la reproducción de una sociedad dividida en clases, tanto porque lleva una carga colosal de "legitimación del sistema", como porque se encuentra condicionada interiormente por la necesidad de dar a cada uno la formación conveniente para que cumpla su función social y técnica... y a todos en fin la formación profesional que les corresponde dentro del orden necesario para la reproducción de las clases". (20).

El prestigi,

"va directament unit al mando y a la responsabilidad y no a la propiedad de los medios de producción". (21).

A partir d'aquesta exposició es veu les relacions i representacions que els homes es fan sobre la seva societat, amb els altres homes i amb les seves pròpies activitats, no surten per "pura casualitat", sinó que tenen les seves causes originàries en el propi procés de les forces productives i socials. (22).

Per comprendre aquestes classes socials, Fernández de Castro y A. Goytre, formulen la seva hipòtesi que senyala els punts d'anàlisi:

- a) "El conjunto de las clases dominantes de una formación social puede ser reconocido porque el funcionamiento de la estructura es el resultado de su práctica.
- b) El conjunto de las clases dominadas no puede

reconocerse por su actividad estructural, sino por los efectos conflictivos que su posición estructural produce en el campo de las prácticas." (23).

Per tant fins ara i en els punts següents, estem parlant del camp estructural principalment, i ja els resultats de l'enquesta s'intentaran situar dins el camp de les pràctiques amb el marge de possibilitats que dona un treball dedicat a un punt tan concret de l'aparell escolar i que entra també dins el mercat de treball.

2.3. EL NIVELL IDEOLÒGIC: APARELLS IDEOLÒGICS DE L'ESTAT.

En el punt 2.1. ja s'ha definit el que la sociologia materialista entén per nivell ideològic, però donat que l'Aparell Escolar és un dels aparells ideològics de l'Estat, he cregut convenient fer una labor prèvia de situació de l'estat de la qüestió perquè ajudi a comprendre millor la complexitat d'aquestes funcions del nivell ideològic i del sistema escolar. Seguirem el corrent teòric iniciat per Louis Althusser a França, i continuada per M. Harnecker, N. Poulantzas, i que al nostre país ha desenvolupat I. Fernández de Castro.

Els principals conceptes teòrics que s'utilitzen par teixen de la base que: la producció ideològica ve determinada pel fet que l'home és un ésser racional i social.

Quan aquesta activitat pensant la realitza el propi individu, s'anomena conscient.

I si és realitzada pel sistema cap a l'individu de qualsevol de les formes múltiples possibles (moral, religió, tradició, creació de noves necessitats consumistes), s'anomena producció ideològica perceptiva.

Per tant el que ens interessa posseir són uns estris mitjançant els quals puguem comprendre millor els mecanismes

de la producció ideològica conscient, i, especialment, la p. i perceptiva, per a situar-nos dins la realitat de les relacions de producció existents en una formació social que s'estiga analitzant. (24)

Louis Althusser ho aclareix més, quan diu:

"Estas representaciones no constituyen un conocimiento verdadero del mundo que representan. Pueden contener elementos de conocimiento, pero se encuentran siempre integradas y sometidas al sistema de conjunto de las representaciones, que es necesariamente un sistema orientado y falseado, un sistema dominado por una falsa concepción del mundo o del terreno de los objetos considerados". (25)

I completa:

"El conocimiento del mecanismo de las estructuras económica y política no puede ser sino el resultado de otra práctica, diferente de la práctica económica o política inmediatas: la práctica científica; de la misma manera que el conocimiento de las leyes de la naturaleza no puede ser el producto de la simple práctica técnica y de la percepción -las que no proporcionan sino observaciones y conocimientos empíricos y recetas técnicas- sino, por el contrario, el producto de prácticas específicas distintas de estas prácticas inmediatas: las prácticas científicas.

La ideología aparece así como una cierta 'representación' del mundo que une a los hombres con sus condiciones de existencia y a los hombres entre sí, en la división de sus tareas y la igualdad o desigualdad de destino..." (26)

Així, segons Althusser, dins una societat de classes la ideologia compleix les següents funcions:

1. Assegurar la cohesió de la relació dels homes entre sí i les seves tasques.

2. Assegurar la dominació d'una classe sobre les altres.

3. Que els individus de la classe dominant es reconeguin com a subjectes de la classe dominant i perquè es comportin com a membres d'una classe, la classe dels explotadors.

Aquesta teoria sobre la ideologia ens senyala unes pautes pràctiques d'actuació i investigació: primerament s'haurà de descobrir quins són els processos de treball i quin és el grau de desenvolupament de les forces productives per poder descobrir la constitució de les forces socials (grup dominant, etc.), i arribar a quina és la regió ideològica dominant que funciona a cada formació social (5), per a desvetllar la consciència social dels individus o dels grups socials,

"para que comprendan el mecanismo general del sistema social al que pertenecen y para plantear y resolver problemas que le permitan actuar en consecuencia, dentro de su estamento social, con el fin de mantenerlo, o bien destruirlo, para construir en su lugar otro de nuevo, radicalmente o puesto, que transforme de arriba a abajo toda la sociedad" (27)

APRELLS IDEOLÒGICS DE L'ESTAT

Ja els historiadors i sociòlegs (28), N.Poulantzas (29) i M.Harnecker, distingeixen entre poder d'Estat (manteniment del poder d'Estat, per una classe determinada, o per una aliança de classes o de fraccions de classes

objectiu de la lluita de classes) d'una part i, de l'altra, l'Aparell d'Estat (o sia les diverses funcions tècnico-econòmiques, administratives, ideològiques, polítiques en sentit estricte de l'Estat, així com el personal de l'Estat: quadres de l'administració de la burocràcia, del exèrcit, etc.)

Però L. Althusser hi afegeix un aspecte teòric suplementari ja explícit a la "teoria marxista" de l'Estat, quan diu:

"Para poder hacer avanzar la teoría del Estado, es indispensable tener en cuenta, no solo la distinción entre poder de Estado y aparato de Estado, sino también una realidad distinta que está manifiestamente del lado del aparato (represivo) de Estado, pero que no se confunde con él. A esta realidad la llamaremos por su concepto: "Los Aparatos Ideológicos del Estado". (30)

I per què aquest preàmbul? Doncs per a situar l'Aparell Escolar dins un dels A.I.E. (Aparells Ideològics de l'Estat), que defineix en el seu conjunt, així Althusser:

"Cierta número de realidades que se presentan de modo inmediato al observador en forma de instituciones diferenciadas y especializadas (31) ... funcionando masiva y predominantemente mediante la ideología, aunque secundariamente funcionen mediante la represión". (32)

I a continuació proposa una llista empírica dels dits aparells, (llista que pot ésser rectificada):

- "- El A.I.E. religioso (el sistema de las diferentes iglesias).
- El A.I.E. escolar (el sistema de las diferentes

"Escuelas" públicas y privadas).

- El A.I.E. familiar.
- El A.I.E. jurídico (el "Derecho" pertenece simultáneamente al Aparato "represivo" de Estado y al sistema de los A.I.E.)
- El A.I.E. político (el sistema político, con los diferentes partidos).
- El A.I.E. sindical.
- El A.I.E. de la información (prensa, radio, televisión, etc.).
- El A.I.E. cultural (letras, bellas artes, deportes, etc.)" (33)

Per no caure en un perill mecanicista de separar rotundament els tres nivells d'una societat, cal recordar, que aquesta separació, ara es fa a nivell teòric, però que és a dins de cada formació social a on s'ha d'estudiar la seva posició, i, que hi ha entrecreuaments forçosos entre els tres nivells, així el nivell jurídic funciona independentment i té relacions dins el camp ideològic.

Per tant, tots els A.I.E. funcionen mitjançant la ideologia i en segon terme mitjançant la repressió; són múltiples enfront del tot organitzat de l'Aparell (repressiu) de l'Estat, i estan conjuntats per la ideologia dominant. Amb la qual cosa ja podem avançar la tèsi que:

"Creemos que el Aparato Ideológico de Estado que ha sido erigido en posición dominante en las formaciones capitalistas desarrolladas, como consecuencia de una violenta lucha de clase política e ideológica contra el antiguo Aparato Ideológico de Estado dominante (La Iglesia), es el Aparato Ideológico Escolar". (34)

2.4. PRINCIPALS FUNCIONS DE L'APARELL IDEOLÒGIC ESCOLAR.

Després de senyalar el que són els Aparells Ideològics de l'Estat, anem a veure quines són les principals funcions que realitza el sistema escolar com un dels elements ideològics principals dins les formacions socials econòmicament desenvolupades.

Aquestes funcions no es troben clarament delimitades dins la realitat concreta, ja que actuen a la vegada, ara bé, ens serveixen com a punts d'anàlisi del paper no-neutrat que juga l'Aparell Escolar, mostrant-nos uns aspectes ocults justificats per la postura ideològica que defensa que el Sistema Escolar és neutral i que tot el que s'ha de fer és "educar" sense tenir en compte la base social i econòmica dins la qual es mou l'Escola com a institució.

Més clarament: el Sistema Escolar és un dels Aparells Ideològics de l'Estat, que juntament amb el A.I.E. de la Informació compleix millor el paper d'ocultar i justificar els valors socials dominants, els quals no són altra cosa que els valors que les classes dominants (políticament i econòmica) dins una formació social i econòmica ens transmeten. Aquesta justificació i ocultació és realitzada de múltiples maneres: des dels títols acadèmics com una

classificació de les persones, passant per l'argument que els fracassos escolars es deuen a baix coeficient d'intel·ligència, exigint a l'escoler uns coneixements que la pròpia escola no ha donat sinó que són fruit d'una posició i origen familiar, etc.

Aquests aspectes són els que cal fer sortir a la superfície perquè es pugui analitzar i desmitificar del seu contingut ideològic i posar al servei d'una escola més crítica i més científica.

Vet ací, doncs, que convinga analitzar millor les principals funcions d'aquest aparell escolar.

2.4.1. PAPER TRANSMISSOR DE LA IDEOLOGIA DE L'ESTAT.

Aquesta ideologia dominant, que és la de la classe dominant, ja ha estat analitzada a nivell teòric en el punt anterior, ara ens dedicarem a treure alguns exemples procedents del camp concret de l'aparell escolar.

Trobaran un reflexe ja clar d'aquesta ideologia dominant en el contingut de molts de textos escolars dedicats tant a l'ensenyament com a l'aprenentatge dels alumnes; bé d'una manera conscient per a mantenir un mite o una creència racionalitzada, o bé de formar inconscient per una assi-

milació prèvia de la ideologia alienant. De la importància que tenen els texts, només cal destacar el fet que tots els llibres acostumen estar controlats per un respectiu "Ministeri", que els revisa i programa d'acord amb uns criteris estatals.

Com un exemple concret d'aquesta ideologia alienant conscient, podem citar els texts de lectura redactats amb un contingut moralitzant i plens de normes d'urbanitat, de conducta i d'una determinada filosofia o postura davant els fets quotidians. Així citam un cas qualsevol tret d'un llibre destinat a primer curs d'Ensenyament Primari:

"Mi padre y mi madre son mis mejores amigos. Les cuento todo lo que me pasa. Les obedezco porque sé que me quieren y todo lo que me mandan es por mi bien.

Mi padre trabaja para nosotros.

Mamá cuida de la casa y procura que estemos limpios y aseados." (35)

Creim que la transmissió d'uns models de conducta i d'actuació són òbvis en l'exemple anterior: El nin sempre ha d'obeir; tot el que se li mana és pel seu bé; el pare és el qui treballa, la dona és qui cuida la casa i els nens petits, etc.

Una altra manera d'actuar la ideologia complementària de l'anterior, consisteix a ja considerar, d'una manera oberta o tàcita, com a propis d'una col.lectivitat social, els valors d'un grup, considerant com el "culte", "l'autènic",

l'únic posseïdor de la norma justa d'actuació.

Veiem un exemple d'assimilació d'un "model" que s'ha fet de forma ja inconscient dins el camp del llenguatge:

"Fonología. El defecto más importante en la pronunciación de la S es el ceceo, que consiste en convertir la S en Z.

Ejemplos:

Suelo zuelo

Señor zeñó

Sopa zopa

Este vicio está extendido entre las personas incultas de Andalucía (parte de las provincias de Huelva, Sevilla, Málaga y Granada, toda la de Cádiz y pequeñas comarcas de Córdoba, Jaén y Almería." (36).

O sia, el pronunciar de forma diferent a la classe "cultà" castellana, és considerat com un símptoma d'incultura del qual no s'escapa quasi tota Andalusia, i indiscutiblement cap gadità.

Per tant, caldria que la Sociologia de l'Educació, dedicàs una part de la seva atenció a analitzar els continguts dels texts escolars,, per tal de veure com es produeix l'assimilació d'uns models, propis d'un grup o per servir a un grup, (11) valors o opinions que en un moment determinat poden servir per emascarar o ocultar un aspecte de la realitat baix la cortina de fum d'un fals problema.

Analitzant els tipus de situacions anteriors, en particular l'aspecte del llenguatge, Bourdieu i Passeron diuen:

"L'analyse des variations de l'efficacité de l'action d'inculcation qui s'accomplit principalement

dans et par la relation de communication conduit donc au principe premier des inégalités de la réussite scolaire des enfants issus des différentes classes sociales"... (37)

D'aquesta relació de comunicació resulta que, qui sia posseïdor d'un major "capital lingüístic" (sabers previs; capital de les relacions socials i de prestigi, recomanacions; informació sobre el sistema escolar, etc.) tindrà més possibilitats de triunfar en l'ensenyament superior, i com es dona la coincidència no fortuïta que són els alumnes que venen de les classes socials millor dotades econòmicament (professions liberals i quadres superiors, industrials, etc.) els qui reuneixen aquestes característiques, doncs, la situació és òbvia.

Aquesta paradoxa no casual del sistema escolar, que valora un "capital lingüístic" que no ha ajudat a crear, sinó que ja vé determinat per la pertinença a la família d'una classe social concreta, ens mostra com s'ha produït l'assimilació d'un valor ideològic que provenint de l'exterior de l'Aparell Escolar, el marca.

2.4.2. DEFASCARAMENT SOCIAL.

Aquesta funció es compleix en servir el Sistema Escolar per ocultar les dificultats que ja des del naixement tenen en sí les classes socials menys dotades (assalariats agrícoles, obrers, agricultors, etc.), dificultats que s'atribueixen a la manca d'intel·ligència, al desinterès per l'estudi, etc. i no precisament a la desigualtat dels recursos de les famílies.

Un cas concret ens mostrarà les probabilitats d'accés a l'ensenyament superior a França durant el curs 1965-66 per part de les diferents categories socio-professionals del pare. Aquestes eren:

Assalariats agrícoles	2,7
Obrers	3,4
Agricultors	8,0
Empleats	16,2
Patrons de la indústria i del comerç	23,2
Quadres mitjos	35,4
Professions liberals	58,7
Patrons industrials	71,5

Per tant el sistema d'ensenyament serà,

"d'autant plus capable de dissimuler sa fonction sociale de legitimation des différences de classe sous sa fonction technique de production des qualifications qu'il lui est moins possible d'ignorer les exigences incompressibles du marché du travail"
(39)

Al mateix temps, en conferir uns títols acadèmics, ja legitima o permet d'obtenir unes places més ventajoses que un altre que no els té, amb el qual el sistema escolar es converteix en detentadora a la vegada de

"une fonction technique de production et attestation des capacités et une fonction sociale de conservation et de consécration du pouvoir et des privilèges, on comprend que les sociétés modernes fournissent au système d'enseignement des occasions multiples d'exercer son pouvoir de transmettre des avantages sociaux en avantages scolaires, donc implicitement sociaux, comme des prérequis techniques de l'exercice d'une profession". (40)

Dit més clarament, les classes socials privilegiades semblen delegar en la institució "neutral" escolar, el poder de selecció, garantitzant l'estabilitat social per la selecció controlada d'un nombre limitat d'individus, ja mentalitzats per la ideologia de l'ascens individual i de la mobilitat social que "dóna" l'assistència a l'escola, però no tenen en compte que no hi ha una "Escola Única", sinó que de fet hi ha un doble canal selectiu:

el primari- professional

el secundari-superior. (41)

Aquest emmascarament social a l'escola es produeix ideològicament oferint

"una imagen de la utilidad de los títulos y certificados de estudio, creando así un clima de opinión general. Por ejemplo, la ampliación masiva de la escuela superior viene inmediatamente justificada por el hecho de que "el progreso tecnológico" requiere una elevada cualificación para los estudiantes y, por consiguiente, una permanencia más duradera en la escuela que comportará el acceso a un puesto de trabajo a nivel profesional satisfactorio". (42)

Però el citat emmascarament social es produeix en un doble sentit:

a) A una formació més elevada no correspon una inserció en el treball paral·lela al títol dels estudis.

b) Per un altre costat, s'adquireix amb unes nocions que podrien obtenir-se en temps molt més breu. (43)

Ara, seria un error separar aquest emmascarament social dels altres aspectes socials, particularment d'un aspecte complementari i que s'entrecreu com és: l'em~~ma~~scarament econòmic.

2.4.3. EMMASCARAMENT ECONÒMIC

Amb aquest terme expressam el paper d'adaptació, entreteniment i "qualificació" professional que realitza la

institució escolar per a una més convenient utilització de la força de treball dins del mercat de treball per part de les classes dominants.

Per tant, les contradiccions no s'hauran de cercar a l'escola sinó dins el mercat de treball. Però al mateix temps, tampoc es pot prescindir d'analitzar el paper que juga dins l'Aparell Ideològic, l'escola, però cal tenir en compte precisament els aspectes analitzats fins aquí, per comprendre que aquesta relació a nivell concret és molt complexa, i que ara sembla limitada i separada perquè és una exposició a nivell teòric, però no hem d'oblidar el procés dialèctic entre la teoria i la pràctica, o sia, que el que ara semblen compartiments tancats per una anàlisi abstracta, no ho són en la realitat. I si aquest enquadrament teòric s'egafa en un sentit mecanicista, pot conduir a embullar i desfigurar el paper jugat per l'Aparell Escolar en lloc d'aclarir-lo. (44).

Una prova del que deim està en que dins aquest apartat que sembla propi del nivell econòmic o infraestructural de la societat, hi ha implicacions pròpies del camp ideològic senyalades ja per I. Fernández de Castro:

"Esta función ideológica del sistema educativo de exaltación del ciudadano, o de la individualización y singularidad de la persona...encubre o disfraza, justificándolo, el hecho real de la desigual posición de los agentes." (45)

El camí que caldrà seguir per entendre aquesta situació ve marcat per Emma i Roatan amb els dos aspectes següents:

1. L'anàlisi quantitativa i qualitativa de la tasa d'escolaritat de la població desempleado que cerca el seu primer treball, i de les forces productives ocupades en la indústria i els serveis.

2. Anàlisi de les relacions entre divisió-organització del treball i formació general (qualitativa) dels treballadors; en altres termes: anàlisi de la capacitat adquirida pels treballadors, a partir de l'ampliació de l'escolaritat, i contradiccions entre el desenvolupament de la capacitat i la utilització capitalista del mateix, (46).

A Itàlia s'ha seguit un procés que caldria averiguar si ha estat semblant a l'evolució de la població espanyola: entre els anys 1960-1968 la població activa entre 14 i 20 anys disminueix en 690.000 unitats (un 30 %), entre 20 i 30 anys disminueix en 418.000 unitats (10 %). Els sociòlegs italians afegeixen:

"La escuela está adquiriendo en Italia un papel en función de las opciones del desarrollo capitalista: entretener fuera del mercado de trabajo una elevada cantidad de trabajadores en potencia, con objeto de evitar una presión explosiva." (22)

Després interroguen...

"En el momento en que disminuyen sensiblemente los trabajadores ocupados y, al mismo tiempo, los que están sin empleo y los que buscan trabajo,

¿dónde se colocan los jóvenes? La respuesta es una sola: a la disminución de puestos de trabajo ha correspondido en los mismos años una notable expansión de las tasas de escolaridad en todos los niveles." (47)

L'escola, doncs, compleix unes funcions de:

1) Contenció del desempleament.

2) Formació de les forces productives a un nivell de preparació general-genèrica. (De manera que deixin un ampli camp a la part patronal per a adaptar les forces productives a la finalitat immediatament productiva.)

3) Formació de la força productiva a nivells més elevats, seleccionadíssim, en cursos de formació sumament selectius que estan en estructures formatives prolongades més enllà de la universitat. (48)

Un fet que sembla confirmar la possibilitat d'aquesta similitud amb Itàlia -a manca de dades precises- podria ésser l'allargada en el nostre Estat de l'entrada al treball fins els 16 anys, que ocasionarà una permanència més grossa dels infants a l'escola, però que no solucionarà els problemes ja que provocarà les següents situacions:

a) Els infants de menys de 16 anys que aniran a treballar "clandestinament". (Com ho feien fins el 1975 els joves de menys de 14 anys, i com varen fer segons l'enquesta en un 21,16 % de la gent d'Educació Permanent d'Adults de la Ciutat de Mallorca).

b) Els joves que als 14 anys es passaran a la Formació Professional de 1er. grau, perquè oficialment no poden treballar i així fins els 16 anys es "preparen".

c) Els joves que, emparant-se en l'Ordre Ministerial del 25 d'abril de 1975 sobre promoció de curs en la E.C.B. i obtenció del títol de Graduat Escolar, juntament amb la resolució de la "Dirección General de Ordenación Educativa" del 20 de maig de 1975, repetiran o faran E.G.B. fins a tenir 16 anys i després aniran a treballar.

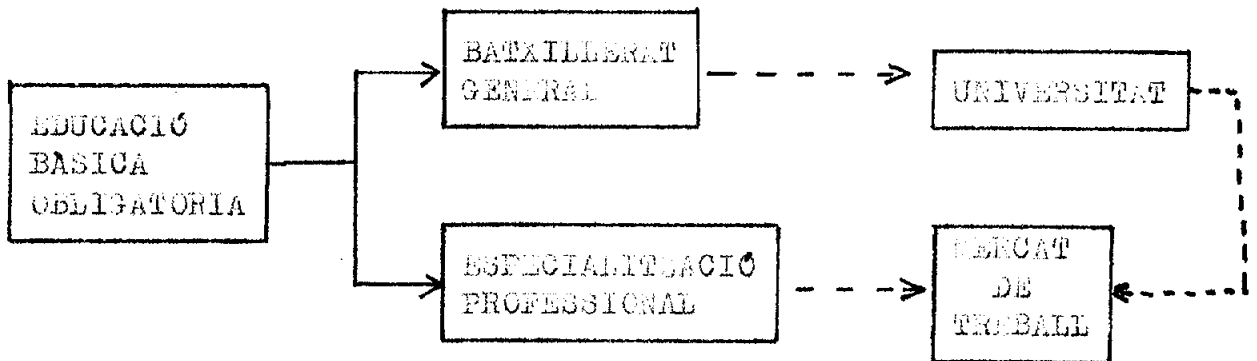
d) Els que passaran als 14 anys a fer el B.U.FI (Batxillerat Unificat i Polivalent), amb la possibilitat de passar després a C.O.U. i a la Universitat.

Les situacions a), b) i c) produiran l'entrada al mercat de treball. Solament la situació d) conduirà a l'entrada directa cap a la Universitat.

Així es formen dos tipus d'ensenyament, ja citats, i de diferent posició a l'escala de la producció: el primari-professional, i el secundari-superior. Confirmat per la tendència general seguida per les nacions més desenvolupades com mostra una enquesta realitzada en 1960 pel Bureau International d'Education, que diu que de 71 nacions estudiades, solament a 3 l'ensenyament secundari encara no es trobava dividit en dos cicles: un de caràcter general i bàsic, i un altre tendent a la diversificació i especialit-

zació, (49) això ens demostra que l'Estat Espanyol també ha entrat dins aquesta tendència dels dos cicles a l'ensenyament, no tant per una modernització, sinó per un aprofitament més "racional" de la força de treball.

Resumint en un petit esquema la situació anterior, queda de la següent manera:

Pot completar-se aquesta observació amb l'afirmació feta per Baudelot i Establet, que diuen:

"L'école primaire est tout le contraire d'une institution 'unificatrice', elle a une fonction essentielle de division. C'est elle qui se charge quotidiennement de diviser la masse scolarisée en deux parties distinctes et opposées." (50).

2.4.4. PAPER DEL MESTRE DINS DE L'APARELL ESCOLAR

En aquest punt no es discuteix el tema que ara està de moda -i que em sembla una cortina de fum- sobre la necessitat o no de l'escola i dels mestres, sinó la forma en que

realitzen la seva funció. La referència principal serà per als mestres de l'ensenyament primari, ja que són els elements principals pel·l fet que la seva tasca repercuteix sobre un major percentatge de la població, i per ésser el professional de l'ensenyament que treballa en la frontera que separa els dos sectors escolars i socials del quals ja s'ha parlat: el Primari Professional i el Secundari Superior.

SOBRE L'ORIGEN SOCIAL DEL MESTRE

Hi ha pocs estudis sobre l'origen social dels mestres, en citarem tres com a mostra de la tendència general que tenen les afirmacions que es faran.

Els dos primers estudis són bastant recents en quant a la seva publicació, i pertanyen al nostre país: un de les Illes Balears, i el segon de Catalunya. El tercer estudi està fet a França, en concret a la regió de París, i és el primer per la seva realització cronològica a l'any 1964; però es pot considerar semblant als altres, ja que el desenvolupament econòmic de França per aquells temps, era semblant al nostre d'ara.

Així, doncs, tenim:

	BALEARS (1969)			CATAL. (71-72) FRANÇA (1964)		
	Homes	Dones	Total	Total	Homes	Dones
Quadres superiors (Classe alta)	2,8	8,9	5,3	8	5,1	10,4
c. Empleats, oficinistes, mtes, funcionaris	32,3	37,5	34,6	30	22,7	19,3
i Petits propietaris t agrícoles	24,3	20,3	22,6	27	5,9	4,4
j Comerciants, artesans a (petit empresari indústria o comerç)	21,1	17,6	19,6	20	17,1	18,6
Obrers	18,7	14,1	16,7	7	21,9	17,0

Agrupant les categories socio-professionals en tres grups indicatius: Classe alta, "mitja" i obrera, s'observa com la classe mal anomenada "mitja" és la que nutreix principalment de mestres a l'Aparell Escolar amb un:

76,8 % a les Illes
87 % a Catalunya
i 45,7 % pels homes i 42,3 % per les dones
de París

O sia la "petita burgesia" (empleats, oficinistes, petits comerciants, artesans, etc.). També són més abundants els homes que les dones d'aquest estrat social mig, enfront de la classe alta a on una major quantitat de dones són mestres en relació als homes, i cal senyalar com aquest fet tant es dona a les Illes Balears com a París; no s'ha calculat aquest detall a l'enquesta feta a Catalunya; hagués

estat un possible punt més que confirmàs o no l'hipòtesi que la classe mitja considera la carrera de mestre com un ascens social pels seus homes i que també per la dona de classe "alta" té una finalitat: l'ocupació de la seva filla en qualque professió no gaire difícil i aprop dels pares (mestra, puericultora, enfermera, etc.). En canvi els homes de classe alta no tenen apenes interès per aquesta professió, ja que són els qui realitzent principalment estudis universitaris o superiors.

Cal destacar un petit percentatge de gent procedent de la classe obrera que també estudia de mestre, com a quasi única possibilitat d'ascens social.

Amb aquestes observacions es mostra com el mestre per la seva procedència social (classe "mitja" i un poc la classe obrera), serà un decidit defensor de la il·lusió de mocràtica de l'ascens social pels propis mèrits i esforços, contribuint amb la seva actitud ideològica a difundir l'emascarament social i a creure que mitjançant la instrucció es poden superar les barreres socials i econòmiques.

¿QUINES FUNCIONS REALITZA EL MESTRE DINS DE L'APARELL ESCOLAR ACTUAL?

Doncs, principalment jugarà una funció de:

a) Difusor de l'emascarament social. (Que en el fons és una transmissió de la ideologia dominant, tant cap a les capes mitges com baixes).

b) Alfabetitzador de la massa escolar per donar-li uns mínims culturals generals, necessaris pel desenvolupament econòmic.

c) Seleccionador - delegat dels infants en dos nivells: els que "valen" per continuar estudiant i els que "no valen" i han d'anar a treballar.

Tampoc hem d'oblidar la imatge que el mestre transmet als nens -més o menys autoritària segons la capacitat d'autocrítica del mestre- i que afecta des del poder delegat de jutjar si la conducta d'un infant és punible o no, fins el mode com és ensenyada una assignatura o matèria, i el clima general de classe que es pot lograr crear.

També cal incloure el "rol" que la societat atribueix al mestre, i que influeix en l'actitud del nen; aquest paper se li imposa al mestre per part de la societat i pel fet de la seva pertinença a una determinada professió. A un nivell anecdòtic arriba amb l'expressió de frases del tipus: "¡Això no ho faràs quan vagis a l'escola!".

Per tant, dins aquesta doble imatge adherida al mestre destaquen dos aspectes:

a') Un, que neix del propi contacte directe entre mestres

i nens mitjançant totes les relacions que s'estableixen dins el marc escolar (activitats, aprenentatge, horaris, jocs, etc.)

b') I un altre, de tipus indirecte, o més dependent de la societat, consistent en el rol que com a professional de l'Aparell Escolar se li atribueix: amor als nens, " paciència", "vocació", dedicació, saber molt, educat, etc.

Els dos aspectes anteriors estan relacionats en un punt que és: com s'aprofita aquesta "imatge" del mestre per part de les classes dominants, per tal de continuar ocultant la realitat social i la transmissió ideològica. Ja W.Reich en analitzar algunes qüestions d'educació des d'un caire psicoanalític diu:

"La historia de la formació de las ideologías muestra que todo sistema social, de manera consciente o no, utiliza la influencia sobre los niños para enraizarse en la estructura humana."
(52)

EL MESTRE COM A TREBALLADOR DE L'ENSENYAMENT

Una prova d'un començament de consciència professional serà com es conceptua el mestre dins del camp del treball de l'Aparell Escolar.

Cal tenir present dues situacions:

- 1) La del docent que treballa per compte de l'Estat.

2) La del qui treballa en una empresa privada.

Tant l'un com l'altre són, però treballadors assalariats.

I per tant:

"El profesional de la enseñanza se ve sometido a la organización y a la disciplina de quien le emplea... Si presta servicios por cuenta del Estado se ve sometido al albur de una determinada política educativa y a las consecuencias de un estado general de funcionamiento y desarrollo de la burocracia pública del país. Si trabaja por cuenta de una empresa (llámese orden religiosa, institución, cooperativa, fundación, colegio o academia) se ve supeditado a los intereses socioeconómicos de ésta y su situación laboral se verá condicionada por su tipo y tamaño." (53)

Els condicionaments laborals del mestre privat acostumen a ésser més forts que els del mestre estatal. És clar, que caldrà determinar de quina formació socio-econòmica concreta es parla, ja que hi ha una diferència molt grossa entre un tipus d'ensenyament de Suècia, pràcticament estatal, i el tipus d'ensenyament de l'Estat Espanyol a on el curs 1974-75 hi havia uns percentatges d'alumnat estatal d'E.G.B. de l'ordre del 60,24 %, i a on hi ha, doncs, un 39,76 % d'alumnat que rep ensenyament a centres privats.

De totes maneres, sense entrar en els detalls de la formació socio-econòmica espanyola, que requeririen un espai tan ampli com tot el treball, podem dir que a nivell

general el treball del mestre dependrà del tipus d'orientació que tenga la política educativa d'un Estat, i que aquesta ve determinada per la situació de les forces econòmiques i socials que hi ha a una situació concreta. Ara bé, veiem una necessitat immediata sense la qual difícilment es pot plantejar un moviment reivindicatiu ampli, i és, la d'un sindicat autènticament professional que defensi els interessos del mestre com a treballador, car un treball conjunt entre uns professionals no es realitza si no hi ha uns locals a on es puguin reunir, si no tenen una publicació que resumeixi, aglutini i informi de les activitats dels seus sindicats, si no es pot trobar ocasió d'intercanviar experiències, de parlar de les dificultats diàries, etc. ... al mateix temps tampoc es crea una participació del mestre pel sol fet de tenir aquesta organització o sindicat, ja que calen unes estructures funcionals que possibilitin un intercanvi democràtic d'opinions. Dit més clarament, sense una organització professional de base no hi haurà un moviment professional del mestre, però no tota organització professional donarà pel fet d'existir, un caire de moviment del mestre, caldrà que hi hagi uns mínims de representativitat democràtica, ja que per part d'un Estat o grup privat, es podria crear un sindicat "inofensiu" i paralyzador al no ésser els mateixos representats els

qui triassin als seus coordinadors.

Per tant, el mestre com a treballador estarà condicionat a actuar en funció dels drets reconeguts als altres treballadors d'una formació socio-econòmica qualsevol per poder-se organitzar (dret de reunió, d'expressió, de vaga, jubilació, seguretat social, etc.) També estarà sotmès a les condicions materials de treball de l'empresa (nombre d'infants per aula, material escolar disponible, condicions higièniques del aula i de l'edifici, etc.), i al tipus d'organització interna mantada: director, subdirector, Cap d'estudis, vigilant, el propietari de l'empresa, etc.

Finalment, com a professional estarà format a les normes jurídiques i laborals que li delimitaran el seu paper: ordenança laboral, tipus de contracte de treball vigent, control del salari, distribució per categoria professional (personal docent de carrera, personal idoni, personal funcionari públic de carrera, personal no funcionari en situació d'eventualitat: interí o contractat, etc.), inspectors del seu treball, un ministeri estatal a on estiguin aficats, etc.

2.5. APLICACIONES AL SISTEMA ESCOLAR D'ADULTS DE L'ESTAT ESPANYOL: DE L'ALFABETITZACIÓ A LA "EDUCACIÓ PERMANENTE DE ADULTOS"

Aquest punt vol concretitzar els plantejaments fets als punts anteriors per parlar d'un aspecte del sistema escolar espanyol com és l'"Educació Permanent d'Adults".

S'analitza breument quines són les Ordres Ministerials, els Decrets i Resolucions aparegudes al país amb relació a l'"Educació Permanent d'Adults", però no quins són els continguts detallats del programa escolar d'aquesta part de l'educació (54), però també vol situar aquesta Educació Permanent dins el procés general de la societat espanyola i analitzar a grans trets quina funció ideològica juga dins el mercat de treball i dins l'Aparell Escolar.

La complexitat d'aquest objectiu és gran i quasi podria ésser tema exclusiu de tot un treball d'anàlisi, però aquí veurem el que oficialment ens diuen que és l'Educació d'Adults, quin paper ideològic se li ha destinat, per veure el que els assistents a aquest tipus d'Ensenyament troben i perquè creuen que els servirà després.

2.5.1. EL CONCEPTE IDEOLÒGIC D'"EDUCACIÓ PERMANENT"

El capítol IV del títol primer de la "Ley General de Educación" que du per títol "Educación Permanente de Adultos" és el menys elaborat de tots els capítols, i deixa obert a planificacions i legislacions posteriors la forma concreta que adoptarà.

No obstant en un quadren d'informació editat pel Ministeri d'Educació i Ciència se'ns diu les dues accepcions que oficialment s'entén per Educació Permanent:

- 1) "Como principio pedagógico inspirador de todo Sistema Educativo. En este sentido la Educación Permanente comprende todo el proceso educativo a lo largo de la vida del hombre como una permanente tarea inacabada desarrollada a través de los diversos niveles y grados del Sistema Educativo y en todas las formas de Educación Extraescolar." (55)

Aquest és el sentit general que a Europa es dona al terme Educació Permanent.

Però a l'Estat Espanyol sorgeix una altra accepció que guanya a aquesta primera, i que tindrà pràcticament l'atenció legislativa:

- 2) "Como un nivel específico del Sistema Educativo, cuya finalidad es ofrecer a los adultos en edad extraescolar la posibilidad de cursar estudios de los distintos niveles educativos o atender a su perfeccionamiento, actualización y readaptación profesional, así como a su promoción y extensión cultural". (56)

Aquest és el concepte que ha anat guanyant terreny.

Analitzant-lo es veu que pretén:

a) Oferir als adults en edat extraescolar la possibilitat de cursar estudis; segons xifres, en 1960:

"había en España una población de quince y más años estimada en 18.382.299 habitantes, de los cuales 17.631.759, es decir, el 93,70% de dicha población, no habían realizado sino estudios primarios, y aún éstos la mayoría incompletos. Estos son los adultos de 1970 con más de veinticinco años de edad, lo cual significa que el gran peso de la población adulta española no dispone de otros recursos culturales para su adaptación, promoción y supervivencia que los que una deficiente y, en la mayoría de los casos, olvidada enseñanza primaria les haya podido proporcionar". (57).

Per tant, aquests coneixements mínims es necessiten ampliar per tal de qualificar "culturalment" a gran part de la població espanyola, especialment l'activa, ja que no han tingut quasi cap base instrumental completa.

b) Necessitat d'una millor qualificació de les forces productives, donada per una instrucció de tipus general, adaptable a múltiples necessitats, segons el mercat de treball i el grau de complexitat del desenvolupament econòmic.

Així, l'adaptació de l'adult a la seva professió es realitza per

"una adecuada asimilación de los avances tecnológicos que le faciliten, si fuera necesario, los cambios de empleo y las readaptaciones profesionales". (58).

Una prova d'aquesta relació ja històrica ente l'Edu-

cació Permanent d'Adults -abans Alfabetització- i el mercat de treball consisteix encara en les competències del Ministeri de Treball (mitjançant el P.P.O.) i del Ministeri d'Agricultura (amb l'Extensió Agrària), que ha de respectar el Ministeri d'Educació i Ciència, segons l'Article 45.2 de la Lley General d'Educació.

c) Aquests coneixements culturals es presenten baix la forma de conceptes ideològics que suavitzen o permeten assimilar millor la finalitat anterior, definint la professió com un

"modo de inserción social, como una forma de protagonizar su existencia y como un digno medio de obtener sustento para sí y los suyos". (59)

Aquesta Educació Permanent també ha de complir l'objectiu de:

"Consolidar criterios y actitudes que le lleven a una jerarquización de los valores que dé un sentido a su vida; satisfacción, plenitud y alegría a su existencia". (60).

De fet és contradictori amb l'objectiu a):

"cultivo del sentido crítico hacia toda la información que recibe" (61)

perquè es separa l'individu del seu entorn social, ja que ¿com pot pretendre's l'alegria i la "plenitud" a un treballador que fa 10 i 12 hores de feina diàries i cobra 6.000 ptes., i que és el cas de joves de l'enquesta?

d) A partir del curs 1975-76 i fins el 1979-80 podrà

entretenir oficialment als joves de 14 a 16 anys que no vulguin repetir el 8è. curs d'E.G.B. (62), com també als joves de més de 16 anys que necessitin o creguin en la titulació, retardant l'aturament. Per això donarà l'oportunitat de seguir estudis equivalents als continguts dels següents nivells educatius:

Educació General Bàsica (que ja funciona i és aquí estudiat)
Batxillerat o B.U.F.

Formació Professional de 1er. grau

Accés a la Universitat.

2.5.2. COM S'HA REALITZAT CROMOLÒGICAMENT I LEGISLATIVAMENT EL PAS DE L'ABANDONAMENT A L'EDUCACIÓ PERMANENT D'ADULTS

a) A començaments del curs 1972-73, seguint l'Ordre Ministerial del 11-IX-1972 (B.O.E. del 20 de setembre), es desenvolupava l'article 44 de la Llei d'Educació en:

"Lo que afecta a las enseñanzas para adultos equivalentes a la Educación General Básica. Estas enseñanzas seguirán las directrices de las Nuevas Orientaciones Pedagógicas para la Educación General Básica (O.I. de 2-III-1970 y 6-VIII-1971), adaptando su contenido y desarrollo a las condiciones peculiares del alumnado. Se impartirán en los "Centros de Educación Permanente" que se creen con este fin, y previa autorización, en los actuales Centros de Enseñanza Media, de Educa-

ción General Básica, de Formación Profesional, de Educación a Distancia y en los Centros no estatales autorizados y reconocidos, de estos niveles y grados" (62)

Surt la primera aproximació al que seran els continguts dels Centres d'Educació Permanent, i la forma d'evolució.

Però més important que els continguts de l'Educació d'Adults, és el fet que se convocaran dues proves cada any perquè totes les persones de 14 anys cumplits i que no tinguin cap títol, puguin obtenir el títol de Graduat Escolar; el qual també les possibilitarà a ingressar directament en el 4rt. curs de Batxillerat o passar una prova d'accés i fer el 5è. curs.

Era un punt més de la tendència "progressista" de la Llei Villar per a ajudar a qualificar la gent que tenia uns certs coneixements però que fins aquells moments no tenia cap titulació. Era una petita parcel·la del procés de qualificació professional i cultural que necessitava el desenvolupament econòmic.

b) Per l'Ordre Ministerial del 5-VII-1973) se suprimia

"con efectos de 31 de agosto próximo, la totalidad de las escuelas especiales para la Alfabetización de Adultos que, creadas al amparo de lo previsto en el artículo 1º del Decreto de 24 de julio de 1963, vinieron hasta el presente funcionando en todo el ámbito nacional". (64)

És interessant analitzar els motius que es donen per

suprimir la Campaña Nacional, i més si tenim present que l'anterior equip ministerial havia desaparegut i passat a ésser substituït pel discutit Ministre d'Educació Julio Rodríguez Martínez, anomenat per l'Almirante Carrero Blanco. Són molt senzills:

"Considerándose que al cabo de diez años de Campaña, se han logrado plenamente los objetivos que se propuso el mencionado Decreto de 10 de agosto de 1963, y habida cuenta, por otra parte, del propósito del Departamento, siguiendo los principios inspiradores de la Ley General de Educación, de que la totalidad de los funcionarios pertenecientes a los Cuerpos Docentes se dediquen con carácter exclusivo a su propia y específica función normal." (65).

Si partim de les dades que mostren que a l'any 1970 encara hi havia un 10% de la població de més de 15 anys que era analfabeta -a part de la població deficientment escolaritzada i per tant amb una instrucció defectuosa- no es comprén com es pot afirmar que "al cabo de diez años de Campaña, se han logrado plenamente los objetivos", si a l'any 1960 era un 12% la població analfabeta de més de quinze anys, pràcticament la Campaña no disminuí l'analfabetisme, sinó que és de suposar que fes més la mort de les persones d'edat analfabetes que la pròpia labor de l'al·ludida acció educativa.

Perquè serví la Campaña?

c) El B.O.E. del dia 1 d'agost de 1973, publicava l'Orde Ministerial del 28-VII-1973, per la qual,

"superados los fines para que fue creada la Campaña Nacional de Alfabetización, y siendo necesario adecuar las estructuras que posibiliten una Educación Permanente de Adultos, tal como se contempla en el Capítulo IV del Título I de la Ley General de Educación, se ha estimado conveniente ... un Programa de Educación Permanente de Adultos, que realice los estudios precisos para la regulación definitiva de esta importante parcela del sistema educativo." (66)

Però la part realista s'imposa i la necessària reforma fiscal per treure els dolers per pagar l'ensenyament no arriben, ni han arribat, i el propi Ministeri afegeix que:

"se hace necesario seguir utilizando al máximo en esta etapa previa, los recursos de que se venía disponiendo en la extinguida Campaña de Alfabetización". (67)

Com a Aules d'Educació Permanent,

"podran funcionar con caracter provisional y hasta su regulación definitiva, las que se creen con tal fin en los Centros ordinarios, y las antiguas Escuelas Especiales para la Alfabetización de Adultos". (68)

Les Delegacions Provincials del Departament adscribiran als mestres Alfabetitzadors amb caracter provisional als Cercles de Promoció Cultural i a les Aules d'Educació Permanent fins que es promulguin les "oportunas disposiciones sobre funcionamiento" d'aquests Centres.

De moment, tot ha canviat i no ha canviat res, però ja no hi ha Campanya Nacional d'Alfabetització i sí tenim

"Educación Permanente de Adultos". Això és el que ha passat!

d) El 17 d'octubre de 1973, el B.O.E. publica una Resolució de la "Dirección General de Personal", per la que es fixa la plantilla inicial de Professors que han d'atendre els "Servicios del Programa de Educación Permanente de Adultos. Els professors se seleccionaran d'entre

"los Maestros que con carácter de propiedad definitiva venían sirviendo en la provincia en la Campaña de Alfabetización, atendiendo a la mayor relevancia e idoneidad de los servicios prestados en la misma, así como a su antigüedad" (69)

O sia que els antics mestres-alfabetitzadors que no eren llevats, passaven a convertir-se en "profesores de Educación Permanente de Adultos".

Les places fixades eren 1.000 en tot l'Estat Espanyol.

Les cinc províncies amb més plantilla eren:

Madrid	-	182
Cádiz	-	88
Barcelona	-	71
Sevilla	-	65
Sta.Cruz Tenerife		56

i les menors:

Alava	-	0	Baleares	-	2	Palencia	-	2
Gerona	-	0	Huesca	-	2	Segovia	-	2
Santander	-	0	León	-	2	Soria	-	2
Teruel	-	0	Logroño	-	2	Tarragona	-	2
						Melilla	-	2

2.5.3. LES POSSIBLES NECESITATS EN LLOCS ESCOLARS DE L'E.P.A.

Es pot atendre realment a les persones d'Educació permanent amb les condicions materials fins ara citades? Segons el M.E.

i C. "desde la perspectiva de la realización práctica, la Educación Permanente de Adultos ha sido calificada como Educación sin fronteras, sin limitaciones; capaz y responsable a su vez de aglutinar cualquier aportación que, en el mundo de la familia, del trabajo y de los ocios incida en el mejoramiento del hombre y de todos los hombres, posibilitando una vida más humana en una sociedad más justa." (70)

Aquests objectius són altament ambiciosos i irrealistes perquè, si ja inclús a revistes tan moderades en la seva crítica com "Escuela Española", publicava al juliol de 1974, que mancaven crear a l'E.G.B. 477.600 llocs escolars, segons dades no oficials els infants no escolaritzats eren de l'ordre dels 600.000- ¿com es podia doncs, desenrotllar una E.P.A. si la base escolar principal i general no estava encara ben atesa?

La dificultat era i és gran i si calculam les necessitats escolars en places d'E.P.A. ho veurem més clar.

-A nivell de tot l'Estat Espanyol:

Segons dades del "Instituto Nacional de Estadística" usades per I. Fernández de Castro, en el any 1969, el 87 % de la població activa nacional no havia realitzat cap estudi especial, i a més a més hi havia un 3'8% d'analfabets. Per tant, i segons ens mostra el quadre I , uns deu milions d'habitants tendrien dret a anar als Centres d'Educació Permanent, quantitat impos-

sible de rebre amb l'actual estructura i número de Centres.

QUADRE I

<u>Població activa nacional.1969</u>	<u>No realitzaren est. especials</u>	<u>Analfabets. (3'8%)</u>	<u>TOTAL</u>
12.363.500	10.756.245	469.813	11.226.058

Font: I.FERNANDEZ DE CASTRO. "La fuerza de trabajo en España."
Madrid, EDICUSA, 1973; p. 248.

També encara queden més de quatre-cent mil analfabets que haurien de rebre una educació adequada, només entre la població activa, que com sabem té uns percentatges d'analfabetisme inferiors al total que inclueixi, la població no activa i els atutats. Si el Ministeri d'Educació qualifica l'E.P.A. com "educación sin fronteras", recordem que hi ha globalment aprop d'un 10 % de la població total a l'any 1970 que encara és analfabeta, el que ens dona uns 3.000.000 d'analfabets. Perquè no se'ns acusi de demògogs, siguem optimistes i suposem que en cinc anys fins a arribar a 1975, ha disminuït la població analfabeta en la meitat, encara tenim més de 1.500.000 analfabets. ¿Com ha pogut suprimir-se la Campanya d'Alfabetització i passar a preparar per graduats escolars amb aquest problema tan viu? Doncs, sembla que ignorar la realitat és millorar aquí;

Els factors immigratius i la mortandat entre la població més vella, sembla que seran els nostres alfabetitzadors.

Passem ara a concretar a les illes Balears la situació.

Possibles necessitats escolars d'E.P.A. a les Illes Balears.

Consultades les dades de població que fan referència a les Illes Balears, que ens dóna l' "Instituto Nacional de Estadística" resulten els següents quadres:

QUADRE II

<u>Població Illes.</u> <u>1970.</u>	<u>Població activa</u> <u>illes.1970.</u>	<u>% població activa</u> <u>sobre el total.</u>
532.943	193.118	36'23

Font: I.N.E. "Censo de la población de España. Provincia de Baleares. tomo II-7." Madrid, 1973.

La població activa de les Illes -un 36'23- és semblant percentualment a la de l'Estat Espanyol d'un 37'6 %. En canvi el percentatge de població activa femenina -un 20'84 %- és inferior a la mitja estatal que és d'un 24'41 %. Es pot comprovar al quadre III:

QUADRE III

POBLACIÓ ACTIVA DE LES ILLES BALEARS PER SEXES. 1970

<u>Homes</u>	<u>%</u>	<u>Dones</u>	<u>%</u>
152.870	79'16	40248	20'84

Font: I.N.E. Ibidem anterior.

Una vegada sabuda la població activa passem a estudiar quina instrucció té, i quina seria la que necessitaria més anar a les classes del Centre d'Educació Permanent d'Adults .

QUADRE IV

ESTUDIS MÉS ALTS CURSATS PER LA POBLACIÓ TOTAL I
PER LA POBLACIÓ ACTIVA DE LES ILLES. 1970

<u>Estudis cursats</u>	<u>Població total</u>	<u>%</u>	<u>Població activa</u>	<u>%</u>
Ens. Primària no acabada.	40.243	7'55	19.124	9'9
no ha rebut ensenyament.	89.295	16'75	10.478	5'42
TOTAL.	129.538	24'30	29.602	15'32

Font: I.N.E. Ibidem anteriors. p.44. Elaboració pròpia.

Ens resulten unes quantitats preocupants, en el sentit que: un 7'55 % del total de la població de les Illes només té uns estudis de tipus primari i encara incomplets, i un altre 16'75% no ha rebut cap estudi. Per tant, si el Centre d'Educació Permanent volgués complir les finalitats que diu l'Ordre Ministerial de 14-II-1974 de que ha d'esser un ensenyament que arribi a tothom, doncs, per començar tendria com a alumnes potencials a una quarta part de la població total de les illes, es a dir, les seves necessitats escolars d'Educació Permanent serien de l'ordre de 129.538 places.

La impossibilitat estatal d'atendre-ho és completa només amb dos mestres com hi ha en l'actualitat destinats per a l'E. P.A.

-I si només es volgués solucionar el problema dels analfabets per tal d'eliminar urgentement aquesta desigualtat cultural?

¿Quina seria la quantitat de persones en aquesta situació?

Doncs, segons les dades estadístiques que cita el quadre V, tenim a les Illes:

QUADRE V

POBLACIÓ DE LES ILLES DE MÉS DE 14 ANYS I NIVELL INSTRUMENTAL

Persones de més de 14 a. 1970. (A)	Persones de més de 14 a. que sa- ben llegir i es- criure. 1970.(B)	Diferència en- tre A - B = Analfabets.1970
401.899	358.770	43.129

Font: I.N.E. Ibidem anteriors; p.42.

Per tant, tenim 43.129 persones de més de 14 anys que no saben llegir ni escriure, el que representa el 10'73% sobre la població de les illes d'aquestes edats. De les quals quasi les tres quartes parts són dones tal com es presenta al quadre VI:

QUADRE VI

POBLACIÓ DE MÉS DE 14 ANYS PER SEXES QUE NO S'AP LLEGIR NI ES-
CRIURE A LES ILLES: ANY 1970.

<u>Homes analf.</u>	<u>%</u>	<u>Dones analf.</u>	<u>%</u>
12.771	29'61	30.358	70'39

Font: I.N.E. Ibidem anteriors;p. 42. Elaboració pròpia.

Suposant que cada mestre tingués 40 alumnes que no saben llegir ni escriure de més de 14 anys, es necessitarien:

$$43.129 : 40 = 1.078 \text{ mestres}$$

¿Existeixen en totes les illes? Doncs, sabem que durant el passat curs 1974-75 hi havia entre homes i dones 1.068 mestres d'E.P.A. estatals. O sia, que donant classes tots els mestres estatals, només es podrien dedicar a ensenyar a llegir i escriure, ja no parlem del personal docent estatal necessari per preparar per al Graduat Escolar;

A nivell general de les Illes Balears cau pel seu propi pes que l'atenció estatal dedicada als adults està per començar.

Però no es cregui que aquesta situació es deu a un abandonó insular, sinó que és una característica pròpia de l'estructura d'aquest ensenyament a tot l'Estat espanyol. L'Educació Permanent d'Adults està globalment mal atesa i només escrita legislativament sobre un paper, però per una manca de potenciació pedagògica i econòmica, no té cap transcendència. Una prova la tenim en les notícies publicades en la premsa que adjuntam: uns retalls de diari ens parlen de l'atur d'un mil·lenar d'alumnes dels Centres d'Educació Permanent d'Adults de Barcelona per manca de subvencions econòmiques durant tot el trimestre, demanant avaluacions contínues, que es mantengui el professorat especial, que es potenciïn més places d'Adults, una gestió i participació dels Adults en el control dels Centres, etc. ("Vanguardia Española", "Mundo Diario", "Diario de Barcelona" del mes de desembre de 1975). Un altre recull és l'entrevista feta als dos mestres d'E.P.A. de la Ciutat de Mallorca, en la que declaren que han rebutjat més de tres-centes sol·licituds per entrar al Centre per manca de personal. Els problemes anunciats es comencen a presentar.

Ara bé, les causes d'aquesta situació són clares: si encara no estan escolaritzats tots els infants de sis a quatorze anys d'E.G.B., ¿com s'espera que hi estiguin els Adults? Cal, doncs, una autèntica reforma fiscal que permeti distribuir els doblers equitativament per finançar una reforma educativa que no s'ha pogut dur a terme, i que ha quedat convertida en paraules sobre la "igualdad de oportunitades" i la "gratuitat" de l'ensenyament. Les classes polítiques de l'Estat no s'han posat d'acord per perdre un poc els seus privilegis, i com analitzen alguns autors com V.Bozal, la reforma educativa de la llei Villar ha estat seguida d'una sèrie de contrareformes posteriors que l'han inutilitzada socialment.

-Les necessitats de places d'Educació Permanent d'Adults a la capital.

Una utilització de les dades estadístiques del "I.N.E." ens donarà la perspectiva concreta necessària per calcular les possibles places d'Educació Permanent que manquen a la Ciutat de Mallorca. Així, segons veim al quadre VII els percentatges de població activa de la capital són molt semblants a les generals de les Illes Balears:

QUADRE VII

<u>POBLACIO CAPITAL.</u> <u>1970.</u>	<u>POBLACIO ACTIVA</u> <u>CAPITAL.1970</u>	<u>% POBLACIO ACTIVA</u> <u>SOBRE EL TOTAL</u>
217.523	77.517	35'63

Font: I.N.E. Ibinem anteriors; p. 36

Continua la mateixa desigualtat laboral per sexes dins de la població activa de la capital: més de tres quartes parts de les persones que treballen són homes, i no arriba a una quarta part restant el nombre de dones, tal com es senyala al quadre VIII:

QUADRE VIII

POBLACIÓ ACTIVA DE LA CIUTAT DE MALLORCA PER SEXES. 1970.
=====

<u>Homes</u>	<u>%</u>	<u>Dones</u>	<u>%</u>
60.276	77'76	17.241	22'24

Font: I.N.E. Ibidem anteriors; pp. 31-32. Elaboració pròpia %.

Referent als estudis més alts cursats per la població de la Capital, resulta el següent quadre:

QUADRE IX

POBLACIÓ DE LA CIUTAT DE MALLORCA QUE NO ESTÀ CURSANT ESTUDIS
=====

SEGONS LA CLASSE MÉS ELEVADA D'ENSENYAMENT REBUT. 1970:
=====

<u>Estudis rebuts</u>	<u>Nº persones</u>	<u>% sobre la població total de la Capital.</u>
Esc. Primària in-completa.	12.159	5'59
No n'ha rebut cap..	32.724	15'05
TOTAL.	44.883	20'64

Font: I.N.E. Ibidem anteriors; p. 44. Elaboració pròpia del A.

Així la quantitat de persones de la Ciutat de Mallorca que haurien d'anar a les classes d'E.P.A. són: 44.883 habitants,

o sia un quinta part de tota la població, de la que un 15% no ha rebut cap ensenyament.

*Necessitats en places de l'E.P.A. pels analfabets de la Ciutat.

La població de la capital de més de 14 anys, que és la que oficialment té dret a anar al Centre d'E.P.A. és de : 160.840 persones, de les quals 12.950 són analfabets, o sia un 8'05 %, taxa una mica inferior a la que cita J.Capellades a "Cuadernos de Pedagogía" nº 2 de febrer de 1975, al referir-se a la distribució territorial de l'analfabetisme , calculant un 10 % d'analfabetisme a les I. Balears perales persones de més de 10 anys.

Com he dit abans, si don les xifres en població de més de 14 anys, és per poder calcular la població que podria tenir l'Educació permanent, així resulta:

QUADRE X

POBLACIO DE LA CAPITAL DE MES DE 14 ANYS I NIVELL INSTRUMENTAL.

<u>Població de més de 14 anys. 1970. (A)</u>	<u>Població de més de 14 a. que sap llegir i escriure. 1970. (B)</u>	<u>Diferència entre A - B = C Analfabets. 1970.</u>
160.840	147.890	12.950
=====		
<u>% de (A) sobre la població total</u>	<u>% de (B) sobre població total</u>	<u>% d'Analfabets sobre pobl. total</u>
73'94	67'98	5'96

Font: I.N.E. Ibidem anteriors; p. 42. Elaboració pròpia.

Els percentatges del quadre X són sobre el total de la població, per això la taxa d'analfabetisme sembla més baixa, però si calculem el tant per cent de 12.950 analfabets sobre els 160.840 habitants de més de 14 anys ens resulta un 8'05 %.

Suposant una mitja de 40 alumnes per mestre d'E.P.A. per el primer nivell d'instrucció necessitariem:

$$12.950 : 40 = 324 \text{ mestres}$$

=====

Si pensam que només n'hi ha dos que fan doble torn, i que podrien cobrir el treball de quatre mestres, comprovam una altra vegada com l'E.P.A. no està planificada ara per resoldre aquesta situació.

Per acabar aquest aspecte i tota la part teòrica, solament diré que l'Educació Permanent d'Adults, en sí, no realitza cap funció pràctica, ni tan sols la de donar una preparació cultural als joves treballadors interessats en situar-se millor a la seva professió, i que davant aquesta escasesa de llocs d'estudi han d'acudir a les acadèmies privades que aprofiten l'interés per conseguir el títol de Graduat d'una gent que voldria continuar altres estudis o millorar professionalment per fer: A.T.S., infermera, certes branques administratives de Banca, ingressos o ascensos, etc. (71)

No s'aten cap necessitat real perquè amb els medis materials, econòmics i pedagògics que l'Estat ha destinat a l'Educació Permanent no es poden conseguir uns resultats de qualificació de la força de treball sense una àmplia reforma que no s'ha duit a terme com hem vist abans.

D'aquesta manera resulta paradoxal que un determinat tipus d'ensenyament estatal :l'Educació Permanent d'Adults no realitzi les funcions ideològiques, transmissores i reproductores que teòricament hauria de complir com a part de l'Aparell Id. Escolar, per una manca de funcionament general de les seves estructures a nivell de rebre la població que ho necessita, Això ens ajuda a comprendre com una teoria quan s'aplica a una formació social precisa, pot canviar la seva presentació per complicar-se amb "apararents" excepcions, que no són tals, sinó el fruit d'una política educativa de retocs de la llei Villar per influències d'uns determinats i oligarquics sectors econòmics i polítics, als quals no veuen encara la conveniència d'una reforma d'aquesta part de l'ensenyament.

NOTES DEL CAPÍTOL II

- (1) Sia el materialisme històric, sia un mètode funcionalista, etc.
- (2) ENRIQUETA, Rossana; ROSTAN, Marco: Educación y mercado de trabajo; Barcelona, Ed. Nova Terra, 1974; p.14
- (3) LAFARGUE, Georges; ROUQUO, René: Claves de la sociología; Barcelona, Ed. Laia, 1974; p. 67
- (4) Vegeu: a) sobre la formació professional:
 - Jordi VIVAS i altres: La Formació professional; Barcelona, Ed. Avance, 1975
 - b) Josep LLIBRE: Los maestros de Catalunya, Barcelona, Ed. Nova Terra, 1974
 - sobre la ideologia del mestre a Catalunya:
 - c) Joan GAY; Rosa GUILLAMET; Àngels PASQUAL: Societat Catalana i Reforma Escolar; Barcelona, Ed. Laia, 1973
 - sobre la reforma escolar:
 - a. Catalunya a partir de la postguerra
 - b) I sobre el sistema educatiu com a un sistema de classes: el treball de Joan Eugeni SÁNCHEZ.
- (5) FLORENTI, Eduardo: El concepto de modo de producción; Barcelona, Ed. Península, 1974, 2ª ed.; p. 13
- (6) HARNOCAR, Marta: Los conceptos elementales del materialismo histórico; Madrid, Siglo XXI, 1973, p. 67

- (7) BARTHA, Roger: Brave diccionario de sociología marxista; México, Ed. Trilce, 1973, p. 23
- (8) BARTHA, R.: Op. cit. p.112
- (9) ABRISSA, Louis: Política sobre marxismo y humanismo; Buenos Aires, Ed. Siglo XXI, 1972, 3ª ed; p. 177-178.
- (10) BARTHA, R.: Op. cit. p. 17
- (11) Ibidem; p. 98
- (12) ADAMS, Carl; ENGELS Friedrich: La ideología alemana. Feuerbach; Barcelona, Edicions62, 1969; p. 26
- (13) Ibidem p.26
- (14) ENGELS, F.: Obras Escogidas; carta a J.Bloch; p.521
- (15) Ibidem; p.532
- (16) JIMÉNEZ, G; LACRUJAN, J.M; VIVAS, J.: Ensenyament gratuït?; Barcelona; Ed. Nova Terra, 1975; p.8
- (17) És el cas que estudiem i mostren el nostre país els autors citats en el punt anterior.
- (18) FERNÁNDEZ DE CASTRO, Ignacio; VOYRA, Antonio: Clases sociales en España en el nivel de los años 70; Madrid, Ed. Siglo XXI, 1974; op.117
- (19) Ibidem p.118
- (20) Ibidem p.118-119
- (21) FERNÁNDEZ DE CASTRO, I.: Reforma educativa y desarrollo capitalista; Madrid, EDICUSA, 1973; p. 91
- (22) Ja Marx digué que: "El modo de producción de la vida material condiciona el proceso de vida social, política e intelectual en general. No es la conciencia de los

hombres la que determina la realidad; por el contrario la realidad social es la que determina su conciencia". Citat per A. BLICH a "Psicoanálisis y educación", 2; Barcelona; Ed. Anagrama, , 1971; p.95.

- (23) FERNÁNDEZ DE CASTRO, I.; GÓMEZ, A.: Op. cit.; pp. 128
- (24) El lector que s'interessi pel tema pot consultar el llibre ja citat anteriorment d'E. Fioravanti, especialment el capítol II sobre la superestructura ideològica. També cal destacar per l'inici de discussió teòrica a Louis Althusser: "Escritos", Barcelona, Ed. Laia, 1974.
- (25) ALTHUSSER; L. i altres: Polémica sobre marxismo y humanismo; p. 178
- (26) Ibidem; p. 179
- (26) bis La ideologia dominant a una formació social depèn del grau de desenvolupament dels mitjans de producció que possedeixen les classes dominants, i que pel seu domini sobre els mitjans de producció poden controlar els mitjans de producció intel·lectual, com ens diu Marx.
- (27) FIORAVANTI, E.: Op. cit; p. 214
- (28) Com molt abans havien aprofundit Marx en "El Capital" i "El 18 Brumari" i "La lluita de classes en França anglesa a l'Anti-During"; i Lenin en els seus sobre l'Estat.
- (29) FOULHAÏRES, R. Op. cit. p.142
- (29) bis FOUCAULT, M. Op. cit. p.118
- (30) ALTHUSSER, Louis: Escritos; Barcelona, Ed. Laia, 1974; p. 122.
- (31) Ibidem p. 122
- (32) Ibidem p. 125

- (33) Ibidem p. 123
- (34) Ibidem p. 133
- (35) Educación cívico-social. 1er. curso; Madrid, Ed. Don-
col, 1968; p. 28
- (36) Lenguaje. 7º curso EGB; Barcelona; Ed. Prims Luce,
1973; p. 211
- (36) bis Que sempre, a la llarga, és el bloc dominant d'una
formació social
- (37) BOURDIEU, P. - PASSERON, J.C.: La reproducción; Paris,
Ed. Minuit, 1970; p. 89
- (38) Ibidem p. 260
- (39) Ibidem p. 202
- (40) Ibidem pp. 204-205. El subtítol és nostre.
- (41) Anàlitzat detalladament per BAUDELOT i establert en el
llibre L'école capitaliste en France, Paris, Ed. S.E.,
1970
- (42) BREA, P. ROMAN, M. Op. cit. p. 47
- (43) Són dues capes de la mateixa moneda tocades pels sociò-
legs francesos BOURDIEU i PASSERON, i amb molta més
profunditat per R. DELA i J. JOSEAN
- (44) Una reflexió teòrica sobre el paper de la sociologia
com ideologia o ciència i que toca aquesta discussió
referent a si l'escola és solament reproductora de les
relacions socials o si va més enllà, es pot trobar al
llibre de Michel DUC: "Sociologia e ideologia", Bar-
celona, Ed. Fontanella, 1974.
- (45) ANTONIÀ DE CAJANO, Agnacio: Op. Cit p. 35

- (45) SALA, R. i ROSIAR, R.: Op. cit. p.43
- (46) bis Ibidem p. 47
- (47) Ibidem p. 48
- (48) Ibidem pp. 55-56
- (49) Dades citades per FILLÓ, Boronço: Organización y Dirección escolar, Buenos Aires, Ed. Dapelun, 1965
- (50) MALDONADO, C. i ROSIAR, R.: Op. cit. p.21
- (51) ALBA IZQUIERDA, Alfredo: El magisterio como profesión, Barcelona, Ed. Ariel, 1972, p. 146
- JASSUALT GUBERN, JMS: Los maestros de Catalunya, Barcelona, Ed. Nova Terra, 1974, pp. 29-30
- BAJANACHE, C; ROSIAR, R.: Op. cit. p. 245
- (52) REICH, R.: Psicoanálisis y educación, I; Barcelona, Ed. Anagrama, 1973; p. 21
- (53) GAY, Joan: Los trabajadores de la enseñanza. Cuadernos de Pedagogía nº 4, Abril, 1975, p. 14
- (54) Aquest aspecte ha sigut treballar molt detalladament per Montserrat Sala. Aleshores la seva tesi titulada De la profetització a la educació Permanent, Universitat de Barcelona, juny de 1972
- (55) La Educación Permanente de Adultos, Servicio de publicaciones del Ministerio de Educación y Ciencia, Madrid, 1973; p. 6
- (56) Ibidem p. 6
- (57) Vicente MARTÍNEZ PÉREZ: Educación Permanente de Adultos. Documentación Social nº 1; enero-mayo, 1971; p.22

- (58) Orientaciones Pedagógicas para la Educación Permanente de Adultos a nivel de Educación General Básica. Orden del 14-II-74 (B.O.E. del 5 de mayo) publicado por Escuela Española, Madrid, p. 203
- (59) Ibidem, p. 203
- (60) Ibidem, p. 203
- (61) Ibidem, p. 203
- (62) Tal como autoriza el artículo 1.º de la disposición transitoria tercera, apartada a) del Decreto 995/ 1974 del 14 de marzo sobre "ordenación de la Formación Profesional".
- (63) Carta de la AEP y otros: Una Educación Permanente para adultos, Madrid, N. Mansiega, 1975; p.103
- (64) Orden Ministerial del 5-VII-1973 (B.O.E. del 11 d'agost) publicado en Escuela Española nº 2122 del 17 de juliol de 1973; p. 758.
- (65) Ibidem p. 758
- (66) O.M. del 28-VII-1973 (B.O.E. del dia 1 d'agost). Publicado en Escuela Española nº 2124 del 2 d'agost de 1973, p. 794
- (67) Ibidem p. 794
- (68) Ibidem p. 794
- (69) Resolución de la Dirección General de Personal del 17 de octubre de 1973. Publicado en "Escuela Española" nº 2141 del 14 d'octubre de 1973, p. 1053
- (70) Introducción, de la Orden de 14-II-1974 (B.O.E. del 5 de mayo) por la que se aprueban las Orientaciones Pedagógicas para la Educación Permanente de Adultos, a nivel de E.G.B. Extra de "Escuela Española"

nº 2174-75 del 13 de març de 1974, p. 202

(71) No hi ha dades fiables sobre la quantitat d'alumnes que van a aquestes acadèmies privades per poder fer un estudi al respecte.

=====CAPITOL III=====

3.0. NECESSITAT I DIFICULTAT D'UNA METODOLOGIA DE LES CIÈNCIES SOCIALS.

Quan es comença a sistematitzar en un treball sociològic, en aquest cas l'enquesta contestada per l'alumnat d'E.P.A. de la Ciutat de Mallorca, és quan es troben reduïts a nivell concret els problemes metodològics que hi ha presentats a la sociologia de l'educació com a part integrant d'una branca més grossa de les ciències socials: la sociologia.

¿Com fer confluïr els aspectes concrets d'una investigació -sia ampla o reduïda- amb l'objectivitat i la generalitat que demanen els sociòlegs? La qüestió en sí no és nova, i pot ésser contestada i de fet ja ha sigut contestada a la història de la sociologia pel mètode científic, que

"parece consistir en que, partiendo de lo real o "concreto" de una sociedad histórica determinada, procedamos a abstracciones... una vez que se ha llegado a las abstracciones más simples ... hay que repetir el viaje en sentido inverso y volver de nuevo a la población, que esta vez no es ya "una caótica representación de la totalidad", sino "una rica totalidad de numerosas determinaciones", es decir, que se tiene en cuenta su carácter histórico. Mediante este procedimiento "las determinaciones abstractas conducen a la reproducción de lo concreto mediante el pensamiento" (1)

Per tant caldria que les tècniques estiguessin subor-

dinades a un mètode, i aquest mètode dependent de la teoria científica de base. (2).

LES TECNQUES. VISIÓ CRÍTICA SOBRE LA SEVA UTILITZACIÓ.

Com a principiant en les enquestes sociològiques, les tècniques emprades, en sí, no són ni noves ni complicades, sinó les més difuses que s'utilitzen a tota enquesta o investigació empírica quan vol classificar dades en forma quan-titativa.

Ara bé, sembla convenient anar explicant els conceptes aplicats, per mostrar a cada estadi com es troba el procés general seguit, de quin tipus és, per veure cap a quina construcció ens encaminam i com els conceptes i nocions es tradueixen en operacions d'investigació que faciliten un enteniment lògic intersubjectiu, i convençuts al mateix temps que reflexionar sobre la pràctica de la investigació és una forma de metodologia, com diu J.Stoetzel a "Le vocabulaire des sciences sociales" en referir-se a la metodologia com:

"el arte de aprender a descubrir y analizar los presupuestos y procedimientos lógicos en que se basa implícitamente la investigación con objeto de ponerlos de manifiesto y sistematizarlos" (3).

i no una pura especulació des del moment que es pot mostrar el camí seguit al llarg de tot el procés averiguatiu.

EL PROCÉS O MODEL INVESTIGATIU SEGUIT

Raymon Boudon distingeix els següents quatre moments semblants per a molts investigadors que se realitzen i que permeten passar a una formulació més exacta de les enquestes, i són:

- a) La formulació de la hipòtesi
- b) La construcció del pla d'observació
- c) La construcció de variables:
 - c.1.) Dels conceptes als índex
 - c.2.) La intercanviabilitat dels índex
- d) L'anàlisi de les relacions entre variables.

3.1. PLANTEIG DE LES HIPÒTESIS DE TREBALL SITUADES DINS UN CONTEXT TEÒRIC DETERMINAT

Quan feïam la pre-enquesta encara no veïem clara la hipòtesi principal o central en que ara ens basam. Va ésser després d'una lectura, tabulació i reflexió sobre les respostes que donà l'alumnat de la "Campaña Nacional de Alfabetización y Promoción Cultural de Adultos", quan destacarem una sèrie de constants que ens cridaren l'atenció i que ens decidiren a intentar comprovar les possibilitats de fer una anàlisi més a fons dels problemes que sortien.

Així, doncs, la hipòtesi central o principal d'aquest

treball és: descobrir i conèixer quina és la situació familiar, laboral i escolar dels alumnes d'E.P.A., per a comprovar fins a on aquests aspectes marquen la posició social dels encuestats dins el procés general de la Societat.

Esper que aquesta dependència sia forta i patent tal com presenta el marc teòric exposat al capítol II.

Com aquesta hipòtesi principal és molt complexa, extensa i en gran part interrogant, l'he subdividida en nombroses hipòtesis secundàries o subhipòtesis per poder-ho estudiar millor, tal com aconsella W.S. Landecker:

"Al iniciar la exploración de un determinado tipo de fenómenos, es conveniente fragmentar el objeto de estudio en el mayor número posible de subtipos y utilizar después cada subdivisión como variable de investigación... en efecto, una clasificación rigurosa permite, en primer lugar, descubrir una serie de relaciones entre los subtipos, que habrían permanecido ignorados si hubiésemos abordado directamente el análisis del tipo más general".(5).

LES HIPOTESIS SECUNDARIES. DIFICULTAT DE LA SEVA CONSTRUCCIÓ: DEFINICIÓ I NOMBRE.

Les hipòtesis secundàries permeten construir les variables en funció dels aspectes que es volen analitzar.

Ara bé, la dificultat trobada principalment ha sigut: ¿com introduir variables complementàries que expliquin o aclareixin el model causal en el que estan situades?

Podem dir que la tasca en aquest sentit ha sigut llarga

i complicada, i no crec haver-ho arribat a esbrinar del tot, ja que per una anàlisi intuïtiva -segons R. Boudon (6)- es fa difícil determinar l'estructura causal subjacent, a partir del moment en que el nombre de variables hipotètiques sia superior a quatre o cinc.

Les subhipòtesis estaven referides a tres apartats basats en els aspectes a descobrir i verificar:

1. Unes dades personals i familiars per tal de situar l'alumnat.
2. La situació laboral o relacionada amb el món del treball.
3. Les relacions que tengueren amb l'Estructura Escolar.

Així, doncs, pel seu nombre i definició són les següents:

1ª Subhipòtesi: L'EDAT DE L'ALUMNAT

Suposam que l'alumnat no haurà variat quant a l'edat a la situació dels altres cursos, o sia, majoritàriament comprés entre catorze i vint-i-un anys.

2ª Subhipòtesi: EL SEXE

¿Són els homes o les dones els que es distribueixen amb major percentatge a les classes d'E.P.A.?

¿Guarda relació amb la proporció per sexes de la població activa de les Illes o de Ciutat?

3ª Subhipòtesi: L'ESTAT CIVIL

L'alumnat d'E.P.A. esper sia en la quasi totalitat fadri, perquè la seva menor responsabilitat de mantenir una família possibilita molt més que a un cesar d'anar a les classes d'E.P.A.

En estudiar la variable a qui entreguen els doblers es podrà comprovar si els fedrins juguen un paper d'ajuda econòmica a la família o no.

4ª Subhipòtesi: EL LLOC DE NAIXEMENT

¿D'on procedeix l'alumnat? ¿És molt alta la immigració entre els alumnes?

Per l'experiència dels cursos d'Alfabetització és de suposar que si hi ha immigració forta.

5ª Subhipòtesi: EL TEMPS QUE FA QUE RESIDEIXEN A MALLORCA

¿El nombre d'anys que fa que es resideix a Mallorca és un condicionant a l'hora d'anar a les classes d'E.P.A.?

Crec que sí, però caldrà averiguar si té sempre el mateix sentit, ja que poden variar el motius d'anar a classe entre un jove sense títol acabat d'arribar de la Península, a un jove que vol progressar encara més de la seva situació estable i que ha nascut a Mallorca.

6ª Subhipòtesi: RESIDENCIA A LES BARRIADES DE CIUTAT

¿A quin tipus de barriades de la capital viuen els alumnes?

¿Com es distribueixen? ¿Abunden els de barriades típicament obreres?

7ª Subhipòtesi: LA PROFESSIÓ DEL PARE

La categoria socio-professional del pare servirà per delimitar l'origen social del fill. Suposem que abundaran les professions de tipus manual i situades més a dins l'anomenada classe "mitja baixa" i a dins^{1a} classe treballadora.

Permet comparar si el fill ha ascendit professionalment.

8ª Subhipòtesi: ELS ESTUDIS REALITZATS PEL PARE

¿Hi ha relació entre la professió que té el pare i el nivell escolar que va aconseguir?

¿El pare que té pocs estudis pot guardar relació amb que el seu fill tampoc els tengui molt alts?

No sabem fins a quin punt és condicionant però creiem que hi haurà més augment escolar en els fills, perquè ara es valoren més els estudis.

9ª Subhipòtesi: LA PROFESSIÓ DE LA MARE

¿A quin nivell instructiu dels alumnes d'E.P.A. hi ha més mares que treballen?

Crec que com més pocs estudis tinguin els fills més probable és que la mare treballi, ja que l'hauran hagut

d'ajudar prest econòmicament, i tampoc haurà pogut, per tant, fer que estudien.

10ª Subhipòtesi: EL NOMBRE DE GERMANS

La quantitat de germans ens permet suposar que hi ha més probabilitat d'haver-hi dificultat econòmiques de mantenir-los i de donar-los estudis.

11ª Subhipòtesi: SI TREBALLA L'ALUMNE O NO EN L'ACTUALITAT.

És majoritari el nombre d'alumnes d'E.B.A. que treballen, però ¿com es distribueixen pels sexes? ¿Hi ha diferències segons el nivell d'instrucció? ¿Quins grups ho necessiten menys el treballar?

12ª Subhipòtesi: LA PROFESSIÓ DEL FILL

La professió del fill permet sobre la seva situació de classe socio-professional; ¿estarà relacionada amb la del pare i el grau d'estudis del pare?

13ª Subhipòtesi: L'EDAT QUE COMENCEN A TREBALLAR

L'edat que es comença a treballar és un dels índex que mostra més clara la influència de la situació socio-econòmica de la família sobre la possibilitat de continuar els estudis a més de 14 anys o no

**14 Subhipòtesi: EXPLICACIÓ SUBJECTIVA DEL PERQUE COMENCEN
A TREBALLAR**

¿Tendran més consciència subjectiva dels motius pels quals deixaren d'estudiar la gent que estudia al nivell més alt de Graduat o la que estudia al C.E.P.. ¿Els homes o les dones? ¿Influeix més sobre la consciència subjectiva el fet de deixar l'escola abans dels 14 anys (edat reglamentaria) que el fet de pertanyer a un nivell socio-econòmic pobre?

L'explicació subjectiva del perquè es va començar a treballar és un índex que mostra una part de la inculcació i justificació ideològica de les classes socials.

15 Subhipòtesi: SATISFACCIÓ EN EL TREBALL

La satisfacció subjectiva que es té sobre el propi treball senyala més una resignació a no poder-se canviar de feina que un real content en la feina.

¿Els homes tenen més satisfacció subjectiva que les dones, o no?

**16 Subhipòtesi: PERSONA QUE ELS VA CONSEGUIR EL SEU
PRIMER TREBALL**

Els pares en primer lloc i l'ambient familiar (familiar o amic de la família) condicionen, marquen en gran part

la influència per trobar el primer treball.

17 Subhipòtesi: ASPIRACIÓ A UNA ALTRA PROFESSION. LES POSSIBILITATS SUBJECTIVES DE CONSEGUIR-LA.

Una forma indirecta de comprovar si hi ha una satisfacció real en el treball, complementaria de la variable de la subhipòtesi 15, consisteix a veure quin grau d'aspiració cap a una altra professió hi ha.

L'aspiració a un altre treball o professió dels alumnes d'E.P.A. ve condicionada per la categoria socio-professional que ocupen dins de la divisió social del treball.

Per tant, les possibilitats subjectives de conseguir la professió a la qual s'aspira venen donades per la posició que el subjecte ocupa com a agent de la producció dins de la divisió social del treball.

Hi veim un contingut ideològic en l'aspiració a una professió quan és molt superior a les possibilitats reals de conseguir-la, perquè creien poder-la conseguir, pel sol fet individual de desitjar-la, és cau dins un mecanisme d'ocultació del procés de la divisió de la producció social.

18 Subhipòtesi: LES HORES DIÀRIES DE TREBALL

El nombre d'hores diàries de feina dels alumnes d'E.P.A. condiciona el seu rendiment escolar.

Uns horaris excessius, superiors a les vuit, nou o

deu hores diàries de treball dificultarien el seu rendiment escolar a les classes per un desgast físic i mental.

Com a variable relacionant-ho amb el sou es veurà si hi ha una remuneració econòmica adequada al nombre d'hores que estan fent feina.

19 Subhipòtesi: EL SALARI QUE COBREN SETMANALMENT

Hi ha una relació directa i positiva entre el sou que es guanya i el grau de coneixements o de titulació que té l'alumnat de l'E.P.A. Per tant, els alumnes que estudien per Graduat Escolar, que acostumen tenir més titulació que els que estudien per treure el C.E.P., han de cobrar més setmanalment.

La manca de Títol de C.E.P. serveix per pagar menys sou als joves treballadors.

20ª Subhipòtesi: CONEIXEMENT DELS DRETS LABORALS

Els coneixements dels drets laborals de l'alumnat d'E.P.A. és escàs.

21ª Subhipòtesi: PREPARACIÓ PROFESSIONAL REBUDA

L'alumnat de l'E.P.A. com a treballadors no crec hagi rebut cap preparació professional específica per a realitzar la seva feina.

22ª Subhipòtesi: CANVIS D'OFICI O PROFESSIONIÓ

Si hi ha hagut poca orientació professional els canvis d'ofici de l'alumnat d'E.P.A. ha d'ésser molt alt, en especial als primers anys. El mercat de treball es qui marca, en especial als joves treballadors, la direcció de l'ofici.

23ª Subhipòtesi: CANVIS DE LLOC DE TREBALL

Els canvis de lloc de treball de l'alumnat d'E.P.A. és una altra índex de la insatisfacció de les condicions de feina i desorientació creada.

24ª Subhipòtesi: SALARI QUE ENTREGUEN A LA SEVA FAMILIA.

Si l'alumnat entrega tot el salari a casa seva en un percentatge molt alt demostrarà la necessitat econòmica que tenia la família que l'ajudassin els seus fills, i també la dependència que encara tenen dins l'estructura familiar.

25ª Subhipòtesi: TIPUS D'ESCOLA A LA QUAL HAN ASSISTIT

El tipus d'escola a la qual ha assistit l'alumnat d'E.P.A. permet suposar el tipus d'educació rebuda.

¿Hi ha una relació entre la possibilitat d'anar a un tipus d'escola i el tipus d'estudis rebuts? ¿A quin tipus d'escola s'ha assistit més? . És d'esperar que a l'Estatal.

¿Hi ha variacions pel sexe?

26ª Subhipòtesi: VISIÓ SUBJECTIVA DAVANT DEL LA INSTI-
TUCIÓ ESCOLAR.

Per valorar aquesta subhipòtesi i veure el grau de crítica subjectiva de cara a l'escola rebuda, empram tres variables:

1-2. LA SATISFACCIÓ O DESAGRAT PEL TREBALL ESCOLAR:

La satisfacció o desagrau pel treball que feien a l'escola marcarà si hi ha una crítica acusada de cara a l'escola com a institució que no responia als seus interessos.

3. OPINIÓ SOBRE EL MESTRE:

¿L'alumnat d'E.P.A. com veia la tasca dels mestres que havien tengut?

27ª Subhipòtesi: EDAT QUE DEBIEN D'ANAR A L'ESCOLA

L'edat que es deixa l'escola és un indicador de com les pressions socio-econòmiques influeixen sobre la família i sobre l'infant.

A major necessitat econòmica de la família, abandó més prest de l'escola.

Aquesta hipòtesi com a variable permet captar estocàsticament: la direcció de la influència socio-econòmica familiar en combinar-la amb el percentatge de clarificació sobre l'origen de classe de l'alumnat, i si hi ha diferències

per sexes, que sobremarquin aquesta determinació social.

28ª Subhipòtesi: EXPLICACIÓ DEL FET DE DEIXAR L'ESCOLA.

Creim que aquesta explicació subjectiva estarà molt tenyida per cognotacions ideològiques justificatives que anagaran la constància de les barreres socials que hi ha darrera aquest fet.

29ª Subhipòtesi: ACTITUD DAVANT ELS ESTUDIS.

Aquesta subhipòtesi està dividida en quatre variables per captar-ho millor:

1-2. QUINA NECESSITAT VEUM DE TENIR ESTUDIS: EXPLICACIÓ DELS MOTIUS.

La nostra idea és comprovar si hi ha més tendència a valorar els estudis per part de l'alumnat d'E.P.A., referint-se als motius de tipus concret-professional (perquè es necessita per treballar) o als motius de tipus idealista-tòpic (realització de la persona), i fins a quin punt els veuen necessaris i perquè.

3-4. EL DESIG DE CONTINUAR ESTUDIS I L'EXPLICACIÓ DEL PERQUÈ DELS MOTIUS

El poder continuar els estudis no depèn tan del desig personal de fer-ho com de les possibilitats condicionades per la pertinença a una determinada categoria social. ¿Es compleix aquesta subhipòtesi amb l'alumnat d'E.P.A.? ¿Què

en pensen els alumnes?

30ª Subhipòtesi: FRACAS EN L'EXAMEN DE C.E.P. O DE G.E.

Els alumnes d'E.P.A. són els repelits del Sistema Escolar.

31ª Subhipòtesi: EXPLICACIÓ DELS MOTIUS D'AQUEST FRACAS A L'EXAMEN.

L'alumnat d'E.P.A. atribuirà a motius personals o de tipus psicològic, més que a motius estructurals, el fet del seu fracàs.

32ª Subhipòtesi: ASPIRACIÓ A UNA CARRERA O A ESTUDIS

¿Quin dels dos grups, el de coneixements o per sexes, ocasiona una major aspiració a una carrera o estudis, per part de l'alumnat? ¿Per quines professions se senten més atrets?

33ª Subhipòtesi: UTILITAT QUE VEUEN AL SEU TITOL DE C.E.P. O DE G.E.

¿L'alumnat d'E.P.A. veu una finalitat pràctica al títol: tenir el títol per conseguir un treball o l'interessa per continuar altres estudis? ¿Com es distribueix aquest interès?

3.2. EL PLA D'OBSERVACIÓ CONSTRUÏT

El procés seguit per a la realització del pla d'observació que tengués present les hipòtesis i subhipòtesis de treball fou el següent:

3.2.1. LES PRE-ENQUESTES

Durant el curs 1972-73, i com origen d'un treball de curs fet per una assignatura de la Facultat de Filosofia i Lletres de Barcelona (Secció Delegada a la Ciutat de Mallorca), vaig redactar una enquesta per als alumnes d'Alfabetització de la meua classe que aleshores estava desenpenyant, i que després vaig aplicar a la totalitat de l'alumnat de les altres quatre escoles que hi havia en aquell moment. La contestaren uns 130 alumnes.

Posteriorment ajudat per un petit grup de persones que treballaven en el camp de l'Educació i de la Sociologia, es tabularen la totalitat de les enquestes, i es va fer una revisió de com havien comprès la redacció de les preguntes i quin tipus de respostes donaven.

Aquesta primera enquesta (que acompanyam amb el nombre 1) es corregí i va servir com a pre-enquesta pilot per redactar durant el següent curs 1973-74 una enquesta-pilot

que es donà a llegir i a respondre a uns dotze alumnes del Centre d'Educació Permanent d'Adults al començament del curs, al mes de setembre de 1973 (l'acompanyam amb el nombre 2).

Una vegada comprovat si entenien el llenguatge i el contingut de les dades que se demanaven; es corregí -com es veurà a l'exemplar-; l'ambigüetat d'algunes de les preguntes, per exemple e-2, t-9, feu que se'n posaren altres com la d-6, t-12, t-13, t-14, i se'n tancaren altres, com la t-5, part de la e-5, i es canvià en funció dels nous salaris mínims el quadre d'indicadors de la t-9.

D'aquesta manera es procedí a la redacció definitiva de l'enquesta tal com es passà als alumnes, i de la qual acompanyam una mostra amb el número 3.

El procés seguit fins a aquest moment esquemàticament es podria enunciar així:

A) Redacció i aplicació d'una primera enquesta durant el tercer trimestre del curs 1972-73. Després serví com a pre-enquesta pilot de l'actual model. La contestaren 130 alumnes de les cinc Escoles d'Alfabetització i Promoció Cultural d'Adults de la Ciutat de Mallorca. (model nº 1).

B) Correcció d'aquesta primera enquesta una vegada tabulada. Cal destacar com el comentar-les amb un grup reduït de persones possibilita uns elements de reflexió i situació

ENCUESTA

- 1- ¿ EDAD:-- AÑOS. SEXO: VARON... MUJER...
- 2- LUGAR DE NACIMIENTO: PROVINCIA DE:
- 3- AÑOS QUE LLEVAS VIVIENDO EN MALLORCA:
¿ EN QUE BARRIADA VIVES ? :
- 4- PROFESION DEL PADRE: ¿VIVE?: SI:... NO....
- 5- PROFESION DE LA MADRE: ¿VIVE?: SI... NO....
- 6- ¿CUANTOS HERMANOS TIENES, SIN CONTARTE?:
- 7- ¿CUANTOS VIVIS JUNTOS EN LA MISMA CASA?
- 8- ¿DESDE QUE EDAD TRABAJAS?:
- 9- ¿POR QUE EMPEZASTE A TRABAJAR?:
- 10- ¿TE GUSTA TU TRABAJO?.
- 11- ¿QUE TRABAJO O PROFESION TE GUSTARIA TENER?.
- 12-¿CUANTAS HORAS TRABAJAS CADA DIA?.
- 13-¿CUANTO DINERO GANAS CADA SEMANA?: - 500 ptas:
500 a 750 pts:
750 a 1000 " :
1000 a 1500 " :
Mas de 1500 ":
- 14- ¿EN QUE TRABAJAS?.
- 15-¿EN QUE PUEBLO HAS ESTUDIADO?.
- 16-¿A QUE CLASE DE ESCUELA IBAS?: NACIONAL:---
PRIVADA :---
RELIGIOSA:---
- 17-¿TE GUSTABA LO QUE SE HACIA EN LA ESCUELA?:
- 18-¿QUE OPINAS DE TUS MAESTROS?:
- 19-¿A QUE EDAD DEJASTE DE IR A LA ESCUELA?
¿POR QUE?:

Actitud davant els estudis

LA SEVA NECESSITAT

LA SEVA NECESSITAT	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP	%	GE	%	Total	%	CEP	%		GE	%	Total	%	
SI SON NECESSARIS	30	96'77	33	100	63	98'44	22	88	73	100	95	96'93	153	97'53
NO SON NECESSARIS	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NO HO SE =	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-	1	1'02	1	0'61
NO CONTESTA =.....	1	3'22	-	-	1	1'56	2	8	-	-	2	2'04	3	1'86
TOTAL	41	100	33	100	64	100	25	100	73	100	98	100	162	100

1- EDAD:....AÑOS

SEXO:VARON.... MUJER...

2-LUGAR DE NACIMIENTO:

PROVINCIA DE:

3-AÑOS QUE LLEVAS VIVIENDO EN MALLORCA:

¿EN QUE BARRIADA VIVES?:

4-PROFESION DEL PADRE:

¿VIVE?:SI... NO....

5-PROFESION DE LA MADRE:

¿VIVE?:SI... NO...

6-¿CUANTOS HERMANOS TIENES SIN CONTARTE?:.....

7-ESCRIBE CUANTAS PERSONAS DE CADA CLASE VIVEN CONTIGO AHORA:

⌘(Indicar el número de cada tipo de personas)

PADRE:
MADRE:
HERMANOS:
ABUELOS:
PRIMOS :
TIOS :
OTROS :

8-¿DESDE QUE EDAD TRABAJAS?:

9-¿POR QUE EMPEZASTE A TRABAJAR?:

10-¿TE GUSTA TU TRABAJO?:

¿POR QUE?

11-¿QUE TRABAJO O PROFESION TE GUSTARIA TENER?:

12-¿CUANTAS HORAS TRABAJAS CADA DIA?:

13-¿CUANTO DINERO GANAS CADA SEMANA?:

Menos de 500 ptas:	
De 501 a 750 "	:
De 751 a 1000 "	:
De 1.001 a 1500 "	:
Más de 1500 "	:

14-¿CUAL TU OFICIO O PROFESION?:

15-¿EN QUE PUEBLO HAS ESTUDIADO?:

16-¿SABES QUE DERECHOS TIENES COMO TRABAJADOR?:

ESCRIBE UNO:

17-¿A QUE CLASE DE ESCUELA IBAS ANTES?:

NACIONAL:---

PRIVADA :---

RELIGIOSA:---

18-¿QUE TE GUSTABA DE LA ESCUELA?:

¿QUE ERA LO QUE NO TE GUSTABA?:

19-¿QUE DECIAN SOBRE LOS MAESTROS QUE HAS TENIDO TU Y TUS COMPAÑEROS DE CLASE?:

20-¿A QUE EDAD DEJASTE DE IR A LA ESCUELA?:

¿POR QUE?:

21-¿CREES NECESARIO TENER ESTUDIOS?:

¿POR QUE?:

22-¿TE HABRIA GUSTADO SEGUIR ESTUDIANDO?:

¿POR QUE?:

23-¿POR QUE NO HAS OBTENIDO EL CERTIFICADO DE ESTUDIOS?:

D A T O S

d-1. EDAD: 6 años. SEXO: Varón -- ESTADO: Soltero: ...
Mujer: .. Casado : ...
Viudo : ...
Religioso: ...
Separado: ...

d-2. LUGAR DE NACIMIENTO: En la provincia de:

d-3. AÑOS O MESES QUE LLEVAS VIVIENDO EN MALLORCA:

d-4. ¿EN QUE BARRIADA VIVES?: (Si no la sabes pon el nombre de la calle)

d-5. PROFESION DEL PADRE: ¿VIVE?: Si ___ No ___

d-6. ESTUDIOS DEL PADRE: Ninguno ___
Escuela Primaria sin terminar: ___
Escuela Primaria completa : ___
Bachillerato: ___
Universidad o Magisterio: ___
Escuela Formación Profesional: ___
Otros estudios(Decir cual) : ___

d-7. PROFESION DE LA MADRE: ¿VIVE?: Si ___ No ___

d-8. ¿CUANTOS HERMANOS TIENES, SIN CONTARTE?:

d-9. Escribe cuántas personas de cada una de las clases viven contigo ahora: (Indicar el número de cada tipo de personas):

Padre: ___ Primos: ___ Otros: ___
Madre: ___ Tios : ___
Hermanos : ___ Esposo-a : ___
Abuelos : ___ Hijos : ___

T R A B A J O

t-1. ¿TRABAJAS?: Si: ___ No: ___ A temporadas: ___

t-2. ¿CUAL ES TU OFICIO O PROFESION?:

t-3. ¿A QUE EDAD EMPEZASTE A TRABAJAR?:

t-4. ¿POR QUE EMPEZASTE A TRABAJAR?:

t-5. ¿TE GUSTA TU TRABAJO?: Mucho: ___
Bastante: ___
Poco : ___
Nada : ___

¿POR QUE?. Explicalo:

t-6. ¿QUIEN TE CONSIGUIO TU PRIMER TRABAJO?:

t-7. ¿QUE TRABAJO O PROFESION TE GUSTARIA TENER?:

¿Crees que conseguirás tenerlo?: Si: ___ No: ___
¿Por qué?:

que duen a la constitució d'un equip espontani de treball per analitzar el tema.

C) Redacció d'una enquesta-pilot (model nº 2).

D) Aplicació a un petit grup d'alumnes del Centre d'Educació Permanent d'Adults de l'enquesta-pilot, al setembre de 1973.

E) Correcció i redacció definitiva de l'enquesta actual (model nº 3)

F) Aplicació de l'enquesta durant els mesos de gener-març de 1974 als alumnes del nou Centre d'Educació Permanent.

Per a la redacció de l'enquesta-pilot del punt C) també es tingueren en compte dos procediments complementaris:

3.2.2. ANALISI DEL CONTINGUT I DEL VOCABULARI EMPRATS A LES REDACCIONS ESCOLARS.

Un factor sociològic i pedagògic important per al coneixement dels joves i les al.lotes pot ésser l'estudi detallat del contingut de les redaccions que realitzen, prèvia creació d'un clima d'espontaneïtat a la classe; de fet algunes tesis de Pedagogia han emprat aquest sistema de treball com a tècnica principal.

Fosarem uns exemples de redaccions escolars que mostren com poden ajudar a complementar aspectes sociològics sobre opinions personals que poden substituir inclús el demanar certs detalls que de manera directa no respondrien.

Procurarem conservar l'ortografia original perquè es vegi més clarament tot inclús el nivell instructiu en el llenguatge. El tema proposat fou escriure sobre "els litris", o sia els joves que ells consideraven com a "fills de papà", de la classe mitja acomodada.

La primera redacció diu:

"Los litris son personas de Papé y mamá, de trabajo hacen muy poco, suelen ir a escuela y estudiar.

Visten de cualquier manera, por ejemplo unos baqueros, cómo más viejos mejor, un jersey un poco corto con una camisa que salga por fuera del jersey, con botas un poco altas, después los domingos suelen ir a bailar, por ejemplo los litris de Palma todos la mayoría suelen ir a Pay Tem a bailar.

Pasa lo siguiente no conviene ser litri porque/
Las litris suelen bailar solas ellas mismas, en grupos.

Y los Litris todos suelen tener motos Cros que es lo que hace más Litri, y en el cual los Litris se ligan a las Litris."

(Un jove - 18 anys)

La segona redacció la podem considerar un model en el seu gènere, per la descripció tan exacta que presenta de com veuen els joves treballadors als "LITRIS".

"Los litris son chicos (la mayoría universitarios) que en el vestir se les nota que son niños de papa que les dan todos sus caprichos, como por ejemplo las motos.

Se suelen vestir casi siempre con unos pantalones vaqueros con el dobladillo girado, los zapatos negros, con calcetines blancos. Como jersey llevan un jersey de cuello alto (casi siempre rojo) y encima de este jersey otro marrón, verde o azul.

Se reunen en cafeterías como por ejemplo el Jumbo, cuando van a bailar casi todos van a Play-Time.

Son bastante chulitos y casi todos llevan un poco de melena, lentes brusqueros, etc.

Sus caracteres son algo despreciativos hacia los que no lo son. Casi ninguno de mis compañeros los puede ver por la indiferencia que tienen hacia nosotros.

Yo personalmente procuro no ir a estos sitios, aunque una vez fui a bailar a Play Time para ver el ambiente, y estaba completamente lleno hasta los topes de Litris. No he vuelto más aunque me gustó.

Hace poco fueron a Play-Time un autobús lleno de chicos que no podían ver a los litris y se liaron a palos, rompieron el brazo a uno y tiraron una moto de esas que llevan ellos, lobito, cota, etc. al mar.

Suelen las chicas litris estar bastante bien porque llevan ropa bastante ligera (aunque todas van igual) porque el jesei lo llevan justo cuando empieza el pantalón y algunas lo llevan que no llega al pantalón".

(Un jove - 16 anys)

Amb aquestes dues redaccions que poden ésser representatives de la visió de molts dels joves treballadors tenen sobre els "litris" (que pertanyen, en general, a la classe mitja adinerada que ha anat sorgint particularment a partir del "boom" turístic a Mallorca), crec que ens permet esbossar unes característiques més generals dels "litris" i de com són vistos.

Així, la primera característica que anomenen es:

- a) Són fills de papà
- b) Estudien
- c) Forma típica de vestir:
 - . Pantalons "vaqueros" usats
 - . Botes negres, amb mitjosa blancs
 - . Jersey de coll alt o camisa, i per sobre un altre jersey més curt.
- d) Tenen les seves cafeteries de reunió i els seus llocs per a anar a ballar.
- e) Una característica important: el tenir "moto" marca "Lobito", "Cota", etc.
- f) La moto sembla representar un símbol de poder i conquesta

enfrent de l'al.lota "litri", que acostumen trobar "bastante bien físicament.

g) Hi ha enfrontaments entre els "litris" i els que no ho són, principalment entre els joves treballadors, que han dut ja a més d'un atac físic.

h) Hi ha un despreci per part dels "litris" que es sentit molt fortament cap els joves que no ho són, en especial cap els de classe treballadora.

i) Seria interessant estudiar la influència dels mitjans de comunicació: revistes, propagandes, cinema, televisió, etc. sobre aquests joves de les classes més modestes,^{ja} que sembla haver-hi un desig inconscient per una part de ser com - un -
- litri. Així un diu: "No he vuelto más aunque me gustó".

Després d'aquesta descripció fera pels joves treballadors que anaven a les classes de "Promoción Cultural de Adultos", i que mostren el valor de les redaccions, acabarem aquest punt amb un breu escrit d'una al.lota que no emiteix cap judici en contra dels "litris", tal vegada per una simpatia o tendència més marcada a imitar-los:

"Los litris son chicos estudiantes que siempre van de pandillas, visten pantalones LEVIS, tambien van vestidos con canguros, tambien acen excursiones con chicas y chicos.

Van montados con motos que se llaman sanglas, van con trincas autenticos".

(Una jove - 14 anys)

Alguns dels joves que feren aquestes redaccions encara continuaven anant a les classes d'E.P.A., per això, per això ho posem, encara que sien d'un curs passat, però crec que l'estudi és vigent igualment.

3.2.3. ENTREVISTES O CONVERSES PERSONALS I COL·LECTIVES

Sense entra en cap detall concret, explicarem una altra tècnica complementària utilitzada com fon l'entrevista o conversa personal i col·lectiva.

Com duia tres anys consecutius al mateix Centre d'Adults, ja coneixia els alumnes i les col·les d'amics que venien a classe, i hi havia confiança suficient per tractar els problemes que vivien i els els interessaven: sobre el treball, el festeig, els problemes de la barriada, els grups de joves o pandilles, els llocs de diversió, observar les revistes que llegien i comentar-les amb ells, etc.

Podem dir que el motiu principal no era treure cap informació especial, sinó que veia que un Centre d'Adults que només es dediqui a instruir als seus alumnes no complirà totes les seves finalitats, hi ha d'haver un contacte humà i personal que partint un poc de la metodologia de Paulo Freire pugui conduir a que l'educand-educador apren-
gui a "escribir su vida, como autor y como testigo de su historia". (7)

El propi Paulo Freire senyala unes etapes en la investigació dels temes, mitjançant:

- "a) un método activo, dialogal, crítico y de espíritu crítico;
 - b) una modificación del programa educacional;
 - c) el uso de técnicas tales como la reducción y la codificación."
- (8).

El nivell instructiu més alt dels alumnes ens feia veure que del mètode de P. Freire només es podien utilitzar certes coses i encara; es trobava l'inèrcia dels alumnes a només aprendre, per això és que només pogué ésser una experiència transitòria, ja que l'estructura organitzativa del Centre d'Adults no permetia dedicar moltes hores a parlar, perquè això no es demanava als examens. Però així i tot, cal dir que es conseguí establir un contacte més directe i personal entre els joves i que ens permeté conèixer com darrera cada persona que anava a aprendre o a treure's el Certificat hi havia un cúmulo de condicionants que l'havien posat en aquella situació.

Per acabar, només diria, que aquest punt de les converses personals i col·lectives als actuals Centres d'Educació Permanent d'Adults s'haurien de fomentar per donar la paraula, fer reflexionar, "denodificar" als propis joves assistents. Així es podria arribar a la verbalització de molts de problemes latents, que podrien donar lloc a temes per tractar pels propis alumnes o un especialista en la matèria:

metge, treballadors d'un ofici, etc. que aclarissin les qüestions pendents.

Per a la present enquesta es pot dir que dialogar sobre temes l'alumnat, serví per després poder comprendre millor els matisos culturals i socials de les respostes.

2.3. CONSTRUCCIÓ DE LES VARIABLES EN FUNCIO DE LES HIPOTESIS A ESTUDIAR. LA SEVA TABULACIÓ.

Si partim de la base que una variable és:

"Cualquier característica, cualidad o atributo de una persona, grupo o acontecimiento, que puede cambiar de valor" (9),

aleshores podem ajuntar les diverses variables de les subhipòtesis per a donar-les un sentit més global i interrelacionat.

Per tant, a cada subhipòtesi li atribuirem una variable -per a poder averiguar fins a quin punt es compleix una característica, qualitat o atribut dels alumnes d'E.P.A.- que ens permeti exposar en un quadre les relacions quantitatives que haurem trobat.

Com conscient de les possibles deficiències d'aquest enfoc, però la metodologia s'ha de concretitzar segons les dades de que es poden disposar i aquestes venen condicionades del resultat de passar l'enquesta ja anomenada. S'haurien pogut establir correlacions entre moltes variables, però la gran dificultat tècnica que suposa tenir present més de trenta variables i combinar-les adquadament, requereixen els serveis d'una ajuda econòmica que en aquests moments no estava en possibilitat de subvencionar pel seu alt cost.

També veig que es poden fer algunes crítiques en la mostra de l'enquesta per la utilització de les denominades "preguntas obertes" (open-ended questions) però ja en aplicar la primera pre-enquesta vaig observar com les preguntes obertes me donaven una visió molt més profunda dels matisos ideològics que empraven els alumnes per a racionalitzar el seu món i per a donar-lo a entendre, aleshores, constitueixen un element d'una gran riquesa psicològica per poder completar aspectes teòrics sobre el funcionament de la ideologia, per això, hem incurrit en una dificultat tècnica, però que no és tal, si tenim present el que ens diu Block:

"La tendencia a estandarizar las preguntas puede producir un falso sentido de seguridad en muchas situaciones. Aunque las preguntas se redacten de la misma manera para todos los interrogados, ello no garantiza que los sujetos las interpretarán en forma análoga. Algunos pueden ver en ellas una amenaza, o juzgarlas demasiado personales y falsificar deliberadamente sus respuestas, o negarse a cooperar. Otros tal vez no tomen la tarea en serio y suministren respuestas casi al azar, o bien las que encuentren divertidas o que pueden turbar al investigador. Habrá incluso quienes no entiendan las preguntas en la forma en que les son dirigidas, o las interpreten de manera distinta de la que pretendía el investigador". (10).

Un altre argument a favor, en aquest cas, de les preguntes obertes és que n'ajudaven a captar l'efecte de retorn de la ideologia -segons terme utilitzat per W.Reich- que ens explica amb unes bases metodològiques ad quadrat, encara avui no suficientment sistematitzades científicament quaranta-

dos anys després, quan afirma que:

"La ideologia de cada formació social no té com a única funció el follejar el procés econòmic de esta societat, sino més bien la de anclarla en las estructures psíquicas de los hombres de esa societat. Los hombres estan sometidos a sus condiciones de existencia de dos maneras: de manera directa, por la repercusión inmediata de su situación económica y social, y de manera indirecta, por la estructura ideológica de la societat; deben, pues desarrollar siempre en su estructura psíquica una contradicción que corresponde a la contradicción existente entre las repercusiones de su situación material y las repercusiones de la estructura ideológica de la societat. El trabajador, por ejemplo, está sometido tanto a su situación de clase como a la ideologia general de la societat burguesa. Pero los miembros de las diferentes capas sociales no son únicamente objetos de esas influencias, sino que igualmente, reproduciéndolas, en tanto que sujetos actuantes, inevitablemente, su pensamiento y su acción debe estar tan cargado de contradicciones como la societat de donde ha surgido" (11).

A continuació ens aclareix el sentit que dóna al terme de "l'efecte de retorn de la ideologia":

"Mas en la medida en que una ideologia transforma la estructura psíquica de los hombres no solo se reproduce, sino, lo que es mucho más importante, se convierte en fuerza activa, en potencia material sobre las especies de hombres que han sido de este modo transformados concretamente y que por tanto actúan de manera transformada y contradictoria. Es de esta manera, y únicamente de esta, como se hace posible el efecto de retorno de la ideologia de una societat sobre la base económica de la que ha surgido".(12).

Així mateix, hem tingut present que hi ha unes variables d'ambient que estudien:

"las características más extensas y apreciables

(que se pueden apreciar) del individuo o del grupo: educación, profesión, raza, religión, edad, estratificación social, número de hijos, estado civil, procedencia y otras muchas más".(13)

Però també necessitavem introduir un altre tipus de variables que ens ajudassin a classificar certs aspectes ideològics que interessava analitzar per concretitzar punts de la part teòrica que havien quedat molt abstractes en no fer-ho. Aquestes variables són les anomenades de posició, que:

"es mucho más complicado el sintonizarlas, pues se trata del nivel de pensar en un sentido muy amplio, o si se quiere, de la posición que toma el individuo o el grupo delante de algo. Esta posición no es todavía la actuación concreta, sino que estas os en el plano de las motivaciones (móviles y motivos), actitudes, inteligencia, interpretación, etc, que ayudarán a la elaboración de una doctrina o programa abstracto de actuación, y a lo más, ala creación de una política, traducción concreta de un programa abstracto."(14).

Per tant, estaràn dins la categoria de variables d'ambient (que seran sempre independents): l'edat, el sexe, l'estat civil, lloc de naixement, professió del pare, nombre de germans, etc. I dins la categoria de variables de posició caldrà situar-hi: satisfacció en el treball, aspiració a una altra professió ; satisfacció o desagraut pel treball escolar; l'opinió sobre el mestre; motivació subjectiva del fet de deixar l'escola; valoració i necessitat subjectiva dels estudis, etc.

Des del moment que aquestes variables formen part de

la concreció en xifres de les subhipòtesis, creiem que ja no cal dir per innecessaris i ja dits, els aspectes que volem analitzar. Per això, és passa directament a enumerar quines són aquestes variables, i per més claretat les agrupem en els tres apartats generals:

1) de dades personals i familiars, per a situar d'on procedeix l'alumnat d'E.P.A., i quins són alguns dels seus condicionaments i origen familiars.

2) la situació laboral ajunta les variables relacionades amb els factors de divisió de la producció social i de la divisió social del treball, per veure com produeixen uns efectes que ultrapassen el camp del treball per entrar a determinar l'aspecte escolar, la manera de viure i la consciència social.

3) les relacions amb l'estructura escolar agrupa les variables directament relacionades amb l'aparell escolar dins dos aspectes: un, dins el camp organitzatiu de l'escola com a legitimadora de les diferències socials amb els seus títols, la seva "neutralitat", els fracassos davant els exàmens de Certificat d'Estudis; l'altre, dins el camp de les variables que volen mesurar si hi ha una crítica ideològica a aquest sistema escolar que els ha seleccionat, reproduint les relacions que ja tenen dins el procés de producció, i que estudien els punts 1 i 2.

Així, doncs, les variables de les subhipòtesis que s'estudien són les següents:

1. DADES PERSONALS I FAMILIARS
 - 1.1. Distribució de l'alumnat:
 - 1.1.1. Distribució per sexes
 - 1.1.2. Distribució per edats
 - 1.1.3. Estat civil
 - 1.2. Lloc de naixement
 - 1.3. Temps que fa que resideixen a Mallorca
 - 1.4. Distribució urbana de la residència a les barriades de Ciutat
 - 1.5. Professi6 del pare
 - 1.6. Estudis realitzats pel pare
 - 1.7. Professi6 de la mare
 - 1.8. Nombre de germans
 - 1.9. Nombre de persones que habiten a la mateixa casa.
2. SITUACI6 LABORAL
 - 2.1. Alumnes que treballen o/no en l'actualitat
 - 2.2. Ofici o professi6 dels alumnes
 - 2.3. Edat que començaren a treballar
 - 2.4. Explicaci6 subjectiva dels motius pels quals comencen a treballar
25. Satisfacci6 en el treball

- 2.6. Persona que els conseguí el seu primer treball
- 2.7. Actituds davant la professió:
 - 2.7.1. Aspiració professional
 - 2.7.2. Les possibilitats subjectives de conseguir-la
- 2.8. Les hores diàries de treball
- 2.9. El salari que cobren setmanalment
- 2.10. Coneixement dels drets laborals
- 2.11. Preparació professional rebuda per al seu treball
- 2.12. Canvis d'ofici o professió
- 2.13. Canvis de lloc de treball
- 2.14. Salari que entreguen a la seva família

3. RELACIONS AMB L'ESTRUCTURA ESCOLAR

- 3.1. Tipus d'escola a la que han assistit
- 3.2. Actitud subjectiva davant la institució escolar:
 - 3.2.1. Coses que agradaven més
 - 3.2.2. Coses que desagradaven
 - 3.2.3. Opinió sobre els mestres
- 3.3. Edat a la que deixaren d'anar a l'Escola
- 3.4. Explicació subjectiva del fet de deixar l'Escola
- 3.5. Actitud davant els estudis:
 - 3.5.1. La seva necessitat
 - 3.5.2. Explicació dels motius pels quals són o no necessaris
 - 3.5.3. El desig de continuar-los

- 3.5.4. Explicació dels motius del perquè desitgen o no continuar-los
- 3.6. Fracàs en l'examen de C.E.P. o de G.E.
- 3.7. Motius d'aquest fracàs
- 3.8. Aspiració a una carrera o estudis
- 3.9. Finalitat que veuen al seu títol de C.E.P. o de G.E.

NOTES DEL CAPÍTOL III

- (1) Pròleg de Juan Carlos REY MARTINEZ, fet a l'obra de C. MARX: "Formaciones económicas precapitalistas", Madrid, Ed. Ayuso, 1975, 2a edició, pp. 19-20
- (2) G. LAPASSADE - R. LURAU: "Claves de la sociología", Barcelona, Ed. Laia, 1974, p. 60
- (3) Jean Stoetzel a "Metodología de las Ciencias Sociales", Barcelona, Ed. Laia, 1973, pp. 6-7
- (4) R. BOUDON: "Los métodos en sociología", Op. cit, p. 33
- (5) Veure l'article de Werner S. LANDACKER a "Metodología de las ciencias sociales" I, Op. cit; p. 64
- (6) R. BOUDON: Op. cit.; p. 87
- (7) Hernani FIORI: "Educación liberadora", Madrid, Ed. Zero; 1973; p. 11
- (8) Paulo FREIRE: "La educación como práctica de la libertad", Buenos Aires, Siglo XXI, Tierra Nueva, 1973; pp. 103-104.
- (9) Antoni M. GUELL: "Hipótesis y variables" en "Metodología de las Ciencias Sociales"; Op. cit.; p. 51
- (10) Hubert M. Blalock: "Introducción a la investigación social" Buenos Aires, Amorrortu editores, 1971; p. 59
- (11) W. REICH: "Psicología de masas del fascismo", Madrid, Ed. Ayuso, 1972; p. 30

- (12) IBIDEM; W. REICH; p. 30
- (13) Op. cit. Antoni M. GUMLL; p. 58
- (14) Ibidem anterior; p. 58

===== CAPITOL IV =====

4.D. INTRODUCCIÓ A L'ANÀLISI DE LES VARIABLES

Una vegada explicada la metodologia utilitzada per a la recacció del treball investigatiu, pas a explicar com anàlitzaré les variables citades anteriorment.

La distribució la faig d'acord amb els tres aspectes que vull estudiar:

1. Les dades personals i familiars.
2. La situació laboral.
3. Les relacions amb el Sistema Escolar.

Primerament es presentarà el resultat de cada una de les variables, i després passaré a comentar-les detalladament.

Cada quadre estadístic dels resultats duu les sigles: C.E.P. amb les que senyal l'alumnat del 1 i 2° cicles que no tenia el Certificat d'Estudis Primaris, i era la seva primera aspiració el poder-lo aconseguir. Estaven a un nivell instructiu més baix. Amb la sigla E.E. (Graduat Escolar) designa a l'alumnat del 3° cicle corresponent a l'Educació Permanent d'Adults, que assistia a les classes per treure's el títol de Graduat Escolar.

Els alumnes del grup de C.E.P. que contestaren l'enquesta foren 56, el que representa el 34,57 % de la totalitat dels 162 alumnes que la respongueren; mentres que l'alumnat del grup de E.E. foren 106 representant el 65,43 % de la totalitat. La proporció numèrica està clarament a favor del grup del tercer nivell en un proporció de 1 :: 1,89.

Cada quadre estadístic va acompanyat del seu respectiu percentatge.

4.1. ANALISI DE LES DADES PERSONALS I FAMILIARS

=====

4.1.1. DISTRIBUCIO DE L'ALUMNAT:

4.1.1.1. DISTRIBUCIO PER SEXES.

Al grup de C.E.P. hi ha majoria d'homes, el 55'35%, mentre que al de G.E. hi ha clara majoria de dones, el 68'86%. La possible explicació d'aquest fet es troba consultant les altres dades, en especial el temps que duen vivint a Mallorca, que fa suposar que els nous arribats a l'illa necessiten una titulació urgent que no pogueren aconseguir al seu lloc d'origen al deixar prest l'escola i que ara necessiten per posar-se a treballar amb un mínim de condicions legals.

La necessitat econòmica que obliga a posar-se a treballar prest, obliga als homes en especial al més joves a tenir el títol de Certificat d'Estudis si volen que els admetin a les empreses amb plenitud dels seus drets laborals, apart de que a les dones no se les hi demana en treballs poc qualificats, per això van més al grup de Graduat perquè les seves aspiracions són més de qualificar-se que de trobar feina.

DISTRIBUCIO DELS SEXES
=====

??

SEXE	CEP	%	GE	%	Total	%
Homes. .	31	55'35	33	31'43	64	39'50
Dones. .	25	44'65	73	68'86	98	60'50
Total.	56	100	106	100	162	100

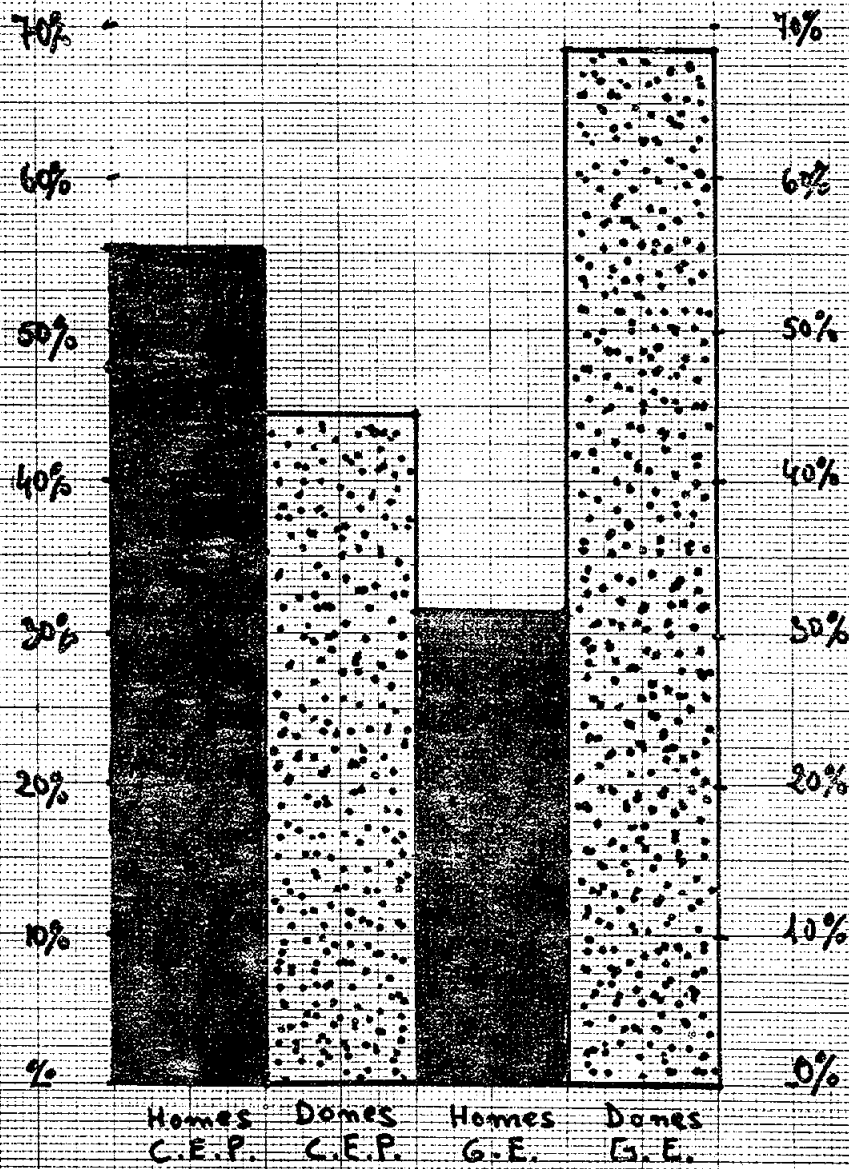
=PERCENTATGE ALUMNAT PER NIVELL INSTRUCTIU
=====

NIVELL INSTRUCTIU	Nº Alumnes	%
Certificat (1 i 2n)	56	34'57
Graduat (3 nivell)	106	65'43
TOTAL	162	100

Proporció alumnes CEP/GE= 1/1'89

DISTRIBUCIO
PER
SEXES

4.1.1.1.

4.1.1.2. DISTRIBUCIO PER EDATS.

L'edat de l'alumnat és una variable que ens ajuda a veure a quina edat ja no es té cap titulació, si hi assisteix gent molt adulta o més aviat jove.

El 67'37% dels homes de C.E.P. tenen de 14 a 18 anys, que fa comprendre que deuen necessitar el títol de Certificat que exigeixen els inspectors de treball al posar-se a treballar, i que sortiren sense cap títol de l'Escola.

També es de destacar la joventut dels homes assistents al cicle de G.E., un 84'84% està comprès entre els 14 i 18 anys, però la motivació es diferent, aquesta és per tenir una millor qualificació o poder continuar estudis més elevats.

Per tant, les persones adultes quasi no hi són al Centre.

Les dones semblen tenir més edat que els homes dels dos nivells, particularment al grup de G.E. a on un 37'62% tenen més de 18 anys, enfront d'un 15'15% dels homes de G.E.

Resumint aquests dos punts de l'edat i el sexe de l'alumnat d'Educació Permanent d'Adults, podem dir que hi ha:

a) Per sexes:

Majoria d'homes al nivell de C.E.P., un 55'35%.

Majoria de dones al nivell de G.E., un 68'86%.

b) Per edats:

Majoria d'homes joves en el total, un 84'36% té de 14 a 18 anys, mentres només hi ha un 69'74% de dones de la mateixa edat.

DISTRIBUCIO PER EDATS

E D A T	HOMES			DONES			TOTAL %							
	CEP %	GE %	Total	CEP %	GE %	Total								
10 anys 14 anys	10	32'25	8	24'24	18	28'12	5	20	13	17'80	18	18'36	36	22'22
11 anys 15-16 anys . .	11	35'48	12	36'36	23	35'93	7	28	21	28'76	28	28'57	51	31'48
12 anys 17-18 anys..	5	16'12	8	24'24	13	20'31	5	20	8	10'96	13	13'26	26	16'04
13 anys 19-21 anys. .	2	6'45	2	6'06	4	6'25	3	12	10	13'70	13	13'26	17	10'49
14 anys 22-28 anys .	-	-	2	6'06	2	3'12	1	4	10	13'70	11	11'22	13	8'02
15 anys més de 28 a.	2	6'45	1	3'03	3	4'68	4	16	8	10'96	12	12'24	15	9'25
16 anys No contesta	1	3'22	-	-	1	1'56	-	-	3	4'11	3	3'06	4	2'46
Total. . .	31	100	33	100	64	100	25	100	73	100	98	100	162	100

Majoria a les dones en el grup de més de devuit anys d'edat, un 27'76%, comparat amb un 15'14% del total d'homes.

Les causes d'aquesta situació són molt complexes, i no es poden saber sense consultar les altres variables, però es pot adelantar que els factors econòmics han motivat que deixassin prest l'Escola sense cap titulació, i que per tant ara els més joves perquè ho exigeix la reglamentació laboral necessiten el títol de Certificat per assegurar-se i que les admetin en el treball.

4.1.1.3. ESTAT CIVIL

Sobre l'estat civil hi ha poc que dir la quasi totalitat de l'alumnat és fadrí, particularment entre els homes que dona un percentatge d'un 98'43%, ja que són els que tenen més facilitat per poder anar a classes nocturnes al no tenir una família que atendre o tantes hores extres que fer.

Entre les dones n'hi ha més de casades, perquè ho necessiten per ajudar-se econòmicament, també hi ha un petit percentatge de monges que vol treure's el graduat per poder continuar estudiant després.

ESTAT CIVIL

=====

E. Civil	Homes			Dones			TOTAL %
	CEP %	GE %	Total %	CEP %	GE %	Total %	
Solter.....	30 96'77	33 100	63 98'43	20 80	64 87'67	84 85'71	147 90'74
Casat.....	1 3'22	-	1 1'56	4 16	-	4 4'08	5 3'08
Vidu.....	-	-	-	1 4	-	1 1'02	1 0'61
Religiòs....	-	-	-	-	7 9'58	7 7'14	7 4'32
Separat.....	-	-	-	-	1 1'36	1 1'02	1 0'61
No contesta	-	-	-	-	1x 1'36	1 1'02	1 0'61

1 100 33 100 64 100 25 100 73 100 98 100 162 100

4.1.2. LLOC DE NAIXEMENT.

El lloc de naixement és un índex que mostra el grau d'immigració directa entre l'alumnat de l'E.P.A.

En si no ens diria res més, si no sabessim que la immigració a l'Estat espanyol és conseqüència d'uns condicionants socio-econòmics que són producte d'unes fortes desigualtats econòmiques regionals. Sauvy va enunciar una sèrie de criteris determinants del subdesenvolupament: "altas tasas de mortalidad y fecundidad, alimentación insuficiente y desequilibrada, gran proporción de analfabetos, alto porcentaje de población activa en el sector primario, abundante subempleo, sometimiento de la mujer y escasa población activa femenina lucrativamente empleada, trabajo infantil, ausencia de clase media y regimen autoritario sin instituciones democráticas." (1).

Adaptats als criteris anteriors al nostre Estat per J. Cazorla, ens dóna:

"Promedios regionales tipificados de actividad socio-económica (por orden decreciente).

Baleares	1'36
Madrid	1'23
.	
Murcia	-0'45
Andalucía Oriental .	-0'62
Extremadura	-0'66
Andalucía Occidental	-0'75

" (2)

Així, doncs, al nostre treball ens resulta que globalment un 53'87% de l'alumnat ha nascut a les Illes, i un 46'3% són immigrants directes. Deim immigrants directes perquè només captam els que han nascut fora, però hem comprovat per entrevistes per-

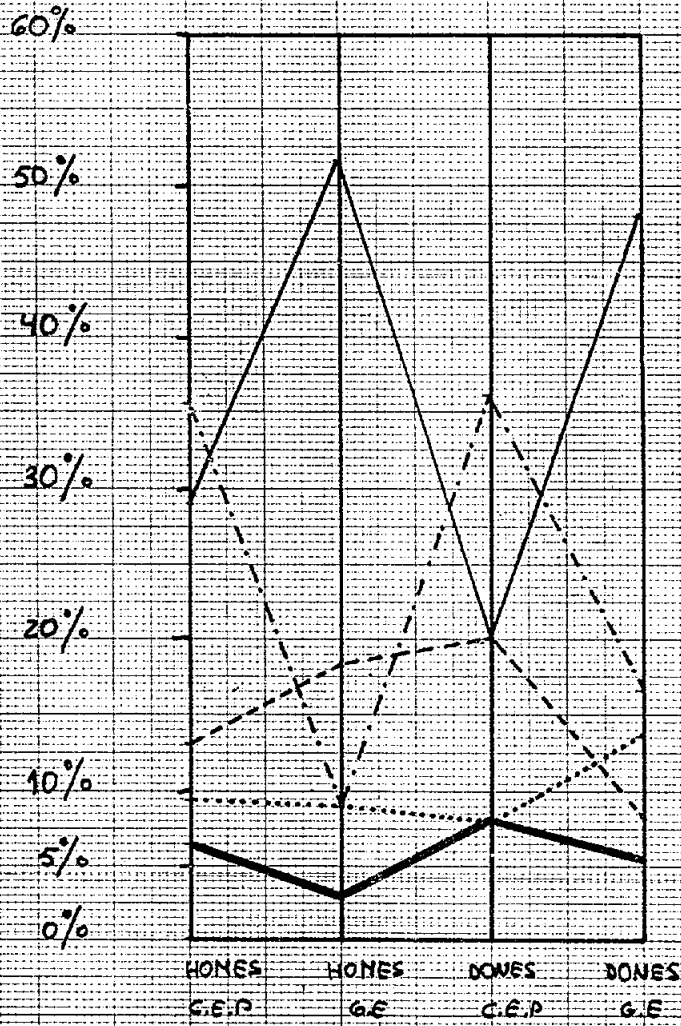
LLOC DE NAIKEMENT

LLOC de naixement	HOMES				DONES				TOTAL					
	CEP	%	GE	% Total	CEP	%	GE	% Total	CEP	%				
Capital-Ciutat	9	29'03	17	51'51	26	40'62	5	20	35	47'94	40	40'81	66	40'74
Pobles Mallorca i altres Illes..	4	12'90	6	18'18	10	15'62	5	20	6	8'21	11	11'22	21	12'96
Andalusia.....	11	35'48	3	9'09	14	21'87	9	36	12	16'43	21	21'42	35	21'60
Castelles.....	3	9'67	3	9'09	6	9'37	2	8	10	13'69	12	12'24	18	11'11
Murcia.....	2	6'45	-	-	2	3'12	1	4	2	2'73	3	3'06	5	3'08
País Valencià..	-	-	4	3'03	4	4'56	-	-	4	4'36	1	1'02	2	1'23
Catalunya.....	-	-	-	-	-	-	1	4	1	1'36	2	2'04	2	1'23
Altres.....	2	6'45	1	3'03	3	4'68	2	8	4	5'47	6	6'12	9	5'55
Extranger.....	-	-	1	3'03	1	1'56	-	-	1	1'36	1	1'02	2	1'23
No contesta....	-	-	1	3'03	1	1'56	-	-	1	1'36	1	1'02	2	1'23
Total....	31	100	33	100	64	100	25	100	73	100	98	100	162	100

777

4.1.2.

LLOC DE NAIXEMENT

CAPITAL - CIUTAT

POBLES MALLORCA - ALTRES ILLES

ANDALUSIA

CASTELLES

ALTRES

sonals que entre l'alumnat nascut a les Illes, hi ha un percentatge acusat que els seus pares són immigrants.

Com les xifres globals poden emmascarar una part de la realitat, acudim a les xifres parcials per veure com es desenvolupa aquesta variable, i resulta que :

	<u>Alumnat de C.E.P.</u>		<u>Alumnat de G.E.</u>	
	<u>Homes</u>	<u>Dones</u>	<u>Homes</u>	<u>Dones</u>
Illencs	41'93%	40%	69'69%	56'15 %
Immigrants	58'07%	60%	24'24%	41'04 %

No incloum els nascuts a l'extranger ni els que no contesten.

Es veu clàrissimament que els percentatges d'alumnes immigrants que aspiren al títol de C.E.P., de l'ordre d'un 60%, és encara més superior al percentatge d'alumnes nadius a les Illes del mateix nivell. La causa ja la suposam, els nivells més baixos de coneixements instructius corresponen en proporció més gran als alumnes immigrants.

I entre aquesta immigració global, un 21'6% procedeix d'Andalusia, o sia de una de les zones regionals de més baixa activitat socio-econòmica.

Sembla que l'E.P.A. de Ciutat qualifica en nivell instructiu a un alumnat que ho hauria d'haver rebut a la regió d'origen amb una escolarització adequada i possibilitats d'assistir-hi.

4.1.3. TEMPS QUE FA QUE RESIDEIXEN A MALLORCA.

Aquesta és una variable complementària de la variable anterior. Ens serveix per analitzar més clarament si el nombre d'anys de residència a un lloc concret-que suposa la possibilitat d'haver resolt les primeres dificultats econòmiques- possibilitat o permet una assistència o promoció cultural, en aquest cas al Centre d'E.P.A.

Ens resulta que:

- a) Més de la meitat de l'alumnat tant masculí com femení ha nascut a l'Illa o hi viu des de practicament el naixement.
- b) Una gran majoria semblant per sexes, el 35%, duu vivint a Mallorca de més de dos fins a deu anys.
- c) És minoritari un 9'25% el grup que té menys de dos anys que viu a la nostra illa i que ara assisteix a les classes.

Per tant, sembla que quan un immigrant duu dos anys com a mínim a un altre indret, es quan comença a adaptar-se i pot trobar els Centres que li permetin aspirar a un millorament instructiu. Procés que sembla general d'altres llocs, ja que a una enquesta feta a Cornellà de Llobregat (Barcelona), les dades coincideixen al afirmar que:

"Llegada ----> proceso de asentamiento (dos-tres años como promedio) ----> proceso de adaptación (primeras participaciones primarias en la cultura de recepción a nivel de lenguaje, participación incipiente en la práctica de clase ----> proceso de asimilación..."(3)

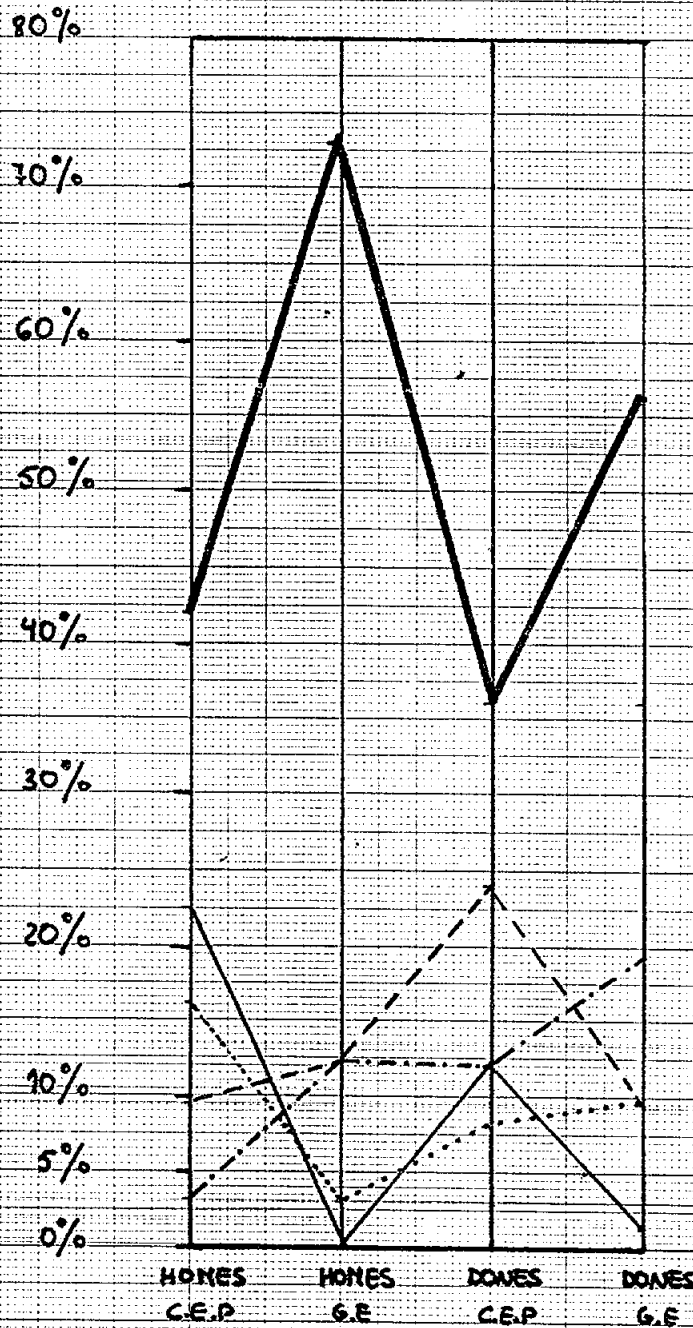
Ara bé, una vegada més els resultats parcials mostren que: Un 25'8% d'homes de C.E.P., i un 20% de dones del mateix nivell són quasi del grup dels nous arribats, en canvi no passa el mateix amb els alumnes de Graduat Escolar, que no hi té cap home.

TEMPS QUE FA QUE RESIDEIXEN\$ a MALLORCA

TEMPS RESIDENCIA A MALLORCA=	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP	%	GE	%	Total	%	CEP	%		GE	%	Total	%	
Menys d'un any..	1	3'22	-	-	1	1'56	2	8	1	1'36	3	3'06	4	2'46
De 1 fins a 2 an.	7	22'58	-	-	7	10'93	3	12	1	1'36	4	4'08	11	6'79
Més de 2 " 5 an.	3	9'67	4	12'12	7	10'93	6	24	7	9'58	13	13'26	20	12'34
Més de 5 " 10 an.	1	3'22	4	12'12	5	7'81	3	12	14	19'17	17	17'34	22	13'58
Més de 10 anys....	5	16'12	1	3'03	6	9'37	2	8	7	9'58	9	9'18	15	9'25
Des del naixement.	3	41'93	24	72'72	37	57'81	9	36	41	56'16	50	51'02	87	53'70
No contesta.....	1	3'22	-	-	1	1'56	-	-	2	2'73	2	2'04	3	1'85
Total. . .	31	100	33	100	64	100	25	100	73	100	98	100	162	100

4.1.2.

TEMPS QUE F. QUE RESIDEIXEN A MALLORCA

DE 1 FINS A 2 ANYS

MÉS DE 2 FINS A 5 ANYS

MÉS DE 5 FINS A 10 ANYS

MÉS DE 10 ANYS

DES DEL NADIMENT

La causa d'aquesta situació ens ho aclariren les entrevistes personals, al observar que l'alumnat del primer i segon nivell necessita obtenir el títol del Certificat d'estudis per poder trobar col·locació a un treball, ja que les normes laborals vigents alshores exigien com a requisit aquest títol. Aquest pot esser el motiu de l'alt percentatge de nous immigrants que es veuen obligats a acudir al Centre per poder tenir una preparació per a l'examen de C.E.P., i poder agafar un treball més qualificat. Així el títol passa a tenir un valor simbòlic extra-escolar,⁽⁴⁾ i passa a tenir-lo laboral, però això al demanar-los a l'enquesta la finalitat que veuen al títol es contesta: conseguir treball, o més qualificació.

Els alumnes de graduat ja no es troben en aquesta circumstància, perquè el tenen o estan més ben situats professionalment.

4.1.4. DISTRIBUCIO URBANA DE LA RESIDENCIA DELS ALUMNES A LES BARRIADES DE LA CAPITAL.

Els termes que s'utilitzen per a la redacció d'aquesta variable són una adaptació a la situació urbana que té la Ciutat de Mallorca.

Ara bé, explicaré els límits geogràfics que don a cada terme perquè es compregui millor. Així, :

a) Per zona degradada del centre o "casc" antic, entenem la zona situada entre la Plaça de Cort com a centre i les Avingudes de la Ciutat com a límit, o sia, fins a on arribaven les antigues "murades". Té zones o parts sotmeses a una degradació contínua, i que acostumen a habitar dos tipus de persones: una, el ciutadà nadiu que fa molts anys que hi viu; l'altra, és l'immigrat que va llogar unes vivendes antigues amb escasses equípaments infraestructurals (faltar clavegueres, humitat, construcció antiga, etc.). Un exemple d'aquesta zona és la barriada de la Calatrava.

Aquí, no consideram la zona del casc antic destinada a oficines o locals comercials.

No hi viu més que aprop d'un 12% de l'alumnat global del Centre d'E.P.A.

b) Zones intermitges o d'Eixample, contruïdes des de començaments de l'enderrocament de les murades a principis de segle. S'hi ha instalat gent mallorquina venguda dels pobles i cases comercials. Comprendria per posar un exemple en una direcció, des de les Avingudes fins arribar aprop de les barriades antigues com la Soledat.

DISTRIBUCIO URBANA DE LA RESIDENCIA DELS ALUMNES A LES BARRIES

DISTRIBUCIO URBANA RESIDENCIA BARRIS de CIUTAT	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP	%	GE	%	Total	%	CEP	%		GE	%	Total	%	
ZONA DEGRADADA DEL CENTRE o casc antic	3	9'67	3	9'09	6	9'37	1	4	12	16'44	13	13'26	19	11'73
ZONES INTERMITGES o d'EI XAMPLE (entre Avin- gudes i extra-radi)	11	35'48	17	51'51	28	43'75	12	48	19	26'03	31	31'63	59	36'42
BARRIADES ANTIGUES AJUNTADES JA AL EX- TRA-RADI (Sta Catali- na, Soledat, Son Espa- nyolet, Camp Redó, El Terreno, Porto Pí..)	2	6'45	3	9'09	5	7'81	3	12	15	20'54	18	18'36	23	14'19
BARRIADES SEPARADES PERO DEPENDENTS DE CIUTAT (Pont d'Inca, Coll d'En Rabassa, Molinar, Establiments)	4	12'91	2	6'06	6	9'37	1	4	10	13'70	11	11'22	17	10'49
BARRIADES OBRERES EXTRA-RADI (Son Gotleu Son Cladera, S'Indiote- ria, Son Roca, C. Capiscós)	5	16'13	6	18'18	11	17'18	4	16	9	12'33	13	13'26	24	14'81
ZONES RESIDENCIALS ACOMODADES (Son Armadañes)	-	-	-	-	-	-	1	4	2	2'74	3	3'06	3	1'85
ZONES RURALS i FINQ. RUST.	2	6'45	-	-	2	3'12	-	-	-	-	-	-	2	1'23
ALTRES	1	3'22	5	6'06	1	1'56	1	4	2	2'74	3	3'06	4	2'47
Nº. CONTESTA	3	9'67	5	6'06	5	7'81	2	8	4	5'48	6	6'12	11	6'79
TOTAL	31	100	33	100	64	100	25	100	43	100	98	100	162	100

Hi viu el percentatge més alt de l'alumnat, globalment un 36'42%, i considerat parcialment: més de la meitat dels homes de Graduat Escolar, i quasi la meitat de les dones de C.E.P. Suposam, però faria falta comprovar-ho exactament, que hi deu viure la majoria nadiua a Mallorca, o que té un nivell socio-econòmic propi d'una classe "mitja" o "mitja-baixa".

c) Barriades antigues ajuntades ja a l'extra-radi. Incluem les que fins al primer quart de segle aproximadament, tenien una entitat quasi històrica i peculiar, per l'ambient i el tipus de gent que hi vivia, així el barri mariner i industrial de Santa Catalina, un Porto Pi, o el més artesà de la Soledat, i també el Camp Redó. A partir de la post-querria principalment, poc a poc s'ha anat edificant i ajuntant a les zones intermitges o exemples de la Ciutat. Hi viu gent mallorquina, però també s'hi ha situat gent procedent de la immigració.

Hi ha altres d'aquestes barriades que tenen una altra composició social diferent perquè s'hi ha desenvolupat un cert turisme ("Plaça Gomila" d'El Terreno) o hi ha nat a viure gent de classe "mitja" més acomodada: El Terreno i So N'Espanyolet.

En aquestes zones hi viuen un 14'19% de l'alumnat de l'E.P.A., especialment més alt entre les dones del grup de G.E. perquè deuen estar més ben situades socio-econòmicament.

d) Barriades separades encara, però dependents de Ciutat. Hi incluim les barriades que baldament encara no estiguin unides físicament amb l'extra-radi de Ciutat, per les seves funcions socials que realitzen depenen o estan relacionades totalment amb l'àrea d'influència econòmica de la capital. S'han convertit en Barriades-dormitori com: Son Ferriol, Establiments o el Pont d'Inca;

o en zones de serveis, principalment turístics com seria: 58 Arenal, una part del Coll d'En Rabassa i del Molinar.

Dins aquesta zona hi entraria també la encara no edificada i que es destina a proveir de productes hortícoles a la Capital, com seria: una part de Es Molinar i del Coll d'En Rabassa.

Hi viu un conglomerat molt barrejat de gent, així: un percentatge d'immigrants més fort a les barriades de serveis turístics; una gent del sector primari a les zones hortícoles i una classe "mitja" i "mitja-baixa" a les barriades dormitori.

Les citades característiques de la població d'aquesta zona dedicada o a serveis o al sector primari, fan que tenguin poca relació amb la necessitat d'obtenir uns coneixements per treure's un títol, així només hi ve un 10,49% del total de l'alumnat.

e) Barriades obreres de l'extra-radi. Són les que hi està situada la gent de classe treballadora i immigrant en un percentatge molt alt. Pertany essencialment a zones construïdes a partir dels anys seixanta amb motiu d'assentar la gent que provenia de la Península atreta pel "Boom" turístic mallorquí. Normalment tenen uns equipaments infraestructurals molt baixos.

Segons un informe de GADES0 del qual es publicaren unes dades a un diari local de la capital, a una d'aquestes barriades obreres incloses a aquest apartat com és "Son Gotleu", hi vivien unes 8.000 persones, de les quals unes 2.500 tenen una edat inferior als quatorze anys i depenen per tant de la família per mantenir-se. Les que treballen ho fan de la següent manera:

648 treballadors de la construcció . . .	+25'9%
573 empleats en hosteleria22'9%

...571 persones incloses dins dependents i aprenents	22'8%
371 treballadors del sector metalurgic	14'8%
293 camioners	11'7%
46 treballadors per compte propi	1'8%
<hr/>	
2.502 persones	(5)

O sia que els percentatges de treballadors assalariats inclou a un 98% de la gent de població activa que viu allà.

Hi situam dins aquestes circumstàncies a les barriades de Son Roca, Son Cladera, S'Indiateria, etc., i hi veu un 14'81%

Això ens fa comprovar com diuen A.Comín i J.N. Garcia-Nieto

que: "el modo de producción capitalista se solo se proyecta en las condiciones propias del trabajo asalariado, sino que se extiende a todo lo que envuelve la vida del trabajador." (6)

I per si fos poc, també veim que:

"el acomodamiento de la población inmigrante se ha hecho con un doble beneficio para el 'capital': reproducción de la fuerza de trabajo al mínimo coste posible y valorización del suelo, frecuentemente en tales condiciones de degradación, que lo hacen absolutamente inhabitable." (7)

Les dues altres zones:

la residencial de classe alta, a on s'ha instalat una classe "mitja acomodada",

i les rurals i finques rústiques, o buits sense construir del tot entre altres zones, que té una gent de tipus "mig-baix" o treballador; tenen una quasi nul representativitat, el 1'85% i el 1'23% respectivament.

En resum, podem dir que en general, l'alumnat procedeix de tres zones urbanes:

- 1) Una majoria de les zones intermitges o d'Eixample.
- 2) Una part més petita de les barriades obreres.
- 3) Una altra part de barriades antigues però ara ajuntades.

4.1.5. PROFESSIO DEL PARE.

L'agrupació de les professions dels pares , i després dels alumnes d'E.P.A., ~~no~~ la faré a nivell de categories socio-professionals. El motiu principal d'això és que no tenim suficients dades per part d'altres variables dels pares que ens permetin classificar-los en una classe social determinada, ja que els tipus d'estudis realitzats, el nombre de fills i el nom de la professió no són elements suficientement significatius per fer-ho; es necessiten altres dades com: el grau de dependència respecte a si són assalariats o no, la situació dins de la divisió social i tècnica del treball, els ingressos econòmics, si tenen propietats, tenir en compte els factors ideològics, etc.

D'aquesta manera, si només presentàs el nom de les classes socials a l'ús: baixa o treballadora, la inexacta classe "Mitja", classe "alta", no crec que ajudàs gens a situar realment als pares com a professionals, ja que cada autor o sociòleg presenta la seva definició del que és una classe social: R. Dahrendorf, M. Holbwachs, G. Gurtvitch, A. Touraine, etc. (8) Per això, present les categories socio-professionals adaptades a Mallorca que com a indicadors he utilitzats tant per pares com pels fills, per a que cadascú sapiga a on realment les he col·locat i posant exemples de quines professions agrup a cada una de les categories.

Per tant, només farem una referència de passada a les possibles classes socials a on podrien situar-se les categories socio-professionals més clares com puguin ésser posar els obrers no -qualificats dins de la classe treballadora, ara bé els treballadors manuals qualificats o especialitzats es difícil dir sense més dades precises si podrien pertànyer a la classe tre-

PROFESSIO DEL PARE

CATEGORIA SOCIO-PROFESSIO- NAL PARE	DOMES					HOMES					Total	%		
	CEP	%	GE	%	Total	CEP	%	GE	%	Total				
QUADRES SUPE. ALTS FUNCIONA- RIS. GRANS PROP. I EMPRESARIS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
PROFES. LIBERALS UNIVERSIT.	-	-	2	2'73	2	2'04	-	-	-	-	-	2	1'23	
TECNICS MITJANS. QUADRES IN- FERMEDIS. PROF. LIBER. NO UNIVERS.	-	-	2	2'73	2	2'04	-	-	-	-	-	2	1'23	
PETITS PROP. COMERÇ INDUS- TR. SERVEIS	-	-	6	8'22	6	6'12	1	3'22	2	6'06	3	4'68	9	5'55
VENDEDORS, AGENTS COMERÇ. AUXILIAR ADMINISTRATIU	1	4	7	9'59	8	8'16	1	3'22	1	3'03	2	3'12	10	6'17
SUBOFICIALS FORÇ. ARMADES	-	-	4	5'48	4	4'08	-	-	3	9'09	3	4'68	7	4'32
CAPTAÇ, ENCARRRE., PATRO	-	-	3	4'11	3	3'06	-	-	2	6'06	2	3'12	5	3'08
EMPLEATS COMERÇ, SERVEIS	-	-	4	5'48	4	4'08	-	-	1	3'03	1	1'56	5	3'08
PREBALLADOR MANUAL QUALIF. O ESPECIAL. INDEP. O NO	7	28	5	6'84	12	12'24	5	16'13	5	15'15	10	15'62	22	13'58
AGRICULTORS, PESCADORS. OBRER NO QUALIF. CONS- TRUCCION	1	4	6	8'22	7	7'14	3	9'67	2	6'06	5	7'81	12	7'40
OBRER NO QUALIF. I PERSO- NAL MANUAL DE SERVEIS	8	32	11	15'06	19	19'38	10	32'25	3	9'09	13	20'31	32	19'75
RETRAT - JUBIAT	4	16	10	13'70	14	14'28	4	12'90	8	24'24	12	18'75	26	16'05
DIPUNT	-	-	1	1'36	1	1'02	-	-	1	3'03	1	1'56	2	1'23
NO COMTESTA PERO VTU	2	8	11	15'06	13	13'26	6	19'35	5	15'15	11	17'18	24	14'81
TOTAL	25	100	73	98	100	31	33	64	162	100				

balladora o a la classe "mitja".

El que ara no hi hagi estudis publicats sobre la distribució de les classes socials a Mallorca i les altres illes, no vol dir que no es pugui fer, com a treballat per exemple I. Fernández de Castro i A. Loyre referint-se a l'Estat Espanyol (9), sinó que encara s'està en un període que els estudis concrets sobre el tema manquen com diu R. García:

"en espera de que nuestro conocimiento del capitalismo moderno sea mayor o de un análisis de la lucha de clases en una formación social concreta, nos vemos obligados a limitarnos a un nivel de análisis necesario, importante, pero parcial." (10)

Passem ara a analitzar la categoria socio-professional dels pares dels alumnes dels dos nivells instructius del Centre, tenint present que la professió que es fa és la dada més precisa que hem pogut aconseguir per saber la situació social dels enquestats.

Ho comentarem en funció dels sexes i del grau d'instrucció per veure si hi ha o no diferències:

a) L'alumnat de C.E.P. que té un grau d'instrucció més baix, té entre els seus pares el percentatge més alt d'obriers no-qualificats: un 48% en les dones i un 45'15% en els homes, (ajuntant els dos tipus de no-qualificació: a la construcció-que és més elevada- i al sector serveis i sense especificar). La meitat de l'alumnat de C.E.P. té als seus pares que són obrers sense qualificar i que per tant es troben en el lloc més baix dels sistema productiu.

Em canvi, si bé, és alt el percentatge de pares que són obrers no-qualificats entre els alumnes de G.E., ja que per qualque cosa estan en la situació d'anar a un Centre d'E.P.A. per qualificar-se, no és tan gros: un 33'33%, o sia una tercera

part en els fills i un 28'76% en el cas de les filles.

b) El segon percentatge més alt en el cas dels pares dels alumnes de C.E.P. ho tenen els treballadors manuals qualificats o especialitzats, que donen un 28 % en el cas de les al.lotes i un 16'13% en el cas dels homes. És a dir, que quasi una quarta part dels pares estan incluits dins el que s'acostuma a anomenar classe "mitja" o classe "mitja-baixa", segons les dades.

En el cas dels alumnes de G.E. hi ha un 15'15% en els homes i un 6'84% en les dones, percentatge més baix, perquè tenen els oficis més elevats.

c) Si observem les categories socio-professionals més ascendents, veurem com apenes estan representades entre els pares dels alumnes de C.E.P., i si ho estan entre els pares dels alumnes de G.E. és a un nivell molt difús i distribuït en percentatges molt baixos.

¿Quines conclusions podem treure de l'anàlisi del present quadre? Doncs:

- 1) Que l'alumnat de C.E.P. està distribuït en tres grups principals: Una meitat dels pares que són obrers sense cap qualificació especial (cambrers, picapedrers, "obriers"..)
Una quarta part que són treballadors qualificats.
I una altra quarta part que compren: els pares morts, els que no contesten, i un o dos pares del grup dels auxiliars administratius o oficinistes.

Per tant, es confirma en aquest cas concret l'anàlisi feta a la part teòrica, quan s'afirma que el Sistema Escolar divideix als alumnes en dues parts: una, Primària-Professional, dins de la qual estan incluits els alumnes d'Educació Permanent d'Adults,

que les continua duent a treballar i integrar-se dins del Sistema Productiu més ràpidament i en pitjors condicions segons l'origen social del pare. Al estudiar les professions dels fills veurem que es situen una mica millor que els seus pares, però sense alterar els esquemes reproductors dins els que estan immersos.

En canvi els situats dins els canal Secundari/Superior, ho poden fer amb més avantatges per ser d'origen social més elevat (quadres intermedis, funcionaris, quadres superiors, etc.)

2) En el cas dels pares dels alumnes del grau instructiu de G.E., l'origen socio-professional és un poc més diversificat, especialment en les categories més ascendents, així:

Una tercera part té els seus pares que són obrers no-qualificats (més marcat en el cas dels homes que de les dones).

Destaca després una altra tercera part que té el seu pare mort, o és obrer qualificat.

I, finalment, la tercera part restant es distribueix pujant dins de l'escala socio-professional en petits grups de: capataços, militars i altres forces armades, auxiliars administratius, petits propietaris, etc., fins i tot i com a una excepció que confirma la regla hi ha dues filles de metges, una de les quals no treballa. Es marca una diferència respecte als alumnes de C.E.P. que estan molt poc representats a aquests grups.

Podem dir que els alumnes de G.E. també estan marcats per un baix origen social per part del pare, ja que una tercera part és obrer no-qualificat, però ja no és en tanta força com en el cas dels alumnes de C.E.P.

-Acabant es veu com l'alumnat d'E.P.A. té un origen social baix per part del pare en uns percentatges molt alts que oscilen

entre un 50% i un 30%, però que com més alt és el nivell instructiu dins el que està classificat el fill al Centre d'Educació Permanent d'Adults, més alt es també la categoria socio-professional del pare, en particular entre les dones de G.E.

El que ve a confirmar en la present situació la hipòtesi de que l'origen social del pare condiciona la possibilitat d'estudiar i de situar-se en el fill, més determinadament com més baixa és la classe social.

4:1.6. ESTUDIS REALITZATS PEL PARE.

Per saber si hi ha cap possible relació entre el nivell escolar del pare, el seu origen social, i els estudis que després tengué al seu fill com a alumne de l'Educació Permanent, cal partir de les dades a nivell parcial, en les que destaca:

a) L'alt percentatge de pares dels alumnes masculins de C.E.P. que no tene cap estudi-quasi un 20%-, enfront dels més baixos tant dels pares dels alumnes de G.E., com especialment de l'alumnat femení de C.E.P. amb el seu 4%. Ara bé no ens ha d'extranyar per un doble motiu: un, perquè després resulta que donen el percentatge més alt de pares sense l'escola primària acabada, un 80%, xifra altíssima i que dobla a quasi tots els altres grups. En segon lloc, podria haver-se donat com una espècie de desig de pujar al pare, fent un matis que les pot semblar més elevat al dir que tenen estudis primaris incomplets. O també podria ser que la filla fos menys subvalorada pels pares a l'hora de donar-li estudis, i per això estés a dins el Certificat.

De totes les maneres, es confirma la hipòtesi en el sentit de que la gent que assisteix al nivell escolar més baix té els pares d'un nivell escolar i social també més desafavorit,

Els percentatges de nivell d'estudis més complets el tenen les dones de Graduat Escolar, que són les que els seus pares estan situats a professions més elevades. Si no guarda tanta relació amb els estudis de la filla, pot ésser degüt com hem dit abans a que els estudis de la dona estan infravalorats, i aixíes pot donar un nivell escolar igual o menys elevat que el del pare.

ESTUDIS DEL PARE

ESTUDIS DEL PARE	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP	%	GE	Total %	CEP	%	GE	Total %						
Cap estudi	6	19'35	3	9'09	9	14'06	1	4	7	9'58	8	8'16	17	10'49
Esc. Primaria s. acab	14	45'16	15	45'45	29	45'31	20	80	25	34'24	45	45'91	74	45'67
Ess. Primar. completa	7	22'58	6	18'18	13	20'31	2	8	22	30'13	24	24'48	37	22'83
Batxillerat	2	6'45	2	6'06	4	6'25	-	-	8	10'95	8	8'16	12	7'40
Magisteri-Universitat	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1'36	1	1'02	1	0'61
E. Formació Professional	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2'73	2	2'04	2	1'23
Altres estudis	-	-	1	3'03	1	1'56	-	-	3	4'10	3	3'06	4	2'46
No contesta--No ho sap	2	6'45	6	18'18	8	12'5	2	8	5	6'84	7	7'14	15	9'25
Total	31	100	33	100	64	100	25	100	73	100	98	100	162	100

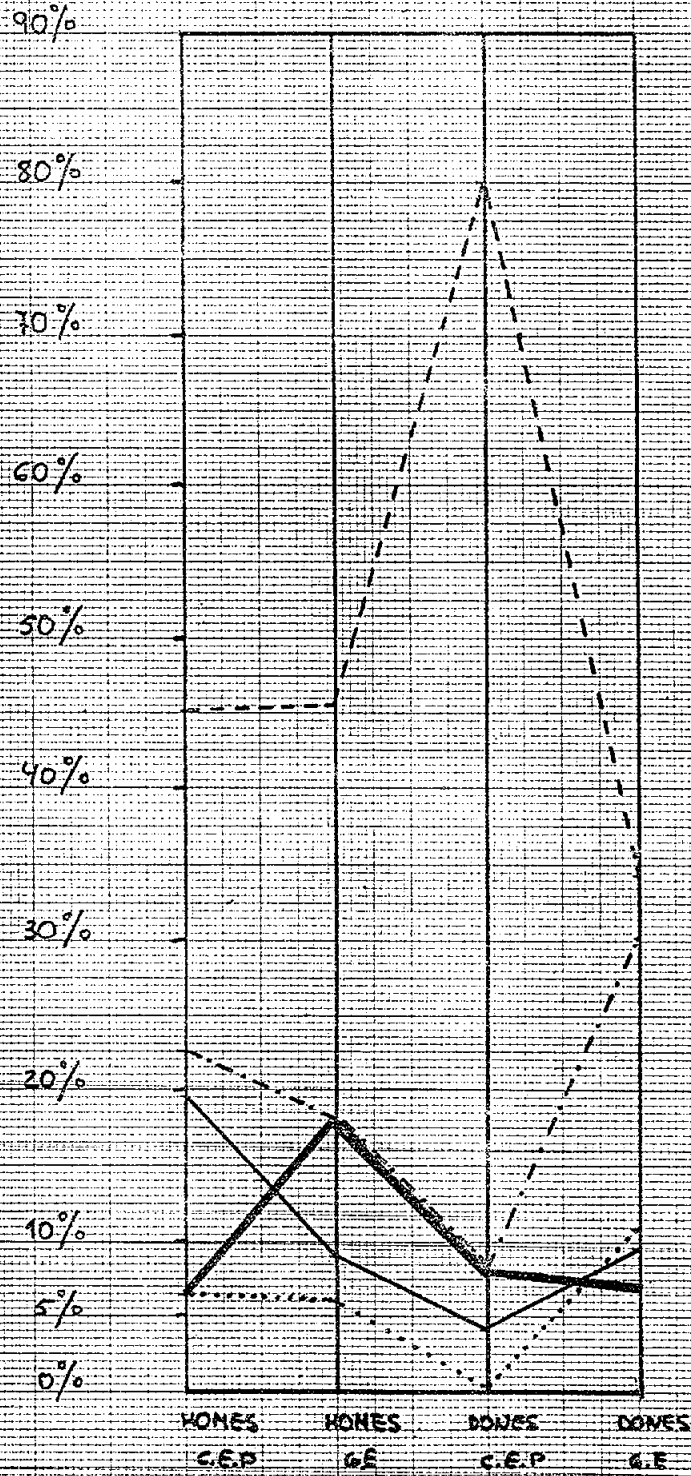
Bourdieu i Passeron comprovaren en una serie d'enquestes realitzades en el Centre de Sociologia Europea que:

"las desigualdades culturales son precisamente más notables en aquellos sectores donde, a falta de una enseñanza organizada, los comportamientos culturales obedecen a condicionamientos sociales más que a una razón de gusto e inclinación personal." (11)

Així, mentres tot aquest alumnat serà tractat per l'Escola amb el mateix harem que altres tipus d'alumnat, aquells pujaran amb una desigualtat cultural, ja d'origen social familiar, que dificulta l'assimilació d'uns models dins els quals no han sigut educats, i que no són els seus, sinó els propis de la classe més culta privilegiada. Amb la qual cosa, es produeix un mimetisme de tipus cultural, característic en la nostra petita burgesia, que consisteix en creure que mitjançant els estudis s'equipararan a aquestes classes més "cultes", produint-se un emmascarament de les causes per les quals aquestes classes són el que són, i un desconeixement o una negació dels valors culturals de tipus més popular.

4.1.6.

ESTUDIS DEL PARE.

CAP ESTUDI

ESC. PRIMÀRIA INCOMPLETA

ESC. PRIMÀRIA COMPLETA

BATXILLERAT

NO CONTESTA

4.1.7. PROFESSIÓ DE LA MARE.

El treball de la dona és presentat a vegades com una forma d'emancipació personal o social, aràbé, això pot ser el que succeeixi per treballs qualificats i de la dona de classe mitja' (auxiliar administratiu, secretaria, etc.), però per a la dona d'un treballador no es mostra ni es comprés com una promoció personal i social, sinó que adopta la forma del que clarament és: una ajuda econòmica al baix sou del marit, és un complement econòmic familiar, que quan els fills són grans i ingressen diners pot deixar de fer.

Tant si és vist com un treball transitori com fixe, com més anam baixant en l'explotació social, més clar es veu els signes d'aquestes condicions: el sou més escàs per un mateix treball que el d'un home, les hores de treball, el tipus de feina, etc. No creim que quasi cap d'elles vegi una "realització personal" en el treball d'anar a fer net escales de finques una darrera l'altra fins a conseguir una quantitat de diners passable.

De fet treballen poques mares de les que contesten a nivell global: un 7'8% de les mares dels homes, i un 10'2% de les mares de les alumnes. Però, per nivells d'instrucció de les filles resulta que a menor titulació i més baix origen social treballen més les seves mares:

Mares Homes CEP = 9'66%

Mares Dones CEP = 20%

" Homes GE. = 6'06%

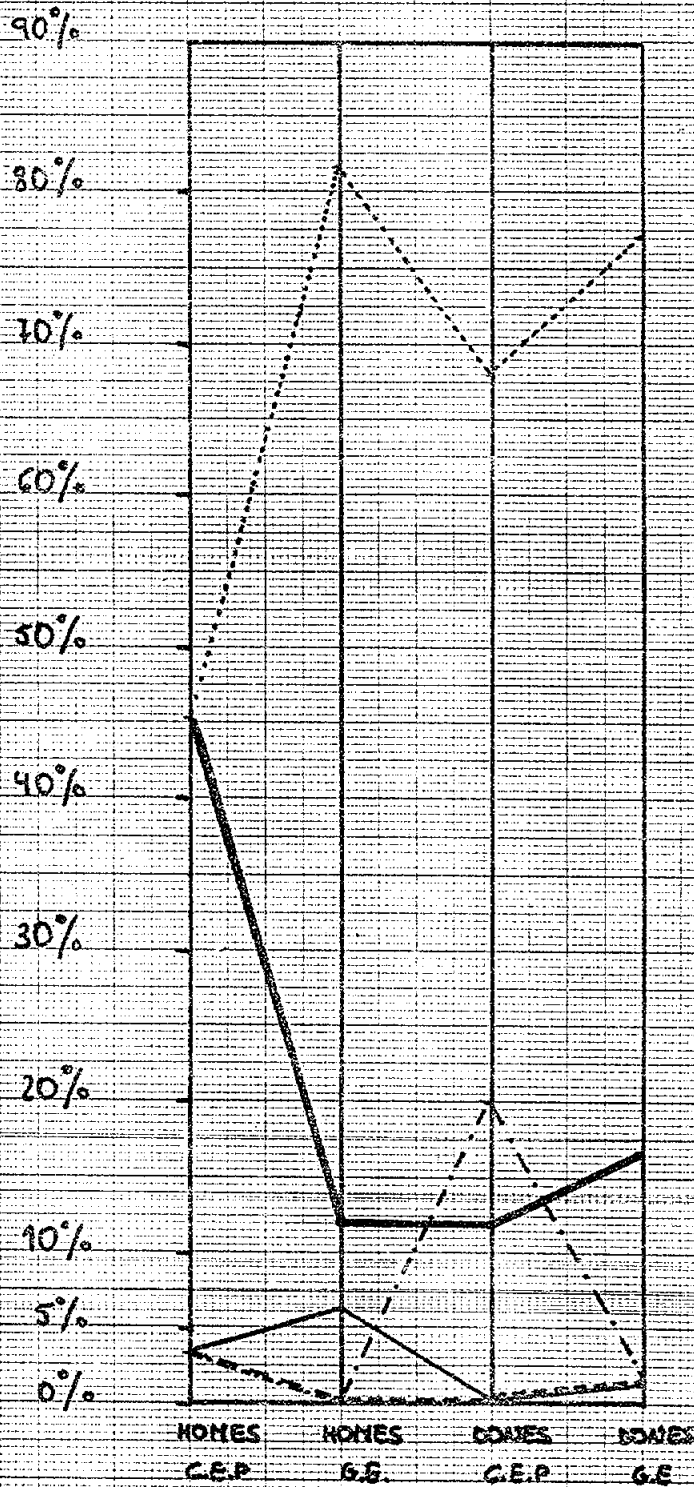
" Dones GE. = 6'81%

La qüestió que es presenta ara és veure quin tipus de treball fan aquestes mares, i comprovar si influeix sobre el que les

PROFESSIO DE LA MARE

PROFESSIO MARE	HOMES			DONES			TOTAL %
	CEP	% GE	Total %	CEP	% GE	Total %	
Petits comerciants	-	-	-	-	-	2	2'04 1'23
Capataces, encarregades, comptables	-	-	-	-	-	-	-
Treballadors qualificats (Modistes, infermers, confecció roba)	1	3'22	3	1	1'36	1	1'02 2'47
Treballadors semiqualficats (Dependents)	1	3'22	1	-	-	1	1'02 1'23
Peons, obreres sense qualificació (Jornaleres, cambres, servei domèstic, etc)	1	3'22	1	5	20	6	6'12 4'32
Les feines de casa (S L)	14	45'16	41	17	68	73	74'48 70'37
No contesta	14	45'16	18	3	12	15	15'30 20'37
TOTAL =	31	100	64	25	100	98	102 100

PROFESSIÓ DE LA MARE

TREBALLADORS QUALIFICATS

TREBALLADORS SEMIQUALIFICATS

PEONS I OBRERES NO QUALIFICATS

LES FEINES DE CASA

NO CONTESTA

filles necessiten ajudar economica ent a la familia. Els resultats d'aquestes preguntes fòren:

a) Percentatges quasi nuls de mares que poguessin esser considerades com a que fan un treball qualificat o d'un petit comerç.

També és de un 1'23 % les mares que fan de dependentes.

b) Uns percentatges alts de fills que no contesten aquesta pregunta, un 20'37%, del total, però que arriba a un 45'16% en el cas dels homes de C.E.P. com si estassin empegueits de respondre.

c) Sobre les feines de la casa, és inferior el percentatge de mares dels alumnes que s'hi dediquen, en canvi és molt més alt entre l'alumnat de G.E.: en especial, entre els homes; els motius de que sia així no queden clars, podem suposar que el sou més elevat dels homes permet que les mares no surtin a fer feina.

d) En quantitat de mares que són treballadores no-qualificades es d'un 4'32%, però vist detalladament destaca un 20% de les mares de les alumnes de CEP que són "jornaleres" o es dediquen a fer net, etc. Podem dir, doncs, que la no qualificació en el treball correspon més a les mares de l'alumnat de CEP i particularment a les dones.

4.1.8. NOMBRE DE GERMANS.

Es un fet sociològic comprovat que les persones de les zones rurals acostumen a tenir més fills que la gent de les zones urbanes, així com les persones de classes socials menys dotades. Per tant es de suposar que aquestes puguine esser les causes en el nostre cas. Ara anem a veure el que passa font l'anàlisi parcial:

a) Es superior el percentatge d'alumnes de G.E. que no són familia numerosa comparat amb els alumnes de CEP.

Els de GE. són: un mica superiors per sexes en els homes -un 57'57%- que les dones -un 53'41,- que no són familia nombrosa, o sia, tenen menys de quatre fills.

b) Són més alts els percentatges de l'alumnat de CEP que prové de familia nombrosa comparat amb l'altre nivell. I per sexes es distribueix :

Homes Cep de familia nombrosa : 58'05%

Dones CEP " " " : 56 %

- Per tant, estan en rebació inversa el nivell d'estudis que realitzen -i que tenen un origen social més baix- amb el nombre de membres de la familia.

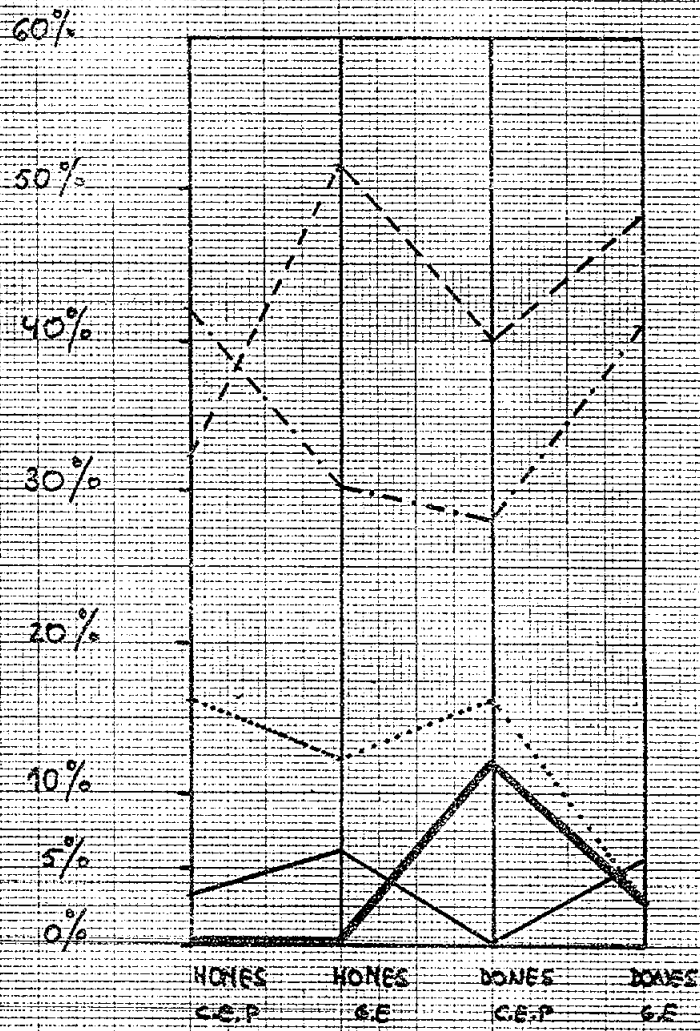
c) La diferència més marcadament negativa correspon en quant a càrrega econòmica familiar als pares de les alumnes de CEP que tenen un 12% de percentatge amb més de vuit germans. Per tant, aquest es el més afectat per possibles dificultats econòmiques.

NOMBRE DE GERMANS

NOMBRE DE GERMANS	HOMES			DONES			TOTAL %
	CEP	%	GE % Total	CEP	%	GE % Total	
CAP GERMA	1	3'22	2 6'06	3	4'68	4 5'47	7 4'32
1 ó 2 Germans	10	32'25	17 51'51	27	42'18	45 47'94	72 44'44
3-5 Germans	13	41'93	10 30'30	23	35'93	37 41'09	60 37'03
6-8 Germans	5	16'12	4 12'12	9	14'06	6 2'73	15 9'25
Més de 8 Germans	-	-	-	-	-	5 5'10	5 3'08
No contestat	2	6'45	-	2	3'12	1 -	3 1'85
TOTAL	31	100	33 100	64	100	98 100	162 100

4.1.8.

NOMBRE DE GERMANS.

_____ 0-2 GERMANS
 _____ 3-5 GERMANS
 _____ 6-8 GERMANS
 _____ NES DE 8 GERMANS

4.1.9. NOMBRE DE PERSONES QUE HABITEN A LA MATEIXA CASA.

El nombre de persones que viuen a la mateixa casa, mostra des de la dependència a l'estructura familiar, fins a si hi ha possibles rellogats fruit d'una immigració que ocasiona un apilonament de les persones en vivendes o pisos no massa grossos.

La relació principal entre el nombre de germans i el de persones que viuen al mateix lloc es pot comprovar si sumam al quadre del punt anterior 4.1.8. tres persones més: el pare + la mare; i l'alumne que contesta.

Els resultats són molt semblants, en el sentit de que en general no mostren que hi hagi rellogats, sinó més aviat una tendència a desaparèixer memebres de la família-possiblement els germans majors per casament. Un quadre ens ajudarà a veure-ho:

<u>Nivell instructiu i sexe</u>	<u>1-2 %Nº Germans</u>	<u>4-5 %Nº Persones casa</u>	<u>Dif.</u>
Homes de Certificat E.P.	32'25%	22'58	- 9'67
" " Graduat Escolar	32'51	39'39	-12'12%
Dones " Certificat E.P.	40	24	-16
" " Graduat Escolar.	47'94	19'17	-28'77%

A l'exemple anterior posat entre els alumnes que tenen 1-2 germans hi hem sumat les tres persones restants de la família, i ens dóna percentatges inferiors, el que mostra que els majors se'n deuen anar.

Cal destacar, doncs, una tendència a tenir menys persones a casa que les que tocaria tenir pel nombre de germans, això, ens fa suposar que molts dels que venen són dels germans més joves.

Un 10% dels alumnes no contesta.

Ara bé, si no se destaquen persones rellogades segons el que

NOMBRE DE PERSONES QUE HABITEN A LA MATEIXA CASA

Nº PERSONES HABITEN LA MATEIXA CASA.	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP	%	GE	Total %	CEP	%	GE	Total %						
UNA PERSONA	1	3'22	2	6'06	3	4'68	-	5	6'84	5	5'10	8	4'93	
DUES PERSONES.....	3	9'67	2	6'06	5	7'81	4	16	9	12'32	13	13'26	18	11'11
TRES PERSONES . . .	3	9'67	8	24'24	11	17'18	6	24	14	19'17	20	20'40	31	19'13
4 - 5 " . . .	7	22'58	13	39'39	20	31'25	6	24	14	19'17	20	20'40	40	24'69
6 - 8 " . . .	10	32'25	4	12'12	14	21'87	3	12	21	28'76	24	24'48	38	23'45
9 -11 " . . .	-	-	2	6'06	2	3'12	1	4	-	-	1	1'02	3	1'85
Més de 11 " . . .	-	-	-	-	-	-	2	8	-	-	2	2'04	2	1'23
NO CONTESTA . . .	7	22'58	2	6'06	9	14'06	3	12	3	4'10	6	6'12	15	9'25
COMUNITAT RELIGIOSA	-	-	-	-	-	-	-	-	7	9'58	7	7'14	7	4'32
TOTAL	31	100	33	100	64	100	25	100	73	100	98	100	162	100

suposavem, si hi ha una situació a remarcar: el percentatge de quasi una tercera part de l'alumnat de l'Educació Permanent d'Adults que considerat globalment viu juntament amb sis, set o vuit persones a la mateixa casa, que donen: el pare, la mare, i de quatre a sis familiars, comptant l'alumne que respon. Per tant, mantenir tantes boques amb un sol sou és difícilíssim, i implica que altres membres familiars han de treballar, amb la qual cosa el cercle: Nombre de germans--> Nombre de persones que viuen juntes ---> treball complementari d'altres membres familiars ---> possibles dificultats,

es va completant.

4.2. ANALISI DE LES DADES SOBRE LA SITUACIO LABORAL

=====

4.2.1. ALUMNES QUE TREBALLEN O NO.

Per començar a comprendre les relacions que té el Sistema Escolar amb el mercat de treball, cal que analitzem ara la situació de l'alumnat dins de la divisió social del treball, per això, primerament cal saber quin percentatge treballa i quin està inactiu.

Com que el fet de treballar no passa perquè sí, sinó que obeeix a unes cause, podem suposar com a un primer condicionant l'ocupació laboral dels alumnes. Així, tenim globalment: que més de les tres quartes parts dels enquestats treballen fixe -un 77'77%- i un 6'17% ho fa a temporades. No treballa un 6'17%.

Analitzat parcialment es revela que:

a) Per sexes : Es superior el percentatge d'homes que treballen -un 87'5% respecte al de dones que és d'un 71'42%, fomentatx pel propi procés de producció que ens dona a les Illes tasses de població activa femenina a l'any 1970 d'un 20'84% per contra un 79'16% d'homes entre la població activa. De totes les maneres la tasa per sexes d'activitat dels alumnes és molt més superior a la mitja de les Balears.

b) Per nivell de coneixements instrumentals és més alt el percentatge d'alumnat de Graduat escolar que té un treball fixe respecte als seus companys de sexe respectiu.

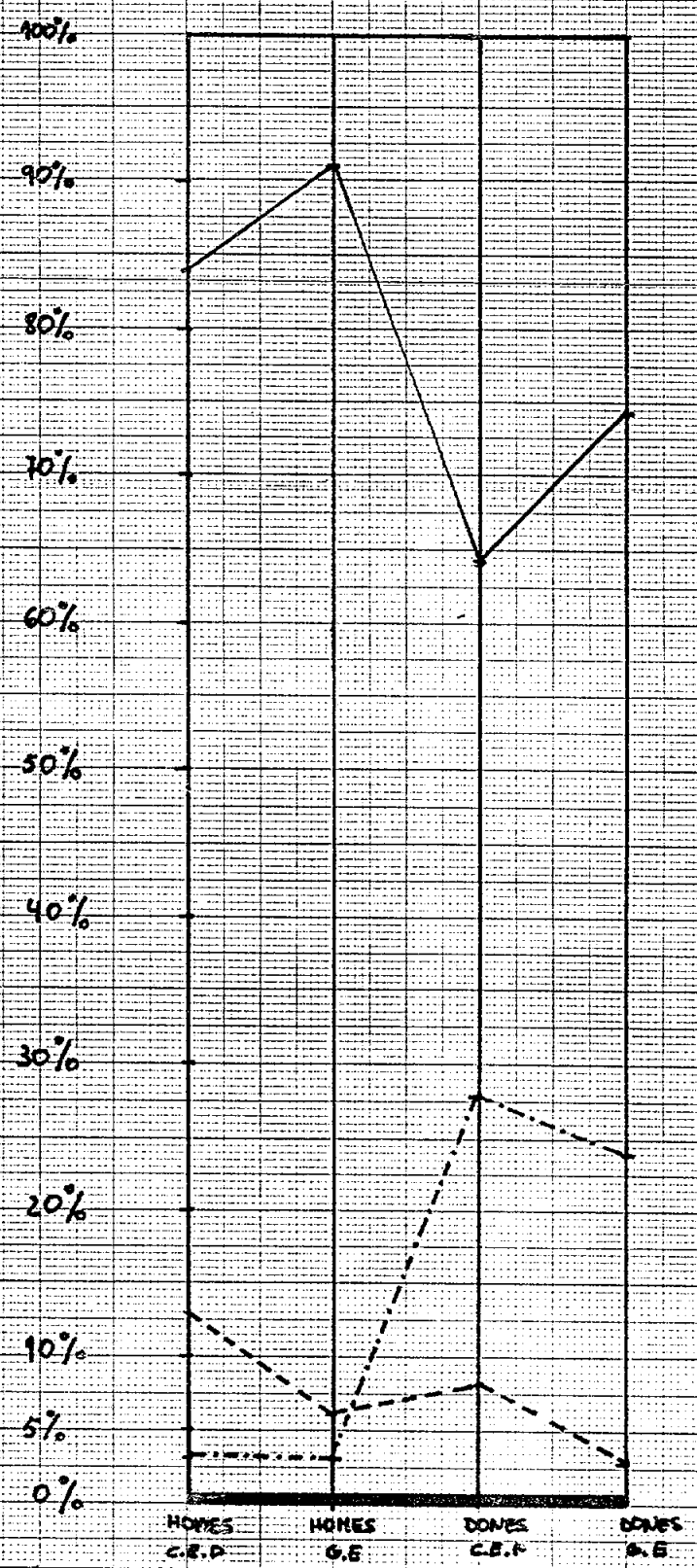
En part pot esser perquè sien alumnes de C.E.P. acabats de sortir de l'Escola i que com no tenen titulació vagin rodant d'un treball a l'altre, fins a estabilitzar-se.

Sobre l'Alumnat inactiu, guanya de molt el percentage de dones

ALUMNES QUE TREBALLEN

TREBALLEN	HOMES			DONES			TOTAL %
	CEP %	GE %	Total %	CEP %	GE %	Total %	
SI	26 83'87	30 90'90	56 87'5	16 54	54 73'97	70 71'42	126 77'77
NO	1 3'22	1 3'03	2 3'12	7 28	17 23'28	24 24'49	26 16'05
A temporades	4 12'90	2 6'06	6 9'37	2 8	2 2'73	4 4'08	10 6'17
No contesta	-	-	-	-	-	-	-
TOTAL	31 100	33 100	64 100	25 100	73 100	98 100	162 100

4.2.1. ALUMNES QUE TREBALLEN

SI

A TEMPORADES

NO

NO CONTESTA

que no treballen als dos nivells : un 28 % de les alumnes de C.E.P. i un 23'20 % de les alumnes de Graduat Escolar, enfront d'un 3'12 en els dos grups d'homes. Els motius les podem atribuir als generals de la Societat que no demana tant el treball de la dona.

4.2.2. OFICI O PROFESSION DELS ALUMNES.

Separam les professions dels homes de les de les dones així com hem fet abans amb els pares i mares, ja que hi ha una sèrie de categories socio-professionals que es diferencien qualitativament segons el sexe: així la categoria d'aprenent no es troba establerta de la mateixa manera entre les dones, més que res perquè la funció social és diferent, per això, emprant criteris semblants faig alguna petita variació, adaptada a les circumstàncies concretes.

Ofici o professió del fill.

Les categories socio-professionals dels fills es troben més ben situades professionalment que les dels seus pares, perquè una tercera part del total es pot considerar com a treballador qualificat o especialitzat cosa que no passava en tan alt grau entre els seus progenitors.

-En segon lloc, els alumnes de Cep es tornen a trobar en condicions d'inferioritat socio-econòmica respecte als seus alumnes de G.E. donat que un 23'33% tenen de persones sense cap qualificació, mentres que entre el nivell instructiu més alt dels que aspiren al Graduat Escolar només hi ha un 9'37%.

Els obrers no qualificats de la construcció, així com el percentatge d'agricultors i pescadors ha disminuït entre els fills comparat amb els seus pares, si dediquen menys a aquestes ocupacions i van a cercar feines més qualificades o que es demanen més a un lloc urbà.

-El percentatge d'empleats o dependents de comerços es quasi semblants en els dos nivells del Centre.

PROFESSIO DEL FILL

CATEGORIA SOCIO-PROFSSIONAL FILL	CEP	%	GE	%	TOTAL	%
QUADRES SUPERIORS I ALTS FUNCIONARIS	-	-	-	-	-	-
PROFSSIONALS LIBERALS UNIVERSITARIS (metge, arquitecte, advocat)	-	-	-	-	-	-
TECNICS MITJANS. QUADRES INTERMEDIS (cap de venda, de personal, etc.) Funcionaris de nivell mig. Professionals liberals no universitaris (delineant, mestre, etc.)	-	-	1	3'12	1	1'61
PETITS PROPRIETARIS DEL COMERÇ, DE LA INDUSTRIA, DELS SERVEIS, etc.	-	-	1	3'12	1	1'61
VENDEDORS, AGENTS COMERCIALS. AUXILIAR ADMINISTRATIU	2	6'66	3	9'37	5	8'06
SUBOFICIAL DE LES FORC.ARMADAES. GUARDIA MUNICIPAL O CIVIL. JURAT CAPATAÇ, ENCARREGAT, etc.	-	-	-	-	-	-
TREBALLADOR MANUAL QUALIFICAT O ESPECIALITZAT, INDEPENDENT O NO (Fuster, mecànic, electricista, pintor) DEPENDENTS, EMPLEATS DE COMERÇ, DE SERVEIS, etc.	10	33'33	11	34'37	21	33'87
AGRICULTOR, PESCADOR, etc.	6	20	5	15'62	11	17'74
OBRRER NO QUALIFICAT I PEO CONSTRUCTIO	1	3'33	-	-	1	1'61
OBRRER NO QUALIFICAT I PERSONAL MANGUAL DE SERVEIS O INDUSTRIA (cambrer, porter, escombraire, etc.) APRENENTS	1	3'33	2	6'25	3	4'83
NO CONTESTAo ESPECIFICA	7	23'33	3	9'37	10	16'13
Total	30	100	32	400	62	100
NO TREBALLA	1		1		2	
TOTAL	31		33		64	

En canvi la categoria d'aprenents és més alta entre els alumnes de Graduat, tal volta perquè un aprenent és una persona que aspira a col·locar-se i anar ascendint dins una professió.

Referit a les altres categories no es troben diferències molt marcades, només que hi ha uns quants alumnes més ben col·locats entre els grups més elevats al nivell de G.E.

-Resumint, podem dir que:

La situació per categories socio-professionals entre els alumnes dels dos nivells instructius del Centre d'E.P.A. es: molt semblant en quant al obrers qualificats que són una tercera part. Les altres dues terceres parts són on hi ha més diferències, en especial als obrers no-qualificats que agrupen quasi una quarta part dels homes de U.E.P. per una dècima part en els homes de Graduat Escolar.

En els grups alts apenas hi ha diferència, sinó entre els grups baixos.

Així, el nivell instructiu i l'origen social familiar es marquen més com més baixos són, i de la mateixa manera que anem pujant dins de l'escala socio-professional es va anivellant més. És la situació que analitzam en la part ~~psíquica~~ amb el nom o concepte de "Emmascarament social" o funció d'ocultar les dificultats socials per arribar a una certa posició din de la qualificació professional i instructiva en nom d'una pretesa "neutralitat" no existent al Sistema Escolar que legitima i ademicament aquestes diferències i dificultats.

Ofici o professió de la filla

Passem ara a comparar la qualificació de les joves que assisteixen

PROFESSIO DE LA FILLA

CATEGORIA SOCIO-PROFESSIO- NAL FILLA	CEP	%	CE	%	TOTAL	%
QUADRES SUPERIORS, ALTS FUN- CIONARIS= GRANS PROPIETARIS I EMPRESARIS	-	-	-	-	-	-
PROFESSIONALS LIBERALS UNI- VERSITARIES	-	-	-	-	-	-
TECNICS MITJANS. PROFESSIO- NALS LIBERALS NO UNIVERSITA- RIES	-	-	1	1'78	1	1'35
PETITS PROPIETARIS COMER- CIANTS DE LA INDUSTRIA, DELS SERVEIS, etc.	-	-	-	-	-	-
AUXILIAR ADMINISTRATIV. OFI- CINISTA-SECRETARIA	-	-	20	35'71	20	27'02
CAPATACES* ENCARREGADES, etc.	-	-	-	-	-	-
TREBALLADORES QUALIFICADES O ESPECIALITZADES (Medista, telefonista, infermera, prac- ticant, etc.)	1	5'56	6	10'71	7	9'46
AUXILIAR INFERMERA	1	5'56	6	10'71	7	9'46
DEPENDENTES DE COMERÇ SER- VEIS, VENEDORES	3	16'66	9	16'07	12	16'21
TREBALLADORES NO QUALIFICA- DES O ESPECIALITZADES (cua- bres, servei domèstic, cuidar infants, etc.)	12	66'66	5	8'93	18	22'97
COMUNITAT RELIGIOSA	-	-	7	12'15	7	9'46
NO CONTESTA	±	5'56	2	3'57	3	4'05
Total	18	100	56	100	74	100
No treballa	7	28	17	23'28	24	
TOTAL	25		73		98	

a classe al Centre Estatal d'E.P.A.

Les diferències entre les dones són molt més marcades que en el cas dels homes, cosa que no ens ha d'extranyar si mitam l'origen social dels pares de les alumnes de CEP i de les de G.E., a on també passa el mateix.

Així, s'observa que:

~~La~~ meitat -un 48%- de les joves de CEP són obreres no qualificades que es dediquen a treballs domèstics com fer de "criades" o minyones, cuidar infants, cambreres, etc., i si només comptam les que treballen el percentatge puja a les 2/3 parts o 66'66%. En canvi aq estes mateixes funcions només la realitzen un 8'93% de les joves del nivell equivalent al Graduat Escolar que treballen.

Si miram la professió del pare resulta que un 48% dels compresos al nivell de CEP són obrers no qualificats, i al analitzar-los un per un ens resulten les seves filles: un 12% no treballa, un altre 32% són treballadores no qualificades i una -un 4%- és dependent, o sia les dues terçeres parts de les no qualificades d'aquest nivell procedeixen de pares no qualificats.

Només una filla del nivell de CEP és pot considerar treballadora qualificada. Les que queden o fan de dependents o d'auxiliars infermeres.

b) En canvi entre les dones de G.E. més d'una tercera part són oficinistes o auxiliars administratives i es troben situades a un millor nivell professional.

Un altre 10'71% són treballadores qualificades.

El percentatge de dependents és igual als dos nivells,

i els d'auxiliars-infermeres superior en el doble a favor de les joves de S.E.

Finalment, cal citar set persones que pertanyen a Ordres religioses, a les que ajuden cuidant nins o fent la funció d'una auxiliar d'infermera, i que sociològicament cal situar a diferent lloc de les no-actives.

Veim que les diferències socio-professionals entre les dones de l'E.P.A. són encara més grosses que comparades entre els homes. Una possible causa del fet que dins el Centre es trobin dones d'origen social un poc més qualificat pot ser deguda a que com en la dona no esvalora tant el que treballi i tanqui estudis no ho feren al seu moment i ara emplein aquest camí per aconseguir treure's un títol amb el desig de després continuar altres estudis.

De totes les maneres, el que comparem les diferències d'origen familiar del pare i la posició socio-professional de la filla entre els dos nivells instructius que hi ha al Centre Estatal d'E.P.A., no ens ha de fer suposar que estan molt millor situades socialment els alumnes de S.E. i mal col·locat l'alumant que per treure's el Certificat d'Estudis, ja que no és així del tot. Sinó que entre els dos nivells instructius a tot dos estan desfavorits les que tenen professions no-qualificades, i com més es puja a l'escala social més beneficiat s'està, però disminueixen els beneficiats. Pensem que no hi ha cap fill ni filla de quadres superiors, d'alts funcionaris, de grans propietaris ni grans empresaris, els professionals liberals i els tècnics mitjans només estan representats amb un 1'23% cada un. Ademés un 14'81% del total té el seu pare mort i es d'esperar que s'hagin posat prest a treballar per ajudar a casa seva.

4.2.3. EDAT A LA QUE COMENÇAREN A TREBALLAR.

L'edat a la que es comença a treballar ens indicarà les possibilitats que varen tenir els alumnes de l'E.P.A. de poder continuar estudiant, i també en quin moment de la seva vida passaren a formar part directa del procés de treball.

El percentatge total d'alumnes que començaren a fer feina abans de tenir l'edat reglamentària dels quatorze anys, és molt alt: un 21'16%, en canvi a la població activa de les Illes a l'any 1970 i segons les xifres estadístiques oficials el percentatge de gent de menys de 14 anys era d'un 0'11%. I com diu Candel:

"los niños menores de edad en el trabajo es algo que disminuye conforme aumenta el nivel de vida familiar"(12)

podem deduir que els motius econòmics són els que indueixen a aquesta situació, i que la "igualdad de oportunitades" no ha arribat encara a aquests joves, encara que el problema sembli esser escolar per les manifestacions la causa no ho és.

Els alumnes del nivell de Certificat tornen a estar més mal situats, i per sexes, és molt més marcada aquesta desigualtat a les alumnes de CÈP: de les que treballen, un 68'42% començà a fer-ho abans dels 14 anys, principalment servint com a minyones o cuidadores de nins de certes persones que per un sou escàs i manutenció completa tenien una "resignada" serventa.

Els homes començaren en un percentatge més gran a treballar a l'edat reglamentària que el 28% de les dones.

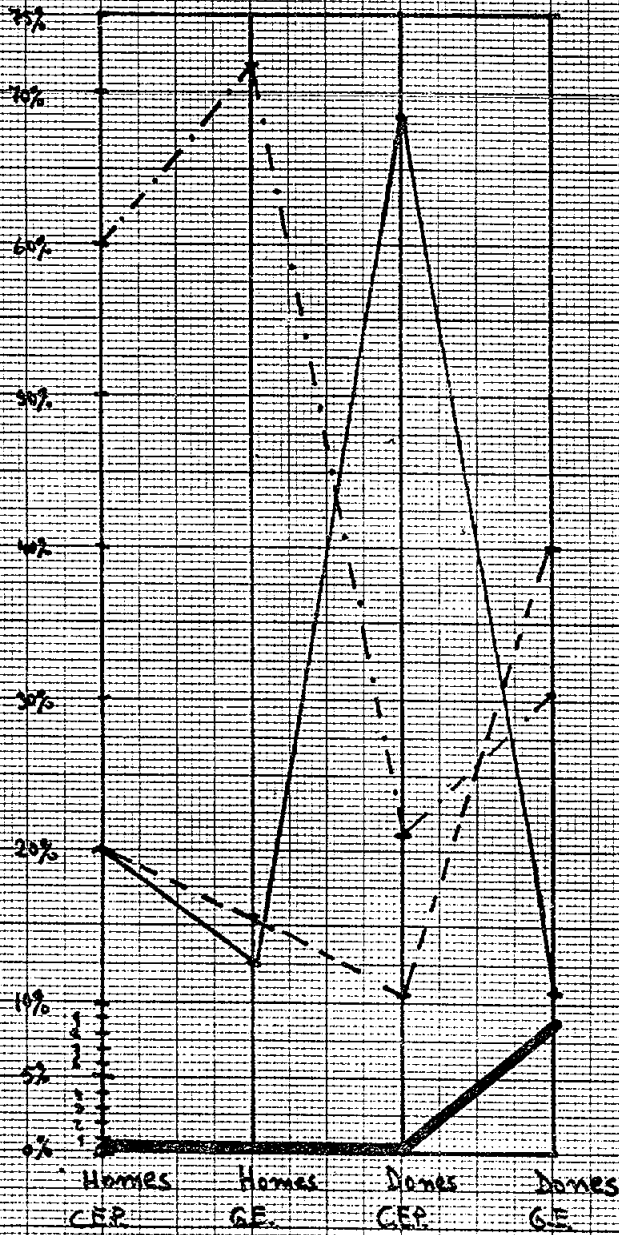
Els dos percentatges que semblen contradictoris necessiten explicar-se:

a) El 20% d'alumnes masculins de CÈP que començaren a més

EDAT A LA QUE COMENÇAREN A TREBALLAR

	HOMES				DONES				TOTAL %						
	CEP	%	GE	%	Total	%	CEP	%		GE	%	Total	%		
EDAT COMENÇAMENT TREBALL.															
Abans dels 14 a.	6	20	4	12'5	10	16'13	13	68'42	6	10'71	19	25'33	29	21'16	
Als 14 anys . . .	18	60	23	71'87	41	66'12	4	21'05	17	30'35	21	28	62	45'25	
Després dels 14a.	6	20	5	15'62	11	17'74	2	10'52	28	50	30	40	41	29'42	
No contesta. . . .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	8'92	5	6'66	5	3'64
Total.	30	100	32	100	62	100	19	100	56	100	75	100	137	100	
No treballen ara	1		1		2		6		17		23		25		
TOTAL CENTRE	31		33		64		25		73		98		162		

EDAT A LA QUE COMENÇAREN A TREBALLAR.

ABANS DELS 14a.

DESPRES DELS 14a.

ALS 14a.

NO CONTESTA

de 14 anys al treball és una mica superior al 10'62% dels seus compnays de G.E. més ben situats. El motiu ho veim en el dispositiu actual que està ocasionant un atur dels joves, amb exigències escolars de títols que retraseen si no el tenen la incorporació "legal" al món del treball o es passen uns anys rodant a empreses fins que tenen més edat o tenen un títol.

Aquesta espècie de subempleament és, però més grossa entre les dones que es posen a treballar, i que es completarà al analitzar el sou que cobren a les hores de feina diàries.

b) El 50% de les alumnes de G.E. que l'iniciaren després dels 14 anys saben que correspon a que tenen una millor situació familiar i es pot esperar a que treguin el títol de graduat Escolar abans de fer-ho, així com també no es veu socialment tant necessari que comencin prest a treballar si no estan en dificultats econòmiques.

4.2.4. EXPLICACIÓ SUBJECTIVA DELS PELS QUELS COMENCEN A TREBALLAR.

Donam importància a la interpretació subjectiva que fan els alumnes del Centre sobre les causes que les conduïren cap al mercat de treball perquè:

"La sociedad no es tan sólo como se presenta ante nuestros ojos, sino que en ella actúan una serie de leyes y fuerzas no manifiestas que es necesario descubrir si queremos llegar a comprender realmente como es. La esencia de los fenómenos sociales no coincide con su apariencia externa, sino que, por el contrario, en general, los aspectos externos de la sociedad (si bien son su manifestación) ocultan las estructuras internas determinantes de esa sociedad. La tarea del científico social es así descubrir esas estructuras, esas leyes, esas fuerzas internas, para después interpretar, no descubrir, la realidad que se presenta ante nuestros ojos." (13)

Veiem si capten l'aspecte més superficial dels condicionaments socio-econòmics o si es justifiquen d'alguna manera:

a) Per nivells, l'alumnat de CEP, per la seva pitjor situació, és més conscient -un 50'814%- que el 30'68% de S.A. de que hi ha unes necessitats econòmiques que obliguen a treballar.

b) Per sexes, les dones que treballen són més conscients que els homes de les raons de tipus econòmic, en especial les alumnes de CEP, perquè estan en més males condicions de feina i perquè no és tan habitual que sia la dona qui ajudi a la família si no hi ha penúria econòmica.

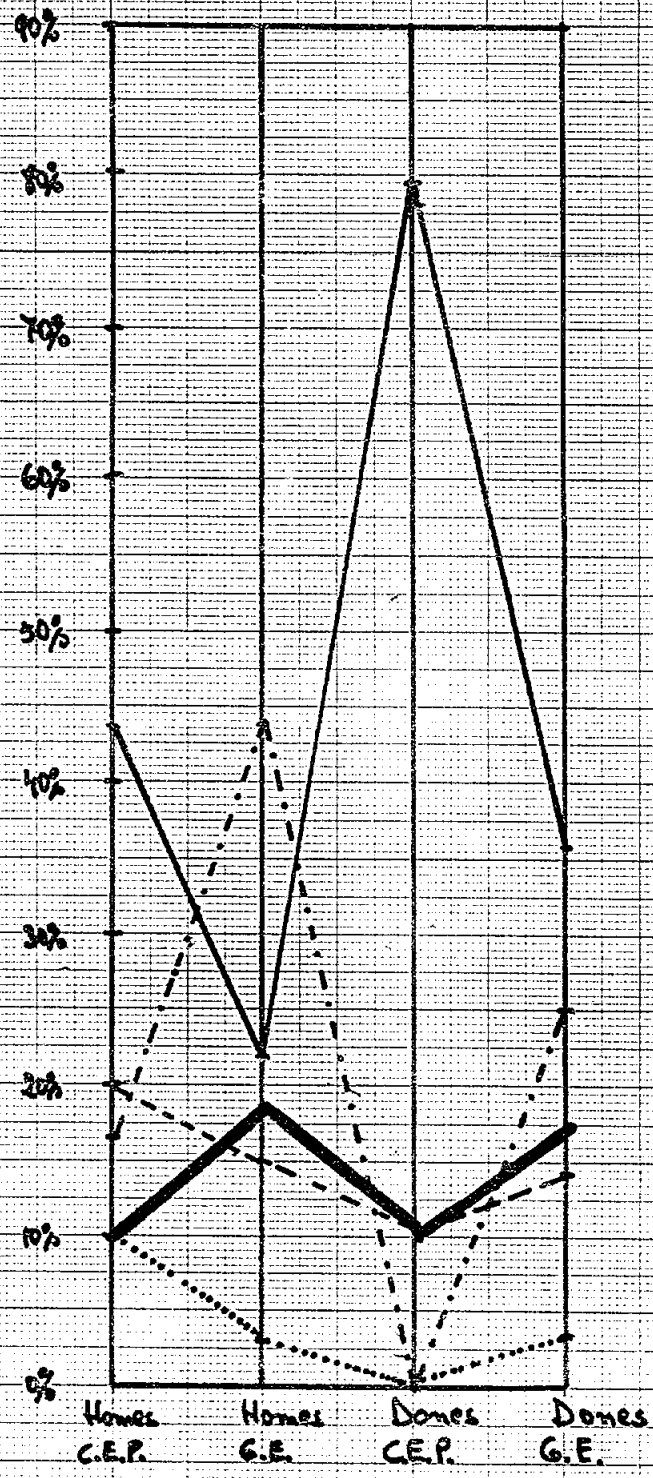
c) Capten l'aspecte superficial:

c-1) L'alumnat que utilitza una ideologia basada en el gust cap el treball -un 14'60% del total- que en el fons amaga una resignació cap a aquest fet, i donen respostes del tipus: "porque me gusta trabajar" o "para tener un oficio", perquè el normal és anar a treballar i no estudiar. Al quadre respectiu es pot veure la distribució detallada.

EXPLICACIO SUBJECTIVA DELS MOTIUS PELS QUALS COMENCEN A TREBALLAR

MOTIUS PERSONALS DE COMENÇAR A TREBALLAR	HOMES			DONES			TOTAL %	
	CEP %	GE %	Total %	CEP %	GE %	Total %		
MOTIUS ECONOMICS (Per raons econòmiques per necessitat.....)	13	43'43	7	21'87	20	32'25	55	40'15
ACTITUD+OPINIO OBLIGA- CIO DE TREBALLAR. (Perque m'agrada treb. per a tenir un ofici)	6	20	4	12'5	10	16'13	20	14'60
ACTITUD+OPINIO DEL "MAL ESTUDIANT". (Perque era mal estd. " no m'agrada estudir)	3	10	1	3'12	4	6'45	2	4'37
ALTRES RAONS	5	16'66	14	43'75	19	30'64	14	18'66
NO HO SAP	-	-	-	-	-	-	2	2'66
INCONTESTA	3	10	6	18'75	9	14'51	12	16
Total	30	100	32	100	62	100	75	100
No treballen ara	1		1		2		17	25
TOTAL CENTRE	31		33		64		98	162

4.2.4. EXPLICACIÓ SUBJECTIVA DELS MOTIUS PELS QUALS COMENCEN A TREBALLAR.

————— MOTIUS ECONÒMICS - - - - - PER OBLIGACIÓ TREBALLAR
 - ALTRES RAONS **—————** NO CONTESTA
 ACTITUD+OPINIÓ "MAL ESTUDIANT"

c-2) L'alumnat que empra una ideologia basada en que no serveixen per estudiar, i que només agrupa en total un 4'37%. Com és molt poc només el citar per dir que en el homes de C&P arriba a un 10 %.

d) El grup que dona altres respostes és el més nombrós: un 24'08%, i no es pot classificar en els apartats anteriors, però que indirectament cal tenir en compte pel seu significat de resignació, desorientació, etc. Així ens diuen:

"Porque queria comprarme cosas" (Dona, 14 a.)

"Porque tenia 14 años". (Dona, 14 a.)

"Por hacer algo" (Home, 14 a. G.E.)

"Por gusto no haria nada" (Home, 15 a. G.E.)

"Porque tenia edad para ganar dinero" (Home, 15 a. G.E.)

"Para matar el tiempo" (Dona-15 a., G.E.)

Aquí no es diu que agrada treballar o tenir un ofici, sinó per fer alguna cosa o perquè als 14 anys a on s'ha d'anar si no es posen a treballar pensen ells.

4.2.5. SATISFACCIÓ EN EL TREBALL.

Una vegada analitzades les explicacions subjectives del per què de la incorporació al treball per part dels alumnes, el comprovar el grau de satisfacció subjectiva completarà la perspectiva sobre com senten i comprenen la feina que tenen.

Resumint podem dir que els nivells de satisfacció, com es veu al quadre corresponent, són bastant semblants entre els homes i les dones del mateix nivell cultural. Les diferències es marquen més entre els grups o nivells diferents del Centre que per sexes, ja que tenen un origen social més semblant, però destaquen les dones de CEP per el major percentatge d'insatisfacció.

Aquesta satisfacció en el treball pot ser real, però també pot amagar una auto-resignació fruit d'una captació, conscient o no de que més val adaptar-se al treball que viure amargats al no tenir medis per canviar les condicions de feina.

SATISFACCIO EN EL TREBALL

SATISFACCIO EN EL TREBALL.	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP %	GE %	Total %		CEP %	GE %	Total %							
MOLTA	16	53'33	12	37'5	28	45'16	8	42'10	19	33'92	27	36	55	40'15
A BASTAMENT.	7	23'33	15	46'87	22	35'48	5	26'31	29	51'78	34	45'33	56	40'87
POCA	4	13'33	5	15'62	9	14'51	3	15'78	8	14'28	11	14'66	20	14'59
GENS	3	10	-	-	3	4'83	3	15'78	-	-	3	4	6	4'38
NO CONTESTA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	30	100	32	100	62	100	19	100	56	100	75	100	137	100
Notreballen ara.	1		1		2		6		17		23		25	
TOTAÑ CENTRE	31		33		64		25		73		98		162	

4.2.6. PERSONA QUE LES HI CONSEGUEIX EL SEU PRIMER TREBALL.

La persona que cerca el primer treball dels alumnes té molta importància perquè mostra: qui influeix sobre el tipus de feina que faç un alumne i qui l'orienta.

Resulta que:

a) L'alumnat de CEP ha decidit el primer treball en menor quantitat que l'alumnat de G.E., per tant ha estat més desorientat.

b) L'alumnat de CEP està més influït pels familiars directes i pels condicionants familiars al triar una feina en comparació a l'alumnat de G.E. com sol passar entre els nivells més baixos sócio-culturalment.

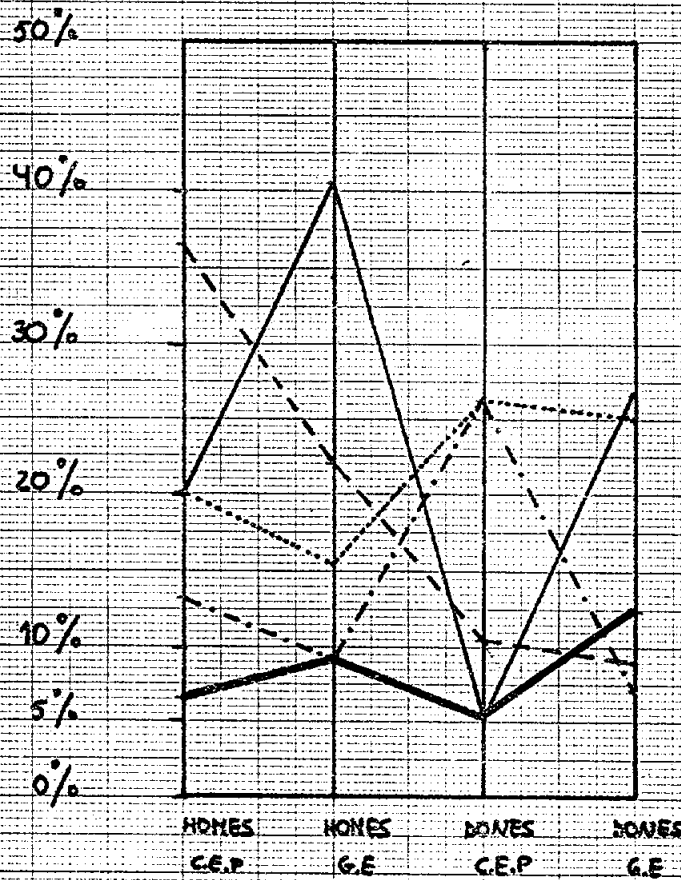
c) Entre les dones té molta importància numèrica els familiars o coneguts de la família. Els pares declinen més en altres persones o en la mare el possible control sobre la feina perquè no el valoren tant.

d) El pare acostuma a ocupar-se un poc més per l'elecció del treball del fill i la mare de la filla.

PERSONA QUE LES HI CONSEGUI EL SEU PRIMER TREBALL

PERSONA QUE LES HI CONSEGUI EL SEU PRIMER TREBALL	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP	%	GE	%	Total	%	CEP	%		GE	%	Total	%	
L'INTERESSAT	6	20	13	40'62	19	30'64	1	5'26	15	26'78	16	21'33	35	25'54
MON PARE	11	36'67	7	21'87	18	29'03	2	10'52	5	8'93	7	9'33	25	18'24
MA MARE	4	13'33	3	9'37	7	11'29	5	26'31	4	7'14	9	12	16	11'67
ELS MEUS PARES (Junta)	-	-	-	-	-	-	2	10'52	5	8'93	7	9'33	7	5'10
UN FAMILIAR O UN AMIC DE LA FAMILIA.	6	20	5	15'62	11	17'74	5	26'31	14	25	19	25'33	30	21'89
ALTRES PERSONES.	2	6'67	3	9'37	5	8'06	1	5'26	7	12'5	8	10'66	13	9'49
NO CONTESTA	1	3'33	1	3'12	2	3'22	3	15'78	6	10'71	9	12	11	8'02
Total	30	100	32	100	62	100	19	100	56	100	75	100	137	100
No treballen ara.	1		1		2		6		17		23		25	
TOTAL CENTRE	31		33		64		25		73		98		162	

PERSONA QUE ELS
HI CONSEGUEIX EL SEU
PRIMER TREBALL

L'INTERESSAT

NON PARE

NO MARE

UN FAMILIAR O AMIC FAMILIAR

ALTRES PERSONES

4.2.7. ACTITUDS DAVANT LA PROFESSIÓ:

Per conèixer que pensen els alumnes del Centre Estatal d'Educació Permanent d'Adults, empram dues variables: una, referida a veure quina és la seva aspiració dins de la divisió de les professions; i l'altre per a que diguin si creuen que la conseguiran o no. Anem a analitzar-ho amb més detall:

4.2.7.1. ASPIRACIÓ PROFESSIONAL.

Si l'alt percentatge de respostes satisfactòries afirmatives sobre el treball que realitzaven, l'interpretàvem com a una certa resignació, aquesta suposició es veu confirmada en la present variable, ja que els percentatges d'alumnes que es quedarien en la mateixa feina és inferior en aquest quadre a les respostes anteriors. La qual cosa vé a significar que demanar-li a una persona si està satisfeta del seu treball no és suficient per a comprovar-ho, si no es complementa amb altres variables que permetin afinar millor, com és la de si triarien o canviarien de treball.

Observant el quadre estadístic d'aquesta variable es nota que:

a) En general, per sexes els homes en un 29'68%, es quedarien més fent la mateixa professió, en contra d'un 8'16% a les dones.

b) La situació dins un treball marca la manera de pensar de la gent que el realitza, ja que les aspiracions professionals dels d'un 35'48% dels homes de LEP ja només s'encamina a tenir una altra professió de tipus manual que sia un poc més qualificada que la que fa. En canvi l'alumnat que va al nivell de G.E., més ben situat professionalment, hi aspira menys perquè encara vol situar-se millor.

Actituds enfront de la pprofessió

ASPIRACIO PROFESSIONAL

ASPIRACIO PRRFESSIO- NAL.	HOMES			DONES			TOTAL %
	CEP %	GE %	Total %	CEP %	GE %	Total %	
LA MATEIXA QUE TENEN	12 38'70	7 21'21	19 29'68	-	8 10'96	8 8'16	27 16'66
LA MATEIXA AMB CERTA PROGRESSIO O QUALFCÓPF	-	2 6'06	2 3'12	-	8 10'96	8 8'16	10 6'17
ALTRES PROFESSIONS MA- NUALS QUALIFICADES.	1 35'48	2 6'06	13 20'31	2 8	1 1'37	3 3'06	16 9'87
PROFESSIONS ADMINIS- TRATIVES O DE COMERÇ.	2 6'45	5 15'15	7 10'93	5 20	13 17'81	18 18'36	25 15'43
PROFESS. liberals i de GRAU SUPERIOR(Ad- vocat, pprofessor, etc)	1 3'22	6 18'18	7 10'93	-	20 27'39	20 20'40	27 16'66
PROFESSIONS TOPIQUES O CONSIDERADES PROPIES DE LA DONA(Perruquera, infernera, assafata, etc)	-	-	-	11 44	8 10'96	19 19'38	19 11'72
PROFESSIONS CONSIDERA- DES AVENTURERES(detec- tiu, policia, aviador,.)	2 6'45	3 9'09	5 7'81	-	-	-	5 3'08
ALTRES.	1 3'22	4 12'12	5 7'81	-	6 8'22	6 6'12	11 6'79
NO HO SAP	-	3 9'09	3 4'68	-	1 1'37	1 1'02	4 2'46
NO COMESTA.	2 6'45	1 3'03	3 4'68	7 28	8 10'96	15 15'30	18 11'11
TOTAL.	31 100	33 100	64 100	25 100	73 100	98 100	162 100

Dins un argument semblant cal situar el percentatge d'un 18'18% dels homes de G.E. i un 27'3% de les dones, que aspiren arribar a una professió intel.lectual o de grau superior. Aquests homes i dones estan situats dins un grau més alt de qualificació tècnica i estan també influïts per aquesta pròpia posició.

c) Queden finalment uns percentatges d'alumnes que no responen, i d'altres que situam dins un apartat de "professions tòpiques" que responen més a una imatge de pel.licula o de programa televisiu que a una real aspiració de l'enquestat, ara bé, també té el seu significat sociològic pel que reporta d'assimilació d'uns continguts que les hi venen de defora:aviador, assafata, detectiu, etc.

4.2.7.2. LES POSSIBILITATS SUBJECTIVES DE CONSEGUIR-LA.

Per captar si les aspiracions anterior esbasen amb aspectes de la realitat es convenient comprovar quants d'alumnes creuen que realment conseguiran la professió a la que aspiren.

Aquesta situació té un doble significat: per una part, pot voler dir que les possibilitats ja estan limitades segons la posició que ocupin en la producció; i per altra banda, podria significar una il·lusió "democràtica" de conseguir un treball segons les ganes que estenguin i atribuir-ho a factors de tipus personal.

Del quadre estadístic corresponent s'arriba a:

a) Els homes creuen que conseguiran la professió que desitgen en un percentatge bastant alt (un 67'18%) idèntic als dos nivells d'instrucció.

Les dones de G.E. esperen conseguir en un percentatge doble que les dones de CEP la professió desitjada.

b) Els percentatges de no veure possibilitat de conseguir-la és superior entre els homes de CEP (25'80)% que entre els de Graduat Escolar.

c) Les dones són més conscients de que no conseguiran la feina a la que aspiren, principalment entre la meitat de les dones que treballen en el nivell de CEP.

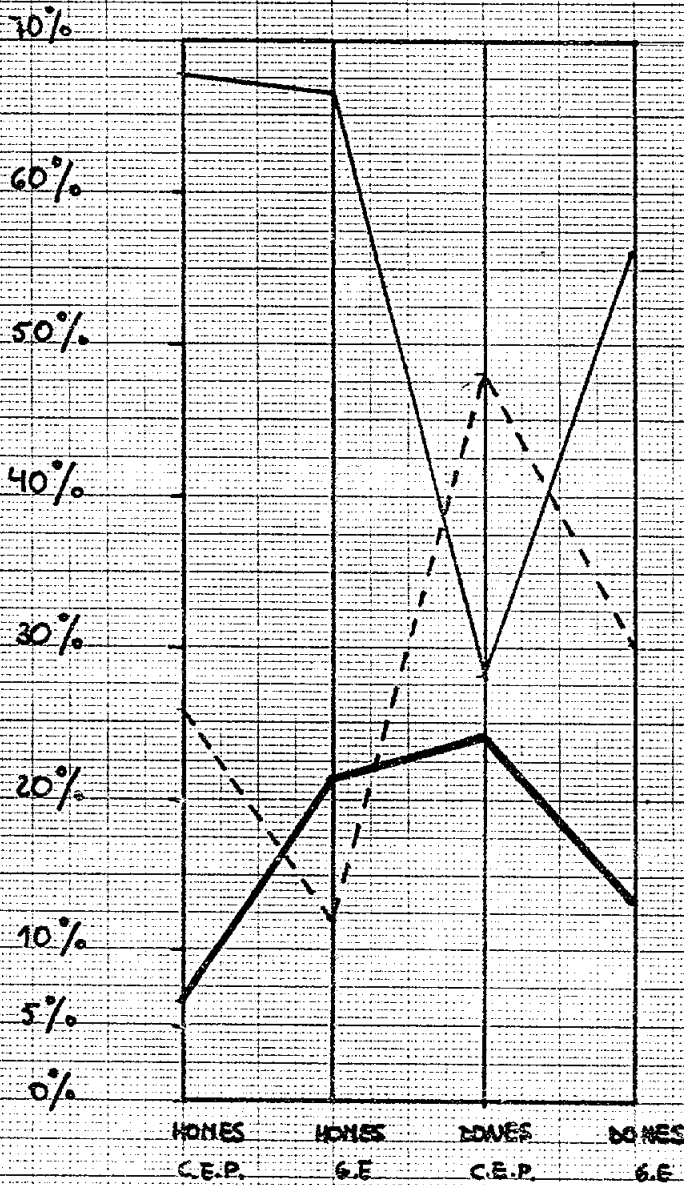
Les causes d'aquesta actitud s'expliquen clarament si tenim en compte la posició socio-professional dels alumnes, com més baixa és la situació tècnica i social menys s'aspira a conseguir independitzar-se de la realitat, amb la qual cosa: "Los condicionamientos de clase actúan como modeladores fundamentales de reproducción 'clasista'", (14).

LES POSSIBILITATS SUBJECTIVES DE CONSEGUIR-LA

POSSIBILITATS SUBJECTIVES CONSEGUIR PROF.	HOMES			DONES			TOTAL %
	CEP	%	GE % Total	CEP	%	GE % Total	
SI CREUEN QUE LA TENDRAN	21	67.74	22 56.66	43	67.18	48 48.98	91 56.17
NO " " TENDRAN	8	25.80	4 12.12	12	18.75	34 34.69	46 28.39
NO CONTESTA O NO TREBALLA	2	6.45	7 21.21	9	14.06	16 16.32	25 15.43
TOTAL	31	100	33 100	64	100	98 100	162 100

H. 2.7. 2.

LES POSSIBILITATS
SUBJECTIVES DE CON-
SEGUIR-LA.

— SI

- - - NO

———— NO CONTESTA

4.2.8. LES HORES DIÀRIES DE TREBALL.

Les hores diàries de treball ens permeten saber el cansament físic, les possibilitats de tenir un temps lliure i relacionar-ho amb el sou que es cobra. Per tant, és el resultat com més ~~gros~~ sia el nombre d'hores d'una injusta situació laboral.

La manca d'hores desplaçat i de llocs a on fer-ho ocasiona l'aparició d'uns locals anomenats "salons recreatius" que surten al voltant de les barriades a on hi ha joves treballadors que cerquen una distracció al seu cansament físic i mental.

Passant al quadre estadístic concret es fàcil veure com:

a) Una quarta part de l'alumnat és el que només fa les vuit hores legals de feina, sient als alumnes de G.E. els més beneficiats.

b) Realitzen més de vuit hores diàries de treball quasi la meitat dels joves que treballen, augmentant fins a més de 10 hores en una quarta part dels homes i dones d'èl·lè nivell socio-professional més baix situat principalment entre els alumnes de CEP. Si ajuntam per ordre els graus d'hores de treball superiors a vuit ens resulta:

Homes de CEP73'32%
Dones de CEP39'45%
Dones de G.E.. . .	.37'5%
Homes de G.E.. . .	.34'37%

L'acostament dels percentatges de les dones de CEP i de GE més que ser degut a una igualació per sexes, creim que respon a que una tercera part de les de CEP no contesten i queda desfigurada la seva situació.

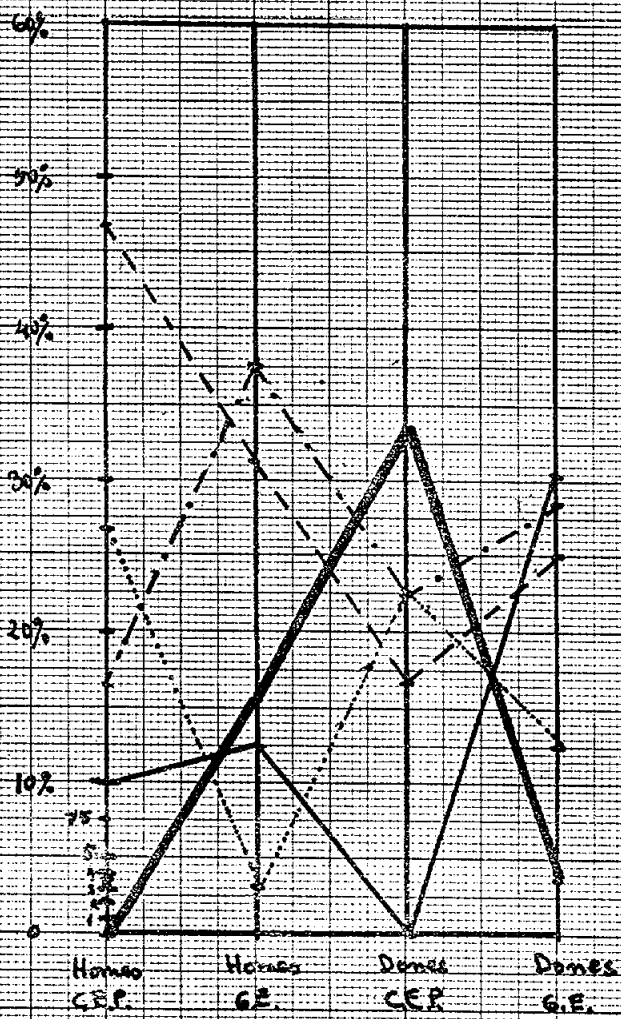
Les causes d'aquesta injusta quantitat d'hores és el resultat dels condicionaments laborals que no tenen en compte l'alumnat més que per a produir.

HORES DIARIES DE TREBALL

HORES DIARIES DE TREBALL.	HOMES				DONES				TOTAL %			
	CEP	%	GE	% Total	CEP	%	GE	% Total				
MENYS DE 8 HORES	3	10	4	12'5	7	11'29	-	-	17	30'35	24	17'64
8 HORES . . .	5	16'66	12	37'5	17	27'41	4	22'22	16	28'57	20	27'02
MES DE 8 H.--10 h.	14	46'66	10	31'25	24	38'70	3	16'67	14	25	17	22'97
MES DE 10 HORES.	8	26'66	1	3'12	9	14'51	5	22'78	7	12'5	12	16'21
NO CONTESTA . . .	-	-	5	15'62	5	8'06	6	33'33	2	3'57	8	10'81
Total	30	100	32	100	62	100	18	100	56	100	74	100
No treballa ara..	1		1		2		7		17		14	
TOTAL CENTRE	31		33		64		25		73		98	

4.2.8.

HORES DIARIES DE TREBALL

_____ Menys de 8 h. _____ Més de 8-10 h. ~~_____~~ NO CONTESTA
 8 hores Més de 10 hores.

4.2.9. EL SALARI QUE COBREN SEMANALMENT.

La quantitat de doblers que els alumnes guanyen ens ajuda a comprendre si té una finalitat de complement de la família o, si és suficient per independisar-se d'ella.

Quan es passà l'enquesta durant el segon trimestre del curs 1973-74, o sia als primers mesos de l'anys 1974- hi havia uns sous mínims vigents i legalitzats segons l'edat del treballador. Aquestes quantitats eren indicatives en el sentit de que no es pot pagar menys a un treballador, però es reconeix que només amb aquella xifra no es podria viure, per tant es pot cobrar més.

He pasat aquests salaris mínims a setmanes perquè es com acostumen a cobrar els que treballen de l'E.P.A., i tenim:

Edat treballador/Sou	Ptes./MES	Ptes./DIA	Ptes./SETMANA
Entre 14-16 anys	2.160	72	504
" 16-18 "	3.420	114	798
Més de 18 anys	5.580	186	1.302

A continuació i tenint present el quadre anterior, analitzem indicador per indicador:

1- Com no hi ha cap alumne de menys de 14 anys tampoc hi hauria d'haver ningú que cobrès menys de 504 ptes./setman, no obstant, hi ha un 7'35% del total en aquesta situació. Parcialment, és gran entre les dones de CEP: un 22'22%, per tant, hi ha una discriminació econòmica i legal cap aquestes alumnes, al valorar-se encara ara menys el treball que fa la dona.

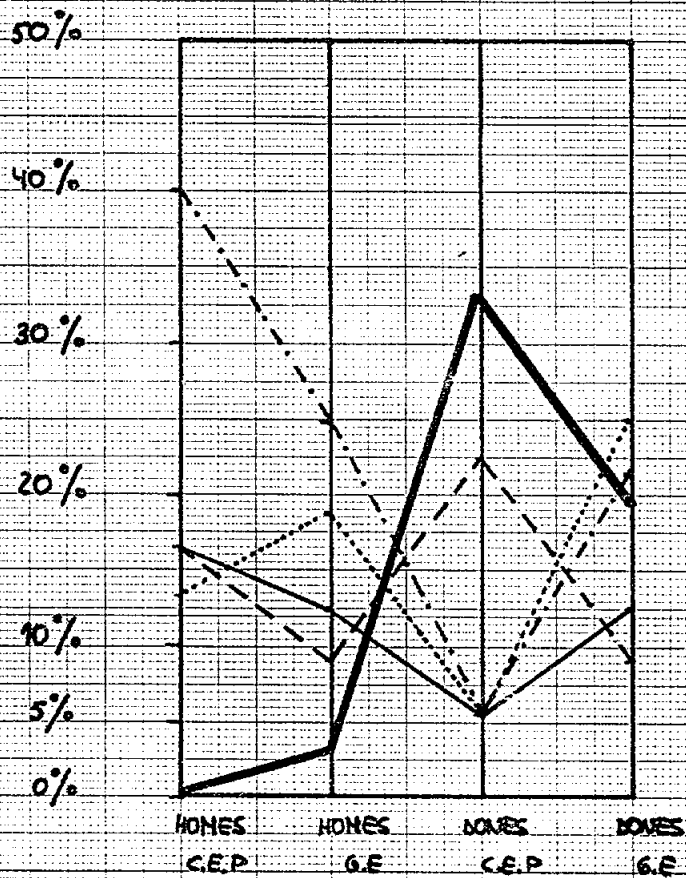
Els homes de Graduat que cobren aquest escàs sou són principalment aprenents acabats de sortir de l'escola que encara no estan situats, i van canviant de feina, en benefici del qui les contracta.

EL SALARI QUE COBREN SEMANALMENT

SALARI QUE COBREN SEMANALMENT .	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP	%	GE	% Total	CEP	%	GS	% Total						
MENYS DE 504 PTES.	-	-	3	9'37	3	4'83	4	22'22	3	5'35	7	9'46	10	7'35
DE 505 a 797 "	5	16'66	4	12'5	9	14'51	1	5'55	7	12'5	8	10'81	17	12'5
DE 798 a 1301 "	12	40	8	25	20	32'25	1	5'55	12	21'42	13	17'56	33	24'26
DE 1302 a 1500 "	4	13'33	7	21'87	11	17'74	1	5'55	4	7'14	5	6'75	16	11'76
DE 1501 a 2000 "	5	16'66	3	9'37	8	12'90	4	22'22	5	8'92	9	12'16	17	12'5
Més DE 2000 PTES.	4	13'33	6	18'75	10	16'12	1	5'55	14	25	15	20'27	25	18'38
NO CONTESTA(Caseva)	-	-	1	3'12	1	1'61	6	33'33	11	19'64	17	22'97	18	13'23
Total	30	100	32	100	62	100	18	100	56	100	74	100	136	100
No treballa ara . . .	1		1		2		7		17		24		26	
TOTAL CENTRE	31		33		64		25		73		98		162	

4. 2. 9.

EL SALARI QUE COBREN SEMANALMENT.

DE 505 A 797 PTES.

DE 1501 A 2000 PTES.

DE 798 A 1301 "

MES DE 2000 PTES.

NO CONTESTA

2- Dins el segon grup hi ha els alumnes treballadors que cobren més del sou mínim anterior - 504 ptes./setmanals- i que no passen del salari mínim de 798 ptes./setmanals. Agrupa a un 12'5% del total, i es distribueix quasi per un igual entre tots els nivells instructius, menys en el de les dones de CEP a on disminueix.

La meitat dels alumnes hi hauria d'estar comprès, el fet de que no sia així demostra que afortunadament cobren més alguns que el que les hi tocava cobrar segons el mínim establert.

3- Una àltra quarta part-el 24'26%- cobra entre el salari mínim estipulat per als joves de 16 a 18 anys sense arribar al salari mínim dels joves de més de 18 anys(1.302 ptes./setmanals), com els alumnes de 17-18 anys són un 16'04% és de suposar que dins aquesta que quantitat d'aquí s'inclueixin joves de menor edat (15-16 anys).

Dins aquesta situació s'hi troba un 40% dels homes de CEP que fa feina. En canvi només hi ha un 5'55% de les dones del mateix nivell d'instrucció, el que ens fa suposar que la tercera part de dones que es queda sense contestar res , està desfigurant les respostes del seu grup.

4- Dins aquest grup hi posam els que cobren el salari mínim fins arribar a unes 6.450 ptes. mensuals, quantitat encara insuficient, i que és alta entre els homes que treballen que entre les dones.

5- Aquí hi posam els que cobren més de 6.000 ptes. mensuals sense arribar a les 9.000 ptes./mes . Agrupa un 12'5% dels alumnes que fan feina. Només cal destacar que el nivell de CEP és qui té més escasses persones:un 22'22 de les dones i un 16'66% dels homes.

6- Dins el conjunt dels alumnes que cobren més de 2.000 ptes. setmanals destaca els grups de Graduat Escolar, especialment un 25% de les dones i un 18'75% en els homes.

Resumint, podem dir:

a) Quasi la meitat - concretament un 44'11%- del alumnes de l'EPA que treballen cobren menys del salari mínim normal que són 5.580 ptes. mensuals.

b) La situació per sexes no és determinant en aquest cas, ja que hi ha més diferència entre una dona de CEP i una de G.E., que entre un home i una dona de Graduat.

c) Per tant, el motiu principal discriminant és que uns alumnes tenen un origen social i una situació professional millors, i al ocupar una més bona col·locació dins del sistema productiu, també reben més bon sou.

El gràfic de la present variable ens ho mostra visualment millor que les explicacions anteriors.

4.2.10. CONEIXEMENT DELS SEUS DRETS LABORALS:

Dins l'actual sistema de mercat de treball, el treballador, en especial el jove, desconeix, perquè ningú li ha explicat, els drets que com a membre del sistema productiu té.

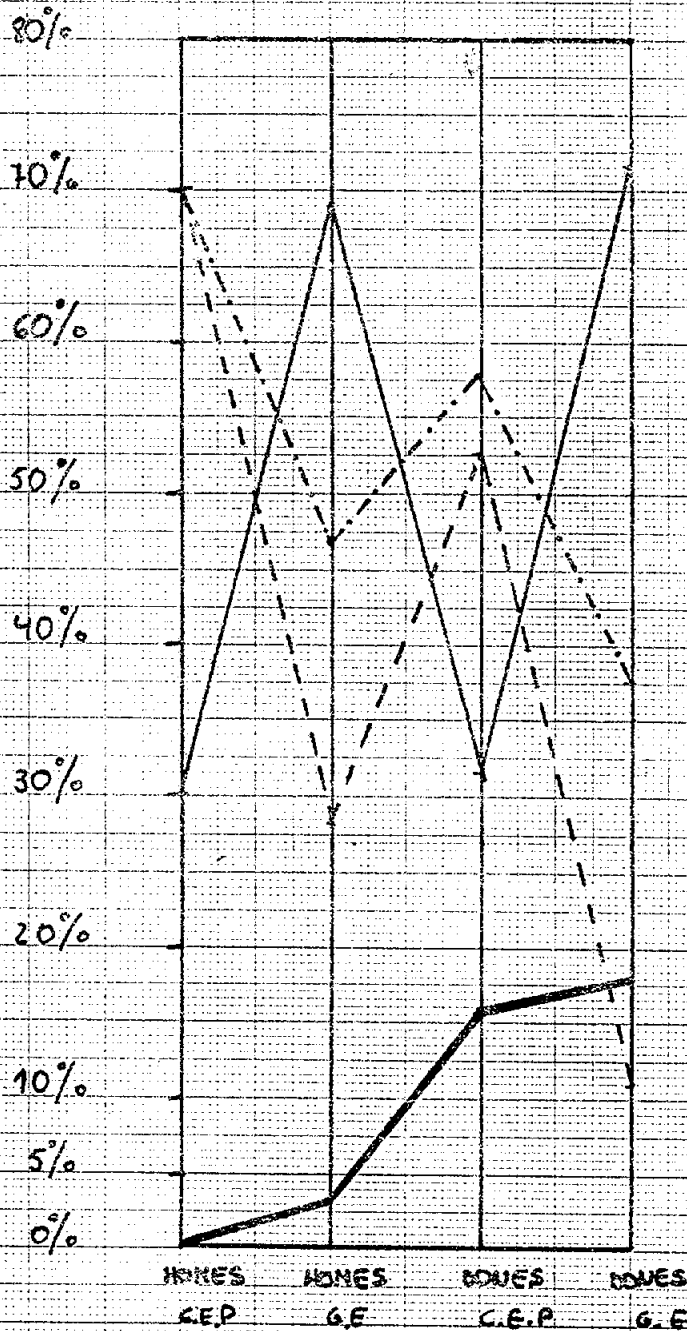
Aquesta situació ens fa veure com al llarg de tota l'assistència a l'Escola, no hi ha hagut en la pràctica cap contacte directe amb l'Aparell productiu, ni inclús dins assignatures que tenen el nom de "Formació cívico-social". Així, al moment de produir-se la incorporació dels joves al mercat del treball, es fa en unes condicions ínfimes d'orientació: no coneix els seus drets laborals; ni les hores de treball legals, ni el sistema de contractació, ni els treballs prohibits als joves treballadors, ni el sistema d'assegurança laboral, ni com llegir i comprendre els contractes i les lleis del seu sector laboral, etc... Per tant, la separació que l'Aparell Escolar proporciona sobre un sector al que sap que s'hauran d'incorporar els seus alumnes: El del treball productiu, és total. Ni dins l'actual ordenació pedagògica de les Escoles d'Educació Permanent d'Adults, aquesta orientació es considera primordial, sinó la part de coneixements instructius, per permetre qualificar o "promocionar" a aquests joves i adults que normalment ja són treballadors. És una prova més de que la finalitat de l'E.P.A. tal com està aquest estructurat, no condueix cap a una autèntica defensa o informació dels alumnes que hi van. No creim que a la Formació Professional passi a primer terme el coneixement de les legislacions laborals i de les possibilitats de defensa del treballador, enfront dels

CONEIXEMENT DELS SEUS DRETS LABORALS

CONEIXEMENT DELS SEUS DRETS LABORALS*	HOMES				DONES				TOTAL %
	CEP %	GE %	Total %	%	CEP %	GE %	Total %	%	
SI HO SABEN .	9 30	22 68'75	31 40'50	6 31'57	40 71'48	46 64'88	77 56'20		
NO HO SABEN	21 70	9 28'12	30 48'38	10 52'63	6 10'71	16 21'98	46 33'57		
NO CONTESTA	-	1 3'12	1 1'62	3 15'78	10 17'85	13 17'34	14 10'22		
TOTAL	30 100	32 100	62 100	19 100	56 100	75 100	137 100		
No treballa	1	1	2	6	17	23	25		
TOTAL CENTRE	31	33	64	25	73	98	162		
N'ESCRUIEN UN: %									
NOBRE SEGURETAT SOCIAL	3 10	13 40'62	16 25'80	5 26'31	20 35'71	25 33'33	41 29'92		
ALITRES DRETS O RESPTES.	6 20	4 12'5	10 16'13	3 15'78	15 26'78	18 25'33	28 20'44		
NO N'ESCRUIEN CAP...	21 70	15 46'87	36 58'07	11 57'89	21 37'5	32 42'66	68 49'64		
Total dels que respon- den qmetnballen . . .	30 100	32 100	62 100	19 100	56 100	75 100	137 100		

4.2.10.

CONEIXENT DELS SEUS DRETS LABORALS.

SI HO SABEN

NO HO SABEN

NO CONTRASTA

NE ESCRIBEN CAP DRET

continguts memorístics o instructius. Solament en cas de qualque mestre conscienciat, cal suposar que doni un enfoc de classe, si els molts embolics dels program i dels examens li permeten.

Entrant dins el punt concret d'aquesta variable, es comprova com entre els alumnes de L'E.P.A. entre els que assisteixen es produeix:

Que els alumnes de ambdós sexes del nivell de CEP, són els que desconeixen més els seus drets laborals: un 70% entre els homes , i un 52'63% entre les dones. En canvi els alumnes de G.E. tenen uns percentatges més favorables de coneixement, ja que els que no diuen res només són: un 28'12% dels homes i un 10'71% de les dones. Per tant, a nivell instructiu més alt, entre els alumnes de L'E.P.A., hi ha una tendència més elevada a conèixer, o creure comèixer els seus drets laborals.

Deiem abans que "Creuen conèixer" els seus drets laborals, perquè al ajuntar els alumnes que responen "no" conèixer els seus drets laborals, als que no contesten, ens hauria de donar una suma similar a la que surt de la pregunta complementària de demanar-los que escriguin algun exemple, per veure, si realment en saben cap. I la situació que es produeix és molt diferent, ja que:

	<u>Diuen no+</u> <u>no contest.</u>	<u>Resulta que no</u> <u>en saben cap.</u>	<u>Diferència</u>
Homes CEP....	70%	70%	0
Homes G.E.. .	28'1+38'12=31'2%	46'87%	- 15'63
Dones CEP....	52'6+15'7=68'4%	57'89 %	+ 10'52 %
Dones G.E....	10'7-17'8=28'5%	37'5 %	- 8'94 %

Resulta, doncs, que:

a) Els alumnes de CEP tenen més coherència entre els drets laborals que creuen saber i els que realment contesten. Entre les dones d'aquest nivell s'arriba fins i tot a una situació d'inferioritat al resultar que contesten més exemples de lleis dels que realment es pensaven saber.

b) Els alumnes de G.E. es pensen que saben els seus drets laborals més del que després sabran contestar en concret.

O sia, els alumnes de nivell instructiu i socio-professional més alt, són els que s'equivoquen per excés. Ara, així i tot, encara els coneixen més que l'alumnat de CEP.

4.2.11. PREPARACIÓ PROFESSIONAL REBUDA PER AL SEU TREBALL.

Els alumnes de l'E.P.A. com a membres treballadors demostren que és escassíssim el percentatge que ha rebut una preparació professional específica per al seu treball. Però això possibilita una reconversió tecnològica en el moment en que l'empresa necessiti acomodar al treballador a un desenvolupament més gros degut a l'estructura o funcionament empresarial.

D'aquesta manera quedant a disposició i en mans de l'empresa, resulta que més d'un 80% del homes i més d'un 50% de les dones no han rebut cap preparació especial per desempenyar la seva professió.

El 20% restant que diu haver rebut una preparació específica, després resulta que se l'ha pagada de la seva butxaca anant a una acadèmia particular a on ensenyin administració o secretariat en el cas dels més qualificats.

Un 27'27% dels homes i un 19'35 % de les dones no explica a on ha rebut la seva preparació.

Que és la pròpia pràctica la que dona una preparació als alumnes per fer el seu treball es veurà millor a les dues pròximes variables a on es mostra les vegades que canvien d'ofici o de lloc de feina fins que estan "orientats" o cansats.

PREPARACIO PROFESSIONAL REBUDA PER AL SEU TREBALL LLOC A ON

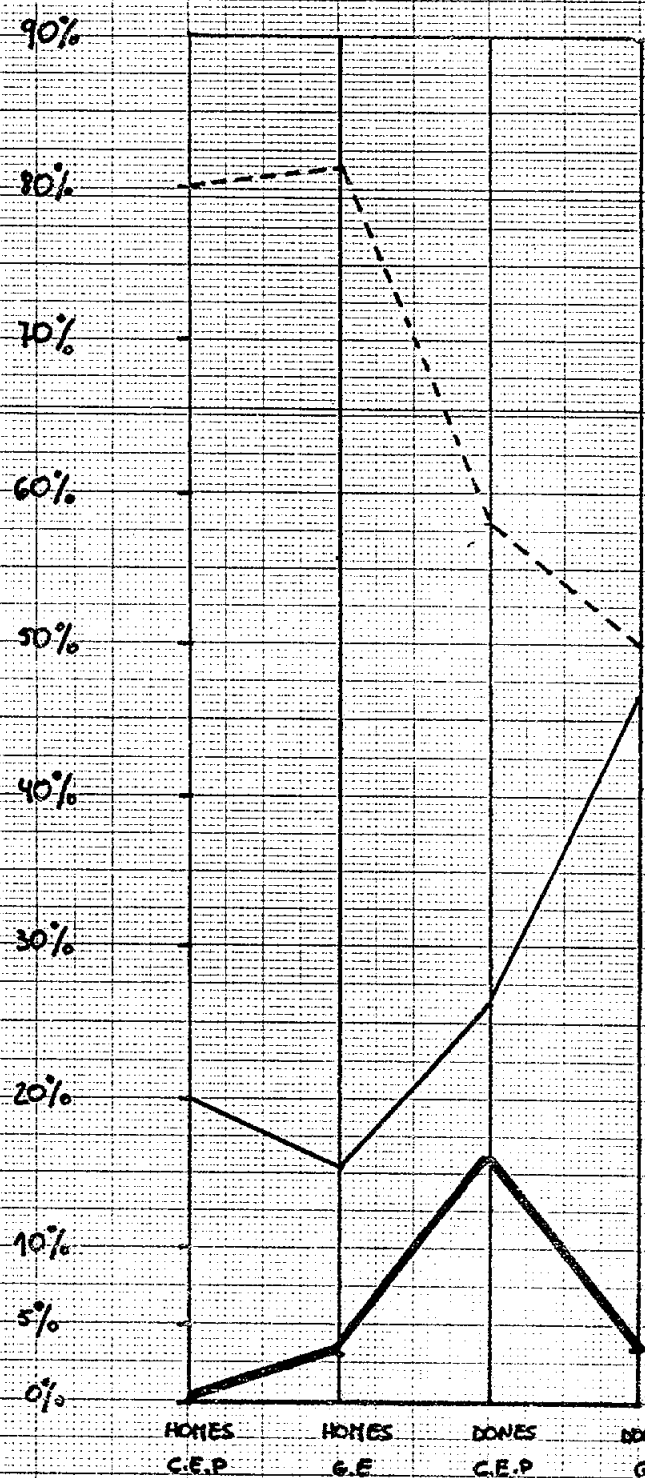
LI HAN DONADA

PREPARACIO PROFESSIONAL REBUDA PER AL TREBALL	HOMES				DONES				TOTAL %
	CEP %	GE %	total	%	CEP %	GE %	Total	%	
SI L'HAN REBUDA	6 20	5 15'62	11	17'74	5 26'31	26 46'42	31	41'33	42 30'66
NO L'HAN REBUDA	24 80	26 81'25	50	80'64	11 57'90	28 50	39	52	89 64'96
NO CONTESTA	-	1 3'12	1	1'61	3 15'79	2 3'57	5	6'66	6 4'38
Total	30 100	32 100	62	100	19 100	56 100	75	100	137 100
No treballa ara	1	1	2		6	17	23		25 (15'43)

Els alumnes que contesten que SI han rebut preparació professional especifiquen a on:

LLOC A ON LI HAN DONADA	CEP %	GE %	total	%	CEP %	GE %	Total	%	TOTAL %
No mateix, a casa, un partic	1 16'66	-	1	9'09	2 40	2 7'69	4	12'90	5 11'90
A la pròpia empresa	1 16'66	1 20	2	18'18	-	6 23'07	6	19'35	8 19'04
En un Centre Professional	1 16'66	1 20	2	18'18	-	-	-	-	2 4'76
A sindicats o Empr. Estats	1 16'66	-	1	9'09	-	3 11'53	3	9'67	4 9'52
A Acadèmies i col. legis pr.	-	2 40	2	18'18	3 60	9 34'61	12	38'70	14 33'33
No ho div	2 33'33	1 20	3	27'27	-	6 23'07	6	19'35	9 21'42
Total d'alumnes afirmatius	6 100	5 100	11	100	5 100	26 100	31	100	42

4.2.11. PREPARACIÓ PROFESSIONAL REBUDA PER AL SEU TREBALL.

——— SI
----- NO
———— NO CONTESTA

4.2.12. CANVIS D'OFICI O PROFESSIONI.

Una prova de la desorientació del que deiem anteriorment la tenim amb la present variable.

Hi ha una inestabilitat a l'ofici deguda a que els joves treballadors estan en unes condicions laborals més baixes que els seus companys adults; acostumen a no tenir contracte, fan les hores que el patró vol, a vegades no estan assegurats, i acostumen a ser els darrers de la nova empresa a on arriben. Així passen una sèrie d'anys fins que sobre els desset-devuit anys comencen a ésser un poc considerats i ja s'estabilitzen més.

Aquestes causes de desorientació i males condicions de treball són les que poden motivar que un 42'18% dels homes treballadors i un 23'46% de les dones hagin canviat una o més vegades de tipus d'ofici, percentatges alts si pensam el que suposa tornar a situar-se dins una altra professió i la inseguretats professional que ocasiona durant uns quants anys.

Es de fere notar com entre la gent més ben situada socialment com són els alumnes de G.E. és a on hi ha uns percentatges més alts d'aquells que no ha canviat cap vegada de professió: un 42'42% dels homes i un 41'89% a les dones.

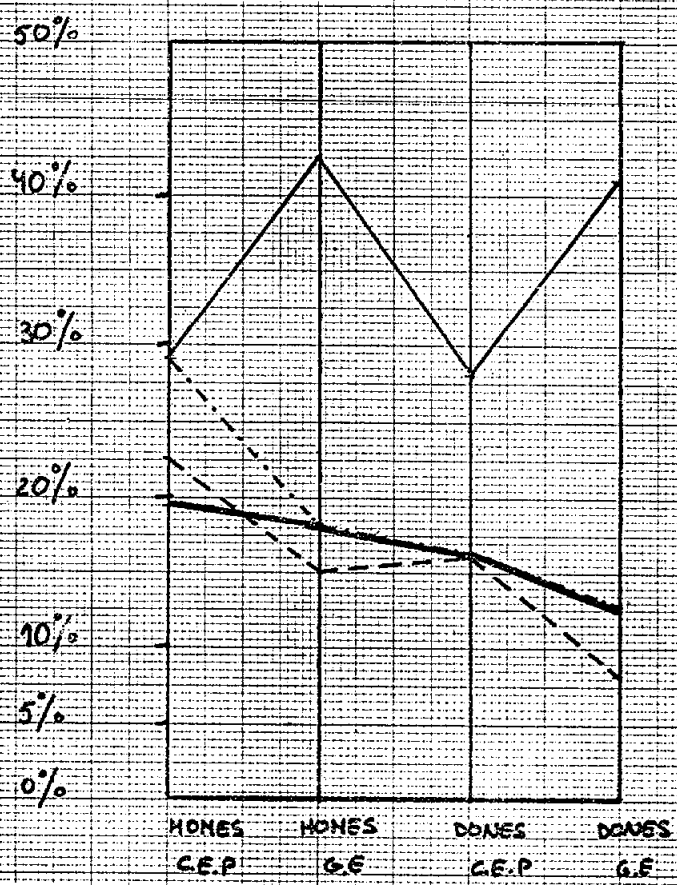
O sia que com més baix s'és socio-professionalment, més vegades un és canvia de professió.

CANVIS D'OFICI O PROFESSIO

CANVIS D'OFICI	HOMES			DONES			TOTAL %			
	CEP %	GE %	Total	CEP %	GE %	Total				
CAP VEGADA	9	29'03 14 42'42	23	35'93	7	28 30 41'09	37	37'75	60	37'03
UNA VEGADA . . .	7	22'58 5 15'15	12	18'75	4	16 6 8'21	10	10'20	22	13'58
2-3 VEGADES . . .	9	29'03 6 18'18	15	23'43	4	16 9 12'32	13	13'26	28	17'28
4 " . . .	-	- - - -	-	-	-	2 2'73	2	2'04	2	1'23
5 o MES VEGADES	-	- - - -	-	-	-	- - -	-	-	-	-
NO CONTESTA. . .	6	19'35 6 18'18	14	18'75	4	16 9 12'32	13	13'26	25	15'43
No treballa ara	-	- 2 6'06	2	3'12	6	24 17 23'28	23	23'46	25	15'43
TOTAL	31	100 33 100	64	100	25	100 73 100	98	100	162	100

4.2.12

CANVIS D'OFICI O PROFESSIÓ.

CAP VEGADA

2-3 VEGADES

UNB VEGADA

NO CONTESTA

4.2.13. CANVIS DE LLOC DE TREBALL.

Ja Comín i García-Nieto ens diuen que:

"la inestabilidad en el empleo puede ser consecuencia de una práctica frecuente por parte del capital: el contrato eventual. O bien consecuencia del fenómeno acíclico propio de la expansión capitalista: la reconversión tecnológica." (15)

Per tant, entre la desorientació del jove durant els seus primers anys de feina i les condicions materials i legals inadequades que pateixen, fan que la mobilitat d'una empresa a una altra sia molt grossa, arribant a :

- un 78'94% en les dones de CEP
- un 46'66% en els homes de CEP
- un 46'44% de les alumnes de G.E.
- un 43'74% dels alumnes de G.E.

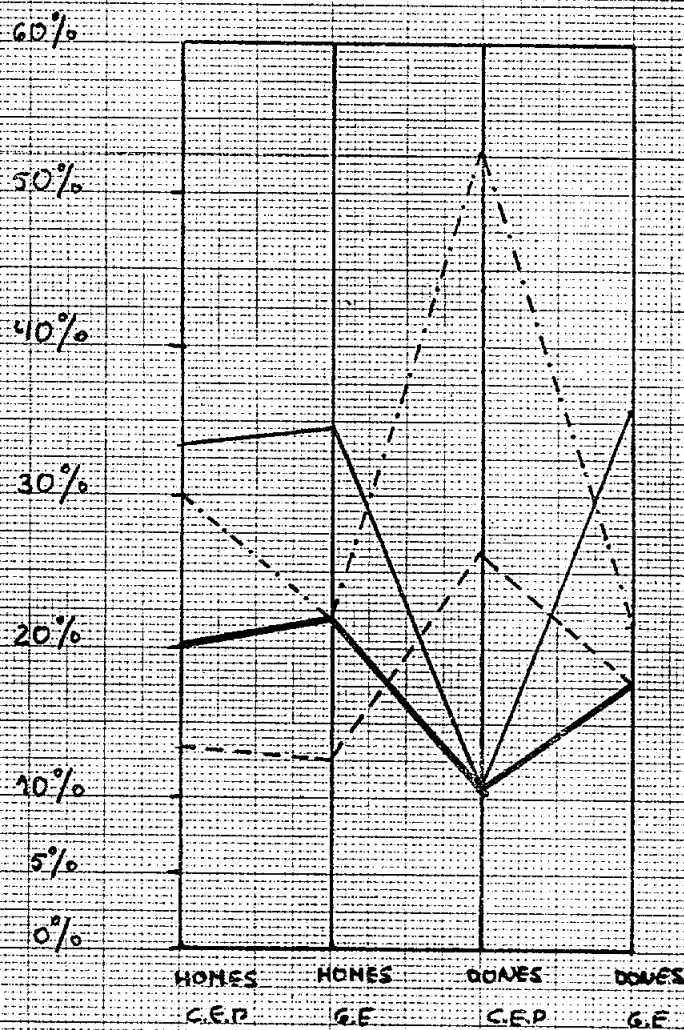
Una vegada més els alumnes de posició professional més prebadora com són els que estan al nivell de Certificat són els que que canvien més, però aquesta ocasió la diferència entre homes de CEP i dones de GE, no existeix, possiblement perquè sia menys valorada la feina de la dona. Ara, aquests canvis a qui beneficien és als propis empresaris perquè les hi permet tenir una força de treball eventual que desapareix de tant en quant per esser substituïda per una altra i continuar tot igual.

CANVIS DE LLOC DE TREBALL

CANVIS DE LLOC DE TREBALL	HOMES			DONES			TOTAL %	
	CEP %	GE %	Total	CEP %	GE %	Total		
CAP VEGADA	10	33'33	11	34'57	21	33'87	33	24'26
UNA VEGADA	4	13'33	4	12'5	8	12'90	23	16'91
2-3 VEGADES	9	30	7	21'87	16	25'80	38	27'94
4 "	1	3'33	1	3'12	2	3'22	4	2'94
5 o MES VEGADES	-	-	2	6'25	2	3'22	4	2'94
NO CONTESTA.	6	20	7	21'87	13	20'96	24	17'64
Total	30	100	32	100	62	100	136	100
No treballa ara	1		1		2		26	
TOTAL CENTRE	31		33		64		98	

4.2.13.

CANVIS DE LLOC DE TREBALL.

— UNA VEGADA

- - - 2-3 VEGADES

— UNA VEGADA

— NO CONTESTA

4.2.14. SALARI QUE ENTREGUEN A LA SEVA FAMILIA.

La quantitat de doblers que els alumnes treballadors entreguen a la família mostra: la influència que l'estructura familiar té sobre l'alumne, la possible necessitat econòmica, la quantitat de doblers que es queda l'alumne per a les seves despeses.

Així, segons el quadre corresponent:

Els percentatges dels alumnes que entreguen tot el que guanyen són alts, i cosa interessant, més alts en els homes que en les dones: els homes del nivell de CEP són els que entreguen més tot el seu sou, seguits dels homes de G.E. Suposam que això mostra com els homes ajuden més econòmicament a la família.

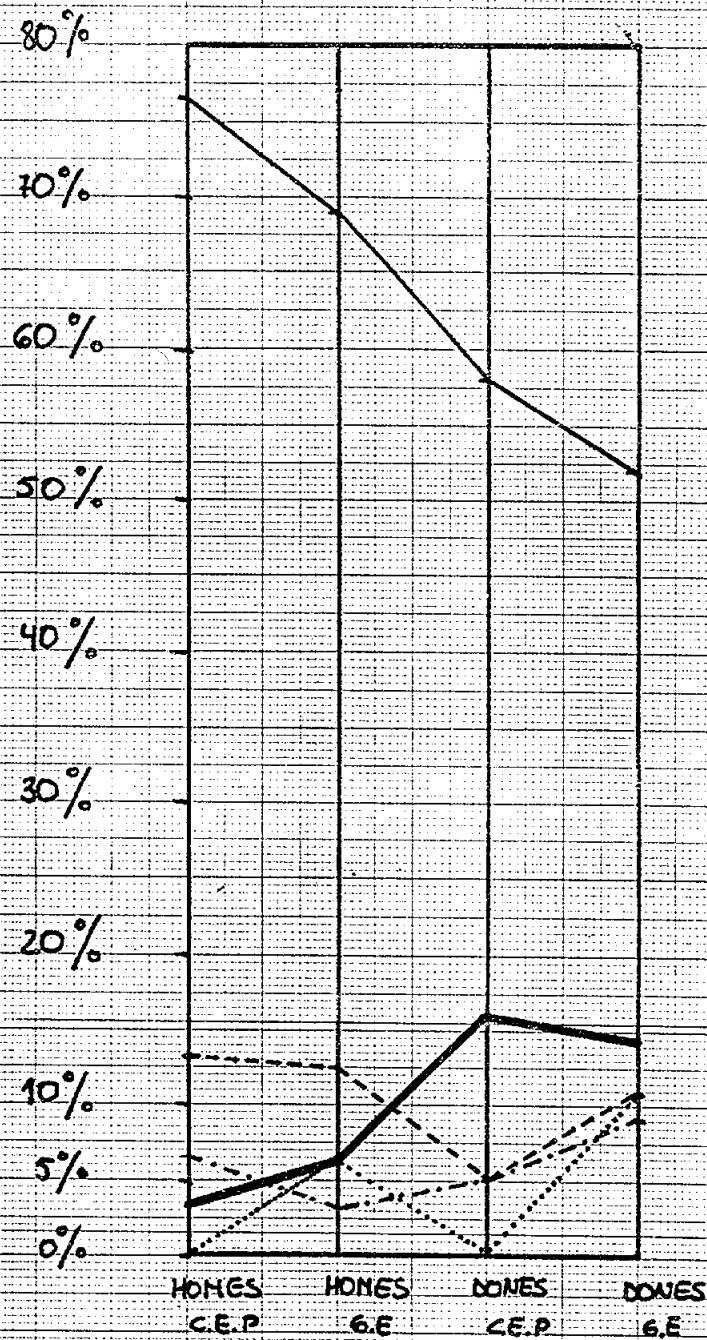
La influència de l'estructura familiar es conserva forta per aquesta part, ocasionada per la necessitat econòmica de tots els membres d'aportar una quantitat per tirar endavant l'economia familiar, i que és gran tant en el cas dels alumnes de CEP com en el dels de G.E.

Així es deuen quedar poc doblers per les seves despeses a e conseqüència d'entregar els doblers a casa seva. Per tant, la necessitat econòmica és qui marca l'entrega del salari a la família.

SALARI QUE ENTREGUEN A LA SEVA FAMILIA

SALARI QUE ENTREGUEN	HOMES			DONES			TOTAL %
	CEP %	GE %	Total %	CEP %	GE %	Total %	
TOT EL QUE GUANY	24	76'66	22	68'75	45	72'58	85 62'04
MES DE LA MEITAT	4	13'33	4	12'5	8	12'90	15 10'94
LA MEITAT JUSTA	-	-	1	3'12	1	1'61	6 4'38
MENYS DE LA MEITAT	2	6'66	1	3'12	3	4'83	9 6'56
NO ENTREGUEN RES	-	-	2	6'25	2	3'22	8 5'83
NO CONTESTA. . . .	1	3'33	2	6'25	3	4'83	14 10'21
Total . . .	30	100	32	100	62	100	137 100
No treballa ara . . .	1	-	1	-	2	-	25
TOTAL CENTRE	31	-	33	-	64	-	162

SALARI QUE ENTREGUEN A LA SEVA FAMILIA.

TOT EL QUE GUANY

MENYS DE LA MEITAT

MENYS DE LA MEITAT

NO ENTREGUEN RES

NO CONTESTA

4.3. ANALISI DE LES DADES RELACIONADES AMB L'ESTRUCTURA ESCOLAR.

=====

Saber les relacions dels alumnes de l'Educació Permanent d'Adults amb l'Estructura Escolar ens pot ajudar a comprendre com les dades analitzades fins ara influeixen sobre la situació que s'ha tengut a la Institució Escolar d'acord amb les idees exposades al marc teòric del present treball, quan deim que l'origen i posició personal, familiar i laboral condiciona cap a un tipus determinat de relacions escolars. Però per no repetir-nos, passem a l'anàlisi concreta.

4.3.1. TIPUS D'ESCOLA A LA QUE HAN ASSISTIT.

Hi ha diferències socials segons el tipus d'escola a la que es va. A l'Escola Estatal hi van les classes més populars: treballadors, immigrants, alguna "petita burgesia" i classe mitja-baixa; a l'Escola Privada hi assisteixen els fills de la "petita burgesia", de la classe "mitja" i de la classe alta. O sia que segons la posició socio-econòmica es té un tipus d'Escola o un altre.

Ara bé, ambdós tipus estan sotmesos a les pressions i influències ideològiques de l'Estat: a l'Estatal per la dependència directa de l'Aparell d'Estat al servei dels interessos dels grups dominants, i a la Privada com a dependent de qui la financien econòmicament, i que en general no poden apartar-se de la influència de l'actual situació de les relacions socials, i molt menys perturbar-la. Dins de l'Escola Privada, cal distingir encara més per la seva funció ideològica històricament important a l'Escola Privada Religiosa mantenidora i transmissora d'uns valors culturals tradi-

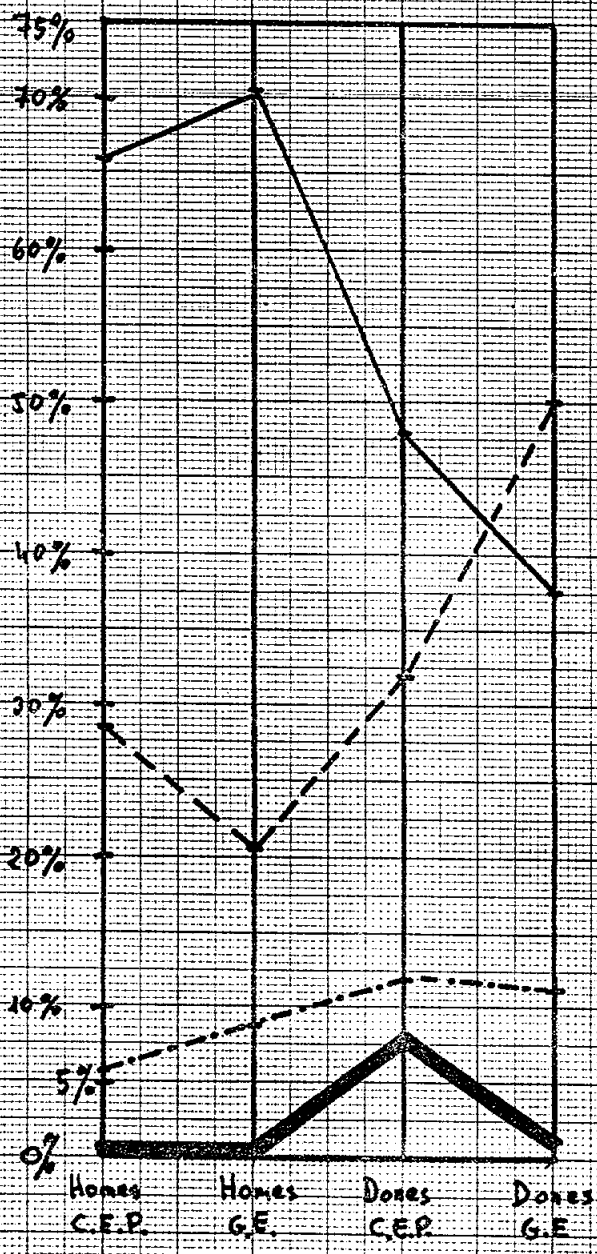
TIPUS D'ESCOLA A LA QUE HAN ASSISTIT

TIPUS D'ESCOLA A LA QUE HAN ASSISTIT.	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP	%	GE	%	Total	%	CEP	%		GE	%	Total	%	
NACIONAL	23	65.71	24	70.58	47	68.11	12	48	30	37.5	42	40	89	51.14
PRIVADA (NO RELIGIOSA)	2	5.71	3	8.82	5	7.24	3	12	9	11.25	12	11.42	17	9.77
RELIGIOSA O PATRONAT	10	28.57	7	20.58	17	24.63	8	32	40	50	48	45.71	65	37.35
NO CONTESTA.	--	--	--	--	--	--	2	8	1	1.25	3	2.85	3	1.72
TOTAL.	35	100	34	100	69	100	25	100	80	100	105	100	174	100

NOTA: La suma total és superior al nombre d'alumnes perquè n'hi ha que han assistit a dos tipus diferents d'escola.

4.3.1.

TIPUS D'ESCOLA A LA QUE HAN ASSISTIT

——— NACIONAL
 - - - - RELIGIOSA o PATRONAT
 PRIVADA (No Religiosa)
 ——— NO CONTESTA

cionals i classistes. El tema ens podria dur a analitzar les funcions ideològiques legitimadores dominants que ha realitzat l'Escola Privada Religiosa, en especial des del 1939 ençà, d'ací la importància i la necessitat d'estudiar l'Aparell Escolar d'aquest període històric citat. (16)

Passant al cas concret de la present enquesta s'observa:

a) L'alt percentatge dels homes que ha anat a l'Escola Nacional: un 65'71% en els de CEP, i un 70'58% en els de GE., situació molt semblant en els dos nivells, i que ens mostra latendència que hi havia de dur a l'Escola Estatal als homes de les famílies de classe baixa, i "mitja-baixa".

b) El mínim percentatge d'homes que assistí a l'Escola Privada de tipus no religiós: un 5'71% en els de CEP i un 8'82% en els de G.E.. Situació que ens confirma com els homes eren enviats a l'Escola Estatal.

Les dones anaren principalment a acadèmies en un 12% de les de CEP i un 11'25% les de GE.

c) Dins l'alumnat que anà a Escoles Religioses o Parroquials, cal citar la diferència que hi ha entre certes classes d'Escoles Religioses: Hi ha l'Escola Religiosa o de Patronat que umpl a una zona o barriada, la funció que faria o hauria de complir l'Escola Nacional, que al no existir allà o ésser insuficients les places, passa a reemplaçar. Acostuma a tenir unes quotes més baixes perquè rep alguna ajuda estatal (pagar els sous dels mestres, petites subvencions, etc.)

Al costat d'aquestes petites Escoles Religioses o de Patronat, existeixen unes altres Escoles Religioses: les regentades per alguna Ordre, com pugui ésser, per exemple: La Salle; els Jesuïtes;

els Teatins, els Franciscans, etc., dedicats als al.lots de les classes ben dotades economicament, per la seva alta quota.

Paral.lelament hi havia les Escoles Religioses d'al.lotes, que es diferenciaven pels tipus de fraccions de classe que rebien, així enfront d'una "Puresa" de la Madre Alberta que complí una funció ideològica destacada, transmissora d'una mentalitat provínciana de despreci de tot contacte amb la realitat illenca, fins i tot amb el que fa referència a prohibir parla el mallorquí perquè "no feia fi". Per a situar-nos seria semblant al Col.legi "La Salle" d'al.lots. Rebien a les classes "mitges" que aspiraven a tenir una educació que les posàs a la categoria de la classe benestant de Ciutat.

També hi havia i hi ha encara, Ordres Religioses Femenines; amb punts semblants i altres diferenciadors: les Teresianes (amb un sistema pedagògic més modernitzat, però també per a la "petita" i la burgesia); les Agustines; les monges del Sagrat Cor (semblant a les de "La Puresa"); i les de la Caritat o de S. Vicenç de Paul (que rebien a les nines de classes més modestes).

Les dones de l'E.P.A. segons la categoria socio-econòmica de la família anaven principalment al darrer tipus que s'encarregava de fer la labor més "social".

Així no és d'extranyer que el pares enviassin moltes de les seves filles a Escoles Religioses, en especial segons la classe social més baixa a escoles del tipus més barat, per la qüestió ideològica de que rebessin una formació "humana" i religiosa que les preparàs per esser mares de família, no fiant-se tant en aquesta tasca de l'Escola Estatal. Per aquestes causes tenim:

un 32% de les dones de CEP, i la meitat de les dones de

G.E. que han passat al menys alguns anys a les Escoles Religioses.

El percentatge d'homes que passà per una Escola Religiosa ho fa baix el caire de Patronat principalment, ja que dins aquests, la funció principal era donar una preparació cultural. Cal destacar un 28'57% dels homes de CEP i un 20'58% dels de G.E. a dins aquest grup.

Resumint, podem dir que es marquen dos troncs escolar segons el sexe i que respon a motius ideològics:

1) Per la majoria d'homes -----> L'ESCOLA ESTATAL

2) Per a les dones -----> una combinació d'ESCOLA RELIGIOSA
i una part a L'ESCOLA ESTATAL.

4.3.2. ACTITUD SUBJECTIVA DAVANT DE LA INSTITUCIO ESCOLAR.

Quan una persona passa una sèrie d'anys en contacte amb una institució, aquesta arriba a marcar al subjecte. El caràcter d'aquesta influència es pot veure en l'opinió crítica que es té respecte a ella. Aquest és el cas que es vol analitzar amb les variables citades ara, que comprovassin quina crítica es feia a la Institució Escolar:

4.3.2.1. COSES QUE AGRADAVEN MES

4.3.2.2. COSES QUE DESAGRADAVEN DEL SISTEMA ESCOLAR.

4.3.2.3. OPINIO RESPECTE ALS MESTRES QUE TENGUEREN.

Les diferències en aquests casos són molt marcades entre alguns grups i també tenen respostes molt amples per quant cixten dues coses que les hi agraden o no.

Per major claretat s'han construït uns gràfics que facilitin la comprensió global i intuitiva de la direcció de les tendències de les respostes.

Destacant per ordre de freqüència d'aparició les següents respostes:

4.3.2.1. Coses que agradaven.

<u>Homes CEP</u>	<u>Homes GE</u>	<u>Dones CEP</u>	<u>Dones GE</u>
Altres-22'72%	Altres-26'19%	No contesta(26%)	Altres 23'52%
Carcter mestre.	Mat. escolar	Mater.escolar	Amics classe
<u>Amics classe</u>	<u>Amics classe19%</u>	<u>Crter. mestre.</u>	<u>Crter. mestre.</u>

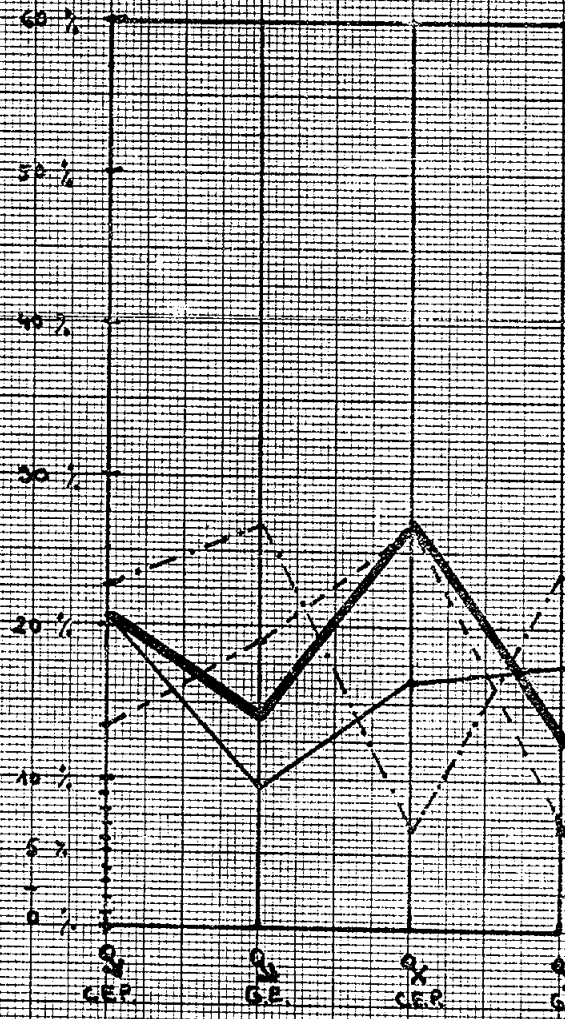
Entre el grup de coses de l'escola classificat com altres(L'esberjo, les festes, les eexcursions, l'edifici,etc.), és a on hi ha una major coincidència específica per part de tres grups d'alumnes:els dos d'homes i el de dones de G.E.

ACTITUD SUBJECTIVA DAVANT DE L'INSTITUCIO ESCOLAR
COSES QUE AGRADAREN MES

COSES QUE AGRADAREN MES DE LA I-ESCOLAR	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP	%	GE	Total %	CEP	%	GE	Total %						
EL CARACTER DEL MESTRE	9	20'45	4	9'52	13	15'11	5	16'66	18	17'64	23	17'42	36	16'51
ENSENYANCES-MESTRES	5	11'36	3	7'14	8	9'30	3	10	14	13'72	17	12'87	25	11'46
UNA DUES MATERIES ESC.	6	13'63	8	19'04	14	16'27	8	26'66	7	6'86	15	11'36	29	13'30
ELS AMICS DE CLASSE	8	18'18	8	19'04	16	18'60	3	10	22	21'56	25	18'93	41	18'80
ALTRES (Esbarjo, festes, excursions, l'edifici...)	10	22'72	11	26'19	21	24'41	2	6'66	24	23'52	26	19'69	47	21'55
RES.	-	-	2	4'76	2	2'32	1	3'33	2	1'96	3	2'27	5	2'29
NO CONTESTA.	6	13'63	6	14'28	12	13'95	8	26'66	15	14'70	23	17'42	35	16'05
TOTAL	44	100	42	100	86	100	30	100	102	100	132	100	218	100

Nota: Les respostes són superiors al nombre d'alumnes perquè molts diuen les dues coses.

COSES QUE AGRADAVEN DE L'ESCOLA

El caracter del mestre
 Materies escolars
 Altres (Excursions, Esports, etc.)
 No contesta

En segon lloc destaca els amics de la classe i en tercer el caràcter del mestre.

Es curiós comprovar com les activitats escolars estan molt poc representades, només surt el nom d'alguna assignatura o matèria escolar en dos grups, i en un segon aspecte o terme.

Per tant, es pot dir que les coses que més les hi agraden de l'Escola són les que tenen menys relacions amb la Institució Escolar i que estan lligades amb les relacions o contactes humans: l'esbarjo, festes, excursions, els amics de classe, el caràcter del mestre, o no contesten res. Sembla una manera molt clara de demostrar com de la Institució Escolar només es recorda amb gust el que no té res a veure amb la instrucció.

4.3.2.2. Coses que desagradaven.

Entre les coses que no les hi agradaven figuren ordenadament:

<u>Homes CEP</u>	<u>Homes GE</u>	<u>Dones CEP</u>	<u>Dones GE</u>
No contesta(27%)	Altres(30%)	No contesta(46%)	No contesta(40)
El professorat	No contesta	Altres(17'85%)	Altres(31'64%)
Altres(25%)	El prof.	El profsart.	

Aquí a on es veu més clar, com hi ha poc esperit crític de cara a l'Aparell Escolar és quan analitzam l'ordre de freqüència del desagrau en les coses de l'Escola.

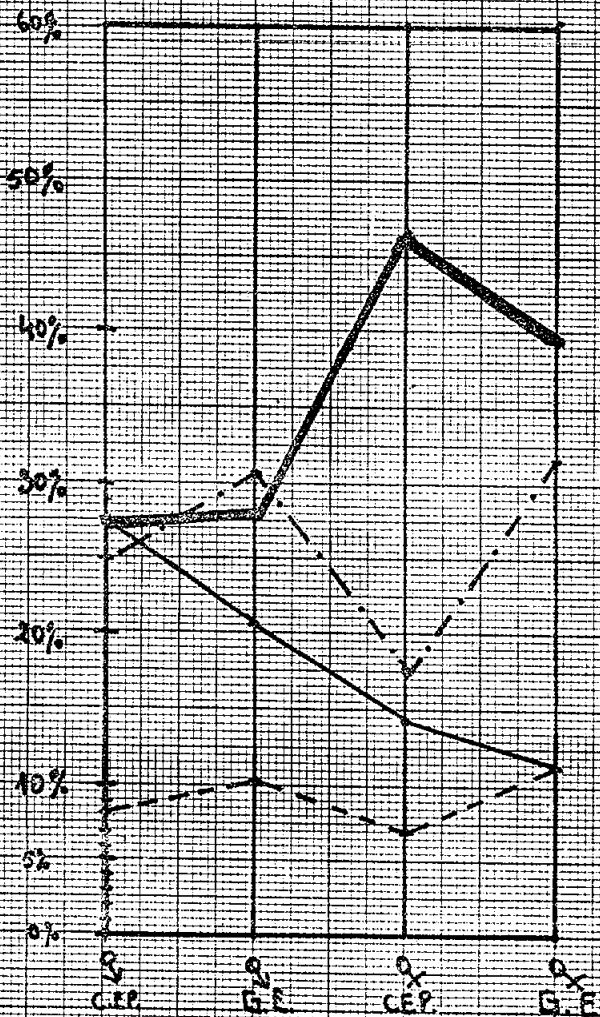
Són molts alts els percentatges de gent que no respon res a la qüestió, de manera més notable entre les dones, com si ja no es volgués ni recordar tan sols el que es va fer a l'Escola. Postura que demostra el rebutjament o la indiferència sobre els anys passats als Centres.

COSES QUE DESAGRADEN

COSES QUE NO AGRADEN DE L'ESCOLA	HOMES			DONES			TOTAL %				
	CEP	% GE	Total %	CEP	% GE	Total %					
EL PROFESSORAT O LA SEVA FORMADE TREBALL	10	27'77	8 20'51	18	24	4 14'28	9 11'39	13	12'14	31	17'03
ALGUNES ASSIGNATURES	2	8'33	4 10'25	7	9'33	2 7'14	9 11'39	11	10'28	18	9'89
LA CLASSE O ELS COMPANYS ALTRES (l'edifici, esbarjo, l'organització centre, dirigit)	2	5'55	3 7'69	5	6'66	2 7'14	3 3'79	5	4'67	10	5'49
M'AGRADA TOT	2	5'55	1 2'56	3	4	5 17'85	25 31'64	30	28'03	51	28'02
NO CONTESTA	10	27'77	11 28'20	21	28	13 46'42	31 39'24	44	41'12	65	35'71
TOTAL =	36	100	39 100	75	100	28	100	79 100	107 100	182	100

NOTA: Les respostes són superiors al nombre d'alumnes perquè molts citens dues coses.

COSES QUE DESAGRADAVEN DE L'ESCOLA.

El professorat

No contesta

Altres (l'edifici, l'organització)

Algunes assignatures

Entre el segon tipus de coses que no agradaven cal situar: les de tipus organitzatiu del centre, el director, l'edifici, l'esbarjo, etc, que són algunes de les que es posa que agradaven, el que ens fa suposar que hi ha una desorientació manifesta en escassa actitud crítica, que passa per un rebutjar com eren emprats elements que podien haver estat participatius i d'esplai.

4.3.2.3. Opinió sobre els mestres que tenqueren.

Per ordre de preferència destaca:

<u>Homes CEP</u>	<u>Homes GE</u>	<u>Dones CEP</u>	<u>Dones GE</u>
Bondat(42%)	No contesta(36%)	No contesta(48%)	No contesta-44%
No contesta	Altres opinions	Bondat caràcter	Bondat carc.
Mala act. pedag	Bondat caràcter	Mala act. pedag.	Altres opin.

Cap el mestre destaca en primer lloc les poques respostes que es donen com si no es volgués parlar o com si realment ja s'hagués oblidat. No sabem, si el fet de contestar l'enquesta a les aules escolars del Centre Estatal d'Educació Permanent d'Adults condicionàs en certe manera cap a un absentisme en les respostes. Però també podria esser degut a no saber que dir per manca de judici crític.

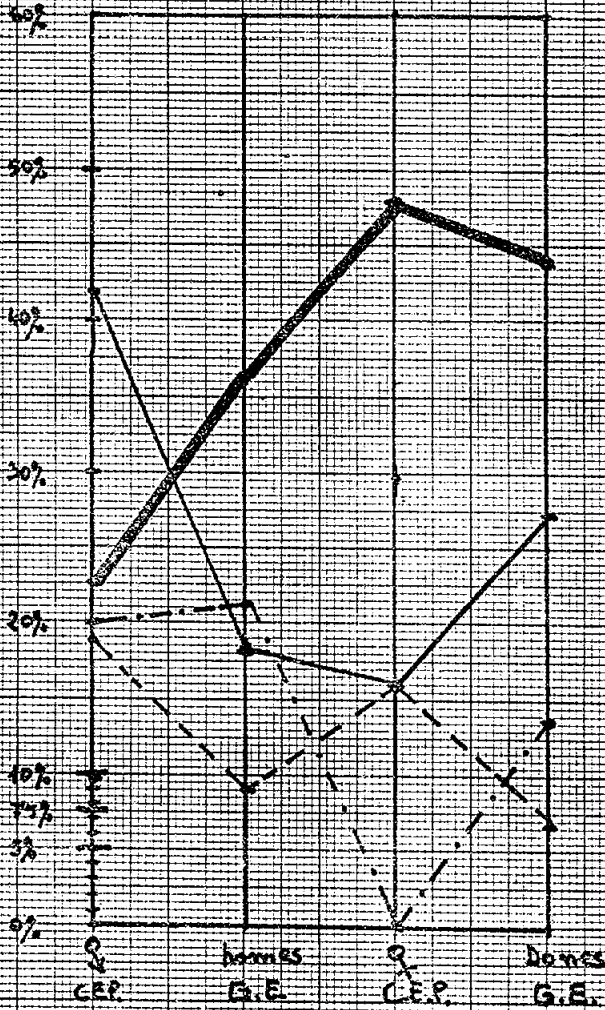
El mestre surt criticat i votat a favor basat en valors i accions de tipus psicològic (que tenia paciència, que era bo de caràcter, etc)

OPINIO SOBRE ELS MESTRES

OPINIO SOBRE ELS MESTRES	HOMES				DONES				TOTAL %
	CEP %	GE %	Total	%	CEP %	GE %	Total	%	
PONDAT DE CARACTER (Estaven bé, era difícil ensenyar.)	13 41'93	6 18'18	19 29'68		4 16	20 27'39	24 24'48	43 26'54	
ENSENYAVEN MOLT . . .	--	3 9'09	3 4'68		2 8	4 5'47	6 6'12	9 5'55	
MALA ACTUACIO PEDAGOGICA (eren severament preparats)	6 19'35	3 9'09	9 14'06		4 16	5 6'84	9 9'18	18 11'11	
ALTRES OPINIONS (reg. norml)	3 9'67	7 21'21	10 15'62		--	10 13'69	10 10'20	20 12'34	
NO OPINAVEN RES	2 6'45	2 6'06	4 6'25		3 12	2 2'73	5 5'10	9 5'55	
NO CONTESTA	7 22'58	12 36'36	19 29'68		12 48	32 43'83	44 44'89	63 38'88	
TOTAL =	31 100	33 100	64 100		25 100	73 100	98 100	162 100	

4.3.2.3.

OPINIÓ SOBRE ELS MESTRES QUE TENGUEREN

BONA ACTUACIÓ MESTRE

NO CONTESTA

ALTRES OPINIONS (Regular, normal)

MALA ACTUACIÓ PEDG.

4.3.3. EDAT A LA QUE DEIXAREN D'ANAR A L'ESCOLA.

L'edat a la que es deixa d'anar a l'Escola, i per tant, de seguir un ensenyament continuat i durant tot el dia, és un indicador de les pressions socials que influeixen als alumnes.

Ara bé, aquestes pressions de diferents camps, són principalment:

1) La insuficiència a l'escàs sou familiar que provoca que els fills hagin d'anar a treballar tot d'una que tinguin l'edat reglamentaria (14 anys fins el curs 1974-75) per tal d'aportar un sobre sou o complement que ajudi a l'economia familiar.

2) L'estructura ideològica familiar que influida per les necessitats econòmiques és incapaç de comprendre-les i superar-les, i atribueix a motivacions personals del tipus de "volia treballar", "era mal estudiant" "estava cansat d'estudiar", els inconvenients reals: instructius i psicològics que troben a la Institució Escolar, principalment els fills de les classes més populars.

3) La influència dels factors "legals" escolars que ocasionen que a una edat determinada -els 14 ó els 16 anys- es produeixi una separació entre els que continuaran estudiant perquè poden costear-se un BUP i un COU, i ideològicament hi aspiren; i els que no poden pagar-se uns estudis, ni ja ideològicament ho veuen tan necessari perquè no tenen cap estimul que les faci canviar d'opinió.

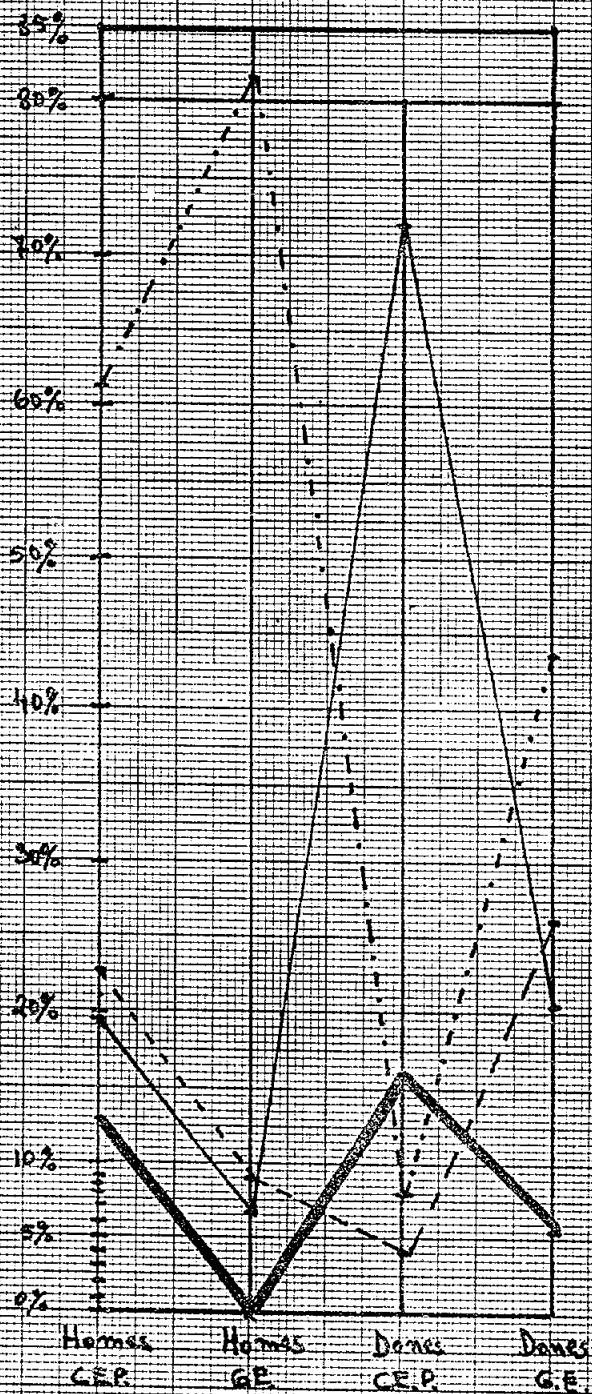
Aquests diferents aspectes han marcat a l'alumnat d'E.P.A. també, com analitzarem al pròxim punt 4.3.4.

Ara anem a veure a quina edat comença a marcar-se aquesta selectivitat que separa en dos nivells: el primari-professional que durà directament al mercat de treball; i el que hi duu indi-

EDAT A LA QUE DEIXAREN D'ANAR A L'ESCOLA

EDAT ABANDO ESCOLA	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP	%	GE	%	Total	%	CEP	%		GE	%	Total	%	
ABANS DELS 14 ANYS	6	19'35	2	6'06	8	12'5	18	72	15	20'54	23	23'46	31	19'13
ALS 14 ANYS . . .	19	61'29	27	81'81	46	71'87	2	8	32	43'83	34	34'69	80	49'38
DESPRES 14 ANYS . .	7	22'58	3	9'09	10	15'62	1	4	19	26'02	20	20'40	30	18'51
NO LA HE DEIXADA . .	-	-	1	3'03	1	1'56	-	-	3	4'10	3	3'06	4	2'46
NO CONTESTA	4	12'90	-	-	4	6'25	4	16	4	5'47	8	8'16	12	7'40
TOTAL	31	100	33	100	64	100	25	100	73	100	98	100	162	100

4.3.3. EDAT A LA QUE DEIXAREN D'ANAR A L'ESCOLA

ABANS DELS 14a.

DESPRES DELS 14a.

ALS 14a.

NO CONTESTA

rectament passant per una prolongació d'estudis (inclús universitaris).

Resulta, així que:

a) Una gran part de l'alumnat de l'E.P.A. deixà l'Escola abans dels 14 anys. La proporció per sexes i nivells d'estudi es quasi semblant als percentatges de l'edat a la que començaren a treballar, només notam una diferència que així com els homes es poden més prest a fer feina, les dones de CEP i de GE abandonen més prest l'Escola, suposam que per no valorar-se tan que tengui estudis una dona.

Es de destacar el 72% de dones de CEP que deixaren d'estudiar abans dels 14 anys. I globalment una quinta part -20% dels alumnes de l'E.P.A. abandonaren o foren abandonats per la Institució Escolar a una edat en que encara tenen dret i obligació d'anar-hi.

Si pensam que aquesta situació es quasi improbable del tot per un fill d'un arquitecte, d'un advocat, d'una mestre o inclús d'un oficinista, i si miram les professions dels pares del alumnes comprovarem què sofreix el pes d'aquesta discriminació i com respons a unes causes determinables i determinades.

b) Els percentatges ordenats decreixentement dels alumnes que deixaren d'anar a Escola als 14 anys és el següent:

Homes de GE= 81'81%

" " CEP=61'29%

Dones de GE=43'83%

Dones de CEP= 8%

O sia que per sexes guanyen els homes i en el nivell més baix i discriminat, com altres vegades es troben les dones de CEP.

c) El grup que abandonà la Institució Escolar després dels 14 anys, segueix l'ordre idèntic als que comencen a treballar a més de 14 anys:

En primer lloc, les dones de GE / 26'02%

després els homes de CEP - 22'58%

els homes de GE - 9'09%

dones de CEP - 4%

No comprem com hi pot haver-hi una quinta part d'homes de CEP que continuïn l'escola fins a més de 14 anys, alguns sabem que anaven a Centres Religiosos, però com no sia per intentar aconseguir treure's el títol de CEP, no queda clar del tot. En tot cas, les explicacions subjectives sobre el fet de deixar l'Escola, ens poden fer-ho comprendre millor.

d) Hi ha un percentatge no molt alt, però si ha tenir en compte que no contesta.

4.3.4. EXPLICACIÓ SUBJECTIVA DEL FET DE DEIXAR L'ESCOLA.

Ja hem parlat al punt passat del que suposa com a indicatiu per comprendre les influències socials el fet de deixar l'Escola, però ara anem a analitzar com ha sigut comprès pels propis alumnes de L'E.P.A. aquest fet.

El posar-nos a examinar les pròpies explicacions dels subjectes té una importància més gran de la que pot semblar, ja que globalment ens permet marcar unes línies generals que ens denoten l'assimilació ideològica que han realitzat els alumnes, i com s'han explicat i s'expliquen quan se les hi demana el perquè d'una sèrie de qüestions que les hi afecten, una d'elles és: per quins motius deixares l'Escola?

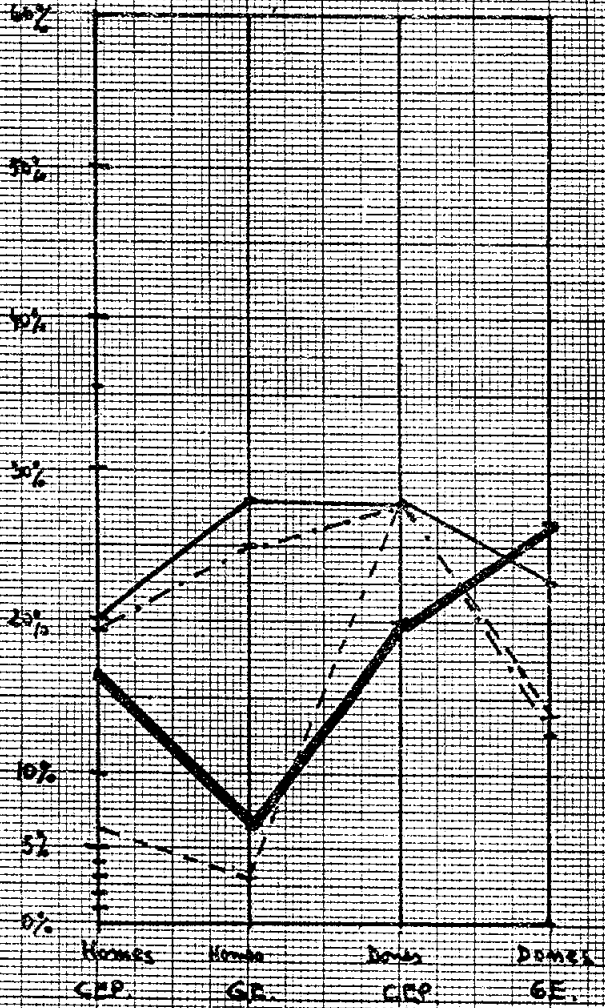
El perill teòric pot consistir, per tant, en desvaloritzar aquestes explicacions subjectives per tal d'adaptar-les a un desig -moltes vegades enlluernador- de trobar entre els obrers o les classes més baixes una gran consciència de la seva explotació econòmica, separant-la com un tot apart de les seves idees-representacions i actituds-comportaments socials. ¿Però això, realment succeix d'aquesta forma? Creim, com estudia W.Reich, que no, i que cal tenir en compte l'aportació al estudi de la ideologia que va fer ja als anys trenta, quan criticava la postura esquemàtica dels que afirmaven que: "la ideologia y la 'conciencia' de los hombres están determinadas única e inmediatamente por el ser económico."

Ja que: "Esto conduce a una oposición mecánica entre economía e ideología, base y superestructura; hace depender la ideología, esquemática y unilateralmente, de la economía y no advierte la dependencia entre la evolución de la economía y la de la ideología. Por esta razón, no concibe el problema de lo que se llama el "efecto de retorno de la ideología'". (17)

EXPLICACIO SUBJECTIVA DEL FET DE DEIXAR LA INSTITUCIO ESCOLAR

EXPLICACIO SUBJECTIVA FET DEIXAR ESCOLA	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP	%	GE	%	Total	%	CEP	%		GE	%	Total	%	
MOTIUS ECONOMICS (Per necesitat econòmica)	2	6'45	1	3'12	3	4'76	7	28	10	14'08	17	17'70	20	12'57
ACTITUD IDEOLOGICA AMBIENTAL DE QUE ES NECESSARI TREBALLAR	11	35'48	8	25	19	30'15	7	28	9	12'67	16	16'66	35	22'01
ASSIMILACIO IDEOLOGICA MAL ESTUDIANT	6	19'35	2	6'25	8	12'69	1	4	6	8'45	7	7'29	15	9'43
PER TENIR L'EDAT REGLMTa	6	19'35	9	28'12	15	23'80	7	28	16	22'53	23	23'95	38	23'89
ALTRES CAUSES	1	3'22	10	31'25	11	17'46	3	12	11	15'49	14	14'58	25	15'72
NO CONTESTA	5	16'13	2	6'25	7	11'11	5	20	19	26'76	24	25	31	19'49
Total	31	100	32	100	63	100	25	100	71	100	96	100	159	100
No l'ha deixada encara.	-		1		1		-		2		2		3	
TOTAL REP.CENTRE	31		33		64		25		73		98		162	

EXPLICACIÓ SUBJECTIVA DEL FET DE DEIXAR L'ESCOLA

PER TENIR EDAT REGULAR

NO CONTESTA

PERQUE CAL TREBALLAR

MOTIVS ECONÒMICS

Dins de la línia teòrica anterior hi incluim dos tipus de respostes que ens donen els alumnes de l'E.P.A.:

1) Una la que denominam: assimilació ideològica de la necessitat de treballar, que agrupa les actituds-comportaments dels alumnes que creuen que deixaren l'Escola perquè "volien treballar" o perquè "tenien que treballar", o sia creuen que per a ells el que s'hade fer és anar a fer feina, com una fatalisme impossible d'evitar, sense anomenar les causes que ocasionen aquesta situació. El percentatge de respostes que són d'aquest tipus per nivells és el següent:

un 35'48% dels homes de CEP

un 28% de les dones de CEP

un 25% dels homes de GE

un 12'67% de les dones de GE.

Així, globalment una quarta part de l'alumnat de l'E.P.A. està dins aquesta actitud ideològica, que prové de la influència social rebuda principalment des de l'estructura reproductora familiar. Per això, és que aquesta actitud mental dels alumnes no és accidental, sino "causal", i el treballador està sotmès: "tanto a su situación de clase como a la ideología general de la sociedad capitalista".

2) L'altre assimilació ideològica correspon a la ideorepresentació d'esser com a alumnes uns "mals estudiants", "no les hi agrada estudiar" o "estan cansats" de fer-ho. De fet, denuncia una crítica implícita a la institució Escolar al no adaptar-se a la mentalitat dels seus alumnes, i que per això arriben a vorrir l'Escola fins al punt d'estimar-se més anar a treballar que continuar rebent uns ensenyaments que no les hi diuen res. Per contrapartida l'Aparell Escolar genera també un complex d'inferioritat per part dels fills de les classes treballadores, al trobar-se perduts dins el munt de coneixements, normes i representacions passives que els mestres poden transmetre. Aquest sentiment d'inferioritat no solament és psicològic, sinó

estructural, com citen Bourdieu i Passeron quan analitzen les possibilitats d'arribar a estudis superiors per part de les diferents categories socio-professionals: les classes treballadores estan en inferioritat real i numèrica.

D'entre els alumnes de l'E.P.A., els homes de CEP en quasi una quinta part hi estan incluits, després les dones de GE amb un 8'45%, els homes de GE amb un 6'25% i les dones de CEP amb un 4%. Aquest ordre ens adverteix de com hi ha un cansament que l'EScola ha desenrotllat.

Aquesta estructura mental no solament és reproduïda sinó que és una força activa inclosa dins aquesta estructura psíquica. Ara bé: únicament a través d'ella tenim nosaltres accés al procés objectiu i podem actuar sobre ell, ja sia per frenar-lo o per a fomentar-lo i dominar-lo (19). Es tracta de retornar els elements de judici i crítica a qui les hi han estat negats, amagats o dormits, per tal d'estimular la comprensió d'aquest mecanisme ideològic i psicològic.

3) També cal comentar el silenci d'una quinta part del total dels alumnes: més altz a les dones que als homes, però indicatiu de com la contradicció o la indiferència no deixen donar una resposta explicativa.

4) També destaca percentualment la resposta explicativa atribuïda al fet de tenir l'edat reglamentària de 14 anys llavors, i que quan es té aquesta edat cal anar a ferho. Aquesta influència ve marcada per l'estructura jurídica que marca a quina edat uns -els menys afavorits economicament- poden posar-se a treballar, o bé -els que poden pagar-ho- continuar estudiant.

Els que a l'edat reglamentària diuen que fou el seu motiu per deixar L'Escola són entre els alumnes: un 28'12% del homes de GE
un 28% de les dones de CEP
un 22'53% de les dones de GE.
un 19'35% dels homes de CEP.

Influència molt notoria, com es comprova.

5) Finalment, a latres causes, hi situam motius no compresos als punts anteriors com pot ser dir: "para no perder el tiempo", factors de canvi o immigració, "por quedar huerfana", "mi padre me dijo no estudies más", "me suspendieron", etc.

Els motius són variats, des de tipus ideològic familiar, passant per la immigració fins a factors escolars. Els més afectats són els homes de GE amb un 31'25%, seguit de les dones de G.E.

6) El motiu fonamental, o sia , per causes econòmiques, només ho diu un 12'57% del total de l'alumnat, però cal destacar que les que donen aquesta raó són principalment un 28% de les dones del nivell de CEP, seguides aquesta vegada per les dones de G.E. amb un 14'08%. Semblant, doncs que per sexes hi ha unes diferències explicatives.

4.3.5. ACTITUD DAVANT DELS ESTUDIS :

L'estudiam demanant si els veuen necessaris i si tenen ganes de continuar-los.

4.3.5.1. LA SEVA NECESSITAT.

Aquesta variable vol servir per comprovar si unes persones de les quals moltes no han acabat ni els anys d'escolarització obligatòria, veuen la necessitat de tenir estudis dins la societat actual.

La resposta és tan majoritàriament afirmativa: el 97'53%, que queda clar que tots veuen la seva necessitat.

Ara, el que cal es conèixer el perquè ho creuen així i quins són els seus motius:

4.3.5.2. EXPLICACIÓ DELS MOTIUS PELS QUALS CREUEN QUE SÓN O NO NECESSARIS.

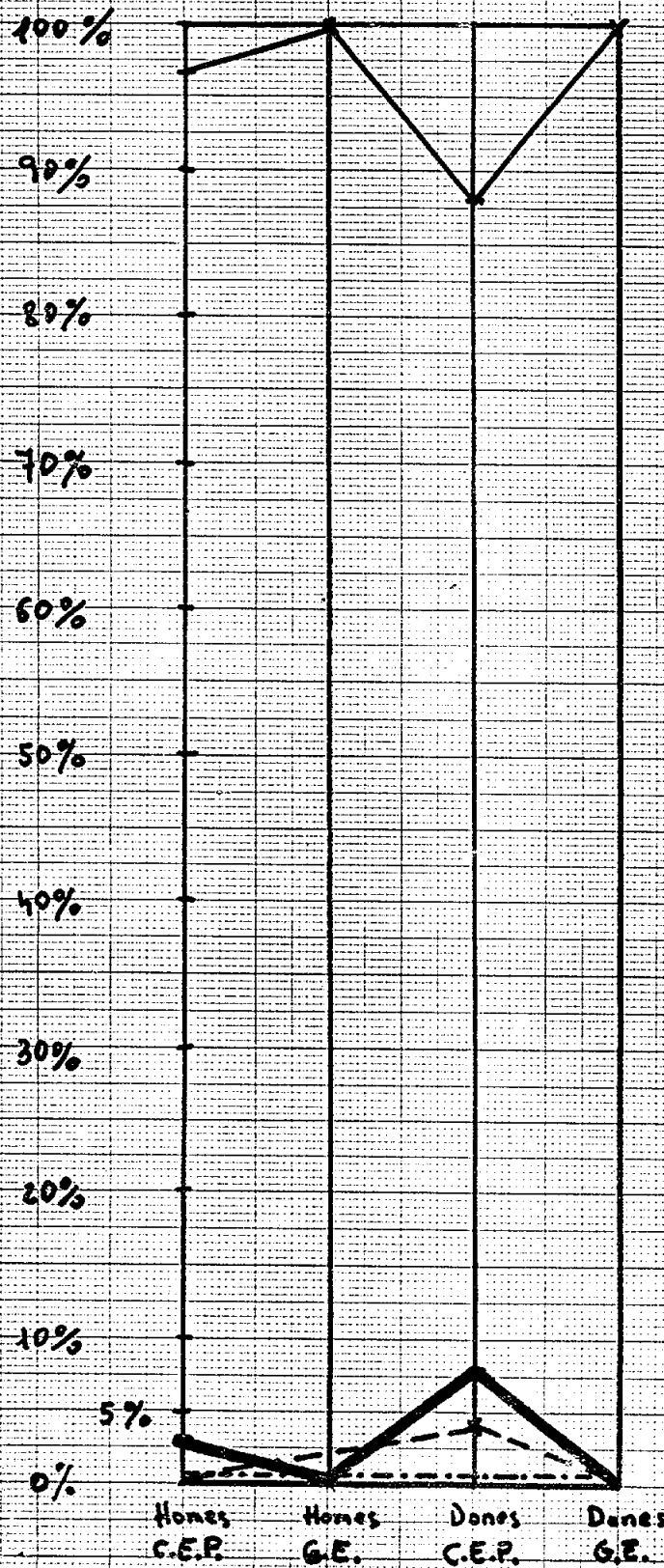
Les explicacions subjectives dels alumnes d'E.P.A. les agrupem dins els següents aspectes indicadors:

a) Creuen que el tenir estudis és útil quatre de cada deu alumnes, o sia el 40%, quan es profunditza més es percebeix que aquesta utilitat està referida especialment a un camp concret: per el treball. Els estudis són útils, però: per trobar una feina, perquè els demanen moltes empreses, i perquè actualment si no es té el títol de Certificat d'Estudis Primaris, -i ara ja el de Graduat Escolar- "legalment no es pot treballar.

No hi ha una postura clara dins els grups o nivells d'instrucció: els grups més majoritaris són les dones de GE amb un 45'20% i els homes de CEB amb un 38'70%, i després resulten ésser els que tenen o posen motivacions de tipus més marcadament ideològic.

4.3.5.1.

LA SEVA NECESSITAT

— — — — — SI SON NECESSARIS - - - - - NO HO SE
- - - - - NO SON NECESSARIS ██████████ NO CONTESTA

He de fer notar que les dues subdivisions anteriors, que empr en el quadre estadistic com a indicadors agrupant al que responen "perquè es necessita per al treball" i els que diuen "perquè és útil tenir estudis", són complementàries, si bé una és de tipus més general i no especifica en què són útils, i l'altra ho explicita clarament des del primer moment: "puedes entrar en un banco" (Home-15 a.); "para enfrentarse con la vida y no hacer trabajos inferiores".

Els dos grups que creuen que els estudis seran necessaris per a aconseguir un treball, són precisament els que han sigut més oposats en altres variables i amb més diferència social: el 40% de les dones de CEP i el 27'27% dels homes de G.E.

b) Es escàs el percentatge que atribueix una finalitat instructiva als estudis: un 7'04% del total. El que ens fa advertir com la importància del tenir estudis els alumnes de l'E. P.A. no la donen als coneixements sinó al valor social que tenen per aconseguir un bon treball.

c) La prova complementària que mostra també com l'Escola no ha sabut despertar un gust cap a l'estudi ~~la~~ tenim amb el escàs 2'46% del total d'alumnes que unicament responen que és perquè els hi agrada estudiar.

d) Dins l'apartat d'altres explicacions ideològiques hi pos als que també veuen una finalitat als estudis però expressat amb paraules més tòpiques i que tenen unes connotacions més abstractes, com pugui esser per exemple:

"porque ayuda a ser responsable" (Dona-38 a.)

"Para ayudar y comprender a los hombres" (Quatre alumnes)

"Realizacion de la persona" (Ho diuen cinc dones)

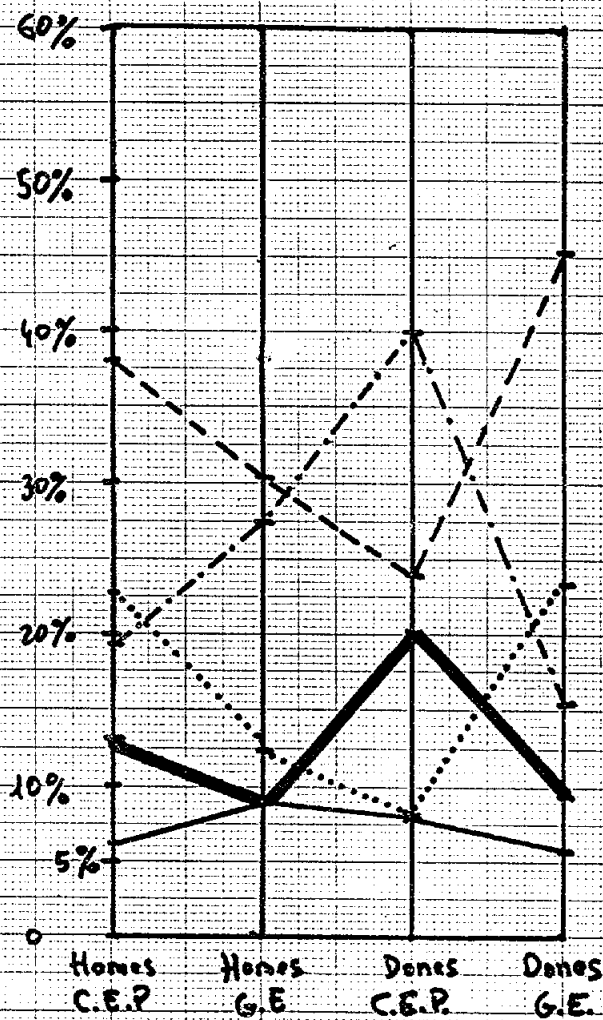
"Base de toda persona y de la sociedad" (Dona-30 a.)

EXPLICACIO DELS MOTIUS PELS QUALS SON O NO NECESSARIS

EXPLICACIO RESPOSTES SOBRE NECESSITAT EST.	HOMES				DONES				TOTAL %
	CEP %	GE %	Total	%	CEP %	GE %	Total	%	
PER ELS CONEIXEMENTS	2 6'45	3 9'09	5	7'81	2 8	5 6'84	7	7'14	12 7'40
PERQUE ES NECESSITA PER AL TREBALL	6 19'35	9 27'27	15	23'43	10 40	11 15'06	21	21'42	36 22'22
PERQUE ES ÚTIL TENIR ESTUDIS.	12 38'70	10 30'30	22	34'37	6 24	33 45'20	39	39'79	61 37'65
PERQUE M'AGRADA ESTUDAR	-	4 12'12	4	6'25	-	-	-	-	4 2'46
ALTRES EXPLICACIONS IDL.	7 22'58	4 12'12	11	17'18	2 8	17 23'28	19	19'38	30 18'51
NO HO SÉ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
NO CONTESTA	4 12'90	3 9'09	7	10'93	5 20	7 9'58	12	12'24	19 11'72
TOTAL	31 100	33 100	64	100	25 100	73 100	98	100	162 100

4.3.5.2.

EXPLICACIÓ DELS MOTIUS PELS QUALS SON O NO NECESSARIS

———— PER ELS CONEIXEMENTS - - - - - UTILITAT TENIR ESTUDIS
..... NECESSITAT TREBALL ALTRES EXPLICACIONS
———— NO CONTESTA.

4.3.5.3. EL DESIG DE CONTINUAR-LOS.

Psicològicament sabem que és distint que una persona vegi la necessitat d'una cosa, que tingui desig de fer-la i que l'arribi a fer. Per tant, ara considerarem les respostes que dona l'alumnat de l'E.P.A. quan se li demana donar mentalment una passa més cap a endavant com és comprovar les ganes de continuar els estudis, i analitzar després les respostes sobre els motius d'aquest desig.

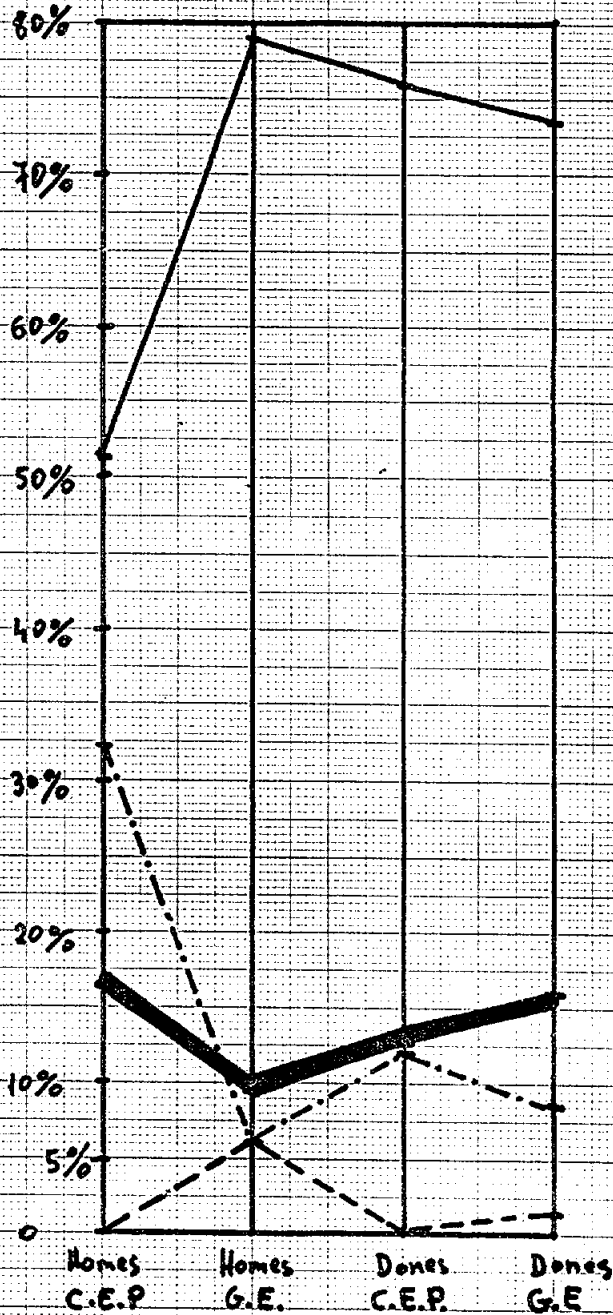
Ara bé, un desig és tenyès a vegades de cognotacions reals que es mesclen amb la part emotiva de les aspiracions i, així, sabem que sociològicament segons la classe social, les influències familiars, educatives, de la posició social dins el procés de producció, etc. l'aspiració serà diferent segons la millor o pitjor situació general dins aquest quadre social. La dificultat de com agrupar-ho ha fet que s'introdueixi una altra variable que observàs aquesta actitud. Ho hem aclarit ajuntant les diferents postures que anaven sortint, i que ja es mostraren a l'enquesta-pilot.

Entre els alumnes d'EpP.A. es distingeix una postura o actitud de les tres quartes parts de l'alumnat desitjant continuar els estudis. L'aspiració més baixa es troba entre els homes de CEP, tant en poques ganes de continuar estudiant: només la meitat, com els que no volen continuar res més.

També hi ha un 14% dels alumnes títals que no contesten.

Veiem a continuació les raons d'aquestes postures anteriors tal com les expliquen els propis interessats:

EL DESIG DE CONTINUAR-LOS

_____ SI EN TÉ _____ NO HO SÉ
 NO EN TÉ **————** NO CONTESTA

4.3.5.4. EXPLICACIONS DELS MOTIUS PELS QUALS DESITGEN O NO CONTINUAR-LOS.

Les raons que dóna l'alumnat de l'E.P.A. les agrupam així:

1) La de per aprendre i saber més és un 18'51% del total, i parcialment és més fort entre els homes i les dones de G.E. Que són els de categories socio-professional un poc més ben situades. Sembla que això es contradiu amb el punt 4.3.5.2. quan posaven el saber en un darrer terme, però es fruit de la diferent perspectiva que hi veuen perquè per continuar estudis raonen ells s'ha d'aprendre més. Entren en el joc instructiu.

2) Les raons de tipus utilitari han disminuït i només són d'un 5'5% del total dels alumnes els que creuen que hi servirà. Això ens demostra que és diferent parlar de si els estudis són necessaris o no, a parlar del que realment es desitjaria fer. El mecanisme psicològic per influències exteriors més marcades, s'ha desplaçat cap a entrar a valorar la instrucció com a element per continuar estudis.

El mateix podem dir de les respostes del tipus "per ascendir professionalment". L'ascensió professional per mitjà dels estudis ha disminuït fins a arribar a un 7'40%.

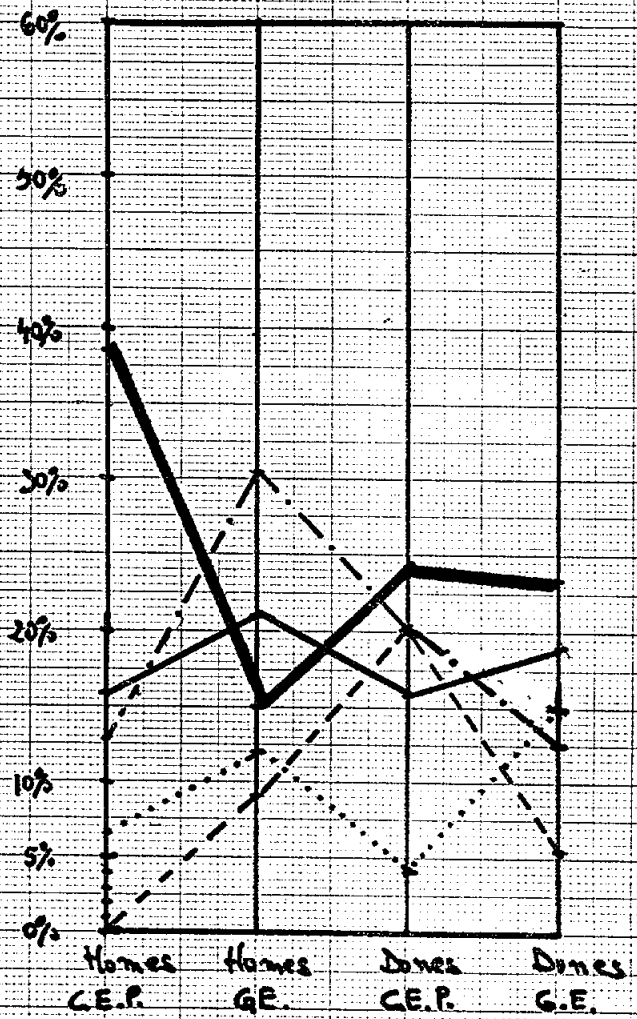
Aquest treball no pot aprofundir més en aquests mecanismes d'aspiració amb una forta influència de la situació social, però el que pot fer és marcar la seva existència i la necessitat d'una sistematització científica del funcionament psi-social de l'assimilació d'actituds ideològiques.

3) Els que voldrien seguir estudiant, particularment carreres de tipus universitari, arriba a un 17'28% del total. Par-

EXPLICACIO DEL MOTIUS DEL PERQUE DESITGEN O NO CONTINUAR-LOS

EXPLICACIO MOTIUS DE- BITJAR O NO CONTINUAR	HOMES				DONES				TOTAL %	
	CEP %	GE %	Total %	Total	CEP %	GE %	Total %	Total		
<u>Si desitgen continuar:</u>										
PER APRENDRE MES. . .	5 16'13	7 21'21	12 18'75	18	4 16	14 19'17	18 18'36	30	18'51	
PERQUE AGRADA ESTUDIAR										
I CONTINUAR EST.SUPERIOR.	4 12'90	10 30'30	14 21'87	14	5 20	9 12'32	14 14'28	28	17'28	
NECSTAT.ESTUDIS PER TREB.	2 6'45	- -	2 3'12	2	1 4	6 8'21	7 7'14	9	5'55	
PER ASCENDIR PROFESSIO										
O GUANAYR MES.	- -	3 9'09	3 4'58	3	5 20	4 5'47	9 9'18	12	7'40	
ALTRES MOTIUS(Ideologia de										
del deure social de l'Est.)	2 6'45	4 12'12	6 9'37	6	1 4	11 15'06	12 12'24	18	11'11	
<u>No desitgen continuar:</u>										
ACTITUD D'ESSER MAL										
ESTUDIANT(No servir..)	6 19'35	1 3'03	7 10'93	3	2 8	1 1'36	3 3'06	10	6'17	
ACTITUD IDLGCA.GUST										
per al TREBALL.	- -	- -	- -	1	- -	1 1'36	1 1'02	1	0'61	
ALTRES MOTIUS	- -	1 3'03	1 1'56	5	1 4	4 5'47	5 5'10	6	3'70	
NO HO SE	- -	2 6'06	2 3'12	1	- -	1 1'36	1 1'02	3	1'85	
NO CONTESTA.	12 38'70	5 15'15	17 26'56	23	6 24	17 23'28	23 23'46	40	24'69	
SEGUEIX ESTUDIANT. . . .	- -	- -	- -	5	- -	5 6'84	5 5'10	5	3'08	
TOTAL.	31 100	33 100	64 100	98	25 100	73 100	100	162	100	

EXPLICACIÓ DELS MOTIUS DEL PERQUÈ DESITGEN O NO CONTINUAR-LOS.

PER APRENDRE MÉS

PER ASCENDIR PROF.

AGRADE ESTUDIAR I EST. SUPERIORS

ALTRES MOTIUS

NO CONTESTA

principalment dins els homes de G.E. en una tercera part. Però, ¿ho arribaran a fer? Crec que seran molts pocs els que realment després del títol de Graduat Escolar estudiïn el Batxiller Superior, i molt menys que marxïn a una carrera universitària. Si l'alumnat que s'estudiàs fos un de categories socio-professionals superiors, de professionals liberals, i inclòs de certs quadres mitjans ja no hi hauria opció ni desig d'estudiar: la cosa anormal seria que no ho fessin i que es posassin a fer feina als 13, 14 ò 15 anys.

4) Una quarta part dels alumnes, una vegada més, no ens expliciten el perquè dels seus motius.

5) Entre els que diuen que no desitgen estudiar, retrobam l'actitud ideològica que he anomenat del "mal estudiant", o sia que no ho volen fer perquè creuen que no serveixen per a la feina mental o perquè no els ha agrada. Numericament baixa a tots els grups, menys als homes de CEP.

Resumint tot l'apartat sobre la valoració subjectiva dels estudis, es pot dir:

a) Es diferent l'actitud dels alumnes segons greguin que en parlen d'aquest punt abstractament o més directament al demanar-los si continuarien estudiant.

b) La visió utilitària dels tenir estudis surt més clara quantitativament com més abstractament parlen, o sia que quan veuen a un nivell més aprop les possibilitats d'estudiar, més ganes demostren tenir-ne i parlen més d'estudiar que de que les hi sia útil directament per al treball.

c) Abstractament no es nega la necessitat dels estudis, però a un nivell més concret no ho tornarien a fer un 10'48%. Possi-

blement per desgrat o cansament provocat per una mala relació amb el món escolar.

d) Les contradiccions manifestes entre el desig d'estudiar per part d'un grup, i les possibilitats reals de conseguir-ho, senyalen la influència dels factors socio-econòmics, apart dels purament psicològics o ideològics("no servir per estudiar", "no agradar els estudis", etc.)

4.3.6. FRACAS A L'EXAMEN DE C.E.P. O DE G.E.

El motiu fonamental pel qual els alumnes assisteixen a les classes d'educació Permanent és per obtenir un títol que a L'Escola no pogueren aconseguir perquè varen suspendre o ja no s'examinaren al deixar-la abans.

Per tant, una prova de que hi ha hagut un rebutjament o una inadequació entre la Institució Escolar i l'alumnat és el fet de que després de set o vuit anys d'amar-hi, no hagi aconseguit preparar-los per a l'obtenció del títol. I el que és més greu, no ha comprés les conseqüències de suspendre als seus alumnes, ja que a vegades les ha condemnat a que no sien assegurats perquè no tenen títol i a donar-los els pitjors llocs en el treball, ha justificat situacions que no eren escolars.

També és una denúncia als mètodes pedagògics seguits a l'Escola, ja que molts dels alumnes tenen 14 i 15 anys, per tant fa poc temps que han deixat la Institució Escolar i han sortit, però sense estar preparats: n'hi ha que apenes saben dividir, o tenen uns coneixements de geografia o d'història escassos i antiquats. ¿Què han fet durant set o vuit anys de permanència a l'Escola? Doncs, suspendre;

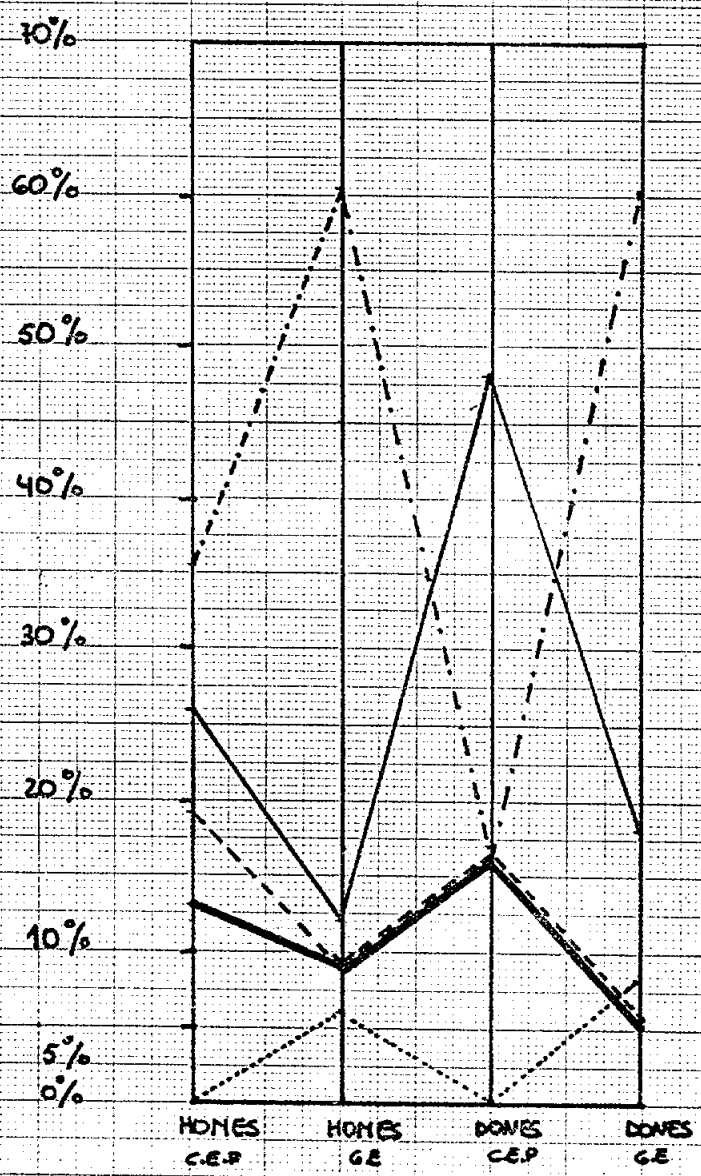
Ajuntant tots els percentatges d'alumnes que han suspès bé l'examen de Certificat d'Estudis o bé el de Graduat Escolar, ens dona una xifra total d'un 66'65% dels alumnes, sense comptar un 10'49% que no ha contestat i no ens permet saber la seva situació. Només ens queda així un 22'83% que no s'ha presentat cap vegada a examens.

La tendència més general és la de: presentar-se i sus-

FRACAS A L'EXAMEN DE CEP O DE GRADUAT ESC

FRACAS A L'EXAMEN	HOMES				DONES				TOTAL %					
	CEP	%	GE %	TOTAL %	CEP %	GE %	TOTAL %	TOTAL %						
CAP VEGADA PRESENTAT	8	25'80	4	12'12	12	18'75	12	48	13	17'80	25	25'51	37	22'83
UNA VEGADA	11	35'48	20	60'6p	31	48'43	48	48'97	4	16	44	60'27	79	48'77
DUES VEGADES	6	19'35	3	9'09	9	14'06	4	16	4	5'47	8	8'16	17	10'50
3-4 "	1	3'22	1	3'03	2	3'12	4	4	-	-	4	4'02	3	1'85
MES DE 4 "	1	3'22	-	-	1	1'56	-	-	-	-	-	-	1	0'61
SUBES EL GRADUAT .	-	-	2	6'06	2	3'12	-	-	6	8'21	6	6'12	8	4'53
NO CONTESTA	4	12'90	3	9'09	7	10'93	4	16	6	8'21	10	10'20	17	10'49
TOTAL	31	100	33	100	64	100	25	100	73	100	98	100	162	100

FRACAS A L'EXAMEN DE C.E.P. O DE G.E

———— CAP UEGADA PRESENTAT ————— NO CONTESTA
----- UNA UEGADA SUSPENES EL GRADUAT
..... DUES UEGADES

pendre uns o dues vegades els examens principalment els alumnes del nivell de Graduat Escolar; en canvi l'alumnat de CEP en una quarta part dels homes i en la meitat de les dones encara diu no haver-se presentat cap vegada als exmens per a l'obtenció del títol. Per tant, sortien de l'Escola sense cap titulació, i ara aprofiten l'ocasió per recuperar el que allà no aconseguiren.

Hem de dir que el Centre d'Educació Permanent d'Adults està complint, doncs, una finalitat de preparació gratuïta per a obtenir un títol per a uns joves que ho necessiten per trobar un millor lloc de feina.

4.3.7. EXPLICACIÓ DELS MOTIUS D'AQUEST FRACAS A L'EXAMEN.

He dit ja que per comprendre els mecanismes psicològics d'inculcació d'una ideologia, no hi ha com escoltar les explicacions i interpretacions que davant els propis aconteixements fan els alumnes de l'E.P.A. davant del seu fracàs als examens.

Anirem ara estudiant les diferents respostes que ens donen per comentar-les i intentar comprendre la realitat que s'amaga daval·l les contestacions. Així ordenades quantitativament resulta:

1) Més d'una tercera part de l'alumnat -un 37'65%- no respon res. No sabem si per manca d'interès, si per rutina, o si perquè com no s'havia demanat mai els motius del seu fracàs, ara no les sap donar. De totes les maneres, cal tenir en compte la constant d'un cert sector dels alumnes que davant una certa exigència d'una explicació callen.

2) Un 14'81% dels alumnes atribueixen el seu fracàs a l'examen dient que no anaven preparats o que no "sabien".

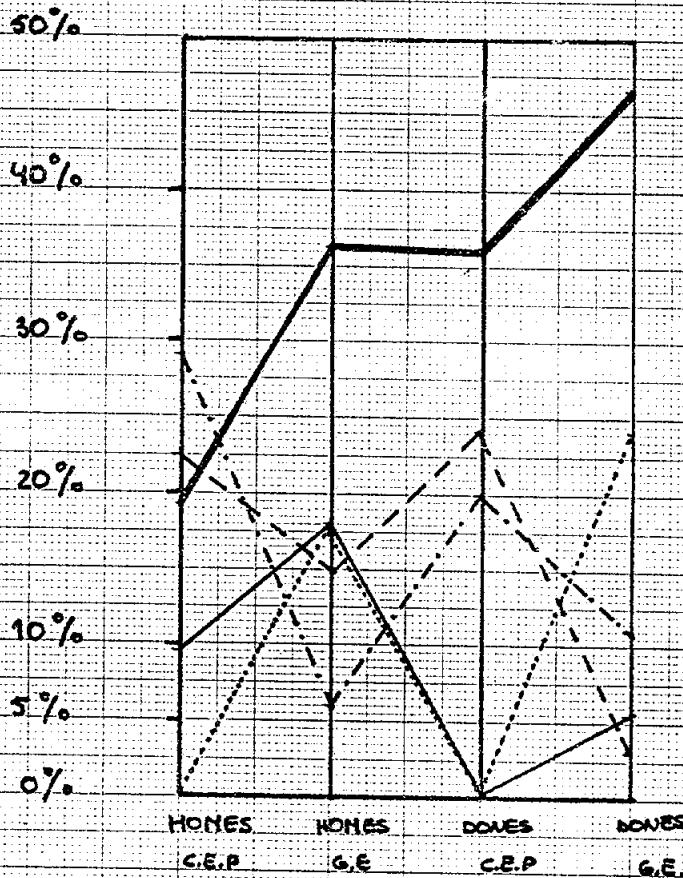
Hem de dir que les proves per a l'obtenció del Certificat o del Graduat són principalment memorístiques, però també demana que en cinc o sis retxes s'expliqui: Els àrabs a Espanya; la romanització de la Península, comentar una poesia d'en Machado, un text de n'Azorín o d'en Camilo José Cela. O sia que combina dins una mescladissa complicada elements pedagògics tradicionals amb altres que volen ésser moderns, i s'oblida la preparació o la manca de formació que té l'alumnat. Hem de remarcar, però que al Centre d'Adults que estudiem es conseguí al curs 1973-74 que els alumnes tinguessin una avaluació continua, deixant d'anar a unes convocatòries que ignoraven tots els seus progressos.

EXPLICACIO DELS MOTIUS D'AQUEST FRACAS A L'EXAMEN

EXPLICACIO MOTIUS DEL FRACAS.	HOMES			DONES			TOTAL %
	CEP %	GE %	Total %	CEP %	GE %	Total %	
PER ABANDÓ DE L'ESCOLA ABANS D'ACABAR.....	1	3'22	-	1	1'56	5	3'70
NO S'EXAMINA.....	3	9'68	6	9	14'06	4	8'02
PER HAVER SUSPES.....	5	16'13	1	6	9'37	5	6'79
OPINIO IDJGCA. DE NO SABER O MAL PREPARAT.	9	29'03	2	11	17'18	13	14'81
ALTRES MOTIUS.....	7	22'59	5	13	20'31	8	12'96
NO HO SAP.....	-	-	4	1	1'56	3	2'46
JA TE EN CEP.....	-	-	6	6	9'37	17	14'19
NO CONTESTA.....	6	19'35	12	18	28'12	43	37'65
TOTAL.....	31	100	33	64	100	98	100

4.3.7.

EXPLICACIÓ DELS MOTIUS D'AQUEST FRACÀS A L'EXAMEN.

NO S'EXAMINA'

ALTRES MOTIUS

NO SABER QUÈ PREPARAR

NO TE EL C.E.P.

NO CONTESTA

També cal recordar que aquesta manca de preparació que diuen tenir no es pot atribuir només a una possible intel·ligència més dèbil, sinó principalment a que ni l'Escola ni la situació socio-econòmica possibilita que fossin atesos amb la conveniència adequada a les seves necessitats.

3) Si ajuntam el 14'19% dels alumnes que ja sabem^{tenen} el títol de CEP amb el 8'02% que diuen ara que no el tenen perquè no s'examinaren, comprendren millor d'on pot sortir el 22'83% que deia anteriorment que no es presentà a l'examen de CEP: una quarta part no es presentà i una altra part ja el tenia quan sortí de l'Escola i és la que es troba ara al tercer nivell o G.E., juntament amb altres que procedeixen del Batxillerat.

4) Dins el 12'96% dels alumnes que es situen a altres motius trobam molts de tipus de respostes:

4-a) Les justificativo- psicològiques:

"Porque siempre estoy nervioso"

4.b) Les que ens mostren com l'organització estructural de l'ensenyament posa unes traves difícils de superar per a aquests joves:

"Porque iba un curso retrasado" (Home-14 a.)

"Por ser difícil"

"Tengo 2 cursos de bachiller". "Suspendí 2º de Bachiller".

"Porque no me lo han dado" (Home-14 a.)

"Entonces no habia los 8 cursos de Primaria" (Home-17 a.)

4.c) Les raons relacionades amb la situació laboral:

"Porque el tiempo que nos deja el trabajo no hemos podido" (Dona, 18 a.)

"Por el trabajo"

"Por ponerme a trabajar".

4.d) Les respostes que ens mostren desigualtats socials basades en prejudicis cap a la dona:

"por tener que atender a mi casa" (Dona-50 a.)

4.e) Les que demostren la manca d'informació escolar que tenen aquests alumnes per poder arribar a superar la seva actuació: "Porque no sabia que habia clases nocturnas"(Dones-42 a.)

"Porque no he podido ir hasta ahora"(Dones- 16 a.)

5) Finalment podem parlar del grup que ens diu clarament que va suspendre -un 8'02%; i del grup que ens confessa que abandonà l'Escola sense tenir els vuit cursos o els 14 anys; un 3'70% que ho diu (malament sapiguem per altres preguntes que són més.)

-Resumint els motius que ens expliquen, veim com hi ha múltiples causes, però que desemboquen en les següents:

I- Més d'una tercera part que no dona cap explicació, no sabem si perquè no vol, perquè no ho ha pensat o perquè no la sap (un 2'46%).

II- Causes basades en no tenir complits els 'requisits legals' per treure's el títol: haver suspès, no haver-se examinat, anar retrassat, etc. (20)

Aquest suspendre o anar retrassat ocasiona com a conseqüència un sentiment de no saber, de "no anar preparat", i inclús de no servir per estudiar, sense plantejar-se si han tengut aquest "capital cultural" (21) que el Sistema d'Ensenyament després exigeix.

El resultat és una selecció, més dissimulada perquè és tècnica, però igualment eficaç.

III- Causes que provenen clarament d'una desigualtat social, d'una diferent posició en la divisió social del treball, d'uns hàbits de classes, com pot ser anar a treballar abans dels 14 anys.

El resultat és una selecció d'origen social i econòmic.

4.3.8. ASPIRACIÓ A UNA CARRERA O A ESTUDIS.

Amb aquesta variable es volia comprovar si coincidien els percentatges de gent que es quedaria fent la mateixa feina que abans, o si en cas de tenir uns condicionaments (socials, econòmics, ideològics, etc.) els alumnes haguessin estudiat, en contra d'un 13'12% que diu que no en té ganes. També, i sobre tot, serveix per delimitar cap a quin tipus d'estudis s'inclinen, i si l'aspiració està condicionada per la posició socio-professional i per quins altres factors.

D'aquesta manera hem de dir que:

1) Farà la mateixa feina que fins ara només un 1'85% del total de l'alumnat. Sumat als que trien idèntica feina però amb certa qualificació: un 3'08%; i amb el 5'55% que trien professions manuals qualificades, ens dona un total d'un 10'48%, que practicament no estudiarien i realitzarien feines manuals però normalment més qualificada.

2) Ens tornem a trobar el percentatge més alt entre els que no contesten res: un 22'22%, a més a més d'un altre 1'23% que no sap que faria.

3) Les professions administratives o de comerç tenen un poc més d'acceptació entre els homes i les dones de CEP que entre els alumnes de G.E.. Suposam que és degut a que precisament no realitzen aquests treballs.

4) Tria una professió liberal i de Grau Superior el 37'65% del total, percentatge molt alt i que entre les dones de G.E. arriba quasi a la meitat, seguits dels homes de GE i de CEP.

ASPIRACIO A UNA CARRERA O A ESTUDIS

ASPIRACIO A UNA CARRERA O A ESTUDIS.	HOMES				DONES				TOTAL %			
	CEP %	GE %	Total	%	CEP %	GE %	Total	%				
LA MATEIXA QUE TENEN	-	-	-	-	1	4	2	2'73	3	3'06	3	1'85
LA MATEIXA AMB CERTA PROGRESSIO O QUALFCO PF.	-	-	1	3'03	1	4	3	4'10	4	4'08	5	3'08
ALTRES PROFESSIONS MARNALS QUALIFICADES.	9	29'03	-	-	-	-	-	-	-	-	9	5'55
PROFESSIONS ADMINISTRATIVES O DE COMERÇ.	3	9'67	2	6'06	3	12	1	1'36	4	4'08	9	5'55
PROFESS.LIBERALS I de GRAU SUPERIOR(Advocat, professor, etc..).	10	32'25	11	33'33	6	24	34	46'57	40	40'81	61	37'65
PROFESSIONS TOPIQUES O CONSIDERADES PROPIES DE LA DONA(Ferruquera, in-Fermera, assafata, etc.)	-	-	-	-	9	36	5	6'84	14	14'28	14	8'64
PROFESSIONS CONSIDERADES AVENTURERES (detectiu, policia, pilot, cptà, marina)	3	9'67	5	15'15	-	-	3	4'10	3	3'06	11	6'79
ALTRES (pianista, guia..)	1	3'22	3	9'09	2	8	6	8'22	8	8'16	12	7'40
NO HO SAP	-	-	2	6'06	-	-	-	-	-	-	2	1'23
NO CONTESTA	5	16'12	9	27'27	3	12	19	26'02	22	22'44	36	22'22
TOTAL.	31	100	33	100	25	100	73	100	98	100	162	100

5) Un 36% de les dones de CEP trien professions tòpiques o considerades socialment com a pròpies de la dona (Perruquera, infermera, maquilladora, assafata, etc) , en canvi només ho fa un 6'84% de les dones de GE, el que ens permet suposar la diferència qualitativa de treball que era realitzen i el grau distint d'aspiració degut a aquesta causa.

En el cas dels homes l'aspiració no segueix la mateixa tendència: un 15'15% dels de Graduat trien professions d'aventures com detectiu, aviador, etc en més proporció que els de Certificat -un 9'6%.

Per tant, el triar una professió tòpica o d'aventures no sembla dependre del nivell de coneixements ni del sexe, sinó més aviat de l'Edat.

6) Un petit grup d'un 7'40% aspira a professions que propiament no estan incluídes dins els altres cinc d'abans, així: pianista, guia, bonèixer les persones, delinqüents, decoració i incló una alumna que cita el Batxillerat.

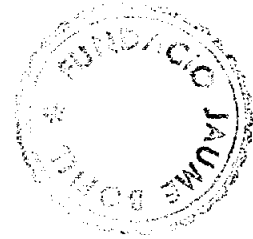
-Resumint les línies generals d'aquesta variable, es pot comprovar com:

a) Quasi un 40% de l'alumnat aspiraria si pogués a una professió liberal o a uns estudis Superiors.

El perquè no ho han fet, ens permet reflexionar sobre com la divisió tècnica i social del treball provoca aquestes situacions.

b) Una altra quarta part no respon res, i alguns d'ells no saben que facien. O sia que estan despistats perquè no cau a dins els seus plantejaments.

c) Després ve el grup de professions considerades tòpiques o d'aventures. Són les professions que representen a vegades, més que una realitat a aconseguir, una vàlvula d'escapament, i que es troba a certs medis de difusió o a algunes publicacions per a joves de no gran cultura: fotonoveles, certs còmics, i determinades revistes, etc.

4.3.9. FINALITAT QUE VEDEM AL SEU TÍTOL DE CEP O DE G.E:

A altres preguntes de l'enquesta es vèlia observar l'actitud que els alumnes de L'Educació Permanent tenien respecte als estudis, i si aquesta postura-actitud anava canviant com més s'anava concretitzant la pregunta.

Després de demanar la seva opinió sobre els estudis en general, sobre si les hi agradaria continuar-los i quina mena de professió triarien, ara arribam al punt més concret de tots: que expressin la seva opinió sobre per a què les hi servirà el títol de CEP o de Graduat quan el tinguin.

Les respostes són les que ens mostren el que esperen aconseguir amb el seu títol.

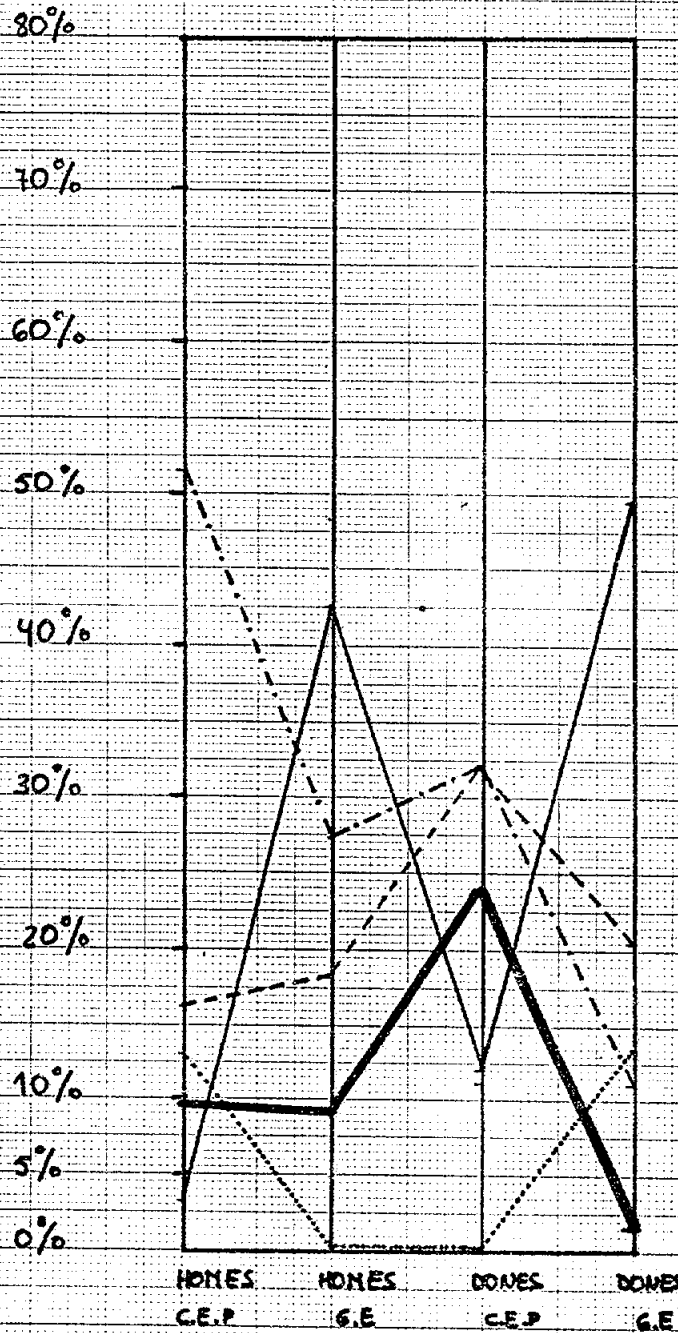
Anem a analitzar el contingut referent a aquest punt:

1) Primerament destaca com una tercera part del total de l'alumnat creu que el títol servirà per a poder continuar altres estudis de nivell més superior, ara bé, la proporció en la resposta és distinta segons el nivell cultural que tenen els alumnes, ja que la meitat de les dones i dels homes de Graduat Escolar hi aspiren, enfront d'un 3'22% en els homes de CEP i un 12% a les dones del mateix nivell. Es produeix una separació qualitativa que demostra com en el fons el punt de vista a curt plaç és diferent entre els alumnes de CEP i el de Graduat Escolar. Així a més nivell instrumental el títol compleix una finalitat desigual. Pels de Graduat és la de poder continuar altres estudis com a tendència principal.

Pels alumnes de Certificat la finalitat és:

2) Poder aconseguir treball amb el seu títol és el que esperen més de lameitat dels homes de CEP i un 32% de les dones.

FINALITAT QUE VEVEN
AL SEU TÍTOL DE C.E.P
O DE G.E.

CONTINUACIÓ EST. SUPERIORS QUALIF. O MILLORA PROFESSIONAL
 PER O CONSEGUIR TREBALL ALTRES FINALITATS
 NO CONTESTA

Contràriament només diu això un 10'95% de les dones de Graduat i una quarta part dels homes d'aquest nivell.

3) Dins una tendència més igualada per als dos nivells instructius es situa la finalitat de tenir una qualificació o millorament professional: un 32% en les dones de CEP, un 20% en les dones de GE, després un 18'18% en els homes de GE i un 16'92% en els homes de Certificat.

4) Una finalitat que només surt entre les dones de Graduat i els homes de Certificat que anomenem com més de tipus ideològic pot ser dir que el títol els prepara per al demà o per a recordar coneixements, quan sabem que a darrera aquestes explicacions hi ha unes necessitats molt concretes.

5) Finalment hi ha els petits percentatges dels que no responen res, no saben per a que les hi servirà el títol, o creuen que per a res.

-Com a conclusió general s'observa:

a) Entre la gent que té el nivell de Graduat Escolar la finalitat concreta és poder continuar estudiant en una meitat del total, l'altre meitat que queda es subdivideix en dues tendències.

una que espera aconseguir treball-una quarta part-,

i una altra quarta part que espera un millorament professional.

b) En canvi entre els alumnes de Certificat la necessitat més pròxima entre la meitat dels joves es aconseguir treball, i després ja vendrà una qualificació o millorament professional.

c) Les dones segueixen la tendència del seu nivell, però menys accentuada la idea d'aconseguir tot d'una un treball, i més marcada la finalitat d'un millorament professional o de poder con-

tinuar estudiant.

Aquestes actituds ens confirmen com el nivell instructiu més elevat, i que sol pertanyer a nivells familiars i socio-professionals situats més alts, condicione la finalitat amb la que es a classe a treure's el títol. Les dones, com no s'espera tant d'elles que treballin, aspiren més a continuar estudiant, però....¿ho podran fer?

Aquesta hipòtesi s'hauria d'ampliar a altres nivells educatius, per tal de comprovar com la diferent posició social marca diferències amb les aspiracions culturals i laborals.

Aquí acaba l'anàlisi de les variables utilitzades per estudiar els tres aspectes generals de : la situació familiar, la laboral i l'escolar dels alumnes del Centre d'Educació Permanent d'Adults de la Ciutat de Mallorca. Moltes de les suposicions de partida s'han anat perfilant més clarament i al punt de les conclusions les presentam sintetitzades.

NOTES DEL CAPITOL IV

=====

- (1) Citat per José CAZORLA a: Problemas de estratificación social en España. Madrid, EDICUSA, 1973; pp. 121-122.
- (2) Ibidem, p. 132.
- (3) COMIN, Alfonso/GARCIA-NIETO, Juan N.: Juventud obrera y conciencia de clase. Madrid, EDICUSA, 1974; p. 53.
- (4) Com analitzem al punt 2.4.2., i que es veu confirmat aquí en petita escala
- (5) Tret del "Diario de Mallorca" del dia 18 d'octubre de 1975. p. 19.
- (6) COMIN, A./GARCIA-NIETO, J.N.: Op. cit. p. 17.
- (7) Ibidem, p. 17.
- (8) El lector interessat en conèixer aquestes definicions dels diferents autors, pot acudir al llibre de Raúl GARCIA DURAN: El concepto de clase social. Barcelona, Ed. Avance, 1975.
- (9) FERNANDEZ DE CASTRO, Ignacio/GUYTRE, Antonio: Clases sociales en España en el umbral de los años 70. Madrid, Ed. Siglo XXI, 1973.
- (10) GARCIA DURAN, Raúl: Op. cit., p. 92.
- (11) BOURDIEU, P./PASSERON, J.C.: Los estudiantes y la cultura. Op. cit., p. 44.
- (12) CANDEL, Francisco: "La entrada en el trabajo". Cuadernos para el diálogo; Extraordinario XXIX. Febrero 1972; p.36.

- (13) GARCIA DURAN, Raül: El concepto de clase social, p. 22.
- (14) SANCHEZ, Joan-Eugeni: "Divisi6n del trabajo, subdesarrollo industrial y reproducci6n profesional." Cuadernos de Pedagogia, n°11; noviembre, 1975; p. 17.
- (15) COMIN, A./GARCIA-NIETO, J.N.: Op. cit. p. 136.
- (16) Com a aportacions al tema cal citar:
-GAY, Joan/QUITLLET, Rosa/PASQUAL, Angels: Societat catalana i reforma escolar. Barcelona, Ed.Laia, 1973.
- "Escuela Pùblica/Privada". Cuadernos de Pedagogia, n°9; septiembre, 1975.
- "Cinc anys de Llei d'Educaci6" Perspectiva Escolar, n° 3 Juliol, 1975.
- (17) REICH, W: Psicologia de masses del fascisme. Madrid, Ed. Ayuso, 1972; p. 26.
- (18) Ibidem Op. ant.; p. 30.
- (19) REICH, W.: Materialismo dialéctico y psicoanálisis. México, Ed. Siglo XXI, 1972; p. 132.
- (20) BOURDIEU, P. -PASSERON, J.C. a :La Réproduction, Paris, Ed. Minuit, 1971, p. 166, fan una cita de K.MARX relativa als examens: "L'examen n'est rien d'autre que le bapême bureaucratique du savoir, la reconnaissance officielle de la transeubstantiation du savoir profane en savoir sacré."
- (21) BOURDIEU, P.- PASSERON, J.C.: expressi6 utilitzada a l'obra anterior per significar els avantatges culturals que tenen les classes més ben dotades econ6micament i socialment.

===== V. CONCLUSIONS =====

He considerat que tornar a presentar , malament sia abreviadament, els resultats de les subhipòtesis, seria fer una repetició innecessària del capítol IV. Per aquest motiu, crec més convenient donar la visió global que m'ha semblat obtenir de l'anàlisi de les hipòtesis secundàries, per tal de veure si confirmaven o no la hipòtesi principal. Recordem que aquesta era: Descobrir i conèixer quina és la situació familiar, laboral i escolar dels alumnes del Centre d'Educació Permanent d'Adults de la Ciutat de Mallorca, per a comprovar fins a on, aquests aspectes marquen la posició social dels enquestats dins el procés productiu.

Les subhipòtesis de treball, al haver-se^{fet} després d'una primera investigació que serví de model, s'han vist confirmades quasi totalment, o ens han mostrat la situació que no coneixiem en el que fa referència a : l'edat, el sexe, l'estat civil, el lloc de naixement, el grau d'immigració directa, a quines barriades sociològiques residien els alumnes, la professió del pare i els seus estudis realitzats, la professió de la mare, el nombre de germans i el de persones que arriben a viure juntes.

En el camp laboral i de la producció he descrit, analitzat i comentat: la població escolar activa del Centre, la professió que tenen els alumnes, l'edat a la que començaren a treballar, l'explicació subjectiva dels motius de començar a fer feina, el grau de satisfacció en el treball, i com a conseqüència l'aspiració a una altra professió i si creuen aconseguir-la, la persona que els conseguí el seu primer treball, les condicions en el treball: Horari, sou, coneixement

dels seus drets laborals, preparació professional, canvis d'ofici i de lloc de feina, i el salari que entreguen a casa seva.

El tercer aspecte a estudiar sobre les relacions amb el Sistema Escolar ens ha mostrat: el tipus d'Escola a la que anaven; la visió subjectiva de la Institució Escolar; l'edat a la que deixaren d'anar a Escola i els motius d'aquest fet, quina actitud tenien davant els estudis: que valoraven més, si els veien necessaris, i per què; si fracassaren als examens que convoca la Inspecció tècnica per treure's el títol de CEP o de Graduat Escolar; perquè creuen que fracassaren; si aspiren a una altra carrera; i quina utilitat esperen aconseguir del seu títol i a la llarga de la seva estada al Centre d'Educació Permanent d'Adults.

Després d'observar el resultat d'aquestes dades, la conclusió general extreta, és que realment hi ha uns condicionants socio-familiars cap a l'alumnat del Centre d'Educació Permanent d'Adults, i que fan que la seva posició laboral i escolar hagi sigut determinada pels factors socials i productius analitzats al capítol IV. Així, dona una importància més gran al fet no tan casual, d'esser alumnes del Centre, i que a més a més ho sien uns determinants alumnes de classes més baixes, que ens permet incloure-los dins el marc teòric general del capítol II, que ens mostra com una situació o posició a dins l'Aparell Escolar, té una relació determinant en darrera instància amb la posició dins de la divisió social i tècnica del treball.

Hem vist a moltes subhipòtesis, com els alumnes que anaven a classe de Graduat Escolar -només per tenir una situació més bona dins de les categories socio-professionals, tant

pel seu origen familiar, com per la seva posició personal- tenien també en molts d'aspectes unes millors possibilitats socio-culturals que les dels alumnes que anaven a classe de Certificat d'Estudis. Fet que m'ha duit a reflexionar i comprendre moltes de les concepcions teòriques exposades al Capítol II sobre els estudis de Bourdieu i Passeron, Emma i Rostan, així com per molts d'altres sociòlegs de l'Educació, tenien la seva concreció dins un camp que fins ara no s'havia estudiat al nostre país des d'una perspectiva sociològica: el de l'Educació Permanent d'Adults.

Per tant, aquest treball voldria ésser un dels primers crida d'atenció cap a una part poc coneguda de l'Aparell Escolar. Cal dir, que no m'he referit a penes a l'organització pedagògica del Centre, en part perquè ja hi ha publicacions i alguna tesina a la pròpia Universitat de Barcelona que ho fan(per exemple la de Monserrat Sala), i per una altra banda perquè crec que exposar com hauria d'ésser l'Educació Permanent d'Adults, està en funció de les característiques sociològiques de l'alumnat assistent, més que d'una normativa tancada i aliena. Per això, a partir d'aquesta aportació, al menys es podria demanar que el Centre d'Educació Permanent d'Adults de la Ciutat de Mallorca - ja no ens referim als altres de tot l'Estat Espanyol, però que consideram igualment importants- rebés l'atenció que realment diuen les Ordres Ministerials que volen dedicar a aquesta parcel·la de l'Educació. Si servia per aconseguir que el Ministeri adotés de més mestres d'Educació Permanent a les nostres Illes, de

més material pedagògic, i donàs una major llibertat de planificació a la Inspecció Tècnica i als Centres, en funció de les dades sociològiques aquí presentades, aquest treball tendria una plena efectivitat. Però, siem realistes, i pensem que aquesta actuació ha d'esser fruit d'una labor conjunta de la societat que envolta a aquests alumnes, i no una tasca aïllada com és la d'aquest estudi.

Hi ha alguns altres aspectes que per manca d'espai i de temps, no he pogut aprofundir o iniciar, però que voldria remarcar com a possibles punts de partida de posteriors treballs. Podrien esser: uns estudis sociològics sobre l'anomenada Educació Informal que reben aquests joves, les publicacions (revistes, comics, llibres, etc.) que llegeixen, les seves diversions, quins temes les interessin, inclús analitzar la influència dels medis de difusió escrits i visuals (cinema, televisió, fotografies, premsa, etc.). Per aquesta tasca, fan falta unes eines tècniques i metodològiques, que ens permetin objectivar o donar base, a com es produeix l'assimilació psicològica i ideològica dels continguts transmesos a través dels diferents emissors i estímuls socials. Per a l'estudi del mecanisme psicològic i psicoanalític algunes parts de l'obra de W.Reich m'han donat una orientació, ara bé, s'han d'actualitzar i fer participar altres parts científiques i tècniques, des de la Teoria de la Comunicació fins a mitjans per captar aquesta assimilació psico-ideològica, que pot desfigurar els valors d'una classe social per substituir-los per uns altres més alienadors.

Finalment, vull dir que també he après que al aprofundir dins el Sistema "scolar no s'ha d'oblidar de situar-lo dins de la societat o formació social concreta en la que es desenrotlla, per entendre els matisos o peculiaritats que aquell Sistema pot adoptar.

===== VI. BIBLIOGRAFIA =====

VI. BIBLIOGRAFIA

=====

6.1. Bibliografía citada:

ALTHUSSER, Louis: Escritos.

Barcelona, Ed. Laia, 1974; Ed. de Bolsillo,
nº 351.

" " ; i altres: Polémica sobre marxismo y humanismo.

Buenos Aires, Siglo XXI, 1972; 3ª ed.

BARTRA, Roger: Breve diccionario de sociología marxista.

México, Ed. Grijalbo, 1973; Col.70, nº 127.

BAUDELOT, Christian- ESTABLET, Roger: L'école capitaliste en

France.

Paris, Libr. François Maspero, 1973.

BOUDON, Raymond: Los métodos en Sociología.

Barcelona, Ed. A.Redondo, 1969.

" " -LAZARSFELD, Paul: Metodología de las ciencias so-
ciales.

I. Conceptos e índices. Barcelona, Ed. Laia, 1973.

II. Análisis empírico de la causalidad.

Barcelona, Ed. Laia, 1974.

BOURDIEU, Pierre - PASSERON, Jean-Claude: Los estudiantes y la

cultura.

Barcelona, Ed. Labor, 1967.

" " " " : La Réproduction. Eléments pour une théorie
du système d'enseignement.

Paris, Ed. Inuit, 1971; Col.1. "Le sens commun".

CANDEL, Francisco: "La entrada en el trabajo".

Cuadernos para el diálogo, Extraordinario XXIX,
Febrero de 1972.

CAZORLA, José: Estratificación social en España.

Madrid, EDICUSA, 1973; Ed. de Bolsillo, nº 261.

"CINC ANYS DE LLEI D'EDUCACIO."

Perspectiva Escolar, nº 3; juliol, 1975.

"CENSO DE LA Población DE ESPAÑA": Provincia de Baleares.

Instituto Nacional de Estadística, Tomo II-7.

Madrid, 1973.

COMES, Mercè; VIVES, Jordi, i altres: La formación profesional.

Barcelona, Ed. Avesce, 1975.

COMIN, Alfonso; GARCIA-NIETO, Juan N.: Juventud obrera y conciencia
de clase.

Madrid, EDICUSA, 1974; Col. l. ITS.

DION, Michel: Sociología e ideología.

Barcelona, Ed. Fontanella, 1974; Col. l. Sociología, 4.

EDUCACION CIVICO-SOCIAL. 1º Curso.

Madrid, Ed. Doncel, 1968.

EDUCACION PERMANENTE DE ADULTOS, La: Cuadernos de información.

Madrid, Servicio de Publicaciones del M.E.U.,

Secretaría General Técnica, 1973.

" " DOCUMENTACION SOCIAL. Revista de desarrollo social.

Tercera época, nº 1, enero-marzo, 1971.

" " : Orientaciones Pedagógicas.

Copia del "B.O.E." del 5-III-74. "Española Española".
nº 2174-75 de 13 de marzo de 1974.

EMMA, Rosanna- RUSTAN, Marco: Educación y mercado de trabajo.

Pres. i ep.: Joan-Eugená SANCHEZ.

Barcelona, Ed. Nova Terra, 1974; Col.1. "Trabajo y Sociedad", nº 23.

"ESCUELA PUBLICA/PRIVADA". Cuadernos de Pedagogía, nº 9;

Barcelona, ~~abril~~ de 1975

FERNANDEZ DE CASTRO, Ignacio - GOYTRE, Antonio: Clases sociales en España en el umbral de los años 70.

Madrid, Ed. Siglo XXI, 1973; Col.1. Sociología y política.

FERNANDEZ DE CASTRO, Ignacio: Reforma educativa y desarrollo capitalista. (Informe crítico sobre la ley de Educación)

Madrid, EDICUSA, 1973; Col.1. Divulgación Universitaria, nº 47.

FILHO, Lorenzo: Organización y dirección escolar.

Buenos Aires, Ed. Kapeluz, 1965.

FIDRAVANTI, Eduardo: El concepto de modo de producción.

Barcelona, Ed. Península, 1974; 2ª ed.

FIORI, Hernani - FREIRE, Paulo, i un altre: Educación liberadora.

Madrid, Ed. Zero, 1973; Serie V, nº 44.

FREIRE, Paulo: La educación como práctica de la libertad.

Buenos Aires, Siglo XXI-Tierra Nueva, 1973; 8ª ed.

GARCIA DURAN, Raúl: El concepto de clases social.

Barcelona, Ed. Avance, 1975; "Textos de apoyo", 1.

GAY, Joan: "Los trabajadores de la enseñanza".

Cuadernos de Pedagogía, nº 4. Septiembre de 1975.

" " - QUITLLET, Rosa / PASCUAL, Angels: Societat catalana i reforma escolar. (La continuïtat d'una institució).

GOMEZ BARNUSELL, Alfredo: El magisterio como profesión.

Estudio sociológico del magisterio nacional en las Islas Baleares.

p: Miguel SIGUAN SOLER.

Barcelona, Ed. Ariel, 1972.

HARNECKER, Marta: Los conceptos elementales del materialismo histórico.

Madrid, Ed. Siglo XXI, 1973.

JANER, Onofre- MASJUAN, J.M.- VIVES, J.: Ensenyament gratuït?

Barcelona, Ed. Nova Terra, 1974; Quaderns d'educació, nº 8-9.

LAPASSADE, Georges- LOURAU, René: Claves de la sociología.

Barcelona, Ed. Laia, 1974; 2ª ed.; Ed. de Bolsillo, 292.

LENGUAJE. 7º E.G.B.

Barcelona, Ed. Prima Luce, 1973.

MARX K.: Formaciones económicas precapitalistas.

Pròleg de Juan Carlos REY MARTINEZ.

Madrid, Ed. Ayuso, 1975; 2ª ed.

MARX, K.- ENGELS, F.: La ideología alemana.

Montevideo-Barcelona, Ed. Pueblos Unidos/Grijalbo, 1970.

" " " " : La ideología alemana. Feuerbach.

Barcelona, Edicions 62, 1969.

" " " " : Obras escondidas. II.

Madrid, Ed. Fundamentos, 1975.

MASJUAN i CODINA, Josep M^e: ELS MESTRES DE CATALUNYA.

Barcelona, Ed. Nova Terra, 1974; Col.1. Síntesi.

Documents a la recerca, n° 11.

O.M. del 28-VII-73. ("B.O.E." 1 agosto).

Publicat a "Escuela Española" N° 2124, del 2 de agosto de 1973.

O.M. del 5-7-73 ("B.O.E." 11 agosto)

Publicat a "Escuela Española" n° 2122, del 17 de julio de 1973.

PASCUAL, Angels: "Del mito de la juventud a la realidad de los jóvenes".

Colección Los Splementos, EDICUSA, n° 39; Madrid, 1973.

PLANTILLA PARA EL PROGRAMA DE EDUCACION PERMANENTE".

Publicat a "Escuela Española" n° 2141, del 19

de octubre de 1973; p. 1.053. ("B.O.E." 17 octubre)

POULANTZAS, Nicos: Clases políticas y alianzas por el poder.

Madrid, Ed. Zero, 1974; Serie R, nº 38.

REICH, Wilhelm : Materialismo dialéctico y psicoanálisis.

t: Renate Von Hanfsstengel de Sevilla i Carlos Gerhard.

México, Ed. Siglo XXI, 1972, 2ª ed. Col.l. Minima, 40

" " : Psicología de masas del fascismo.

t: Juan González Yuste.

Madrid, Ed. Ayuso, 1972.

" " /SCHMIDT, Vera: Psicoanálisis y educación. 1.

Pròleg: Ramon Garcia - Nuria Pérez de Lara.

Barcelona, Ed. Anagrama, 1973. Cuadernos nº 47

" " " " : Psicoanálisis y educación. 2.

Barcelona, Ed. Anagrama, 1973. Cuadernos, nº 48.

SALA MARCH, Montserrat: De la alfabetización a la Educación
Permanente.

Tesina Facultad de Filosofía y Ciencia de la Educ.

Barcelona, junio, 1972.

" " "; ESTEBAN GARCIA, Miguel Angel; FARRE PASCUAL, Rafael:
Una Educación Permanente para Adultos.

Madrid, Ed. Marsiega, 1975.

SANCHEZ, Joan-Eugeni: "División del trabajo, subdesarrollo
industrial y reproducción profesional".

Cuadernos de Pedagogía, nº 11, de noviembre de 1975.

6.2. Bibliografía consultada:

ALMARCHA, A. - DE MIGUEL, Amando: La documentación y organización de datos en la investigación sociológica.
Madrid, Confederación Española de Cajas de Ahorro, 1969.

ALVAREZ SACRISTAN, Isidoro: Introducción a la Sociología del Trabajo.
Madrid, Ed. Paraninfo, 1971.

ASENSI DIAZ, Jesús: Iniciación cultural para adultos.
Lectura funcional y técnicas de trabajo.
Madrid, Ed. Marsiega, 1972; Fondo de Cultura Popular.

AZEVEDO, Fernando de: Sociología de la educación.
México, Fondo de Cultura Económica, 1973.

BARBANCHO, Alfonso G.: Estadística elemental moderna.
Madrid, Escuela Nacional de Administración Pública, 1967

BIROU, A.: Léxico de Sociología
Barcelona, Ed. Laia, 1973

BOZAL, Valeriano - PARAMIO, Ludolfo: "Sistema Educativo, Sistema de Clase".
Zona Abierta, nº 2 ; Invierno 74/75; pp. 15-63
Madrid, 1975

CAMPO ALANGE, M^a y equipo: Habla la mujer. (Resultado de un sondeo sobre la juventud actual).

Madrid, EDICUSA, 1967

CANDEL, Fco.: Apuntes para una sociología del barrio.

Barcelona, Ed. Península, 1972; Ed. de Bolsillo, n° 245

" " : Inmigrantes y trabajadores.

Barcelona, Ed. Planeta, 1972; Bibl. Universal Planeta.

CAPLOW, Theodore: La investigación sociológica.

Barcelona, Ed. Laia, 1974

CIABATTI, Patrizia i altres: Contraescuela. (La escuela sucesora de Barbiana).

Madrid, Ed. Zero, 1973; Ser. R, n° 43.

CIPOLLA, Carlo M.: Educación y desarrollo en Occidente.

Barcelona, Ed. Ariel, 1970; Col. Ariel quincenal, n° 38.

COUMBS, Philip H.: La crisis mundial de la educación.

Barcelona, Ed. Península, n° 82, 1973.

COLLECTIF D'ALPHABÉTISATION: Parler, lire, écrire, lutter, vivre.

París, François Maspero, 1972.

COPFERMAN, Emile: Problemas y alternativas de la juventud.

Barcelona, Ed. Fontanell, 1974; Col. Ed. de Bols
n° 342.

DEL CAMPO, Salustiano: Análisis de la Población de España.

Barcelona, Ed. Ariel, 1972; Col. Ariel quincenal nº 79

DESROCHE, Henri: Apprentissage en Sciences Sociales et éducation permanente. (Lettre-preface de Roland Barthes).

Paris, Les Editions Ouvrières, 1971.

DOCUMENTACION SOCIAL. Revista de desarrollo social.

Tercera época, nº 14, abril-junio, 1974.: "Educación Permanente de Adultos, II."

Fundación FOESSA, Madrid, Ed. Euramérica, 1974.

DOCUMENTACION SOCIAL.

Tercera época, nº 8, octubre-diciembre, 1972: "La vida social del barrio".

Fundación FOESSA, Madrid, Ed. Euramérica, 1.972.

ECHEVARRIA, Javier: Escuela y concientización.

Madrid-Bilbao, Ed. Zero, 1974; Ser. R, nº 46.

FAURE, Edgar, i altres: Aprender a ser. (la educación del futuro)

Madrid, Ed. Alianza-Unesco, 1973; col. Alianza-Universal.

FELIX TEZANUS, José: Estructura de clases en la España actual.

Madrid, EDICUSA, 1975; Col. Divulgación Universitaria nº 79.

FERNANDEZ DE CASTRO, Ignacio: La fuerza de trabajo en España.

Su evolución durante el periodo de 1950 a 1969.

Madrid, EDICUSA, 1973; Col. Divulgación Universitaria
nº 54.

FREIRE, Paulo: ¿Extensión o comunicación?. La concientización en
el medio rural.

Pròleg: Jacques Chonchol.

Argentina-Uruguay, Siglo XXI-Tierra Nueva, 1973.

" " : Pedagogía del oprimido.

Buenos Aires, Siglo XXI-Tierra Nueva, 1972.

GARAU, Victor i altres: Mallorca, Una introducció a la seva eco-
nomía.

P. Banca Catalana.

Barcelona, Servei d'Estudis, 1.974; Banca Catalana.

GOGUELIN, Pierre: Formación continua de adultos.

Madrid, Ed. Narcea, 1973; Col. Educación Hoy.

GRAS, Alain i altres: Sociologie de l'education. (Textes fonda-
mentaux).

Pròleg: Henri JANNE.

París, Libr. LAROUSSE, 1974.

HARRISON, Gualtiero - CALLARI GALLI, Matilde: La cultura analfa-
beta. (Cuando la instrucción se convierte en violencia
y superchería).

Barcelona, DOPESA, 1972

INGOBER: El mensaje de Paulo Freire.

Madrid, Ed. Marsiega, 1972; Fondo de Cultura Popular
nº 16-17.

LENGRAUD, Paul: Introducción a la educación permanente.

Barcelona, Ed. Teide/UNESCO. 1973; Col. Unesco, Progra-
mas y métodos de enseñanza.

LUDOJUSKI, Roque Luis: Andragogía o Educación del Adulto.

Buenos Aires, Ed. Guadalupe, 1972; Col. Educación en
el Tiempo.

MENDRAS, M: Elementos de Sociología.

Barcelona, Ed. Laia, 1974; Ed. de Bolsillo nº 256.

QUINTANILLA, Miguel A.: Revista SISTEMA: "Sobre el concepto mar-
xista de ideología".

Nº 7 Octubre 1974, Madrid pp. 29-52.

ROBER RIVIERE, Juan: Metodología de la documentación científica.

Madrid, Confederación Española de Cajas de Ahorro, 1969.

ROMANO, David: Elementos y técnicas del trabajo científico.

Barcelona, Ed. Teide, 1973.

RUIZ GARCIA, Enrique: La descolonización de la cultura.

Barcelona, Ed. Planeta nº 3, 1972; Biblioteca Universal
Planeta.

SALVAT, Henri: La inteligencia. Mitos y realidades.

Barcelona, Ed. Península, 1972; Ed. de Bolsillo nº 201

SANCHEZ, S.: Paulo Freire, una pedagogía para el adulto.

Madrid, Ed. Zero, 1973; Col. "Lee y Discute" nº 41.

SANVICENS, A.: "Reforma cualitativa de la educación"

C.S.I.C. (Inst. S. José de Calasanz).

Madrid, 1972.

SIGUAN, Miguel - ESTRUCH, Juan: El precio de la enseñanza en España.

Barcelona, Nº 17 Ed. DOPESA, 1974.

SILVA, Alberto: La escuela fuera de la escuela. (Educación de la masa).

Madrid, Sociedad de Educación Atenas, 1973.

VENTALLO, Joaquim: El que hi ha i el que no hi ha en el llibre blanc sobre l'educació.

Barcelona, Ed. No consta, 1970.

WAGNER, Kristine - WARK, René: Les desherités de l'école.

Prólogo: Paul de Gaudemar.

Paris, Ed. Maspéro, 1973.

===== A N E X E I =====

L'ORGANITZACIO DELS TRES NIVELLS .
INSTRUCTIUS DE L'EDUCACIO PER-
MANENT D'ADULTS:

INSPECCION TECNICA DE EDUCACION

**EDUCACION PERMANENTE
DE ADULTOS**

Conociendo el interés y la voluntad de muchos adultos que, interesados en completar, actualizar o perfeccionar su formación y su nivel de conocimientos, desean recibir una adecuada orientación y prepararse convenientemente en todos los órdenes, esta inspección cumple con agrado el deber de informarles que en el presente curso escolar 1973-74 funcionan en el Colegio Nacional "Jafuda Cresques" (calle Fausto Morell, 69, Palma), cinco aulas de educación permanente a cargo de maestros especializados que todos los días, desde las 5 de la tarde, vienen desarrollando su labor educativa y orientadora.

En lo que se refiere al sector de conocimientos, y aparte de la formación general y desarrollo de aptitudes específicas, se han establecido tres niveles:

1. Elemental.—Comprende la enseñanza de las materias instrumentales (escritura, lectura, cálculo), y los conocimientos propios de una primera etapa de E. G. B., siempre ajustados a las peculiares condiciones de los adultos.

2. C. E. P.—Se presta especial atención a la preparación para la obtención del certificado de estudios primarios.

3. Graduado escolar.— Entre otros objetivos, se pretende ayudar al adulto en su preparación para la obtención del título de graduado escolar.

Conviene que los interesados en dichas enseñanzas acudan al Colegio Nacional "Jafuda Cresques", donde, a partir de las 5 de la tarde, recibirán la necesaria orientación, y donde podrán matricularse.

La matrícula es limitada, y absolutamente gratuita.

En aquestes vuit pàgines presentam uns quants retalls de diaris que venen a confirmar publicament alguns dels punts exposats en el present treball:

Des d'algunes activitats fetes al Centre d'E.P.A., fins als problemes que ja anunciavem al punt 2.5.3.

EDUCACION PERMANENTE EN PALMA

- ★ Asisten casi trescientos adultos con un promedio de 27 años de edad
- ★ Un curso de orientación profesional y social, en marcha

Educación permanente. Desde que se nace hasta que se muere. La vida, dada la condición perfectible del hombre, es un proceso educativo. La nueva Ley General de Educación recoge esos conceptos y los desarrolla en disposiciones. Así, por ejemplo, para los mismos titulados universitarios, señala la necesidad de actualizar sus hábitos y sus conocimientos al compás de la evolución de los tiempos. Y con más concreción todavía se refiere a la necesidad de mantener actualizada la educación popular evitando el estancamiento de los futuros graduados escolares en las técnicas y bagaje cultural que alcanzaron en la Escuela...

ALGO MAS QUE ALFABETIZACION

El viejo concepto de la alfabetización como redención cultural del hombre ha quedado ampliamente superado. Los pasos que se han dado en nuestra nación, plagada de alfabetos irredentos —todavía nos llegan —prendidos en la inmigración de regiones subdesarro-

lladas—, eran pasos necesarios. Pero las Campañas de Alfabetización se han quedado alicionadas. Saber leer, escribir y contar no es ni puede ser una meta, sino un sencillo principio, que aspira a sacar provecho a la posesión de los instrumentos de la Cultura. Y ha llegado ya la hora de poner en marcha esa educación permanente de adultos, que encauce

Una vista parcial del salón de actos del "Jafuda Cresques" durante el acto inaugural del Curso. (Foto: TORRELO)

hacia un futuro lleno de posibilidades de consecución de una alfabetización tardía o de una escolaridad básica deficiente. En Palma ya ha empezado...

UN CURSO

Anteayer, lunes, en el Colegio Nacional "Jafuda Cresques", tuvo lugar la inauguración del I Curso de Orientación Profesional y Social para Adultos,

Segueix a la pàgina següent →

Delegación Provincial del Ministerio

de Educación y Ciencia

Curso de Orientación Profesional y Social para Adultos

- Organiza y dirige: Inspección técnica de Educación (Ponencia de E.P. de Adultos).
- Dirigido a : Adultos asistentes a las clases de Educación Permanente de esta provincia.
- Lugar: Colegio Nacional "Jafuda Cresques" de Palma de Mallorca.
- Horario: De 7 a 9 horas de la tarde.
- Profesorado: -Inspectores Técnicos de Educación. Directores escolares. Especialistas en diferentes profesiones. Especialistas en orientación humana y social.
- Inauguración: El día 10 de Diciembre, a las 19 horas, por el Sr. Inspector Jefe del Servicio Técnico de la Inspección.
- Clausura: El día 1 de Febrero, a las 20 horas, por el Ilmo. Sr. Delegado del Departamento

OBJETIVOS Y CONTENIDO DEL CURSO

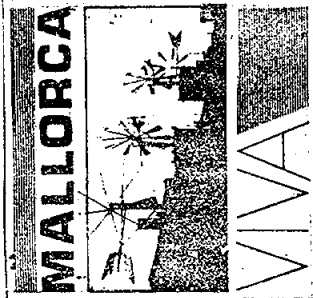
Objetivo fundamental: Facilitar a los alumnos asistentes a las clases de E.P. de adultos una información concreta de tipo profesional y social que, juntamente con la preparación académica realizada, les oriente en su trabajo y les permita una mejor integración personal y social.

Contenido y actividades del Curso.

Se pretende conseguir el objetivo fijado a través de las siguientes actividades que se van a desarrollar en las fechas y tiempo anteriormente detallado:

- Conferencias sobre orientación profesional y seminarios correspondientes.
- Conferencias sobre orientación humana y social.
- Actividades extraescolares: grupo teatral, coro, tuna, etc.
- Proyección de películas.
- Excursiones culturales.

Continuació →

enunciado en esas directrices antes aludidas de la Educación Permanente. Ha cuidado de su organización la Inspección Técnica de Educación, cuya jefatura ejerce don Gabriel Salom Calafell, y de su planificación directa el Inspector-Ponente de Adultos don Bartolomé Roiger. Tendrá lugar en dos fases, del 10 al 21 de diciembre y del 14 de enero al 1 de febrero del próximo año, en que será clausurado por el Delegado Provincial de Educación y Ciencia don Bartolomé Pastor. El profesorado del Curso está a cargo de Inspectores Técnicos, Directores escolares, especialistas en diversas profesiones y especialistas en orientación humana y social...

OBJETIVO

El objetivo fundamental del Curso es el de facilitar a los alumnos asistentes a las clases de Educación Permanente —que tienen lugar diariamente en dos tandas, de 6 a 8 y de 8 a 10 de la tarde— una información concreta de tipo profesional y social que, juntamente con la preparación académica realizada, les oriente en su ocupación laboral y les permita una mejor integración personal y social.

CONTENIDO

Este objetivo fundamental se pretende conseguirlo a través de una programación de actividades que abarca el siguiente cuadro: conferencias sobre orientación profesional y seminarios correspondientes; conferencias sobre orientación humana y social; actividades extraescolares: grupo teatral, coro, tuna, etc.; proyección de películas; excursiones culturales... Todo ello con una metodología apropiada, que tenga en cuenta la mentalidad del alumnado y la finalidad de

profundización educativa del Curso.

Queremos finalizar este reportaje con unos datos sobre la realidad actual de la Educación Permanente de Adultos en nuestra ciudad. Los alumnos matriculados son 279, con edades comprendidas entre los quince y los cuarenta años. La edad media es de veinte y siete años, lo que justifica la necesidad de trazar esos suces culturales en el alma de unos hombres en la plenitud de la vida. De estos casi tres centenares de alumnos adultos, sólo treinta y dos siguen propiamente las clases de alfabetización. Otros cuarenta y siete reciben preparación académica para la obtención del Certificado de Estudios Primarios y ciento cuarenta aspiran al título de Graduado Escolar.

Doscientos setenta y nueve adultos. El número, con ser elevado, todavía no está proporcionado a los objetivos de esa Educación Permanente que es faro y norte de la Ley General de Educación...

BARTOLOME SUAU

"DIARIO DE MALLORCA"

12 diciembre 1973

Página 19

PAGINA 7

◆ Cursos de «Educación Permanente»,
en el «C. N. Jafuda Cresques»

CLAUSURA DEL PRIMER CURSO DE ORIENTACION

Quedó clausurado anoche el «1º Curso de Orientación Profesional y Social para Adultos», dentro de los Cursos de «Educación Permanente» que se vienen celebrando en el «Colegio Nacional Jafuda Cresques». A dichos cursos asisten cerca de 300 adultos, de toda Palma en horarios de 18h. a 20h. y de 20h. a 22h., para la obtención de los títulos de «Certificado de Estudios Primarios» y «Graduado Escolar».

Este primer curso de orientación dió comienzo el pasado 10 de diciembre, en el intento de facilitar a los alumnos asistentes a las clases de «Educación Permanente» una información concreta de

carácter profesional y social. A lo largo de estos dos meses se han desarrollado: conferencias, actividades extraescolares, excursiones culturales, etc.

El acto de clausura se inició con unas palabras del Inspector Técnico don Bartolomé Rotger. Explicó la transición experimentada desde las suprimidas clases de alfabetización hasta la Educación Permanente, una nueva expresión que obedece a dos razones: la escolaridad no termina nunca, aunque en ciertas edades es mayor la plasticidad para recibir enseñanzas y a las exigencias de un mundo en transformación.

Todo ello apuntando hacia una preparación más exigente y continuada.

Intervino a continuación el Jefe de la Inspección Técnica de Educación don Gabriel Salom, quien entre otras cosas dijo que la actividad desarrollada por la Inspección había sido impulsada por el mismo interés de alumnado, al que felicitó.

Tal como estaba programado, pronunció las palabras de clausura el Delegado Provincial de Educación y Ciencia don Bartolomé Pastor Cladera que expresó su satisfacción por el éxito del curso, felicitando a inspectores, profesores y alumnos.

(Foto Torres)

UN TITULO AYUDA A TRIUNFAR
Obtenga el Título Oficial de

GRADUADO ESCOLAR

AUTORIZADO POR EL MINISTERIO DE EDUCACION Y CIENCIA

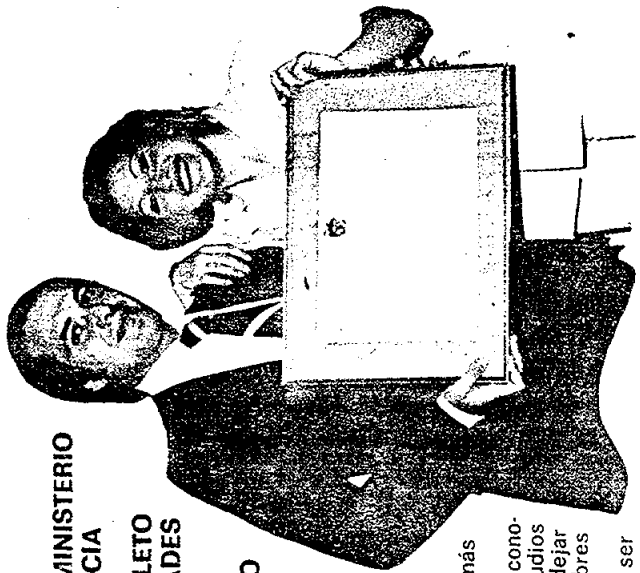
EL CURSO MAS COMPLETO CON LAS MENSUALIDADES MAS ECONOMICAS

TOTALMENTE ADAPTADO A LOS PROGRAMAS OFICIALES

Ahora todos los españoles pueden, en un solo examen, obtener el Título Oficial de GRADUADO ESCOLAR, que equivale y sustituye al Bachillerato Elemental (ingreso, más cuatro años y Reválida). No son necesarios títulos ni conocimientos especiales ni estudios previos; cómodamente, sin dejar sus ocupaciones, en ratos libres y en su propio domicilio.

Con este título usted podrá ser Bachiller Superior, accediendo a 5.º Curso o pasar directamente al Bachillerato Unificado y Polivalente o el Primer Grado de Formación Profesional, opositar a Banca, Cajas de Ahorro, Estudios de Informática, Radiodifusión y Televisión o cualquier puesto donde se exija Bachillerato Elemental.

Tendrá acceso a un sinnúmero de estudios especiales. ¡Decídase pronto! Usted también tiene derecho a compartir las posibilidades profesionales, universitarias y económicas de un Título Oficial.

El Estatuto de la nueva Ley General de Educación. EN UN SOLO EXAMEN el Título Oficial de

GRADUADO ESCOLAR

PROXIMOS EXAMENES MAYO Y SEPTIEMBRE '74

- 24 UNIDADES DE ESTUDIO con más de 1.600 páginas, vistosamente encuadradas o ilustradas con cerca de 2.000 fotografías y gráficos, equiparables a la más atractiva enciclopedia.
- 24 PRUEBAS DE EVALUACION, completamente optativas. Cada cuestionario incorpora preguntas tipo semejantes a las que ha de proponerle el Tribunal Examinador, lo que representa una plena seguridad de éxito en los exámenes.

- Incorpora asimismo 3 ANEXOS O CUADERNOS DE LECCIONES DEL CURSO DE INGLES O FRANCES, según el idioma elegido por Vd., comprendiendo los 3 Niveles programados por la nueva Ley General de Educación, y que encierran lo que usted necesita conocer para superar la prueba de Graduado Escolar.

Y además recibirá, sin cargo alguno por su parte, todo el material auxiliar que ha de utilizar para las relaciones con nuestro Instituto y consultas a sus Profesores, así como la documentación que le acredita como Alumno de nuestro Centro.

Para mayor facilidad y difusión a todos los puntos de la nación, o fuera de ella, se ha elaborado un NUEVO CURSO ACCELERADO (sencillo, ameno, muy claro y metodizado) de PREPARACION INTENSIVA A DISTANCIA, autorizado por el Ministerio de Educación y Ciencia, para la obtención del TITULO OFICIAL DE GRADUADO ESCOLAR, de forma que, SIN NECESIDAD DE ESTUDIOS PREVIOS U OTROS ESTUDIOS, personas de TODAS LAS EDADES EN TODOS LOS LUGARES DE ESPAÑA O EL EXTRANJERO reciben la enseñanza cómodamente, con la ayuda de Profesores que adaptan el Curso en cada caso adecuándolo al ritmo y al nivel de cada Alumno, a la vez que atienden las consultas, corrigen los ejercicios y facilitan toda la orientación necesaria.

CONTENIDO DEL CURSO

Adaptado fielmente a las normas del Ministerio de Educación y Ciencia, su planificación general comprende las asignaturas básicas de los siguientes AREAS: CIENCIAS DE LA NATURALEZA, EXPRESION MATEMATICA, EXPRESION VERBAL, CIENCIAS SOCIALES, FORMACION MORAL Y RELIGIOSA, IDIOMA EXTRANJERO (Inglés o Francés) Y LAS OPTATIVAS DE: CARACTER TECNOLOGICO, EXPRESION ARTISTICA Y EDUCACION FISICA Y DEPORTES.

Todo ello en:

TARJETA DE MATRICULA A PRUEBA

Sr. Director: Deseo matricularme en el Curso de GRADUADO ESCOLAR, recibiendo una Unidad de Estudio mensual al precio de 325 pesetas. En caso de querer acelerar el ritmo de mis estudios, recibiendo más de un Cuaderno al mes o de no satisfacerme, bastará que le avise con una carta.

Nombre y apellidos

Domicilio

Población

Provincia

Edad

Firma

Idioma elegido: Inglés Francés.
 Derechos de inscripción: 300 ptas., sólo en el primer envío de Lecciones. Usted pagará cuando reciba el primer Cuaderno de Lecciones. No envíe dinero ahora.
 Dpto. P.º

2.5.3. D'AQUEST TREBALL:

OOOOO

puntos de vista

OOOOO

ANALFABETISMO

Hay problemas que parecen resueltos y luego, sorpresivamente reaparecen con candente actualidad. Uno de estos problemas es el del analfabetismo en España. Ahora mismo, el Consorcio de Información y Documentación de Cataluña se ha salido con la comprobación de que en la región catalana hay unas 270.000 personas que no saben leer ni escribir. La misma fuente informativa asegura que en el resto del país los analfabetos ascienden a casi 2,5 millones.

Estamos seguros de que la publicación de estas cifras extrañará a más de uno. Especialmente a aquellos que se dejan avasallar por el carisma de los números y que quedaron convencidos, propensos a las recepciones triunfalistas, de que se había erradicado de España una miseria cultural acumulada durante siglos de inacciones e inapetencias. No cabe duda de que en estos últimos años se ha hecho bastante y con la mejor de las intenciones. A nosotros nos consta el afán, y hasta la ilusión, que los técnicos y realizadores de las campañas redentoras del analfabetismo pusieron en las tareas desarrolladas, pero la verdad es que, como Felipe II, lucharon contra los elementos. Estos han sido unas corrientes migratorias que no han dado estabilidad a la tarea educativa y que han dificultado tremendamente, durante largo tiempo de readaptación social, la recuperación de adultos malogrados educativamente.

¿Cuántos analfabetos hay en Mallorca? Resultaría interesante el conocerlo. La misma sorpresa que se ha producido en Cataluña es probable que reprodujera aquí. Porque un cinco, seis o siete por ciento, que es probablemente el porcentaje existente, resulta decepcionante después de tanto esfuerzo desplegado por la Sociedad y el Estado. Volver a la carga con métodos eficaces y centrar la acción en los sectores procedentes de la inmigración es una tarea que se impone. Algo de ello se está haciendo....

*"Diario de
Mallorca"*

10 MAYO 1974 — PAG. 11

300 SOLICITUDES SE HAN RECHAZADO POR FALTA DE PROFESORADO

La formación de adultos precisa en nuestra provincia una reestructuración a fondo. Prueba de ello son las trescientas y pico de solicitudes que se han rechazado hasta la fecha por falta de profesorado, en el "Círculo de Educación Permanente de Adultos de Jafuda Cresques", único centro estatal que a este efecto existe en Palma.

Sólo ciento sesenta alumnos han podido matricularse, estando distribuidos al cincuenta por cien entre los dos niveles que se imparten, Certificado de Estudios y Graduado Escolar, y que no responden exactamente, como veremos más adelante, a las necesidades que demandan una organización eficaz.

PRIORIDAD A LA EGB

Cierto que la actual política del Ministerio de Educación y Ciencia concede prioridad, justificada en cierto modo, a la Educación General Básica, pero cierto es asimismo que cuando un adulto decide, por necesidad o inquietud, promocionarse, tiene todo el derecho a hallar su puesto en el sistema educativo establecido.

Nos encontramos con los dos profesores que atienden en su totalidad el

Círculo de Educación Permanente de Jafuda Cresques:

—¿Cuál es el problema más acuciante con que os encontráis?

—Nos hallamos completamente solos, lo cual significa que tendríamos que dedicarnos a un nivel cada uno, pero es materialmente imposible que un sólo profesor abarque todas las áreas, así que nos repartimos el trabajo como podemos.

—En la Delegación nos han dicho que este año no se os podrá conceder como en años anteriores, un profesor destinado "extraoficialmente" y que paliaba de alguna manera el problema. Vosotros ¿qué tipo de personas observáis que vienen a recabar la promoción que aquí proporcionáis?

—Los hay que vienen porque al decrecer la oferta de puestos de trabajo como consecuencia de la recesión económica necesitan el título que les permita la permanencia o acceso a un puesto laboral equis. Otros piensan continuar el BUP y no descartan la posibilidad de llegar a la universidad, otros quieren acceder a la cultura, sencillamente.

TODA PERSONA TIENE DERECHO A SU PROMOCION

—¿Cómo creéis que debe estructurarse la formación de adultos según parece no se prevé que haya un maestro destinado especialmente a adultos.

—Yo creo, dice Millán, que resulta muy rentable explotar para este servicio los centros de EGB que por la noche quedan libres, en cuanto a organización del profesorado no sé qué puede dar mejores resultados, de lo que sí estoy seguro es de que toda persona tiene derecho a promocionarse.

—A mí me parece, afirma Dolors que la prioridad a la EGB no es tan descabellada, ten en cuenta que un adulto puede hacerlo por el Instituto de Educación a Distancia, mientras que para un niño eso es imposible.

—¿Qué vienen más hombres o mujeres?

—Al primer turno, de 6 a 8, vienen más mujeres, al segundo son los hombres los que acuden en masa, es comprensible porque hasta las ocho no terminan muchos de trabajar.

Ma. DOLORES AGUILER

"Los profesores nos encontramos completamente solos".

- Jueves, 11 diciembre de 1975

Página 8

PARO EN LOS CENTROS DE ALFABETIZACION

Ayer, jueves, hubo paro activo en diez escuelas de adultos de Barcelona, Sant Adrià y Santa Coloma de Gramanet. Participaron unos 1.200 alumnos, en su gran mayoría trabajadores.

Los adultos escolares protestaban contra el proyecto según el cual serían relevados los profesores alfabetizadores de varios centros (Rius y Taulet, Francisco de Goya, Plaza España, Raimundo de Peñafort, La Paz y Pere Vila) por maestros nacionales, que prolongarían su jornada en dos horas, reduciéndose así la duración de las clases.

También expresaban con el paro su descontento por el hecho de que, cuando empiezan las vacaciones del primer trimestre, las subvenciones estatales no han llegado

Las peticiones concretas de estos adultos —analfabetos y neolectores, normalmente— son: gratuidad total de estas enseñanzas, puesto que pertenecen al grado de E.G.B.; dedicación suficiente por parte del profesorado, que a los maestros nacionales no pueden exigírseles, al prolongar agotadoramente su jornada y a los de alfabetización, tampoco, al no cobrar su trabajo debido a la carencia de subvenciones; control de los centros por parte de los alumnos, dada su condición de adultos.

Página 44/MD 19 diciembre 1975

Los escolares adultos se quejan al Ministerio

Novcientos diecinueve alumnos que se preparan para la obtención del título de graduado escolar en los centros estatales de Educación Permanente de Barcelona han dirigido un escrito al Ministerio de Educación y Ciencia. En los citados centros, que son ocho tan sólo, se cursan estudios equivalentes a la Educación General Básica, a nivel de adulto, a tenor de lo dispuesto en el artículo 44.1 de la Ley General de Educación. El escrito ha sido elaborado ante los rumores existentes acerca de una posible reducción de 4 a 2 horas diarias de clase. Los firmantes están también extrañados por el hecho de que, así como en otras provincias se obtiene el título por el procedimiento de evaluación continua, en la de Barcelona es necesario superar un examen ante un tribunal.

Los firmantes suplican que la evaluación continua que se realiza en los centros sea reconocida a efectos de la obtención del título de graduado escolar, sin tener que sufrir la prueba de madurez en caso de que aquella sea positiva. Por si ello no es posible, piden que por lo menos exista la posibilidad de realizar la prueba en los propios centros y que en las comisiones evaluadoras que se constituyan, figuren profesores del centro.

Respecto a los rumores acerca de una posible reestructuración, en la carta se pide que el Ministerio no sólo mantenga los centros que hay ahora sino que los potencie, pues hay población escolar adulta en espera de obtener plaza. También se espera que no se reduzca el horario y que se pueda contar con profesorado especializado para aquellos centros. «No es solución —dice el texto remitido al Ministerio— poner al frente de estas clases al personal en prolongación de jornada puesto que, en Barcelona,

lleva en la escuela desde las 9 de la mañana a las seis de la tarde con niños, siendo lógico que se encuentren cansados. A este respecto, nosotros, empleados, obreros, etc., lo sabemos muy bien puesto que tenemos que estudiar con ocho horas de trabajo mínimas por delante.»

Unos exámenes arbitrarios

Por otra parte nos llegan noticias de algunas circunstancias en que se desenvuelven esos exámenes «contestados» por los escolares adultos. Para los mismos se forman tribunales que tienen criterios muy diversos de exigencia, por lo que el nivel requerido para la obtención del título varía enormemente en cada caso. Muchas veces los conocimientos exigidos son puramente memorísticos y se apartan por completo de las directrices que incluso para la población escolar infantil están vigentes en la pedagogía moderna.

Peticiones de los alumnos de graduado escolar

Ante la posible reestructuración de los centros de Educación Permanente, que dependen del Ministerio de Educación y Ciencia, ha sido entregado en la Delegación de este Ministerio un escrito firmado por 919 alumnos de los ocho centros de este tipo existentes en Barcelona, en los que realizan estudios de graduado escolar, en el que se presentan diversas peticiones.

En dicho escrito se afirma, por una parte, que en otras provincias se está obteniendo el título de graduado escolar en estos centros por el sistema de evaluación continua, y por otra, que según rumores, el Ministerio piensa reestructurar los centros reduciendo la jornada a dos horas de clase, jornada que actualmente es de cuatro horas. De impartir estas dos horas, se encargaría el personal docente que, en jornada de mañana y tarde, da en la actualidad clases de E.G.B. a los niños que asisten a estos centros. Una de las peticiones:

— «Que la evaluación continua que se realiza en los centros sea reconocida a efectos de la obtención del título de graduado escolar, sin tener que sufrir la prueba de madurez en caso de que aquella sea positiva, a tenor de la O. M. de 25 de abril de 1975.»

— «Creemos que no es solución poner al frente de estas clases a personal en prolongación de jornada, puesto que en Barcelona llevan en la escuela desde las 9 de la mañana a las 6 de la tarde con niños, siendo lógico que se encuentren cansados. A este respecto, nosotros, empleados, obreros, etc., lo sabemos muy bien, puesto que tenemos que estudiar con ocho horas de trabajo mínimas por delante.»

↑ LA VANGUARDIA ESPAÑOLA MIÉRCOLES, 10 DICIEMBRE 1975

Página 33